Ştefan Dumitrescu

FEODOR MIHAILOVICI DOSTOIEVSKI S-A SINUCIS LA BUCUREŞTI

Roman

eLiteratura

STEFAN DUMITRESCU

F. M. DOSTOIEVSKI
S-A SINUCIS LA BUCUREŞTI

ROMAN

EDITURA ANAMAROL

PARTEA I

1

Țipătul izbucni ca o limbă vișinie, dureros, ca și cum i-ar fi topit pieptul, și s-ar fi înălțat din gâtlejul lui, arzându-l, ștrangulându-l.

- Nuuuuuuuuuu ! Nu mă omorîîîîî !

Apoi se auzi bufnitura aceea, care venea mai degrabă de sub pământ. Și iar țipătul femeii, vișiniu, lung, ca un istm ce se pierde într-o mare de culoarea cenușiului murdar

- Nuuuuu! Nu mă omorîîîî! Te implor, nu mă omorîîîî. Glasul se stinse brusc, ștrangulat. După un timp izbucni din nou, de data aceasta ca un horcăit dezlânat.
- Dumnezeule, își auzi propria lui voce, coborând în adâncul din el în loc să se înalțe.

Împinse cât putu de tare, de fapt se aruncă în ușa din scânduri cu umărul, și când se pomeni dincolo, rămase un moment zăpăcit, neștiind de el.

Abia după un timp, când se mai obișnui cu întunericul dinăuntru, îl prinse pe bărbatul care se afla chiar în fața lui de umeri. În momentul următor îl prinse de guler, căci instinctiv își dăduse seama că este prea greu ca să-l poată trage de pe victima pe care o strangula. Cu mare greutate reuși să-l miște, apoi să-l tragă la o parte. Gândul îi era mai mult la femeia care trebuia salvata, cea care fusese atacată, și țipase.

- Nuuuuu! Nu mă omorîîîîîîî! Pentru numele lui Dumnezeu nu vreau să mor! Nu vreau să mooooor!

O vedea acum destul de bine. Se chircise la pământ, se făcuse covrig, ca un arici, și acum mai mult jelea decât să ceară ajutor.

O apucă de umeri și reuși s-o ridice. O zgudui cu ultimele puteri, strigând către ea cât putu de tare să nu se mai teamă, acum nu mai este nici un pericol.

- Ai fost salvată, liniştește-te, acum trebuie să-ți revii!

Era lac de sudoare, inima îi bătea ca un balon încins care se dezumflă continuu. În momentul următor spaima că agresorul s-ar putea arunca asupra lui îl învălui ca o ceață otrăvită, care îl asfixiază. Se întoarse brusc, dar nu văzu nimic. Numai inima i se micşora în continuare dureros, ca un balon putrezit care se dezumflă. Abia după un timp văzu trupul celui care o atacase pe femeie, întins pe jos. Era intr-o poziție care îți spunea din primul moment că omul este mort. Era întins pe spate, inert, cu mâinile destinse.

- Nu se poate, se auzi vorbind singur. Nu cred că este mort. Important este să scot femeia afară, apoi mă voi întoarce şi mă voi ocupa de el. În clipa următoare îl cuprinse din nou teama, dar dacă omul se preface doar pentru a găsi un moment prielnic când va putea să-l atace.

- Şi totuşi acum mă voi ocupa de femeie. Vocea îi era răguşită, nisipoasă. Fie ce-o fi, nu cred că este moartă. O târî până aproape de uşă, apoi trebui să împingă uşa cu piciorul. Când ieşi afară lumina roşietică a soarelui îl orbi dureros o clipă. O lăsă pe femeie jos, apoi îşi duse mâinile la ochi. Îl dureau. Teama stăruia în sufletul lui ca o baltă murdară, ca un mâl. Va trebui să-i facă respirația, se gândi, apoi îşi spuse că cel mai important lucru este acela de a vedea daca n-a fost înjunghiată. Gândul îi zbură de la femeia care zăcea pe iarbă, şi care era vie, la bărbatul care i se păruse mort, şi care se afla înăuntru. Apoi în momentul următor îşi simți creierul tăiat de un plan transparent. Imaginea aceasta îi revenise de multe ori în minte. Venea de fiecare data dinăuntrul lui. Adică dinăuntru a ce, dinăuntru cui? Ce căuta el aici? Ce era această casă, sau cum s-o numească?

În momentul acela îşi aduse aminte că era la munte. Venise la munte pentru câteva zile, urca înspre Cabană când îi apăruse înainte acest adăpost. Exact, aşa se numea construcția aceasta din

bârne, cât se poate de primitiva, adăpost. În munți se găseau multe asemenea adăposturi. O prinse pe femeie de mâna încercând s-o întoarcă, măcar s-o vadă la față.

- Dumnezeuleeee! Se pomeni exclamând. Nu se poate, nu se poate. De data aceasta își duse mâna la gât. Simțea că nu are aer, că aerul pe care-l respira îi ardea traheea, îi roade plămânii. Helene, pentru numele lui Dumnezeu, spune că eşti tu! îşi auzi vocea gemând sau jelind.

Simțea că îşi pierde mințile. Îşi luă capul în palme şi îşi apăsă tâmplele cât putu de tare. Femeia îşi întoarse acum fața în sus. O dâră de sânge i se prelingea dinspre tâmplă către bărbie. Nu, nu era ea. Îşi dusese mâna la inimă, acum se simțea mai stăpân pe el. Semăna vag cu ea, cu Helene, dar nu era ea. Nu, în nici un caz nu era ea. De altfel ce să caute Helene în munți.

- Helene, se pomeni strigând-o, instinctiv. Nici măcar nu îşi propusese lucrul acesta, ceva din el, din străfundul ființei lui, dorise s-o strige. Ba mai mult, acel cineva din el, pe care îl percepea vag ca pe ceva străin de ființa lui, dorea ca femeia strangulată sau violată, ori ce naiba i s-o fi întâmplat, să fie chiar ea, Helene, prietena lui din studenție, fata de care era îndrăgostit din liceu. Îşi simțea din nou beregata arsă. Inima îi bătea de data aceasta să-i spargă pieptul. Acum semăna şi mai bine cu ea. Se pomeni aplecându-se într-un mod atât de violent, încât faptul acesta aproape îl îngrozi.

- Dumnezeule, numai de nu mi-aş pierde mințile. De data aceasta vorbise tare.

O apucă de umeri, apoi îşi trecu brațele pe sub trupul inert al femeii şi o ridică spasmodic de la pământ. Făcu aşa cu ea câțiva paşi, strigând-o pe nume. Helene, Helene, poate eşti tu şi în cazul acesta trebuie să te salvez. Acum o strângea cu dragoste la piept, şoptindu-i numele. O puse din nou, jos, pe iarbă şi îşi trecu mâna peste fruntea ei.

- Dumnezeule, este chiar ea, şopti, apoi se pomeni strigând-o cât putea el de tare, ca şi cum ar fi fost un nebun.

- Helene, nu murii! Pentru numele lui Dumnezeu, să nu mori!

Era agitat, şi totuşi în fiinţa lui era atâta luciditate încât îşi simţea mintea ca pe un glob de sticlă. Se aplecă peste ea, îi luă braţele, cuprinzându-le de la încheietura mâinii, aşa cum ştia că se face respiraţia artificială. Se opri când simţi că se asfixiază. Atunci se uită la ea.

- Helene! Helene!

Era chiar ea, de data aceasta nu mai exista nici o îndoială. Avea ochii mari, albaştri ca un lac de munte. Erau ochii ei, de neconfundat. Numai că privirea îi era plată, stinsă. Privea undeva în înaltul cerului, şi de fapt nu privea nicăieri. Acum era perfect stăpân pe el. Îi auzea respiraţia prelungă şi stinsă, dar i-o auzea, şi lucrul acesta era cel mai important pentru el. O ascultă un timp cum respiră.

- Da, are plămâni buni, se auzi din nou vorbind singur. În clipa aia chiar îşi propuse să mai spună ceva cu voce tare, numai ca să îşi audă glasul, ca să fie convins, să se convingă încă o dată că este stăpân pe el.

- Trebuie să fiu cât mai stăpân pe mine. Trebuie să fiu cât mai calm. Îşi aruncă ochii înspre vârful crestei, dincolo de care se afla Cabana, unde trebuia el să ajungă. Soarele se vedea jumătate tăiat de culmea muntelui, parca ar fi fost o jumătate de cerc, de culoare portocalie, însă atât de mare, încât avu pentru o clipă impresia, stranie, că se găseşte pe altă planetă.

- Ei, drăcie, parcă m-aş găsi pe Marte! Hm! Exact, Marte are doi sateliţi, numai Foebus, privit de pe Marte îţi apare atât de mare. În momentul următor se pomeni întorcându-se, strâmbându-şi gâtul, ca să vadă şi pe celălalt satelit al lui Marte. Dacă nu cumva se zăreşte şi el pe bolta care acum căpătase o culoare ciudată, nespus de frumoasă, o nuanţă de portocaliu dând într-un albastru argintiu.

- Numai în spațiu ai posibilitatea să găseşti asemenea nuanțe, rarisime şi foarte frumoase. Apoi brusc, ca şi cum ar fi fost cuprins de o îngrijorare ascuțită ca o lamă de gresie, îşi aduse aminte de Helene, că se afla la picioarele lui, căzută în nesimțire.

  Îşi coborî privirea şi rămase surprins de culoarea roşietică, bătând înspre vişiniu, a tenului Helenei.
- Da, ea este, acum nu mai am nici o îndoială, îşi auzi glasul hâşâit. Acest fapt, că în sfârşit o întâlnise, şi că acum putea să-şi ia revanşa, îi producea o plăcere ciudată, ca un leac dulce, pe care îl porți cu tine în piept, de mult timp, de când exişti tu pe lumea aceasta. Exact aşa voi proceda, mă voi purta cu ea foarte drăguț. Ticăloşiei fără margini cu care m-a lovit îi voi răspunde cu bunătate, cu o generozitate imensă. Ca s-o umilesc, ca s-o fac să regrete gestul pe care l-a făcut. Chipul femeii părea acum şi mai destins, dar, ciudat, avea acum acea culoare albastră, acea nuanță cadaverică ce cuprinde organismele care intră în putrefacție. Un val de spaimă îl străbătu brusc, risipindu-se ca o ceață otrăvită în toate fibrele ființei lui. Se aplecă şi îşi aşeză urechea pe pieptul ei. Inima îi bătea senină, ca şi cum ar fi fost o ființă ce se gândeşte în altă parte. Ochii îi rămâneau închişi, însă pieptul îi respira egal, ca şi cum plămânii ar fi fost hotărâți să-şi facă datoria până la capăt.
- V-a trebui să-i mai fac respirația artificială, îşi auzi vocea ştearsă, nisipoasa. Asta e, Helene, până la urmă tot ne vom întâlni, chiar şi în condițiile astea. Apoi se pomeni zâmbind, şi chiar râzând. Îşi auzi râsul ca pe ceva străin, care îşi bate joc de el.
- O să-ți fac, Helene, respirația gură la gură. Poate numai aşa o să-ți vii în fire.

  Nu îşi lipi însă buzele de gura femeii. Se apucă să-i facă, la început încet, apoi din ce în ce mai repede, respirația artificială, mişcându-i brațele. Chipul îi căpătase pe nesimțite o culoare roşie, sănătoasă, semn că îşi venea în simțiri. Ca şi cum ar fi trecut încet o aripă neagră pe deasupra lui, ştiu că în spatele său se află umbra

celuilalt, de care uitase. Da, uitase, şi acum îl cuprinsese o părere de rău, ca şi cum te-ai despărţit de ceva drag, şi în sufletul, sau în carnea ta se rupe ceva. Vru să se întoarcă, nu mai avu însă timp, căci ceva cald, având un gust dulce-sărat, i se scurgea din moalele capului, pătrundea prin haine, venind parcă de peste tot, îi străbătea gura, gâtlejul, pieptul. Cât să fi trecut? Gândul acesta îi veni imediat în minte, că trebuie să fi trecut mult timp, şi în timpul acesta să se fi produs ceva. Auzea vag, ca atunci când priveşti printr-o ceaţă foarte groasă, sunete neputincioase târându-se către el.

- O să te omor, târfo, o să te omor!

- Omoară-mă, mai bine omoară-mă. Vreau să mor, însă te rog să faci lucrul acesta demn. Vreau să mor demn. Te implor să mă omori demn!

Un timp nu se mai auzi nimic. Ba da, acel sunet continuu, ca un fâşâit cosmic, inconfundabil, pe care îl fac valurile mării lovindu-se de ţărm. În clipa aceea îmi amintii că mai devreme, înainte de a fi lovit, mă aflam la munte. Nu, de când am întâlnit-o pe Helene, lovită şi doborâtă la pământ, parcă aş fi intrat într-un alt cadru temporal. Totul mi se pare foarte straniu. Făcui efortul să deschid ochii şi să mă ridic, însă nici gând de aşa ceva. Singurul lucru de care îmi dădusem seama era că văd ca prin ceaţă, o ceaţă verde, de culoarea veninului de viperă.

Vedeam un fel de coloane, având o culoare mai închisă, bătând înspre nuanţa bazaltului, estompându-se în această ceaţă otrăvită. La un moment dat am simţit că această ceaţă este irespirabilă. Trebuia să-mi fi pierdut din nou conştiinţa. M-am trezit când am auzit iar ţipătul Helenei sfâşiindu-mi auzul.

- Nuuuuuu! Nu-l omorîîîî! Nu-l omorîîîîîî!

Am ştiut în clipa aceea, ca si cum mi s-ar fi deschis o prăpastie roşie în creieri, că este vorba despre mine. Că individul care voia s-o omoare pe ea se pregătea acum să mă omoare pe mine. M-am

încordat din toată puterea, s-a petrecut de fapt ceva inexplicabil şi teribil cu mine. Am sărit sau am țâşnit înainte, în direcția din care venise țipătul ei. În momentul acela am văzut în fața ochilor o umbră roşie Ca prin vis îmi aduc aminte că m-am agățat de mogâldeața aceasta care de fapt era o flacără, căci îmi frigea mâinile, mi-am înfipt unghiile în magma acestei flăcări cât am putut şi am început să strâng cu toate puterile. Am auzit o bufnitură, ca atunci când se surpa un mal înalt, apoi n-am mai ştiut nimic de mine. Înainte de a-mi veni în simțiri a fost spaima aceea, cum să spun, neomenească, sau nu, termenul exact ar fi acesta, de nepământeană, ceva care nu se poate descrie, o stare psihică tulbure şi stranie care nu poate fi trăită in cadrul firesc al unei vieți terestre. Apoi am urlat cât m-au ținut puterile.

Pieptul mi s-a deschis ca un unghi, şi tot aerul rece de afară a năvălit în ființa mea. Atunci am sărit în picioare ca un arc. Am văzut-o de data aceasta foarte clar pe Helene şi pe individul care voia sa ne omoare pe amândoi, încleştați. I-am văzut foarte clar picioarele albe, dezgolite, şi cum se lupta să se desprindă din strânsoarea lui. Era un bărbat destul de înalt, sau nu, mai de graba impresia era aceea de puternic, de voinic. Helene tocmai încerca să-i muşte încheietura mâinii, căci individul îi cuprinsese gâtul şi acum urma s-o ştranguleze. M-am aruncat asupra lui, l-am prins de gât şi am strâns disperat, din toate puterile. Am auzit un gâjâit prelung, apoi o pocnitură seacă. Un timp am mai văzut o lumină roşie înaintea ochilor, apoi tot văzduhul în jurul meu a devenit roşu, ca un ocean de cerneală roşie. Un sentiment ciudat, de un albastru deschis, urca prin ființa mea ca un fum. Mă simțeam eliberat de totul şi de toate, trăiam un fel de eliberare măreață şi sacră.

2

Când mi-am venit în fire prima data am auzit adierea de vânt, caldă şi înmiresmată, trecând prin frunza arborilor. Apoi am văzut scânteierile acelea, mii, ale lunii care pătrundeau prin frunzişul rar. Toată fiinţa îmi era ca un văzduh vast, însetat de clarul de lună. Demult nu mai văzusem o noapte cu lună mai plină de vrajă, mai pustie, mirifică.

-E timpul să te trezeşti, am auzit glasul atât de binecunoscut, care îmi răsunase în urechi de atâtea ori, chiar şi după ce trecuseră ani, apoi zeci de ani de când n-o mai văzusem. I-am simţit palmele catifelate, mirosind a parfum de lăcrămioare. Acesta era parfumul ei, pe care îl respirasem în atâtea nopţi când ne plimbaserăm prin parcurile atât de orientale ale Bucureştiului din perioada de dinaintea celui de-al doilea război mondial, sau atunci când stăteam ceasuri întregi îmbrăţişaţi în parcul Carol, pe băncile de pe cheiurile Dâmboviţei, aşa cum arătau ele înainte ca molcomul râu al bătrânei cetăţi de scaun să fie aranjat. Vraja lunii se strecura în mii de irizări prin frunzişul bătrânei păduri de fagi. De unde ştiam eu că era o pădure de fagi? Ceva îmi spunea că mă găsesc sub bolţile unei păduri seculare, care nu putea să fie decât o pădure de fagi. Cred că de la foşnetul specific, inconfundabil al frunzelor, care năşteau acea muzică atât de catifelată, şi de dureroasă totodată. Am închis ochii şi am numărat până la zece. Apoi m-am rugat în gând să nu fie un vis, sau pur şi simplu doar o halucinaţie.

În momentul următor am simţit cum fiorul rece care-mi urca pe şira spinării îmi cuprinde creierul ca într-un bloc de gheaţă. Dar dacă sunt mort? Dacă am murit, şi acum am trecut dincolo? Citisem doar atâtea lucrări, unele bazate pe studii foarte serioase, aprofundate despre moartea clinică, despre fenomenul apropierii de moarte. Gândul străluci o clipă în mintea mea orbitor şi rece. Apoi, brusc fu înlocuit de celălalt gând, pe care îl vizualizam, îl vedeam în minte ca pe un trunchi de copac. Nu, nu eram mort. Nu murisem, nu mă găseam în apropierea morţii, pentru că în cazul

acesta aş fi trăit acel fenomen, acel sentiment de eliberare, acea senzație de căldură şi de imponderabilitate pe care o trăieşte spiritul atunci când părăseşte trupul şi se înalța.

- O, Doamne, am auzit-o, este atât de important sa-ți revii. De fapt sunt convinsă ca o să-ți revii. Mă auzi, Alexander?

Acum palmele catifelate şi reci ale Helenei îmi treceau pe tâmple ca o adiere nespus de dulce. Apoi au coborât şi mi-au mângâiat obrajii, bărbia.

- Nu, nu visez, şi nici nu am murit.

- O, Doamne, Alexander, ai vorbit. Te-am auzit foarte clar. Deschide ochii, de ce nu deschizi ochii?

Nu-mi dădusem seama când vorbisem. De fapt nu-mi dădeam seama când vorbeam în gând şi când vorbeam tare. Apoi, dacă acum este adevărat ca mă inunda o stare de fericire, că nu sunt mort, tot atât de adevărat este că o stare de nelinişte ascunzând în adâncul ei un sâmbure de spaima, stăruia în mine ca un nor violet. Am deschis ochii. În primul moment i-am văzut obrazul poleit de lumina lunii care se strecura prin frunzişul bătrânei păduri de fagi, apoi linia dulce, ca o acoladă, pe care o făcea linia tâmplei unindu-se cu linia bărbiei. Ea era, de lucrul acesta nu mă îndoiam. Însă ceea ce m-a uimit în acel moment a fost bucuria sau, cum să spun, acea stare de linişte nefirească într-o situație ca aceasta.

- Eu sunt, Alex, deschide ochii bine şi priveşte-mă. Nu-ți fie teama, s-a terminat, acum s-a terminat totul. Este bine, nu trebuie să ne mai fie teamă de nimeni. De acum nu ne mai poate despărții nimeni. Mă auzi, Alex?

O adiere de vânt umflă frunzişul ca pe o velă. I-am luat mâna şi i-am sărutat-o. Am rămas eu însu-mi uimit de uşurința cu care făcusem lucrul acesta. Mi-am amintit chiar în fracțiunea aceea de secundă că a existat un moment când am vrut să mă ridic ca s-o salvez pe Helene, şi când n-am reuşit să schițez nici cel mai mic gest.

- Ți-ai revenit, nu-i aşa, spune-mi că îți este bine? Pentru că totul, să ştii este bine. O vedeam acum bine. Sufletul îmi era fericit, ca un câmp de rouă, irizat de lumina dimineții. Era un sentiment ciudat, de prospețime, de început de istorie, pe care nu-l mai trăisem niciodată.

- Da, Helene, e bine. Sunt chiar fericit, e o fericire stranie. Numai că nu ştiu dacă este adevărat. S-ar putea ca nimic din ceea ce trăim să nu fie adevărat. Am tăcut ascultând liniştea lichidă care umplea toată această atmosferă de vrajă. De data aceasta ea a fost cea care mi-a luat mâna şi mi-a sărutat-o.

- Ce importanță mai are faptul că este adevărat, Alexander, dacă suntem împreună. Lucrul acesta este cel mai important. M-a sărutat pe obraz, apoi şi-a lăsat capul pe pieptul meu. Mirosul de parfum de mărgăritar mi-a umplut nările, năvălindu-mi în gură înecăcios. Mi-am trecut mâna peste părul ei. Apoi i-am mângâiat gâtul, umerii. Palmele îmi spuneau senzorial că mângâi un trup omenesc, trupul femeii care în studenție fusese iubita mea, şi totuşi sentimentul pe care-1 trăiam era acela de irealitate. Îmi era teamă să mă mişc pentru că ştiam că mi se întâmplase de atâtea ori în vis să doresc să ating ceva, să alerg, să vorbesc, numai ca să mă conving că totul este adevărat, că nu visez.

Întotdeauna fusesem pedepsit dureros prin trezirea din vis. De fapt, prin alungarea din vis, din irealitate, aşa cum Adam şi Eva fuseseră alungați din rai.

- Îmi e teamă să mă mişc, Helene. Îmi e teamă că totul nu este decât un vis. Că nimic nu este adevărat.

- O, iubitule, dar totul este un vis. Este visul Lui. Tu doar ştiai de mult lucrul acesta.

Îi mângâiam părul, mă umpleam de parfumul de mărgăritar pe care-l emana ființa ei, îmi spuneam în gând că nu se poate să nu fie ea, şi totuşi o spaimă subțire, ca un fir de păr, se strecurase în sufletul meu.

- Vorba ta, ce importanță are că nu este adevărat. Important este că suntem împreună, chiar şi în vis, şi ca acest vis să nu se mai termine niciodată. În momentul acesta am zâmbit, apoi m-am pomenit râzând, Helene şi-a ridicat tâmpla de pe pieptul meu râzând şi ea. Mi-a sărutat mâna cu recunoştință, apoi m-a sărutat în fugă pe obraz.

- Din fericire, Alexander, ceea ce trăim noi acum este mai adevărat decât adevărul. Esența este ireală, dar este mai adevărată decât realitatea. Hai, ridică-te şi deschide ochii bine, vreau. să ne îmbrățişăm. Mi-a luat mâna şi m-a tras în sus. M-am sprijinit în mâna stângă ca să mă ridic. În momentul următor mă aflam în picioare în fața Helenei, care era aproape cât mine de înaltă, exact aşa cum era şi în studenție. Era chiar ea, cu frumusețea aceea a ei, absconsă, zâmbindu-mi în felul ei cald şi misterios. M-a cuprins cu brațele şi s-a lipit la pieptul meu.

- O, Doamne, Alex, Alexander, în sfârşit, după atât timp, a dat Dumnezeu… Am cuprins-o cu brațele şi am strâns-o la pieptul meu. Am rămas aşa cu ochii închişi un timp. Când i-am deschis am văzut discul uriaş al lunii, printre crengile rare ale bătrânei păduri de fagi. Helene şi-a îndepărtat capul ca să mă poată privi.

- Alexander, am auzit-o şoptind. În sfârşit, Alexander, a venit şi clipa noastră. O, doamne, a venit şi clipa noastră...

Respirația caldă, parfumată, şi totuşi plină de otravă inefabilă mă ameța.

- De ce taci, iubitule? Mă priveşti atât de inexpresiv...Adu-ți aminte, când ne plimbam pe chei, ai fi dorit să mă săruți până dimineața, şi eu nu te lăsam. Acum eu doresc să ne sărutăm... Să ne sărutăm până dimineață. Am strâns-o cu putere la piept.

- O, Dumnezeule, mă frângi, am auzit-o gemând. Şi-a încolăcit brațele în jurul gâtului meu, apoi i-am simțit gura catifelată şi rece. M-a mirat nespus de mult lucrul acesta, avea gura catifelată şi rece, evocându-ți ceva ezoteric, de pe altă lume. Era învăluitoare şi

posesivă, aşa cum n-o văzusem niciodată. După un timp am simţit că mă sufoc. Abia am reuşit să mă desprind.
- Helene, niciodată n-ai fost aşa! M-a privit înveselită. Apoi a chicotit uşor.

- Şi te pomeneşti că nu-ţi place. Ciudat, respiraţia ei îmi invoca ceva cosmic, străin, de pe ala lume, ceva care ar putea să fie o iluzie, să dispară.

- Nu-mi vine să cred, Helene, ce se întâmplă cu noi, unde ne găsim, ce este cu noaptea această de vrajă?
- Nu-i aşa, demult n-am mai văzut o noapte cu lună atât de frumoasă. Poate asta te face să ţi se pară totul ireal, dar să ştii că ceea ce trăim noi este atât de adevărat încât se situează dincolo de real.
- Astea sunt şarade filozofice, Helene.
- Nu crezi că aş putea să mă supăr? Credeam că pentru tine cel mai important lucru este că ne-am întâlnit. Adu-ţi aminte de câte ori m-ai visat, de câte ori nu ţi-ai dorit să se întâmple un miracol, să ne întâlnim, sa facem dragoste. Crezi că nu ştiu? Şi acum mă întrebi unde suntem, de parcă lucrul acesta ar avea o importanţă. M-a mângâiat pe tâmplă, apoi şi-a apropiat gura de buzele mele şi ne-am sărutat lung.

Ceva în mine, în timp ce o strângeam în braţe şi o mângâiam, căuta să se convingă, că într-adevăr cea pe care o strâng în braţe este o fiinţă reală, o tânără femeie în carne şi oase. Şi nu o ielă. In loc să mă conving că într-adevăr cea pe care o aveam în braţele mele este Helene, pe care n-o mai văzusem aproape de douăzeci de ani, totul în mintea mea devenea şi mai inefabil, şi mai confuz. În primul rând era senzaţia atât de specifică, de inconfundabilă, care

venea, cred de la moliciunea, de la acea notă de ființă catifelată, care te ducea cu gândul la faptul că strângi mai degrabă în brațe un duh, decât un trup de femeie vie, din carne şi sânge.

- Nu te mai chinui, Alexander, nu-ți mai pune atâtea întrebări, îi simții şoapta înmiresmată arzându-mi urechea. Fă ca mine. Nu vreau decât ca timpul pe care-l vom petrece împreună să fie unul fericit. Să trăim clipa. Atât timp cât vom sta împreună vreau să fiu fericită, Alex. Atât, şi nimic altceva.
- Şi cât vom sta împreună, Helene? Am privit-o uluit, îngrozit, pentru că în momentul acela mi se părea nespus de frumoasă, şi pentru că în clipa aceea ştiam că de fapt şi începuse despărțirea noastră.
- Nu s-ar putea să nu ne mai despărțim niciodată? O priveam înghețat pentru că din momentul acela chipul ei nespus de frumos începuse brusc să capete nuanța albăstriu – străvezie, care-ți evoca un organism intrat în putrefacție.
- Helene, Helene, am murmurat, ce s-a întâmplat şi ce se întâmplă cu noi, Helene?

- Asta te interesează pe tine acum, Alex, i-am auzit glasul ca un oftat prelung? Acum trebuie să ne gândim numai la noi şi la fericirea noastră.

Mi-am cuprins capul în palme. Simțeam nevoia să mă trezesc la realitate, să ştiu sunt şi ce se întâmplă cu mine.

Helene m-a luat de mână şi m-a tras către poiana care se vedea văruită de lumina lunii. Când am ajuns aproape am văzut cortul instalat sub poala pădurii.

- Unde ne aflăm, Helene?

- În munți, dragul meu. N-ai visat tu întotdeauna să-ți petreci un concediu cu mine în munți?

- E adevărat. De unde ştii? Am privit-o cu atenție, pentru că la concediul acesta pe care l-aş fi petrecut cu ea în munți mă gândisem de multe ori.

- Pentru că toate gândurile tale, tot ce ai visat în legătură cu mine, dar absolute totul, a ajuns la mine. Le-am receptat, le-am trăit şi eu. M-a tras de mână să ne aşezăm jos pe pătura care era întinsă lângă cort.
- O noapte de basm, o noapte nebună! am auzit-o murmurând. Alex, o să trăim multe nopți de vrajă împreună, iubitule, apoi o să ne despărțim. Ne-am aşezat pe pătura caldă şi moale.
- De ce să ne despărțim, Helene?
Helene s-a aşezat în genunchi, mi-a luat capul în palme să mă sărute, însă m-a muşcat atât de rău încât m-am desprins din îmbrățişare gemând.
- Pentru numele lui Dumnezeu, ai înnebunit!
- Pentru că eşti însurat, de aia trebuie să ne despărțim. Pentru că trebuie să te întorci la soția şi la copii pe care îi ai cu ea. Trebuie să te întorci la masa ta de lucru, nu-i aşa, căci eşti un scriitor celebru. M-a cuprins din nou cu brațele, gata să mă muşte iar. M-am ferit într-o parte şi i-am prins mâna. Era atât de frumoasă încât chipul îi strălucea într-un mod straniu, sălbatic.
- Helene, adu-ți aminte că eu ar trebui să fiu supărat pe tine, şi nu tu pe mine, i-am spus.
- Da, ba chiar ai jurat să nu mă mai ierți niciodată. O ştiu şi pe asta.
- Da, dar nu ştii de ce am jurat că n-o să te pot ierta, că n-o să te iert niciodată?
- Ba da. Pentru că m-ai iubit prea mult, pentru că niciodată n-o să încetezi să mă iubeşti. Iubindu-mă atât de profund n-o să mă ierți niciodată. Cel puțin aşa ai gândit tu. Ți-am receptat exact gândurile?

Eram încă o dată uimit, căci acesta era gândul, aceasta era ideea pe care o gândisem în legătură cu ea. De câte ori nu îmi imaginasem cum ne întâlnim, bătrâni fiind de acum, şi cum îi spun, Helene, nu te-am iertat şi nu te voi ierta niciodată, până când or să dea cu pământ peste mine. Pentru că te-am iubit prea mult, şi

pentru că te-am iubit la fel de adânc, la fel de mult şi te-am pierdut. Ochii îi străluceau fericiți, întrebându-mă tainic din privire, iar chipul i se alungise parcă într-un mod ireal. Frumusețea are asupra chipului ei un efect ciudat, îi deformează liniile chipului, i-l alungeşte, mi-am spus în gând.

- Da, chiar aşa este, am auzit-o. Mă privea intens. Apoi a chicotit uşor, exact cum făcea în anii adolescenței. Mă privea intens, muşcându-şi buza de jos.

- Ce este aia, Helene?

- Frumusețea are asupra chipului ei un efect ciudat, îi deformează liniile chipului, i-l alungeşte, a şoptit. Recunoaşte că acestea sunt cuvintele pe care ți le-ai spus în gând. Fii sincer şi recunoaşte. Sau vrei să te mai simți încă o dată aşa cum te-ai simțit toată viața în legătură cu mine. O priveam fascinat. Frumusețea îi devenise atât de intensă încât acum îi crea un halou în jurul chipului, care o ascundea, o făcea s-o văd parcă printr-o apă iluminată din interiorul ei.

- Helene, tu îmi citeşti gândurile, nu-i aşa? Gândurile mele sunt imediat receptate de tine?

- De când ne-am despărțit trăiesc lucrul acesta. Am ştiut tot ce-ai gândit în legătură cu mine.

- Ştii, probabil, că te-am şi blestemat.

- Ştiu. De aceea am şi avut viața pe care am avut-o. Şi poate că şi de aceea ne găsim acum împreună.

- O, Doamne, Helene, de fapt te-am iertat de mult.

- M-ai iertat şi nu m-ai iertat. Adevărul este că niciodată nu mă vei ierta, Alex. Tăcu. Privirea îi alunecă în sus înspre astrul nopții. O lună imensă, cam de două ori sau de trei ori mai mare decât astrul pe care îl ştiam noi. Mă trecură fiorii. Nu cred că ne aflăm pe pământ. Gândul se înfiripă în mine ca un şarpe, care o dată devenit matur începe să umble, să pornească în lume.

- Are vreo importanță., iubitule, că ne aflăm sau nu pe pământ? O auzii oftând. N-are nici o importanță. Ba mai bine ar fi dacă nu ne-am afla pe pământ. Adu-ți aminte ce chinuiți am fost pe pământ.

Un sentiment ciudat şi tulbure urcă prin mine. O stare de fantastic, de viață impersonală, o senzație dureroasă de înstrăinare mă copleşi brusc.

- Atunci înseamnă că am murit, Helene. Că am murit demult şi că ne găsim în altă lume. Am citit, să ştii, destule lucrări despre migrarea sufletului din trup în momentul morții, despre acel tunel gravitațional, de lumină, care ne aspiră, apoi despre întâlnirea cu lumina aceea imensă, nesfârşit de dulce, care nu este alta decât Nirvana sau Dumnezeu.

- Pe toate le ştii, iubitule. Ce să-ți fac, aceasta a fost drama ta, o sete de absolut fără margini.

Sufletul îmi era imens, ca un văzduh care se propaga în spații.

- Helene, vreau să ştiu adevărul. Şi experiența noastră să pornească de la acest adevăr.

Chipul i se întristase uşor. Părea gânditoare.

- E prea devreme pentru lucrul acesta, iubitule, am auzit-o. Ne este dat să le aflăm şi să le trăim pe toate când vine timpul.

Mă privi cu o candoare şi cu o melancolie nespusă. Îşi apropie gura de buzele mele şi mă sărută tristă.

- Singurul lucru pe care mi-l doresc, dragul meu, este să ne iubim. Ca nişte nebuni să ne iubim. Să ne iubim până la uitarea de sine, până la pierderea de sine. Dacă înțelegi ce vreau să-ți spun. Pentru că dacă şi întâlnirea aceasta va fi ratată, de noi nu va fi bine în vecii vecilor.

M-a cuprins caldă şi drăgăstoasa. Abia atunci, în momentul acela când a început să se dezbrace, i-am văzut rochia albă, evocându-mi mai degrabă o rochie de mireasă. I-am văzut umerii plini, senzuali, frumos arcuiți. Bine, dar când am întâlnit-o, atunci când i-am găsit, pe ea şi pe individual acela care voia s-o

ştranguleze, nu avea rochia aceasta. Ba mai mult, atunci părea o femeie trecută, adică avea vârsta pe care trebuia sa o aibă, vârsta unei femei trecute de patruzeci de ani. Iar acum aveam în faţa ochilor o femeie nespus de tânără şi de frumoasa. De fapt o aveam în faţa mea chiar pe adolescentă, dacă mai era adolescentă, cu care mă plimbam în nopţile cu lună pe bătrânul chei al Dâmboviţei, asta demult în tinereţea noastră pierdută. Ori de atunci trecuseră aproape douăzeci de ani. Adică o viaţă de om.

- Helene, ce faci?

O priveam şi totul mi se părea un vis terifiant, de rău augur. Acum era goală, cu trupul prelung, nespus de frumos, de amforă subţire şi înaltă.

- Pentru numele lui Dumnezeu, te-am rugat să nu-ţi mai faci atâtea gânduri, te-am rugat să trăieşti clipa aceasta de fericire, aşa cum trăiesc eu pentru iubirea noastră, şi numai pentru iubirea noastră!

A început să mă dezbrace febril. Avea chipul nespus de frumos şi de trist.

- Helene, ajută-mă să mă regăsesc, am şoptit. Îmi e teamă, trăiesc un sentiment ciudat, de nelinişte, ca şi cum ne-am afla în altă viaţă.

M-a tras lângă ea pe pătura moale, catifelată, din păr de cămilă. Îmi aduc foarte bine aminte ca lucrul acesta mi-a atras atenţia. De unde are ea această pătură din păr de cămilă? Apoi mi-am spus singur că aceasta este o întrebare stupidă, şi m-am gândit la faptul că mintea ei recepţionează orice idee care îmi trece mie prin cap. Era neruşinat de frumoasă, cu umerii frumos arcuiţi, cu linia coapselor dulce, cu acea penumbră noptoasă, penumbra, plină de mister, ca o vale a fertilităţii, cu picioarele înalte şi frumoase, pline, senzuale, şi totodată având în ele ceva de gazelă, care mă făceau să ţip de plăcere. Era un amestec ciudat de plăcere estetică şi erotică, păgână, de euforie senzorială, şi de fascinaţie. Eram amândoi goi

pe pătura plină de moliciune. Brațele ei mă cuprindeau pătimaşe. Respirația îi devenise fierbinte. Dumnezeule, de câte ori încercasem să mi-o imaginez goală şi iată că acum mi se dăruia posesivă, având în ea ceva de leoaică flămândă.

- Pentru numele lui Dumnezeu, Helene, o să ne pierdem mințile!

Îi simțeam umerii plini şi rotunzi în brațele mele nesățioase. Îi sărutam sânii alungiți şi îndreptați în sus ca şi cum ar fi vrut să împungă văzduhul. Luna turna peste noi mările ei de vrajă. Acum o prinsesem sub mine. Îi sărutam fața acoperită de părul mătăsos, irizat de lumina de miere a lunii, iar ea îmi prinsese trupul cu picioarele ei puternice de gazelă.

- Omoară-mă, iubitule, fă-mă să mă topesc, fă-mă să-mi pierd mințile! Am auzit-o gemând. Şi-a înfipt dinții ei albi şi frumoşi în carnea umărului meu, că m-a făcut să urlu. O doream sălbatic. O clipă i-am văzut pântecul alb, de zăpadă. Am simțit o dorință nebună şi păgână să muşc din el ca dintr-un măr. M-am zvârcolit ca un arc şi i-am muşcat coapsa. Avea gustul şi mireasma piersicii, a țipatului. Am simțit-o gemând cutremurată. La rândul ei m-a prins cu brațele strângându-mă ca într-un cleşte. Gurile ni s-au împreunat nesățioase, arse de focul care ne cuprinsese în el ca intr-un nor şi acum se înalța cu noi în slăvile cerului. I-am simțit trupul ca o magmă, cum se deschide ca o prăpastie roşie în care mă topesc şi mă pierd.

Când m-am trezit soarele urcase până către cumpăna zilei. Am deschis ochii şi am văzut-o lângă mine. Era goală, nespus de tânără şi de frumoasă. Avea picioarele lungi, cum le aveau femeile de rasă, iar coapsele se arcuiau leneşe, pline de o pace şi de o candoare copilăroasă. Mi-a zâmbit fericită, recunoscătoare. Şi-a trecut mâna prin părul meu, apoi m-a sărutat pe obraz. O priveam fascinat, pentru că avea pielea, avea carnea atât de albă şi de catifelată încât imaginea aceasta îmi evoca cea mai fragedă adolescență.

- Helene, şi eu sunt la fel de tânăr ca tine, eşti o adolescentă…

Aş fi vrut să-mi continui gândul spunându-mi că în momentul în

care plecasem de jos, din Bucureşti, aveam patruzeci şi ceva de ani, că de când ne-am despărțit au trecut aproape douăzeci de ani. Mi-a pus surâzătoare palma peste gură, apoi s-a lipit de mine si ne-am sărutat lung. Avea buze reci, senzația pe care o avusem sărutându-ne era stranie şi ambiguă. Parcă sărutasem o ființă nepământeană.

- Ştiu, ştiu ce vrei să zici, am auzit-o şoptind. Mai sărută-mă, sărută-mă, dragul meu, şi o să vezi cum devin caldă, cum ard de dragoste pentru tine. M-a cuprins cu brațele şi a început să-mi sărute ochii, tâmplele, gâtul.

- Tu nu vezi că sunt nebună după tine, tu nu vezi…

- Îmi sărută apoi umerii, pieptul, picioarele, gleznele, tălpile. Mă învăluia în sărutări. I-am muşcat unul din sâni, că am auzit-o țipând uşor, apoi am cuprins-o cu brațele şi am răsturnat-o. Era rândul meu s-o învălui în sărutări din creştet până la tălpi. M-am oprit îndelung asupra ochilor, senini, de culoarea cerului de vară. I-am sărutat părul care mirosea a flori de salcâmi, apoi i-am muşcat gura îndelung, ca atunci când nu te mai saturi. Acum îi sărutam umerii tivindu-i cu sărutări, plecând de la gâtul alb şi coborând înspre brațe, până când am ajuns să-i sărut degetele. Am coborât în jos pe linia care se lăsa înspre înlăuntru, a mijlocului ei de adolescentă, ca apoi să se arcuiască asemenea unui curcubeu născând astfel acea melodioasă arcuire de amforă a coapsei.

- Dumnezeule, eşti atât de frumoasă, Helene! am şoptit.

- Taci şi iubeşte-mă, a gemut. Numai prin iubire ne putem salva şi ne putem regăsi.

I-am sărutat pântecele alb şi fraged, evocându-i câmpia primordială sau poate mai degrabă o pâine. Mi-am îngropat fața în pântecul catifelat şi fierbinte, care mă îmbăta şi mă amețea. Nici nu mi-am dat seama când am muşcat nesățios din zăpada fierbinte, amețitoare, care mă înnebunea. Am simțit-o numai gemând şi zvârcolindu-se. Mi-a căutat gura şi m-a muşcat şi ea sălbatic. Apoi

a început să mă sărute şi să mă muşte cu dinţii ei ascuţiţi de şoricel. Şi apoi iar a venit momentul când i-am simţit pântecele şi trupul ca pe o magmă fierbinte şi ameţitoare, în care mă topesc şi mă scufund.

3

Erau zile lungi, pline de beţie. De fapt după un număr de zile am pierdut noţiunea timpului. Făceam dragoste până la epuizare, până când ne pierdeam cunoştinţa, după care cădeam într-un somn lung. Somnul ce ne mai dădea posibilitatea de refacere. De câteva ori m-am trezit. Îmi doream să mă trezesc s-o pot privi în voie, să cercetez terenul în care ne aflam. Prima dată când m-am trezit am văzut cerul de un albastru pustiu. Un norişor, ca un fir de praf aruncat pe bolta cerului, se odihnea nepăsător deasupra pădurii. Se părea că ne aflăm într-o poiană nu departe de culme. Arborii bătrâni, în marea lor majoritate fagi seculari, dormitau şi ei indiferenţi. Mi-a atras atenţia respiraţia liniştită a Helenei. Era o respiraţie care amintea somnul copiilor. Avea un picior îndoit uşor, mâna dreaptă îi odihnea pe piept, mai jos puţin de sânul, care stătea drept, uşor arcuit. Chipul îi era de o seninătate şi de o frăgezime care îţi sugerau mai degrabă un obiect artificial. Ceva care poate aparţine numai unei lumi de vis. Privirea mi-a alunecat înspre pântecele alb, uşor bombat, rotund ca o zare de horbotă. În momentul următor m-am gândit la sex, la sexul Helenei, dar mi s-a părut impudic să stărui cu gândul. N-am văzut nimic, decât puful castaniu, de gutuie care-i acoperea adâncitura aceea dintre coapse, care întotdeauna mi-a evocat o vale sacră.

Am continuat să-i privesc fascinat linia umerilor, braţele rotunde şi pline, aşa cum le au tinerele femei după ce se împlinesc. Helene, la început, ne cunoşteam din adolescenţă, nu mi s-a părut o fată frumoasă. Ba chiar mi-a atras atenţia o anume notă luminoasă, misterioasa, care bătea înspre comic a chipului ei, ca şi cum sub epidermă, sau şi mai adânc, în fiinţa ei, ardea o luminiţă care îşi bătea

joc de tine. La început, deci, frumusețea ei mi-a atras atenția printr-o notă negativă. După ce am cunoscut-o mai bine mi-am dat seama că dincolo de acea expresie comică a chipului sufletul ei ascunde o melancolie solemnă, un fel de părere de rău antică. Mi s-a părut atunci o adolescentă de o frumusețe aparte. Câțiva ani nu ne-am mai întâlnit, apoi, trebuie să fi fost în toamna anului 1963 m-a căutat la cămin. Eu eram anul trei la Filozofie iar ea în anul doi la Academia Comercială. Mă căutase pentru ceva anume? N-am întrebat-o. Am ieşit să ne plimbăm pe cheiul Dâmboviței. Acum n-aş putea să-mi amintesc despre ce am discutat. Ne-am amintit întâmplări din viața noastră de liceeni, am discutat despre dascălii bătrânului liceu la care învățasem. Printre amintiri îi mai bârfeam pe unul sau pe altul.

Din seara aceea ne întâlneam regulat. Ar fi vrut să ştie mai multe lucruri despre filozofiile orientale. Despre misterele antice. Care sunt la ora actuală curentele filozofice dominante. Plimbările pe cheiul bătrânului râu al lui Bucur, ori pe străduțele cu gardurile vechi, de fier forjat, înecate în trandafiri, mâinile ni s-au împreunat, chipurile zâmbind înfiorate ni s-au apropiat. A venit şi prima îmbrățişare, apoi prima sărutare stângace. Îmi aduc bine aminte serile acelea de toamnă caldă, mătăsoasă. Niciunul nu ştiam să sărutăm. De la începutul lumii tinerii trebuie să învețe lucrul acesta care-i introduce mai degrabă în lumea mizeră şi banală a căsniciei, decât în lumea mirifică a iubirii.

Helene şi-a mişcat uşor mâna. Pieptul, cu sânii ca două piscuri de omăt se ridicau şi coborau senini şi liniştiți, împăcați cu cerul şi văzduhul de un albastru siniliu. Nu s-a trezit, iar eu mi-am continuat ca un hoț investigarea, centimetru cu centimetru, a trupului diafan al Helenei. I-am privit alunița de sub sânul stâng, ca un bob de piper. M-am gândit de fapt că ceea ce trăiesc eu acum nu este altceva decât un tulburător ospăț estetic. Ospăț, în sens filozofic. Iată, o priveam acum pe cea pe care o iubisem îngrozitor pe lumea aceasta. Era ca şi cum, sub pretextul somnului, prefăcându-se deci că doarme, Helene, le dăruieşte ochilor mei, această comoară de frumusețe estetică pe care o

poartă cu ea de la începutul lumii, ca să mi-o dăruiască, întreaga, mie acum. Apoi brusc, ca şi cum seninătatea şi beatitudinea trebuiesc distruse, întotdeauna m-am gândit la celălalt. La cel pentru care mă părăsise. După un an şi ceva, de când începusem să ne plimbăm, de când ne petreceam ceasurile serilor în sărutări şi îmbrăţişări, Helene a dispărut brusc. N-a mai apărut nici a doua seară, nici a treia, nici a patra. Pe locul unde ne întâlneam plutea absenţa ei ca un nor îndurerat care mă priveşte cu milă. În zilele şi în săptămânile care au urmat am fost atât de disperat încât m-am gândit să-mi pun capăt zilelor. Îmi aduc foarte bine aminte ceasurile şi clipele când mă vedeam în minte mort, întins în sicriu, plâns de ai mei, de rude. La câteva săptămâni după ce aveam să fiu înmormântat, Helene avea să afle. Mustrările de conştiinţă şi suferinţa pricinuită de pierderea mea vor fi atât de mari încât pentru ea viaţa va fi o tortură. Pentru ea viaţa nu mai avea nici un sens. Şi atunci îşi va pune capăt zilelor.

Reverii dureroase şi otrăvite, pe care le trăiesc probabil toţi nefericiţii, toţi trădaţii în dragoste de la începutul lunii. Vai, dar cât de bine mi-au făcut aceste reverii. M-au spălat pe dinăuntru, m-au ajutat să mă regăsesc, să mă fortific. Pentru că în final mi-am spus singur, Doamne, dar de ce să mă sinucid? Cum va putea femeia aceasta, atât de nesimţitoare, să fie îndurerată de moartea mea, când m-a părăsit pentru un altul ca şi cum ar fi părăsit un obiect oarecare? Când ştia bine că mă va distruge! Nu, o asemenea femeie nu merită să suferi pentru ea. Nu mă voi sinucide, mă voi căsători şi mă voi realizeze ca om în viaţă, voi avea o familie mai fericită decât a ei, astfel încât să regrete că nu s-a căsătorit cu mine.

- O, pentru numele lui Dumnezeu, Alexander, am auzit-o. Doamne, ciudată mai este natura umană. Helene deschisese ochii, avea chipul umflat de somn, sau poate de dorinţa de a face dragoste, şi mă privea printre gene cu o tristeţe ciudată.

- Acum doar m-ai avut. M-am dăruit cu toată dragostea, cu toată patima mea de suflet. Ţi-am dăruit frumuseţea acestui trup, pe care

cine ştie cât îl voi mai avea, te-am lăsat să-l priveşti în voie, să-ți umpli sufletul de frumusețea lui. Este tot ce îşi poate dori un bărbat. Şi numai tu ai putut avea lucrul acesta.

Părea posomorâtă, încă somnoroasă.

- Iartă-mă, Helene, am şoptit. Scenele acestea le-am trăit de atâtea ori încât am ajuns să mi se pună singure în minte ca nişte plăci de gramofon. Singure se nasc în mintea mea, ca un film care se derulează de mii de ori, eu le retrăiesc de fiecare dată, iar ele după ce se termină, după ce se consumă dispar, lăsându-mă mai oboist, dar, cum să-ți spun, refăcut.

Helene îmi luă mâinile şi mi le sărută. Apoi mă trase lângă ea. Îmi mângâie tâmpla, obrazul, buzele.

- Alexander, Alexander, aceasta este cea mai fascinantă experiență a noastră. Ce importanță are ce-a fost. Acum nu vreau decât să uităm de noi. Şoaptele fierbinți şi moi m-au învăluit dureros. Nu vreau altceva decât să ne gândim la noi, şi numai la noi. Acesta să fie luna de miere a noastră. Sunt fericită că îți pot dărui, în sfârşit, luna de miere pe care nu ți-am dăruit-o când trebuia, iubitule, Ochii Helenei s-au apropiat de ochii mei, gura ei nespus de frumoasă, cu buze roşii ca rodia s-a apropiat de buzele mele. Îi simțeam respirația fierbinte şi înmiresmată.

- Helene, sunt neliniştit pentru că totul mi se pare un vis. Te implor dă-mi certitudinea că totul este real. În momentul acesta am nevoie, sufletul meu are nevoie de claritate şi certitudine.

- Nu, Alex, şopti tristă, plecându-şi genele. Nu m-ai iubit niciodată pe cât ai crezut că m-ai iubit. Pe cât mi-ai spus. Pe cât ai pretins că mă iubeşti. Nu m-ai iubit niciodată atât cât te-am iubit eu. Acesta este adevărul. A deschis ochii şi m-a privit imens, amețitor şi dureros.

- Helene, dacă este adevărat, atunci de ce ai plecat? Tu ai fost cea care m-a părăsit, Helene, nu eu. I-am trecut degetele peste pleoapele galbene, de culoarea aurului. Ştii foarte bine că după ce ai plecat…. Ai plecat fără să spui o vorbă…. am vrut să mă sinucid. Pe când tu n-ai

încercat, n-ai trăit această experiență.

- Te minți, Alex, orgoliul tău rănit, de bărbat, te făcea să trăieşti starea aceasta de suicid imaginar.

- Dar dacă m-aş fi sinucis asta ar fi însemnat că te iubesc? am strigat. Ochii Helenei s-au închis ca şi cum ar fi avut o durere ascuțită.

- Asta ar fi însemnat că m-ai iubit mai mult decât ai crezut tu că mă iubeşti. A respirat adânc, ca atunci când te asfixiezi. Dar şi mai mult m-ai fi iubit dacă m-ai fi iertat. Aici Helene a oftat scurt. Nu ştiu cum să-ți spun, dacă ai fi trecut peste tine, dacă te-ai fi înălțat deasupra ta şi ai fi venit să mă iei. Atât, asta să fi făcut. Să fi venit la mine şi să-mi fi spus, Helene, nu s-a întâmplat nimic, eu te iubesc mult de tot, dincolo de cât poate să-şi închipuie orice minte umană, eu te iubesc nespus şi am venit să te iau.

În momentul acela am simțit o durere în stomac. M-am chircit uşor. După un timp mi-am dat seama că sufletul este cel care mă doare. Mă durea îngrozitor.

- Ce ai? s-a arătat îngrijorată.

- Helene, aceasta este încă o senzație foarte stranie. De când am început să urc muntele am avut, la început vag, apoi semnele, inclusiv întâlnirea noastră foarte stranie, au fost mai multe…Am mereu impresia , Helene, că am pătruns într-un spațiu ireal, cu alte legi, cu o altă logică, pe care deocamdată nu pot să le înțeleg.

Helene, mi-a luat mâna, obosită, şi mi-a sărutat-o, ca şi cum m-ar fi înțeles. Ca şi cum mi-ar fi spus, ai dreptate, te înțeleg, dar deocamdată nu putem să facem nimic.

- Să ne iubim, Alex, să ne iubim, este singurul lucru care ne-a mai rămas, şi care ne mai poate salva. S-a strâns la pieptul meu, mi-a căutat gura şi ne-am sărutat lung. M-a muşcat apoi de ureche şi mi-a şoptit pătimaşă, să mă iubeşti duios, Alex, duios şi lung, ca într-un vis care nu se va termina niciodată. Mi-e dor să ne iubim mult.

- Am cuprins-o cu brațele şi-am strâns-o la piept. Îşi ținea ochii închişi, ca şi cum ar fi vrut să se bucure de toată plăcerea şi suferința

pe care i le oferea dragostea. Mi s-a dăruit drăgăstoasă, calmă, răbdătoare, privindu-mă cu nişte ochii nefiresc de mari. Să fi trecut oare zilele iubirii năvalnice când ne-am aruncat unul în braţele celuilalt setoşi de dragoste? Când am uitat de noi şi ne-am pierdut cunoştinţa sub intensitate nemiloasă şi insuportabilă a senzaţiilor de plăcere ? Să se apropie oare de sfârşit luna noastră de miere? Apoi brusc, gândul că nu ştiam cât timp a trecut de când eram împreună, şi că în vremea aceasta să fi trecut de fapt câteva luni, sau câţiva ani. Moliciunea şi dulceaţa trupului femeiesc mă ameţeau şi mă făceau să mă topesc ca într-un văzduh. Un sentiment obscur de eliberare şi de nelinişte în acelaşi timp urca prin mine ca o ceaţă.

Eram lucid şi totuşi nu vedeam nimic decât văzduhul verzui-albăstriu al unui univers gingaş, odihnitor. Cât timp să fi trecut? Pluteam sau stăteam nemişcat? Atunci am văzut lumina aceea nespus de dulce, ca un soare portocaliu, care creştea pe nesimţite. Starea pe care o trăiam era una inefabilă, de euforie, atât de gingaşă şi atât de dulce. M-aş fi lăsat în voia acestei plutiri la nesfârşit. Sufletul îmi crescuse contopindu-se cu universul parcă. Eram gol pe dinăuntru şi vast ca o sferă nesfârşită.

4

Percepeam timpul ca pe un amestec de lumină şi de penumbră dulce. Zilele şi nopţile, care erau toate cu lună plină, pline de acea vrajă păgână şi antică, se resorbiseră parcă intr-un timp selenar, continuu. Ne petreceam vremea îmbrăţişaţi în sărutări şi mângâieri. Helene era caldă, înmiresmata şi bună. Dar mai ales era nespus de frumoasă. Sesizasem şi lucrul acesta. Ca şi în cealaltă viaţă frumuseţea ei trecea prin metamorfoze abia sesizabile. Acum, de pildă, chipul i se prelungise, ochii îi deveniseră şi mai mari, de un albastru hipnotic, care mă învăluia dulce şi suferitor în acelaşi timp.

- O, Helene, de atâta iubire o să murim, mă pomeneam oftând. Ea întredeschidea ochii, cu genele nespus de frumoase, evocându-ţi

segmente de raze ale unui astru selenar, şi mă privea uimită şi îndurerată, ca de pe altă lume.

- Să ne pierdem în dragoste, iubitule, să uităm de noi, până ne vom topi

Înțelesesem lucrul acesta, pentru ea iubirea era contopire totală, o contopire care nu se mai termină niciodată, sublimată într-o topire a celor două ființe într-un văzduh, probabil în astrul acela roşietic, pe care îl văzusem, de care mă lăsasem absorbit. Trupul ei cald şi catifelat, aproape lichid, mă absorbea, mă chema sălbatic şi dureros. Mi se dăruia toată, cu o patimă nesfârşită şi calmă. Mereu mă învăluia cu brațele şi cu sărutările ei dulci şi fierbinți, ca nişte piroane de foc, care îmi intrau în carne.

Trupurile ni se împreunau ca nişte lichide roşii topindu-se într-o flacără imensă, nesfârşit de dulce. De fapt trupurile noastre, dacă mai aveam trupuri, erau tot timpul împreunate. Helene avea o poftă nesfârşită să facă dragoste. Să facă tot timpul dragoste.

- Helene, n-am mai pomenit lucrul acesta, îmi aduc aminte că i-am mărturisit o data. M-a muşcat de ureche, apoi mi-a muşcat gura nesățioasă.

- Toată mă dăruiesc ție, iubitule. Devoră-mă, bea-mă, să trecem dincolo amândoi, o flacără fiind.

O iertasem, da acesta era adevărul, o iertasem pentru totdeauna, în subconştientul, sau străfundul meu, nu mai exista nimic împotriva ei. Ba dimpotrivă, îi eram acum recunoscător. Căci ea fusese cea care trecuse peste ea, ea era cea care se dăruia total, până la ultima picătură a existenței ei.

- Să stăm împreunați, iubitule, să ni se contopească ființele, să devenim lumină. Atunci vom deveni lumină şi ne vom confunda cu el, şi fericirea noastră nu va mai avea margini. Mă învăluia cu sărutările ei calde şi parfumate, amețitoare. Pentru numele lui Dumnezeu ce parfum este acesta? m-am pomenit întrebându-mă. Era un parfum, o mireasmă stranie, care îți amintea de materie, de magmă, de pustiuri nisipoase

nesfârşite, de depărtări misterioase. M-am pomenit zâmbind. Un parfum extras din materie, esenţă de materie, ce metaforă metafizică. Apoi iar mi se întâmpla să mă trezesc din această abulie erotică, dureros de dulce, amintind tărâmul terestru, cu crânguri şi ape, dar şi tărâmul celălalt.

- Helene, în ce lume suntem, Helene ?, asta nu este lumea noastră.

Ea îmi punea palma la gură. Apoi mă cuprindea cu braţele ei dulci şi gingaşe, ca o apă în care te afunzi până când îţi pierzi cunoştinţa.

Iubeşte-mă, dragule, iubeşte-mă, tu eşti bărbatul care trebuie să mă devori, în care mă voi topi, cu care voi trece dincolo. Numai aşa vom trece dincolo împreună. Pluteam şi mă pierdeam în fiinţa ei, în dulcele şi roşiaticul văzduh selenar. Sau, aşa cum ne erau trupurile împreunate, ne priveam în ochi până când ameţeam. Ne sorbea acelaşi văzduh roşu, în care ne pierdeam conştiinţa. Într-unul din momentele, atât de rare, când ne uitam pierduţi unul în ochii celuilalt, am auzit-o murmurând.

- O, iubitule, cât de lung este drumul pe care am apucat, şi unde ne va duce el…

- Helene, tu eşti cea care mă transporţi undeva, mă conduci pe un drum şi eu nu-mi dau seama. De ce nu îmi spui adevărul, Helene?

Genele ei nespus de frumoase, de culoarea mierei, s-au închis pline de un zâmbet misterios.

- Adevărul este unul singur, Alexander, şi acela este adevărul ultim, care este îngrozitor şi totodată minunat, şi atât de mare încât nu este accesibil omului. Mi-a sărutat buzele, apoi m-a privit intens şi tragic. Să ne iubim, Alexander, să ne iubim mult, iubitule, mult de tot. Adu-ţi aminte că am greşit mult unul faţă de altul, şi că acum trebuie să răscumpărăm greşeala. Iubeşte-mă mult, Alexander, cât poţi tu să mă iubeşti de mult. Trupul mi se scufunda pe nesimţite în magma fierbinte a cărnii femeieşti. Îmi pierdeam respiraţia şi totodată mă regăseam, altul, străin faţă de cel care am fost odată pe pământ, şi

totodată parcă mai liber, un spirit aparținând altei lumi. O dată m-am trezit din somnul în care mă scufundasem. Şi în somn ne erau trupurile împreunate, de nu ştiu de cât timp eram amândoi o ființă, un văzduh roşu, nesfârşit de dulce.

- Helene, ce este chinul acesta pe mine, Helene! Eu simt că sunt într-un spațiu de trecere, iar tu mă călăuzeşti. Să ai grijă de mine, Helene, cu tine o să-mi fie mai puțină teamă.

Helene îmi sărută ochii, mângâindu-mă.

- Ai încredere în mine, iubitule, ai încredere în mine. Cea care ne călăuzește este dragostea. Numai ea ne poate salva. Mi-am lipit obrazul de tâmpla ei şi ne-am strâns unul în altul. După un timp am simțit acea stare de rarefiere, de pierdere în universul roşiatic care mă atrăgea către centrul său. O, Helene, am mai apucat să mai murmur în gând, am murit de mult şi acum sunt în perioada aceea de trecere în celălalt spațiu, în celălalt univers, care îşi are legile lui şi logica lui. Nu îmi este frică de lumea în care voi ajunge, simt însă o angoasă ciudată, amestecată cu o emoție luminoasă, ca o melancolie nesfârşita. Ceața roşiatică ce trebuie să fie astrul afectiv şi rațional care mă absorbea devenea din ce în ce mai deasă, dulce asfixiant.

Într-una din nopți m-am trezit. Aceiaşi vrajă a nopților cu lună, cum numai în Orient se pot vedea. Am reuşit cu mare precauție să mă desprind din îmbrățişarea Helenei. Am rămas un timp cu fața în sus privind cerul de culoarea albastrului siniliu. Luna, cam de două ori mai mare decât o ştiam eu, se înclina către culmea muntelui, pe care o bănuiam pleşuvă. În momentul acela s-a trezit în mine dorința să urc pe culmea care trebuie să fie luminată ca ziua de astrul nopții. Mi-am ținut respirația şi m-am îndreptat încet către adâncul bătrânei păduri de fagi, pe care trebuia s-o străbat. După ce aveam să străbat pădurea, cu arborii ei seculari şi rari, trebuia să ajung sub tâmpla culmei pleşuve. Ciudat, nu mă simțeam deloc obosit. Arborii monumentali păreau că dormitează. Nu era nici o adiere de vânt, nu se auzea nici măcar o ramură lovindu-se de altă ramură, numai şuvoaiele de lumină ale

astrului inundau pământul şi lumea, cu văzduhul şi cu dealurile, cu pădurile şi cu văile. La un moment dat m-am oprit în loc pentru că văzusem coborând dinspre culme o lumină albăstruie-verzuie. Când a ajuns mai aproape am observat că lumina avea forma unei siluete umane, înconjurată fiind de un halou subțire.

Ar fi trebuit să-mi fie teamă, sau să fiu emoționat, dar nu, sufletul îmi era liniştit şi transparent, ca o apă. Silueta avea formele incerte, fiind mai mult o formă, sau sugerându-ți mai degrabă o formă ovoidală, o ființă translucidă, extraterestră. Era prea departe de locul în care mă aflam ca să-mi dau seama dacă are sau nu ochi, gură, sau alte detalii care să-ți evoce ființa umană. Acum eram şi mai convins că mă aflam într-un alt spațiu şi timp. Mi-am continuat drumul tăind planta în curmeziş. După un timp bătrânii arbori au devenit şi mai rari. Scoarța copacilor, ca şi ramurile mai groase, reflectau lumina de var a astrului nopții. Când am ieşit la lumină am văzut astrul nopții, mai mare de câteva ori decât luna, şi totuşi semănând atât de bine cu astrul cunoscut de noi pe pământ, atârnând deasupra dealului care mi se părea pustiu şi şlefuit. De fapt culmea muntelui nu era altceva decât coama unui deal de calcar sau de granit. M-am oprit la jumătatea urcuşului. Nu simțeam nevoia să respir, aşa cum se întâmplă atunci când urci un munte, deşi, din câte îmi dădeam seama, mai păstram încă această funcție umană. Imensitatea astrului nopții, care acum avea o culoare albăstruie către violet, ceva care îți sugera o stare de sfoiag, de antic, mă înfiora şi mă cutremura. Îmi dădea tot timpul senzația de prăbuşire.

Era ca şi cum ceva în mine se aştepta ca această lună imensă să se prăbuşească dintr-o clipă în alta, de aceea era normal să fiu neliniştit. Dar ceea ce trăiam în adâncul ființei mele era o stare estetică, o emoție şi o euforie astrale, metafizice, ca acel sentiment pe care ți-l dă plutirea. Aceasta era adevărul, începea să nu-mi mai fie frică de noua mea condiție de ființă umană. Ştiam că am intrat demult într-un alt cadru spațio-temporar, care este guvernat de alte legi. Am mai admirat

un timp astrul nopții şi bolta cerului de culoarea oțelului, o culoare metalică, existențială. Am început apoi să urc prin atmosfera roşiatică, rarefiată. Ai fi zis că este un fel de zi polară. Cu cât urcam cu atât se vedeau mai bine în depărtare spinările munților, şi ale dealurilor, care erau mai joase. Nu mai aveam mult până să ajung la culmea blândă a muntelui când am văzut alte două forme umane luminiscente.

Mi-am adus aminte în clipa aceea că termenul cel mai potrivit pentru aceste mogâldețe de lumină, sau de plasmă, era cel de corp astral. Cel puțin aceasta era termenul pe care-l foloseau mulți autori de lucrări consacrate acestui domeniu. Cele două corpuri astrale au coborât calm, ca şi cum ar fi plutit, sau ca şi cum ar fi alunecat, către poala dealului, ce se pierdea în bătrâna şi rara pădure de fagi. Mergeau la o distanță de câțiva metri între ele, dându-ți senzația că discută, deşi din locul în care mă aflam nu puteam să aud nimic. Şi n-am auzit nimic oricât mi-am încordat auzul. Cum la fel, deşi corpul astral îți sugera o formă umană, alungită, nu le-am văzut membrele, nici mâinile şi nici picioarele mişcându-se. Am privit în sus către şaua muntelui. Astrul părea nemişcat, în aceiaşi poziție. Să urmăresc dacă astrul acesta descrie aceiaşi mişcare de rotație ca luna de pe pământ, mi-am propus în gând. În momentul acela mi-am adus aminte că eu şi Helene stătuserăm pe pătura de lângă cortul montat în poiană, tot timpul goi. Iar eu plecasem aşa. Uitasem că nu am nimic pe mine şi plecasem gol, fără nici un veşmânt. M-am uitat la picioarele mele, le-am văzut, dar mi-a fost imposibil să-mi dau seama dacă am sau nu sex.

Mi se părea ciudat şi totodată eram împăcat cu lucrul acesta, că nu aveam sex. Asta înseamnă că timpul care trecuse de la moartea mea era, fusese suficient, ca eu să trec la o altă stare, la cea de corp astral, specifică noului cadru spațio-temporal în care mă aflam.

În momentul acela am trăit realmente o bucurie imensă, interioară, profundă, plenară, care mi-a adus aminte de condiția umană, că în sfârşit, acum, după atâta timp, cunoşteam adevărul. Adevărul pe care în viața din care veneam îl căutasem atât de mult. Adevărul care mă

obsedase toată viața mea chinuită, de ființă umană. Şi anume dacă spiritul uman este nemuritor, dacă dispărem pur şi simplu în materie la moartea noastră, sau ne continuăm existența ca spirit în lumea de dincolo. Acum ştiam adevărul, spiritul uman, sau sufletul, cum îl spun oamenii de rând, este nemuritor. La moartea noastră, numai trupul este cel care rămâne în urmă, supus putrefacției. Este bine aşa, m-am pomenit vorbind în gând. Urcasem încet, tăind costişa în diagonală, şi acum mă pomenisem aproape de şaua muntelui.

Atmosfera era roşietică bătând înspre mov. Este o lume foarte frumoasă lumea în care ne aflăm acum, mi-am spus, gândindu-mă şi la Helene, chiar aşa, mă săturasem de lumea din care veneam, de aceiaşi culoare albastră a cerului, de acelaşi cenuşiu al pământului, de acelaşi verde al vegetalului, de răutatea şi mediocritatea oamenilor, de lipsa de orizont a vieții. Şi chiar, asta era către sfârşitul iernii, mă plictiseam şi de albul zăpezii, de cenuşiul toamnelor. Pe când lumea în care mă găseam acum era mult mai frumoasă, mai caldă, colorată în tonuri mai vii, luminoase, mai plăcute. În momentul acesta am observat pe coama, care de fapt era un fel de podiş, uşor arcuit, a muntelui, multe mogâldețe luminoase umblând încolo şi încoace. M-am oprit în loc să le privesc. La început am crezut că sunt numai câteva, însă curând am văzut că de fapt sunt foarte multe. Şi cu cât te uitai în sus, de-a lungul piscului vedeai alte şi alte corpuri astrale. Aşa cum stăteam nemişcat, ca o stană de piatră, puteam să le observ foarte bine.

M-am întors cu fața către punctul cardinal înspre care cobora şaua muntelui. După câte îmi dădeam seama în partea aceasta ar fi trebuit să fie sudul. Când eram student, apoi şi după aceea, deşi mai rar, făcusem destule excursii în munți. Însă ce era mai ciudat era faptul că recunoşteam locul, îmi aduceam aminte cu exactitate că eu mai fusesem în locul acesta. Recunoşteam locul, îmi aduceam aminte când şi cu cine mai fusesem pe şaua aceasta. Deci nu mă aflam deloc pe altă planetă. Am ridicat capul să privesc astrul nopții care avea acum o culoare violacee. Era la fel de mare şi se afla în aceiaşi poziție, cam la

două palme de orizontul de pâclă sau de cremene, nu-mi puteam da seama, fără ca în timpul acesta să fi coborât mai jos. Numai culoarea violacee îți crea iluzia că sfera astrului este acum mai uşoară.

M-am pomenit surâzând, în lumea aceasta sunt ca un copil, aşa cum este un copil în viața terestră, mă minunez de cele mai neînsemnate lucruri. Mă bucur de cele mai mici nuanțe sau lucruri care îmi atrag atenția. Priveam acum în partea în care se lăsa şaua muntelui. Parcă era un blând acoperiş al lumii. Numărul corpurilor astrale mi se părea foarte mare. Pe unele din ele nu le vedeam la început. Abia după ce priveam mai intens, sau după ce priveam mai mult timp, începeam să le văd. Erau corpuri astrale mai înalte, ca să spun aşa, şi mai scunde, însă diferența între ele nu era aşa mare. Ceea ce îmi atrăgea atenția însă era nuanța, nuanțele după care se deosebeau. Predomina, ca să spun aşa, albăstruiul-verzui, o lumină caldă şi odihnitoare, pură. La unele corpuri astrale sesizai însă nuanța de trandafiriu, sau de mov, ori de galben. Haloul din jurul lor era şi el marcat de aceste nuanțe diferite. Le priveam fascinat, încercând să înțeleg ce fac, încotro se duc, cu ce finalitate, dacă se mai întorc. Astfel mi-am ațintit privirea şi am urmărit unul din corpurile astrale până a dispărut într-un fel de ceață. După un timp am sesizat într-adevăr lucrul acesta, toate dispăreau într-un fel de ceață, şi apoi apăreau din această ceață, însă era imposibil să-ți dai seama dacă sunt tot aceleaşi corpuri astrale.

M-am întors şi mi-am continuat drumul pe culme în sus. Panta era lină, aproape insesizabilă. Aş fi vrut să întâlnesc un corp ceresc, aş fi vrut chiar să-l întreb, să intru deci în vorbă cu el. Însă ca un făcut cu cât mă apropiam de ele deveneau, cred, invizibile, căci mi-a fost imposibil să întâlnesc, sau să mă apropii la o distanță mai mică de vreunul din aceste corpuri astrale. Nu-i nimic, mi-am spus, o s-o întreb pe Helene, o să aflu de la ea ceea ce vreau să ştiu. Mi-am adus aminte de Helene, şi pe cât de fericit eram că, în sfârşit, acum cunosc adevărul despre lumea de dincolo, despre existența umană şi sensul nostru în lume, n-am putut să nu fiu îngrijorat că o lăsasem pe Helene dormind

şi plecasem fără s-o anunţ. Gândul că s-ar putea să nu mai nimeresc drumul la întoarcere făcu să sporească în mine neliniştea. În timp ce coboram panta către bătrâna pădure de fagi am avut senzaţia că plutesc. Era un sentiment plăcut, stenic. Oare nu sunt şi eu acum un corp astral ?, m-am întrebat în gând. Am ajuns în pădure. O linişte de cristal, de templu infinit te făcea să crezi că te afli într-o lume a liniştei nesfârşite. M-am întors să văd dacă astrul nu îşi schimbase poziţia, dacă nu se găsea acum şi mai aproape de orizont. Mă interesa dacă nu apune, dacă nu cumva ne aflam acum în acel moment al zorilor când luna se îndreptă către apus. Nu, nu era aşa.

Acum eram convins că astrul acesta trebuie să fie un astru artificial, care rămâne veşnic în aceiaşi poziţie, în acelaşi loc, având desigur rostul lui, care mie îmi scăpa. Am vrut să-mi ascult paşii, acel foşnet inconfundabil, pe care-l fac paşii unui om mergând printr-o pădure. Dar mi-a fost imposibil să aud ceva. Ba chiar mi-am dat seama că nu îmi percep picioarele atât de bine ca altădată. Când am ajuns în marginea poienei în care se afla cortul nostru am văzut-o pe Helene în picioare, cu mâna întinsă. Acum era şi mai puţin corpolentă, trupul îi slăbise şi se alungise. Dumnezeule, avea un trup nespus de frumos, era extraordinar de bine făcută ca femeie, iar chipul avea o frumuseţe, o luminiscenţa de înger. Ba chiar m-am oprit în loc s-o privesc. Să-i admir picioarele cu gleznele subţiri şi fragile, apoi linia melodioasă a picioarelor, care cu cât se înălţau exprimau admirabil ideea, sentimentul de zveltețe, de imponderabilitate. Hotărât lucru era o tânără femeie din categoria acelor femei de rasă, atât de căutate de sculptori. Avea în ea ceva de zeiță, tot trupul ei, poziţia membrelor exprimau o stare de armonie, de zbor, de zveltețe, o anume conştiinţă secretă a frumuseţii uimitoare pe care trupul o are despre sine în această lume. În momentul următor am văzut că Helene îi dădea ceva, stând cu palma întinsă, unui cerb. Era un cerb înalt, un exemplar de o frumusețe extraordinară. Şi femeia şi cerbul, erau amândoi două exemplare superbe, care se puneau unul pe altul în evidenţă. Care

făceau ca spațiul în care ființau să capete o dimensiune aulică.

Realmente am avut, brusc, sentimentul că cerul şi atmosfera aceasta selenară, de vrajă, au forma şi materializează existența unei imense şi sacre catedrale. I-am mai admirat un timp pe amândoi, aceste superbe exemplare ale firii. M-am gândit că de fapt Helene cu acest cerb de o frumusețe stranie face acea pereche minunată care se creează pe sine ca unitate. În momentul următor am văzut-o însă în minte pe Helene împerecheată cu cerbul, şi am simțit realmente o durere fizică în toată ființa. Am văzut-o întorcându-se, zâmbindu-mi cald. S-a întors fără să se grăbească, astfel că am putut să-i admir linia sânilor, care urca uşor înspre cer, sau cel puțin aşa mi s-a părut mie în acel moment, ca apoi să coboare după ce descria o acoladă plină de seninătate şi de fericire. Da, acestea erau cuvintele, linia sânilor ei era de o seninătate şi de o fericire tinerească. De altfel, ea, această linie a sânilor, îi dădea pieptului ei de femeie tânără o anume zveltețe şi voluptate. Ai fi zis că femeie şi cerb vor porni în curând să salte prin iarbă, să urce coline, să coboare dealuri. O neliniște, sau mai degrabă o gelozie subțire ca un fir de păr îmi tăia respirația. În momentul următor inima mi s-a umplut de fericire când am văzut-o zâmbindu-mi cu dragoste şi făcându-mi semn cu mâna. Ca şi cum ar fi vrut să-mi spună, hai vino, nu te mai scunde căci te-am văzut. A alergat grațioasă către mine. Ne-am îmbrățişat. Ne-am sărutat, apoi ne-am îndepărtat capetele ca să ne privim. Ne-am zâmbit cum îşi zâmbesc îndrăgostiții. Exact acesta este cuvântul. Helene era în momentele acelea o tânără îndrăgostită. Se citea pe chipul ei, din zâmbetul ei, din felul cum mă privea că este îndrăgostită de mine.

- O, Doamne, tu eşti îndrăgostită de mine, Helene. Se vede atât de bine lucrul acesta.

- Abia acum ți-ai dat seama, am auzit-o gemând. S-a strâns la pieptul meu toată. M-a sărutat pe obraji, pe tâmplă, pe ochi. Apoi ne-am cuibărit îmbrățişați pe pătura moale. Mă pierdeam şi mă topeam în brațele ei. Trupul cald, atât de mândru şi de grațios, când se găsea în

poziție verticală, al Helenei, mă primea acum în universul lui roşu, atât de gingaş. Starea de beatitudine şi de prelungire, de risipire în universul de culoare portocalie se prelungea la infinit.

5

Mă trezisem, aveam senzația de gol, un gol cenuşiu, care pulsa asemenea unui inimi, acolo, înăuntru ființei mele. Cât timp ne iubisem? Dar de fapt cât timp trecuse de când începuse experiența aceasta atât de stranie pentru mine? Am deschis ochii. I-am văzut chipul luminos, plin de o blândețe nesfârşită, ochii mari şi minunați ai Helenei mi-au amintit acum şi mai concret lacurile de munte către care o dată trebuia să călătoresc. Care mă chemau în mod hipnotic, ca un blestem. Eram aplecat peste ea şi o strângeam în brațe ca pe o comoară, ca şi cum ar fi existat cineva care urma să vină să mi-o răpească. Trupurile ne erau îmbrățişate iar ea mă privea cu ochii ei mari, întrebători.

Expresia aceasta mi-a atras în mod deosebit atenția pentru că era o expresie profund, inefabila şi tragic umană. A fost pentru mine un adevărat şoc. Acum eram cât se poate de lucid. Lucid şi emoționant. I-am sărutat ochii. Mi-am îndepărtat capul ca să pot s-o privesc. Frumusețea ei avea în momentul acesta ceva regesc şi totodată antic, măreț, în ea. Ca o statuie şlefuită până în acel moment când artistul se înfioară el însuşi în fața creației sale. Nu ştiu dacă am țipat. Am văzut-o însă speriată. Am strâns-o cu putere la piept şi am obligat-o să rămână în poziția aceasta, pentru că vream să-i vorbesc. Apoi brusc am avut un sentiment pe cât de tulbure pe atât de înfricoşător. Aveam, lucrul acesta a durat însă atât de puțin, ca raza pulsată a unui laser, senzația, apăsătoare şi totodată foarte intensă, că ea este creația mea.

Ea, cea atât de enigmatică, cea care receptează imediat orice gând născut în mintea mea, este creația mea. Că nu ne găsim într-o perioadă post-mortem de trecere într-un alt univers fizic, ci într-o perioadă

foarte grea pentru mine, când eu o creez pe ea. Retrăiesc de fapt drama şi mitul lui Pygmalion. O priveam intens hipnotizat de ochii ei de un albastru metalic, intens, grei de o durere stranie.

- Helene, vreau să cunosc adevărul, Helene. Nu vrei să ne îmbrăcăm şi să mergem să ne plimbăm? Este foarte frumoasă această lume stranie. Este mult mai frumoasă decât lumea din care venim.

Helene, a clătinat tristă din cap, ameţindu-mă cu glacialitatea ochilor ei.

- Nu, dragule, am auzit-o şoptind. Trebuie să ne iubim, trebuie să facem dragoste şi să ne iubim atât de mult încât să ne topim unul în altul. Numai atunci ne vom putea salva, numai atunci vom deveni o fiinţă, a pronunţat cuvântul acesta rar, cu un respect sacru, numai atunci vom putea trece dincolo.

- Te implor, Helene, am gemut. Simţeam o mare durere în suflet. O durere ciudată, ca un tunel care cu cât se îndepărtează în adâncul din mine cu atât se lărgeşte.

- O, dragul meu, te rog să renunţi.

Starea de durere care mă cuprindea, o durere metalică, albastră, se adâncea, devenea parcă de plumb, astfel că m-am pomenit chircindu-mă şi gemând de durere. Helene s-a ridicat îngrijorată, ajutându-mă să mă ridic.

- Vor veni marile suferinţe, Alexander, pe care va trebui să le străbatem, am auzit-o şoptind, însă este prea devreme. Acum ar trebui să trăim acea imensă fericire care ne poate salva. La capătul ei dragostea este o imensă fericire, o flacără extraordinară în care ardem ca să renaştem a doua oară, mai puri, mai apropiaţi de esenţă, de entelehnia cosmică. Ascultaţi-mă pe mine, Christos a spus adevărul când a vorbit despre dragoste, dragostea este cel mai important lucru din univers. Pentru că dragostea este El, înţelegi? Dragostea este El!

- Ce tot spui, Helene, parcă ai avea ceva în gură. N-am înţeles nimic. Totul mi se pare foarte straniu, aş vrea să înţeleg ce se întâmplă cu noi, ce se întâmplă cu mine? Înţeleg deocamdată că traversăm un

tunel existențial. Dar nu ştiu unde vom ajunge. Helene speriată încercă să-mi astupe gura cu palma. I-am luat mâna şi i-am sărutat-o.

- Pentru numele lui Dumnezeu, gândeşte-te la ce spui. Ne vom prăbuşi, înțelegi, ne vom prăbuşi! Şi noi trebuie să ne înălțăm. Aceasta este şansa noastră, Alexander, singura noastră şansă.

- Te implor, Helene, mi-e dor să ne plimbăm. Acest mod de a trăi, făcând tot timpul dragoste, m-a epuizat, m-a secătuit, m-a dezumanizat.

Helene şi-a ridicat privirea, părea mai degrabă visătoare şi dezamăgită.

- Nu ți-am dăruit ceea ce ai visat, iubitule? Privirea ei s-a înfipt în ochii mei sfredelitori. Aproape mi-a venit să țip de bucurie. Rapiditatea cu care Helene îşi schimbase atitudinea, privirea ei vie, nemulțumită şi scrutătoare, plină de dragoste, îmi aminteau femeia. Femeia, aşa cum o cunoscusem eu, cu acel inefabil elan către perfecțiune, cu acel element specific, care este cochetăria, dar şi tristețea, grația şi melancolia, acel mod atât de frumos de a-şi sublima slăbiciunea şi suferința într-o expresie de gingăşie şi măreție, greu de exprimat în cuvinte.

- Helene, te implor. Simt o dorință extraordinară de a cunoaşte lumea aceasta, de a ne plimba prin aceste tărâmuri.

- Ci toate se vor desfăşura după cum a fost stabilit să se întâmple, am auzit-o murmurând. Chipul Helenei în momentul acesta căpătase brusc o nuanță albăstrui-verzuie, conținând o tristețe atât de stranie şi de tragică încât n-am putut să nu simt o stare de spaimă, de neliniște. Am văzut-o aplecându-se şi ridicându-şi rochia, care îmi aminti şi acum că aceasta trebuia să fie o rochie de mireasă, ca şi data trecută. De ce a fost necesar, m-am întrebat în gând, ca Helene să îmbrace o rochie de mireasă? În vis când visezi o mireasă, a doua zi nu trebuia să te aştepți la nimic bun. E de rău augur dacă visezi mireasă, sau voal de mireasă.

- Alexander, auzii glasul Helenei a dojană, ce sunt gândurile

acestea?

- Nu pot să mi le stăpânesc, Helene, sunt ca nişte viespii, care zboară prin mintea mea.

- Nu poţi să te desprinzi de lumea terestră, Alex, asta e. Şi nu ştiu ce va însemna asta. Un timp am ascultat liniştea de pluş, liniştea aceea care avea în ea ceva cosmic. Nu te îmbraci? am auzit-o pe Helene.

- Ba da, imediat, Helene. Am văzut hainele aşteptându-mă, exact aceasta este cuvântul, în momentul acesta am avut impresia că hainele mă invitau să le îmbrac. Am început să mă îmbrac fiind atent la liniştea care acum mi se părea geologică. Există o nuanţă inconfundabilă a liniştii, pe care o trăieşti în munţi, impresionat de masa enormă a pietrei, liniştea pe care o numisem de atâtea ori în opera mea, liniştea geologică. Am privit cerul. Acum avea culoarea mov liliachiu, o culoare caldă, plăcută, în timp ce atmosfera selenară căpătase o nuanţă ciudată, bătând înspre ivoriu. Helene a înaintat către mijlocul poienei. Părea tristă. Îşi ţinea genele ei atât de frumoase în jos.

- Eşti tristă, Helene ?, am întrebat-o.

Nu mi-a răspuns. Ajunsă în mijlocul poienei a părut că face un semn cu mâna cuiva. Am devenit brusc emoţionat. Îmi simţeam inima pulsând deznădăjduită şi în acelaşi timp tulburată de o fericire fără seamăn.

- Dumnezeule, m-am pomenit, exclamând, îmi e dor de viaţa terestră. Sunt nebun!

- Alex, am auzit-o pe Helene, iar vocea ei era de o tristeţe cumplită.

Din pădure au apărut, venind ca într-un dans străvechi, doi cerbi înalţi şi mândri ca nişte cai.

- Doamne, ce frumoşi sunt, Helene!, am exclamat. Helene însă privea către cerbi învăluită în tristeţea ei ca o draperie.

- O să încălecăm pe ei, o să colindăm astfel munţii.

- Da, o să fie încântător, i-am auzit vocea fericita. În momentul acela am observat că nu îmi simt picioarele. Aveam aceiaşi senzaţie pe care o avusem atunci când coborâsem şaua muntelui, senzaţia că plutesc, că alunec la vale. Am văzut-o pe Helene aburcându-se pe coama splendidului exemplar din neamul atât de frumos al cerbilor, ca şi cum ar fi fost o acrobată. S-a azvârlit în şa cu o uşurinţă care m-a uimit. Acum stătea mândră, privind melancolică în depărtare. Noaptea selenară, sau mai degrabă ziua selenară, avea culoarea de ivoriu. Liniştea părea geologică şi totodată imaterială.

- Urcă, am auzit-o pe Helene. Şi spre uimirea mea abia am făcut un pas că m-am şi pomenit plutind către coama mândrului meu armăsar. Aşa armăsar mai zic şi eu, m-am pomenit luându-mă în răspăr. Cei doi cerbi, înalţi ca nişte schele, au pornit cu noi străbătând poiana smălţuită cu flori şi intrând sub poalele bătrânului codru, acum atât de rar, şi tocmai de aceea părând atât de mult a semăna cu un uriaş templu nevăzut. Am simţit în nări un miros ciudat, i-aş spune un miros de eternitate şi nisip. În acelaşi timp am fost izbit de sentimentul, intenţionat folosesc aceste termen, ciudat, că nu mai am epidermă, că nu mai am trup care să se interpună între mine şi cosmos. Între mine şi eterul cosmic. Sufletul mea se risipea şi se prelungea direct în eterul universal. Era o stare foarte ciudată, pe care o percepeam ca pe o senzaţie străină şi totuşi atât de dulce, până în străfundul mea. Acum cerbii mergeau la pas. Cred că priviţi de altcineva am fi fost asemănaţi cu doi tineri voievozi, cu un rege şi cu o regină, tineri şi nespus de frumoşi amândoi, trecând mândri, pierduţi într-un vis străvechi, pe coclauri, pe dealuri, pe culmile munţilor, prin văi, pe sub cupola codrilor. Mi-a venit în minte legenda sfinţilor Elena şi Constantin, când se întorceau ei acasă. Mergeau, sau mai bine zis veneau călare pe acelaşi cal, şi arborii şi pomii pe lângă care treceau se jeluiau şi lăcrimau, că cine a mai văzut mort şi viu mergând împreună. O înfiorare ca nişte unde care se propagă pe suprafaţa unei ape străbătea văzduhul rarefiat care era fiinţa mea.

- Helene, unde mergem, Helene, unde trebuia să ajungem?

Sufletul îmi era cuprins de o neliniște verzuie ca o aurora boreală. Helene însă nici că mă auzea. Mergea pierdută în frumusețea ei sălbatică şi hieratică, ce o făcea atât de bine să semene cu o sfântă, sau cu o statuie.

- O, dragul meu, o, dragul meu, am auzit-o pe Helene murmurând, acum coborâm, coborâm. Pentru că tu, şi aici a apăsat sunetele ca şi cum ar fi vrut să-mi spună că mie mi se datorează acest destin viitor al nostru, pentru că tu ai vrut să coborâm şi nu să ne înălțăm.

Treceam pe sub bolți de brazi care semănau atât de bine cu nişte catedrale rotunde, pe sub streşini de molid, sau pe sub cupole de fagi. Nu se auzea un foşnet, nu se simțea o batere de vânt. Totul era împietrit, totul era străbătut de ceva imuabil şi etern. Sunt greu de prins în cuvinte nuanțele acestea, mi-am spus în gând. Cerbul pe care călărea Helene s-a oprit sub streaşina unui cedru. Am văzut-o coborând de pe superbul şi mândrul exemplar al acestei atât de frumoase rase. A rămas un moment în poziția aceea de semeție şi de frumusețe neasemuită. Părea de pe altă lume, o frumusețe păgână şi ucigătoare.

- Helene, am strigat. Dar n-am mai avut glas să-i spun, aşa cum se născuseră cuvintele în mine, eşti atât de frumoasă, eşti atât de frumoasă, Helene, încât simt cum cad secerat ca de o rază a morții! N-am mai putut să rostesc cuvintele acestea pentru că Helene m-a fulgerat cu privirea încât am amuțit. Am înghețat.

- Coboară! Am auzit-o.

Am coborât, nici nu mi-am dat seama cum am descălecat de pe cerbul care mă privea acum cu ochii lui cafenii, mari, plini de o milă nesfârşită. Helene, cu frumusețea ei ascuțită, ca un geam colorat care îți taie venele, mă privea pe sub genele ei mătăsoase. Îmi reproşa ceva, era supărată pe mine. Am văzut-o dezbrăcându-se de rochia ei de mireasă care avea acum o culoare verzuie bătând înspre galben. A rămas în poziția aceea care îi stătea atât de bine, adică dreaptă, cu sânii

albi, alungiți, ca şi cum ar fi vrut copilăroşi să împungă cerul, cu bărbia ridicată, privindu-mă plină de dragoste. Şi cu cât mă privea cu atât dragostea în ea creştea. Vedeam acest lucru, care mă făcea să împietresc, şi nu puteam să mi-l explic. A venit lângă mine şi a început să mă dezbrace. Dragostea care țâşnea prin ochii ei, îi făcea privirea să aibă culoarea tulbure, violetă.

- Tu mi-ai distrus viața, numai tu, am auzit-o şuierând. Te-am iubit cum n-a fost iubit nimeni pe lumea aceasta, de când este pământul. Mi-a muşcat gura nesățioasă, sălbatic. Mă cuprindea cu brațele ei şi mă strângea să mă strivească. Îi simțeam sânii tari şi fierbinți, arzându-mi carnea. Te-am iubit nebună, te-am iubit sălbatic, am fi putut să ne topim amândoi în flacăra dragostei noastre. Numai dragostea este salvarea Omului, pentru că dragostea este EL! Mă săruta şi mă strângea în brațe. Îşi încolăcea brațele în jurul gâtului meu, iar eu mă topeam în brațele ei. Acolo, pe muşchiul albăstrui şi catifelat m-a tras, şi am simțit-o arzându-mi carnea, despicându-mi trupul ca o rădăcină de foc, strivindu-mă. Mă săruta şi mă iubea sălbatic. Acum eram sigur că se întâmplase ceva cu noi pentru că ea era bărbatul, şi eu eram femeia, şi ea era cea care mă iubea şi mă pătrundea , păgân şi nesățios.

- Pentru că va trebui să ne despărțim, barem să mă satur să te iubesc. Pentru că eu te-am iubit mai mult decât m-ai iubit tu. Eu te-am iubit ca cerul şi pământul, dragostea mea era mai mare decât oceanul, iar tu n-ai ştiut să răspunzi iubirii mele, iar tu n-ai fost în stare să naşti o iubire pe măsura iubirii mele.

Helene mă săruta şi mă muşca sălbatic. Parcă era o leoaică nesățioasă de dragoste. Înțelegeam că acum se răzbună, acum îşi lua singură partea leului, îşi lua singură dragostea, atâta cât avea nevoie. Mă topeam şi totodată îmi venea să urlu de plăcere, de acea stare de rarefiere şi de țipăt. Lumina roşie creştea vertiginos. Astrul care mă va sorbi, m-am gândit, acel miez afectiv-rațional al universului, creierul şi inima întregii materii, dulcea Nirvană, care ne absorbea sufletele după

moarte.

6

Stăteam la umbra unui păr. Vag îmi aduceam aminte ca prin vis că împreună cu Helene, traversasem într-un mod dureros şi sfânt o experienţă foarte stranie. Acum eram doi oameni tineri, un bărbat şi o femeie, trecuţi de treizeci de ani, care se iubiseră si care probabil se mai iubeau.

- Te-am iubit enorm, Helene. Şi tu mă iubeai, sau te-ai prefăcut că mă iubeşti. Într-una din zile ai dispărut brusc din viaţa mea. Iar eu m-am trezit într-o situaţie existenţială în care nu i-aş dori niciunui bărbat să se afle vreodată. Aş vrea să-ţi descriu unul din sentimentele mele, sau una din senzaţiile mele, nici eu nu ştiu cum ar trebui s-o numesc. Este o experienţă care se încadrează foarte bine în categoria experienţelor limită. O experienţă limită este o experienţă care se desfăşoară în apropierea morţii, după care urmează viaţa de dincolo. Ei, bine, Helene, atât de mult te-am iubit, că după ce ai plecat, şi după ce am ştiut că te-am pierdut pentru totdeauna, pentru că tu m-ai părăsit ca să te măriţi cu asistentul acela de la Polithnică, o mediocritate şi o jigodie, mie lumea mi s-a părut dintr-o dată pustie, fără sens. Dacă sunt om sau dacă sunt piatră, am simţit, senzorial, cu toţi porii şi cu toate mecanismele cu care poate percepe un om, că este acelaşi lucru. Că mult mai bine ar fi fost să fiu piatră, pentru că piatra are o pace, o măreţie şi o seninătate a ei, aş putea să spun o stare de fericire, în univers, pe când eu aveam sentimentul etern al deşertăciunii şi al amărăciunii. Al suferinţei nesfârşite. Vezi, eu ca scriitor, aşa cum Dostoievski a ajuns, ca experienţă umană, sub ştreang, eu am ajuns, datorită iubirii mele, să trăiesc această experienţă limită.

Îţi aduci aminte, Shakespeare spune că „A fi sau a nu fi, aceasta este întrebarea”, adică singura, ultima, esenţiala întrebare, ultimul şi cel mai important lucru din întreaga exizstenţă.. Ei, bine, eu am ajuns

dincolo de această întrebare, adică am ajuns să răspund întrebării şi totuşi dincolo de întrebare, a fi sau a nu fi este acelaşi lucru. A fi sau a nu fi formează o stare care nu mai poate fi disociată. Ei, bine eu am simţit ca om, eu am trăit, am avut percepţia a ceea ce înseamnă să fii şi să nu fii în acelaşi timp. Că este acelaşi lucru dacă eşti sau nu eşti, şi că această stare este mult mai dureroasă

Helene stătea cu capul în jos desenând cu un beţigaş un peşte pe pământ. Părea obosită şi nespus de tristă. Se gândea la ceva? Dincolo de tristeţea ei de femeie trecută prin suferinţă, trecută printr-o experienţă care s-a dovedit a fi mai mare decât ea, se mai vedeau încă urmele acelei frumuseţi, care îţi evoca o frumusețe divină, astrală, ce vine din adânc. Chiar îi mărturisisem lucru acesta o dată, la început, Helene, tu nu mi-ai părut o femeie frumoasă. A tăcut, a înghiţit în sec, şi a privit amărâtă undeva înaintea ei, aceasta este cuvântul cel mai bune, a privit amărâtă în depărtare.

- Tu în schimb mi-ai părut foarte frumos, Alexander. Aveai ceva uimitor în tine, blând şi frumos, cum au numai marile spirite, cum a avut la noi, de exemplu, Mihai Eminescu. Îţi aduci amine, la el frumuseţea a fost de la început semnul geniului.

- Nu , Helene, am spus că tu mi-ai părut o femeie frumoasă. Pentru că după aceea de fiecare dată când ne întâlneam îmi păreai mai frumoasă. Şi acest mai frumoasă nu se mai termina. Parcă erai o şerpoaică ce începe să-şi dea jos pieile. Chiar aşa am denumit revelarea frumuseţii tale, mitul şarpelui. Cu fiecare piele aruncată te revelai mai frumoasă. Ştii, există femei care ţi se par frumoase în momentul când le vezi pentru prima dată. Aceasta este frumuseţea care ţi se dăruieşte toată în prima clipă. Este frumuseţea care se condensează toată într-o imagine, în imaginea de la suprafaţa lucrului, a chipului, a fiinţei. Pe o femeie din tipologia aceasta de câte ori o vezi, de câte ori o vei revedea în momentele ulterioare ţi se va părea din ce în ce mai banală, mai seacă, mai urâtă. Pentru că frumuseţea ei s-a concentrat într-o imagine, care ţi se revelează în momentul

„întâlnirii”. În primul moment. Este ca un laser, care îşi adună toate energiile din întreaga lui fiinţă ca să explodeze într-o singură rază, orbitoare, este adevărat, dar numai pentru o clipă.

- Alex, iar începi să filozofezi. Să faci eseu, cum ziceai tu…

- Ascultă-mă numai puţin, Helene.

- Nu vrei să-mi spui Elena? Mi-ar aduce aminte de copilărie. Iar eu să-ţi spun simplu, Alex.

- Ce importanţă are. Dacă a fi sau a nu fi nu are nici o semnificaţie.

- Îmi pare rău, Alex, că ai ajuns până acolo, că ai coborât treptele suferinţei umane, până ai ajuns acolo unde ai spus tu…

- Ascultă-mă puţin Helene… Frumuseţea ta era opusă celei de care am vorbit mai sus. Adică nu ţi se dăruia de la început, adunată şi concentrată într-o imagine, în cea mai strălucitoare imagine. Frumuseţea ta era asemenea unui izvor care ajunge la suprafaţă, la început, sub forma unui firicel de apă tulbure. Apoi după ce dai la suprafaţă primul strat de pământ găseşti o vână mult mai puternică de apă. După ce mai dai încă un strat de pământ la o parte descătuşezi zăgazurile izvorului, şi în loc de vână de apă, acum ţâşneşte din pământ un adevărat râu. Cu timpul râul în jurul lui lasă să iasă la suprafaţă un fluviu. Odată ce treci de fluviu te găseşti în faţa marelui ocean, a imensităţii ameţitoare de albastru.

Helene surâse melancolică.

- Da, îmi aduc aminte teoria ta. Cred că dintre câţi oameni a dat acest popor tu eşti cel mai mare teoretician. Ai avut vocaţia teoriilor, ţi-au plăcut ideile, şi sistemele, ai fost un om absorbit de idei, de teorii. Numai că la tine era o boală, Alex.

- Mai ai numai puţină răbdare.

- Lasă-mă pe mine să-ţi continui gândul. Ca să te convingi încă o dată cât de mult ai fost înţeles de mine. Teoria pe care ai construit-o în anii când ne plimbam pe cheiul Dâmboviţei, şi pe străzile bătrânului cartier Uranus, încărcate de grămezi uriaşe de trandafiri, mi s-a părut

atunci teribilistă. Mai târziu însă mi-am dat seama că este genială. De altfel eram îndrăgostită nebuneşte de tine şi îmi păreai teribilist. Orice geniu, mi-am dat seama de lucrul acesta mult mai târziu, este la începuturile lui teribilist. Cu trecerea timpului geniul se decantează, se limpezeşte şi se domoleşte. Să ne gândim la Eminescu, la proiectele lui de titan, ca în final să ajungă la acel sentiment amar de o limpezime cutremurătoare din „Mai am un singur dor". Care nu este altceva decât redescoperirea şi retrăirea filonului adânc al spiritualităţii daco-romane, acel sentiment mioritic, acea stare vizionară de tristeţe, de nesfârşită melancolie şi de o seninătate înspăimântătoare, moartea văzută ca o contopire, ca o măreaţă şi dulce cununie cu cosmosul.

- Parcă nu te recunosc, Helene.

- Da, Alex, pentru că evoluăm, ne mişcăm, este vorba de o mişcare a spiritului, de o mişcare epistemologică, aşa cum spuneai tu, nici unul din noi nu stă nemişcat. În anii aceştia nici unul din noi nu a rămas în acelaşi loc.

- Îţi baţi joc de mine, Helene.

- Nu, Alex, dimpotrivă, vreau să spun că teoria ta este genială. Că de lucrul acesta mi-am dat seama încă de atunci. De fapt de atunci mi-am dat seama că eşti un geniu. M-am îndrăgostit de tine pentru că acel ceva, acel instinct feminin din mine a intuit în tine geniul, iar mai târziu, când te-am cunoscut mai bine, şi când mi-am dat seama că eşti un geniu, atunci te-am părăsit. Te-am părăsit ca şi cum aş face lucrul cel mai normal din lume, convinsă fiind că o femeie, că o fiinţă banală cu mine nu poate să fie fericită cu un geniu. La noi la români geniul întotdeauna a avut o soartă nefericită, o soartă blestemată. Gândeşte-te numai cum a terminat Eminescu şi neamul lui. Un neam întreg s-a prăbuşit atunci. E vorba aici de tragedia neamului care l-a dat pe cel mai mare poet al românilor, pe cea mai mare minte a lor de când există pe pământ acest neam.

- Dar pe tine nu te interesează deloc lucrul acesta.

- Acum te rog eu să mă asculţi cu răbdare. Tu spuneai atunci

aşa. Deci erai adolescent şi erai geniu. Şi ca orice geniu aveai viziuni geniale. Şi una din viziunile tale era aceasta: fiinţa umană, spuneai tu, este o fiinţă a limitelor. Ea fiinţează numai dacă este încadrată, dacă trăieşte în nişte limite. Cum iese din limitele acestea ea poate să moară, suferă un dezechilibru care poate fi foarte grav, sau poate să se întâmple cu ea un lucru ciudat, invers, să intre pe o linie fertilă a devenirii ei. De pildă fiinţa umană trăieşte între aceste limite de temperatură, 34, să zicem, de grade şi 42. Cum a depăşit 42 de grade ea încetează de a mai fiinţa, este profund dezechilibrată, se îmbogăţeşte. Moare. La fel cunoaşterea ei se menţine între anumite limite. Majoritatea oamenilor trăiesc, din punctul de vedere al cunoaşterii între limite foarte reduse. Această limită a cunoaşterii se sparge greu. Numai geniile reuşesc din când în când să penetreze această limită. Da, dar o dată penetrată pătrunzi într-un tărâm absolut fascinant. Şi atunci nici nu mai doreşti să te reîntorci în lumea terestră, care este în esenţa ei o lume a mediocrităţii, a micimii, a mizeriei umane, a umilinţei. A mediei şi a mediocrităţii. Şi aveai perfectă dreptate: în orice acţiune de refacere a acestei lumi, a societăţii în care trăim, trebuie să plecăm de la acest adevăr, că lumea în care trăim este o lume a mediocrităţii.

- Nu, atunci nu ştiam lucrul acesta, Helene.

- Ba da, îl ştiai foarte bine. Numai că tu ca geniu îţi iubeai atât de mult poporul, încât în mintea ta nu puteai să nu-l idealizezi.

- Unde vrei să ajungi?

- Mai întâi, ca să nu uit, vreau să-ţi spun că încă de atunci mi-am dat seama că obsedat de această spargere, depăşire a limitei cunoaşterii, tu aveai să realizezi lucrul acesta. Pentru că erai născut geniu şi pentru că aveai un destin de geniu.

- N-ar trebui să fii ironică, Helene. Am suferit foarte mult în viaţă, din cauza ta am suferit foarte mult, am ajuns până acolo, până la limită. Şi un om care face experienţa limitei, acela nu mai este om.

- Acela este un supraom.

- Cu o singură condiție ar fi așa, dacă s-ar ridica deasupra lui. Dacă ar reuși să se regăsească și să se înalțe deasupra lui. Numai că experiența aceasta a limitei este atât de teribilă pentru ființa umană, Helene, încât omul nu mai reușește să se ridice deasupra lui. Să devină un supraom. Filozoful care a avut ideea aceasta a supraomului, mă refer la Nietzche, fie că a fost produsul unui popor extraordinar de tare, bolnav de complexul superiorității lui, fie că a fost un om, o minte profund neinspirată. Ascultă-mă pe mine, Helene, după ce omul trăiește experiența limitei, dacă mai revine la viață, și nu optează pentru trecerea dincolo, care, să știi, este lucrul cel mai normal, gestul cel mai normal, pe care poate să-l facă, ei, bine, dacă se întâmplă să mai revină la viață, el nu poate să fie decât un lucru, ceva neutru.

- Ceea ce este imposibil, să recunoaștem.

- Nu, este posibil, ba chiar este singurul lucru care se întâmplă cu omul, numai că omului, deci și ție, îi e greu să înțeleagă lucrul acesta.

- Fă-mă să înțeleg, ca să pot accepta.

- O dată ajuns în apropierea limitei, o dată trăind experiența limită, când revii la viață, ești o ființă-lucru, ești acel ceva pentru care a fi sau a nu fi este același lucru.

- Sunt oameni care după ce au trăit moartea cinică, chiar după ce au avut experiența tunelului care i-a absorbit către acel miez roșu, despre care putem crede că este Nirvana sau Dumnezeu, după ce s-au întors la viață au continuat să trăiască în mod normal. Să se hrănească, să aibă o familie, să se integreze în societate, să facă dragoste, să aibă copii.

- Nu, Helene, este adevărat că au continuat să trăiască, să muncească, să își propună scopuri, numai că „și acum te rog să fii atentă", au fost din acel moment altfel. Alți oameni.

- Este ceea ce s-a întâmplat cu tine. Numai că ceea ce s-a petrecut cu tine depășește orice închipuire.

- Nu, Helene, este un fapt normal, numai că tu nu poți înțelege

lucrul acesta. Şi nici un om nu poate să-l înţeleagă.

- Va fi acest adevăr cunoscut, sau înţeles de vreo fiinţă umană vreodată?

- Nu cred. Sau nu ştiu, poate. Accidental. Sau poate Centrul Enisic, Dumnezeul, dacă va mai încerca vreo experienţă asemănătoare.

- Asta am vrut să spun, tu ai intuit primul că limita umană poate fi străpunsă, dar numai într-un anumit sens este bine să se întâmple acest lucru, şi anume către Dumnezeu… Dar atunci urmează o experienţă teribilă, pe care este foarte greu s-o descrii în cuvinte…

- Nu sunt primul… Nu cred că sunt primul om. Toţi marii reformatori, de la Christos…

- Nu cred că ai dreptate.

- Oricum, Christos ne-a atenţionat că dragostea este marele lucru, acela care poate prilejui marea experienţă.

- Pentru că dragostea este apropiere de Dumnezeu, este Reîntoarcere, pentru refacerea Întregului, a acelui Unu, care a fost viu la început, care a fost Iubire.

- Da, aşa este. Dintre toate lucrurile este cel mai mare, pentru că în dragoste Este EL. El fiind Dragoste !

- La început presupun că ai fost obsedat numai de această experienţă a spargerii limitei către infinitul cunoaşterii, de fapt către El, către Miezul Enisic, fierbinte, al universului. N-ai bănuit nimic despre ce avea să ţi se întâmple.

- Aşa e. Însă experienţa aceasta nu mai trebuie trăită de nici un alt om. Mă obsedează gândul acesta, cum să fac să-i avertizez, şi să-i fac să înţeleagă pe oameni, că experienţa aceasta nu trebuie trăită.

Helene a privit către soarele care avea culoarea auriu-verziue.

- A doua idee care m-a obsedat în legătură cu tine a fost ideea pe care ai trăit-o într-unul din momentele de deznădejde.

- Nu-mi aduc aminte.

- Este o idee mare, care va mai fi dezbătută în istoria acestui popor.

- Eşti plină de pace şi de melancolie ca o amforă, şi faptul acesta te face să fii în acest moment frumoasă într-un mod greu de exprimat în cuvinte.

- Ideea era aceasta, dacă poporul acesta îşi ucide geniile, atunci el, geniul, trebuie să se raporteze la poporul lui ca atare. Adică să-l distrugă, să încerce la rândul lui să-l distrugă.

- O, la, la, la, mă faci să râd, Helene.

- Nu, n-ai zis aşa. Ai afirmat: el, geniul, umilit şi distrus de poporul lui, să nu mă întreprindă nimic pentru a-şi distruge poporul, ci numai, supărat pe el fiind, să nu mai creeze. Să-şi înceteze lucrul la operă, de truditor la catedrala lui de simțire şi gândire, să-şi reprime actul creator, dorința de creație.

- Şi ce să facă atunci geniul, dacă nu creează?

- Nimic. Să-şi piardă timpul, pur şi simplu să-şi piardă timpul. Să trăiască senin şi nepăsător pe lume.

- Bine, dar asta este imposibil. Şi apoi, acesta este rostul geniului pe lume, să creeze. El nici n-ar putea să facă altceva pe lume. Să nu mai creeze ar fi peste puterile lui, ar fi un chin cu mult mai mare.

- Nu. ar fi decizia unui revoltat. Dacă eu mă lupt din toate puterile să creez pentru a-mi ridica neamul, iar neamul meu mă umileşte ş mă condamnă la moarte, aşa cum i-a asasinat pe toți înaintaşii mei, atunci înseamnă că nu merită să creezi pentru acest neam. Şi eu voi refuza să creez pentru neamul acesta de ticăloşi.

- Aceasta este întrebarea, este poporul meu un popor ticălos?

- Îmi dai dreptate, dragul meu, îmi dai dreptate. Întrebarea aceasta şi-o pune, sau până la urmă şi-o va pune orice geniu. Pentru cine creez eu?

Am dreptul să creez pentru un neam de jigodii şi de ticăloşi? Dându-i eu creațiile mele, dăruindu-i eu gândurile şi tot ce am avut mai frumos, mai sfânt în viață, ticăloşia lui va spori, în loc să-i sporească noblețea.

- Asta este ceea ce s-a întâmplat cu poporul român?

- Exact. Sunt gândurile şi întrebările, neliniştile tale. Cu ce s-a făcut mai bun acest popor că l-a dat Eminescu, pe Cerna, pe Brâncuşi? Unul a murit ca ultimul sărman de pe această lume într-un ospiciu de nebuni, altul a murit de tuberculoză în floarea vârstei, iar Brâncuşi a trebuit să îşi ia lumea în cap, şi acum îşi trăieşte ultimii ani de viaţă la Paris, în sărăcie.

- Bine, dacă eu sunt geniul, şi sunt geniul unui popor ticălos, care îşi asasinează valorile, eu trebuie mai întâi să îi atrag atenţia poporului meu, uite, dumneata, poporul meu, pe care te iubesc ca pe ochii din cap, ca pe tatăl meu, căruia mi-am închinat toata viaţa, ai următoarea meteahnă, următoarea boală a psihologie dumitale de popor, eşti un popor invidios, şi din cauza acestei invidii îţi mănânci geniile, îşi distrugi valorile, tot ce ai dumneata mai bun. Treaba aceasta n-o faci de ieri, de astăzi, o faci de la „început", şi tot asasinându-ţi valorile pe parcursul istoriei tale, ţi-ai făcut singur rău, a fost ca şi cum ţi-ai fi tăiat singur creanga de sub picioare. Distrugându-ţi geniile, tu te-ai condamnat ca popor în istorie.

- Mai mult, faptul acesta dovedeşte că eşti un popor sinucigaş, un popor suicidal, cum spun psihologii, şi un popor suicidal sfârşeşte întotdeauna în istorie prin a-şi face singur rău, prin a se condamna la suferinţă , mizerie şi umilinţă, prin a dispare. Deci tu asta ai vrut să-i transmiţi poporului tău, că îl paşte dispariţia în istorie. Să se pregătească pentru sfârşitul iminent. Pe pământul acesta a mai dispărut un popor, poporul dac, şi la fel a dispărut şi poporul acesta, fiind bolnav de inconştienţă, de axiofagie, boala cate îl face pe un popor să-şi distrugă, să-şi mănânce şi să-şi omoare valorile. Acesta a fost poporul dac, care nu este altul de cât poporul din care ne tragem noi, şi pe care-l moştenim.

În momentul acela am simţit un fel de „leşin straniu, dureros şi dulce", care venea de departe, un fel de „leşin epistemologic", cum ar spune un filozof, cineva obişnuit cu filozofarea, leşin epistemologic este un termen care nu-mi place. Chipul Helenei tremura uşor, lumina

căpătase parcă pe nesimțite materialitate.

- Problema poporului tău este problema care te-a preocupat cel mai mult în ultimii ani, şi nu problema dictaturii, a şoptit ea gânditoare. De aceea mergeai pe străzi cu cunoştința lihnită (am reținut din nou această expresie care în momentul îmi plăcu nespus, „cunoştință lihnită"), cu stomacul gol ca un prund uscat. Sau cum ziceai tu cu *prundul ontologic al ființei* tale uscat ca un pustiu transcendental.

Interioritatea ființei mele tremura şi se îndepărta ca undele pe care le făcea o piatră aruncată într-o apă liniştită.

- Helene, se întâmplă ceva cu mine, i-am auzit vocea slabă, pustie, se întâmplă ceva cu noi. Helene! am gemut. Am murit Helene, nu-i aşa, sunt mort, nici nu îmi mai aduc aminte pe cine am lăsat în urma mea, acum mă aflu dincolo, şi tot tu ai fost cea care m-ai preluat, nu-i aşa, şi acum mă conduci. Îți mulțumesc, Helene, pentru bunătatea ta, însă acum îmi e rău, realmente trăiesc un „rău ontologic", ceva greu de explicat. M-am aplecat în față, ca atunci când te doare stomacul şi te îndoi de durere. Am văzut-o pe Helene tremurând ca şi cum s-ar fi evaporat, şi în momentul acela am simțit cu adevărat spaima urcând prin mine ca un stâlp negru.

- Helene, Helene! Să nu pleci! Să nu dispari, Helene altfel ce m-aş face fără tine în lumea aceasta! Ştiu tu ai murit înaintea mea, şi pentru că mă iubeşti ai venit la vami să mă iei, şi să mă conduci. Ai venit la vamă să mă primeşti, tu ai fost cea care m-ai primit in lumea de dincolo, şi acum mă conduci. Bâiguiam, gemeam şi începusem să mă clatin. Țipatul meu îşi făcu efectul pentru că o văzui pe Helene îndreptându-se, ridicându-şi fruntea, făcând efortul să îşi mențină capul si privirea sus.

- Helene, am mai strigat o dată, de la adevărul aceasta trebuie să plecăm. Nu are rost să ne mințim, ştiu, o ştiu foarte bine, este ca şi cum aş ştii lucrul acesta de la începutul lumii, că am murit. Vag îmi aduc aminte că am trăit pe pământ, mi se pare că am trăit chiar pe planeta

aceasta, însă ce am făcut înainte de a muri, cu cine am trăit, care au fost rudele mele, de lucrurile acestea nu pot să îmi aduc aminte nimic.

Însă nu era adevărat ceea ce îi spusesem eu Helenei în clipa aceea pentru că în momentul următor mi-am adus aminte că aveam morți, şi în minte îmi veni chipul nespus de blând bunicii care mă crescuse, aveam morți în neamul nostru care muriseră cu mulți ani în urmă , şi când moare cineva într-un neam, morții care erau demult în lumea cealaltă, care erau plecați înaintea lui, acum veneau şi îl primeau. Îl primeau în lumea lor, şi aveau grijă de el, aşa cum atunci când venim pe lume exista o mamă care ne primeşte cu brațele deschise, şi o familie în mijlocul căreia te vei simții ca in sânul lui Avraam.

- O, Doamne, am auzit-o pe Helene, ce mult te chinuieşti, dragul meu, ce mult te chinuieşti!

- Da, Helene, de când mă ştiu pe lumea aceasta, sau nu, în lumea cealaltă, de când eram copil, am fost un suflet mereu neliniştit, sensibil ca un fir de iarbă, şi lumina arămie a apusurilor îmi ulcera sufletul, mă îmbolnăvea, atât de frumoasă îmi părea. Acum ce putem să facem decât să rămâi cu mine şi să mă conduci mai departe. Te rog mult să mă ajuți, Helene ! Am auzit de vămile prin care trebuie să trec, am auzit despre tunelul pe care trebuie să-l străbat, am auzit despre cei care au revenit la viață.

Acum chipul Helenei îşi păstra marginile subțiri, uşor iluminate, era de o frumusețe antică, ființa ei, sau corpul ei astral avea din nou, sau cel puțin aceasta era impresia mea, acea materialitate de ființă vie.

- Trebuie să uiți obsesiile care te-au chinuit toată viața, Alex, pentru că altfel nu vom putea să înaintăm, nu vom putea să ne înălțăm. Şi aceasta este lucrul cel mai important. Or pe tine te obsedează încă ideea străpungerii limitelor cunoaşterii şi ideea poporului tău, a sensului lui în lume. Acum trebuie să ne gândim la drumul pe care îl avem de parcurs.

Helene mi-a întins mâna. În clipa aceea i-am văzut din nou

rochia de mireasă, care-i da o notă de imponderabilitate. Aş fi vrut să mai rămânem, aş fi vrut să continuăm şi să limpezim discuţia despre străpungerea limitelor cunoaşterii, care fusese într-adevăr una din obsesiile fundamentale ale existenţei mele în viaţa de dincolo, în viaţă, cât trăisem pe pământ, adică. Şi desigur ar fi trebuit să lămurim şi cealaltă obsesie, cea cu poporul meu, care fusese pentru mine îngrozitor de chinuitoare.

- Acum trebuie să ne urmăm calea, am auzit-o pe Helene, mai avem de trecut apa Styxului, trebuie să ne grăbim, după ce vom fi trecut apa Styxului vom putea să ne odihnim şi să stăm de vorbă. Până atunci însă trebuie să ne grăbim.

Helene avea mişcările uşoare, am reuşit să-i observ un timp mâna care se mişca, sau care mai degrabă arăta direcţia în care trebuie să mergem, pentru că cealaltă mână era în mâna mea. Trupul meu, spre deosebire de al ei, era mai greoi, şi la un moment dat moleşeala mea, sau mai degrabă starea de melancolie dureroasă pe care o aveam în suflet am simţit cum i se transmite trupului.

- Nu, trebuie să mă opun, să întârzii cât pot de mult această trecere a Styxului, lucrul acesta este cel mai important pe care trebuie să-l fac.

Aproape că mă speriai. Gândul pe care crezusem că-l rostesc numai în mine răsună în văzduhul albăstriu-violet ca şi cum s-ar fi auzit într-un difuzor nevăzut. Mă speriai, pentru că nu mă aşteptasem la lucrul acesta şi în al doilea rând pentru că n-aş fi vrut în nici un caz ca Helene să ştie lucrul acesta. Helene mergea însă înainte ţinându-mă de mână, cu paşii ei care mai mult puteau decât atingeau pământul.

- Să nu fi auzit ea ceea ce auzisem eu?

Din nou auzii cuvintele care se rostiseră înlăuntrul meu, revenind către mine din văzduhul straniu prin care pluteam.

- Helene, am strigat-o, şi m-am oprit în loc. Hai să ne aşezăm pe iarba aceasta mătăsoasă la umbra palmierului acesta.

Am tresărit din nou, pentru că arborele era într-adevăr un

palmier, iar eu îmi adusesem aminte perfect de un asemenea arbore. Helene păru că mă ascultă, aşa că ne oprirăm sub arborele exotic, foarte înalt, care nu făcea însă nici o umbră.

- Să ne oprim, Alex. Pentru că altfel ne vom prăbuşi. Ne vom prăbuşi împreună, dragul meu, aşa cum s-a mai întâmplat o dată în viaţa de dincolo.

Expresia Helenei era de îngrijorare. Era uimitor cât de aproape şi cât de clar îi vedeam spaţiul acela trandafiriu pe care îl făceau colţurile buzelor ei, ca şi linia fină a nasului subţire, ca şi cum ar fi vibrat încontinuu.

- Helene, noi am murit, este posibil ca tu să fi murit înaintea mea, dar nu cu mult. Acum ne găsim în altă lume. Pentru mine este limpede că nu mai suntem în spaţiul material şi terestru al vieţii pământeşti. Dar nici acolo unde trebuia să ajungem n-am ajuns. Este posibil ca tu să fi primit misiunea să mă primeşti şi că mă conduci, tocmai pentru că ai murit înaintea mea. Însă pentru că ne găsim în acest spaţiu de trecere, când încă nu suntem cu totul altceva decât spirite, eu zi să ne folosim puterea pe care am dobândit-o dezlegându-ne de cătuşele lumii pământeşti, să ne folosim puterea spiritului pentru a cunoaşte şi mai mult, pentru ca să pătrundem şi mai în adâncul tainelor cunoaşterii. Helene mă privea acum cu o milă sfâşietoare.

- Nu se poate, Alex, nu se poate, pentru că noi suntem în trecere. Acum sufletul se află în marile chinuri ale prefacerii. Nu este uşoară desprinderea de lumea în care ai trăit atâta timp, cu care s-a obişnuit. Acum ne găsim pe drumul cel mai greu pentru suflet, şi nici întoarcere nu mai există. Acum noi ar fi trebuit să ne înălţăm, acum am fi trebuit să ajungem departe.

Am tras-o după mine şi ne-am aşezat jos. Chipul tinerei femei părea tulburat, pătruns de o durere fără margini.

- Pentru mine perioada aceasta, drumul acesta dintre cele două lumi, cum i-ai spus tu nu este deloc greu. Ba, dacă stau bine să mă gândesc, aş vrea să întârziem cât mai mult, pe această „punte a

suspinelor". Pentru că aici, pe acest drum este „taina cea mare", de care am fost obsedat toată viața. Îți aduci aminte, Helene, am fost obsedat toată viața de taina care se află dincolo de moarte. M-am gândit mult de tot ca scriitor la lucrul acesta. Cum să pătrund, cum să ajung la acest „miez epistemologic", cum i-am zis într-o lucrare. Nu ştiu dacă îți aduci aminte?

Helene a clătinat din cap. Avea genele nefiresc de lungi, uşor curbate ca razele de lună. I-am cuprins umerii cu mâna şi am sărutat-o pe tâmplă. Ciudat, eram vesel, şi m-am gândit că cel mai bun lucru ar fi fost să facem dragoste. Acolo, pe puntea de trecere dintre cele două lumi. Nu vorbea Mircea Eliade despre imposibilitatea celor două sfere de a comunica? Am tresărit, ca şi cum aş fi auzit în pieptul meu un clinchet. De unde auzisem eu numele acesta, de unde venise el? Ideile, da, ideile erau în mine, avea dreptate Platon când vorbea despre ideile-esențe, am tresărit din nou, cuprins de data aceasta de o frenezie a conştiinței, pentru că începeam să-mi aduc aminte nume.

Am privit în sus, cerul avea acum o nuanță albăstriu roşcată, ca atunci când priveşti orizontul şi soarele urmează să răsară. Aveam vag intuiția că ne apropiem de un sfârşit. În fond situația aceasta îmi convenea, era o experiență limită, una din experiențele fundamentale ale spiritului uman. Şi mai ales depăşisem acea realitate care în viața de dincolo mă obsedase şi mă chinuise cel mai mult, moartea şi angoasa morții. Am sărutat-o încă o dată pe Helene (de unde dorința de a face dragoste în starea aceasta de trecere care durează patruzeci de săptămâni. În minte îmi veni ideea că cei condamnați la moarte, şi care ştiu că vor muri, au o asemenea „revoltă sexuală", sau reacție a instinctului erotic), aş fi vrut s-o culc în iarbă, s-o cuprind cu brațele, să-i sărut gura, apoi să-i dezvelesc umerii. Tristețea Helenei era mortuară , exact aceasta este cuvântul cel mai potrivit, şi a trebuit să renunț, pentru că epiderma pe care o atinseseră buzele mele era de fapt o ceață umedă, lucioasă, uleioasă.

- Helene, aş vrea să fii ce la început, Helene, ca la începutul

acestui drum, când ne-am iubit ca nişte nebuni. Parcă ai fi fost o nimfomană, Helene. Acum nu îmi mai este frică de nimic. Aş vrea să cunosc şi atâta tot. Pentru că tot lângă Dumnezeu ne vom întoarce, „în fiinţa Lui". Helene mi-a îndepărtat mâna. Am avut impresia că fiinţa ei şi chipul încep să se descompună.

- Este posibil să ne „fi prăbuşit", Alexander, am auzit-o ca de pe altă lume. Este posibil să nu ne mai salvăm niciodată.

- Şi în cazul acesta ce se va întâmpla? Eu de pildă am depăşit cea mai mare taină a existenţei mele, care în lumea de dincolo m-a chinuit foarte mult, moartea. De exemplu, eu ştiu acum că nu există moarte, că cel care moare este numai trupul, materia fizică, substanţa alterabilă, că moartea este de fapt o altă naştere. Şi acum ne aflăm pe drumul, care nu ştiu cât va mai dura, dar asta nu mai are nici o importanţă când ne naştem din nou. Mie mi s-a luat o greutate de pe suflet, este posibil ca această călătorie să continue şi se va sfârşi desigur în Nirvana, în Dumnezeu. Acum înţeleg că toată acea extraordinară întrupare în om a lui Dumnezeu prin venirea pe pământ a Fiului, fusese adevărată, şi că fusese un act de o radicalitate şi o profunzime extraordinară, prin care Fiinţa Divină, singura care contează, se regenerase, se regăsise pe ea ca Fiinţă.

Noi ne găseam "în Fiinţă" şi eram două celule nevăzute ale ei. Cu aceasta experienţa mea cognitivă era extraordinară, era dusă aproape la capăt, pentru că ştiam că de acum, şi aşa fusese dintotdeauna, destinul meu nu mă mai interesa pe mine. Aşa cum pe pământ, să luăm două celule ale organismului biologic, acestea nu se interesează de destinul lor, rostul lor fiind simpla lor existenţă şi lucrare pentru Întreg, şi bucuria de această experienţă. Şi atâta tot.

- Eu să fiu în locul tău m-aş gândi numai la "Înălţarea mea", Alex, pe când cu tine s-a întâmplat ceva, ceva foarte grav.

- Da, ştiu ce s-a întâmplat, şi am ştiut, pentru că gândul acesta era în mine, că m-am născut cu el, sau, altfel spus, că în lanţul de întrupări cu

”Ființa” mea s-a întâmplat un accident enisic. Spiritul meu avea, în urma unei întâmplări, o cantitate prea mare de substanță enisică.

Helene a clătinat tristă din cap. Aveam impresia că îmbătrânise, sau că se afla într-un proces de îmbătrânire.

- Nu e nimic de râs, Alex, am auzit-o murmurând. Eu am ştiut lucrul acesta demult, de când mi-am dat seama că eşti o ființă aparte. Un geniu, cum am mai spus.

- De unde ți-ai dat seama?

- Era ceva greu de descris, o luminiscență, nu ştiu cum să spun. Ceva straniu, un fel de ”lumină tare” care plutea în jurul tău.

- Acum ce importanță mai are. Destinul meu este prefigurat. Peste puțin timp amândoi ne vom odihni in Nirvana, care este o ”entelehie infinită”, sau dacă vrei ”un ether luminos şi dulce”, în existența căruia vom trăi o veşnicie.

- Nimeni nu ştie acest lucru, Alexander. Alexander, iubitul meu nefericit, eu am presimțirea unei mari nenorociri.

- Adevărul este cel pe care l-a spus Iisus Christos. Noi nu ştim că locuim în Tatăl, care este o Ființă eterică şi gnozică, de aceea nu trebuie să ne temem de nimic. Nici că nu avem hrană, nici că nu avem îmbrăcăminte, nici că nu avem apă, sau că nu are cine să aibă grijă de noi. In modul cel mai normal dacă am cunoaşte adevărul am trăi ca păsările cerului pe pământ fără nici o grijă.

- Este timpul să plecăm, Alex, să pornim. Deja suntem în întârziere. Helene s-a ridicat în picioare şi mi-a întins mâna să mă ajute să mă ridic.

În momentul acela mi-am dat seama că de fapt sunt fericit. Murisem demult, cine ştie când murisem, scăpasem de haina trupească, împreună cu care nu poți să fii decât robul lumii pământene, şi acum începusem marele pelerinaj care avea să se termine în Nirvana Dumnezeu, şi de aceea nu aveam de ce să mă grăbesc.

- Aş mai vrea să ştiu totuşi ce se va întâmpla cu poporul meu?

- E un popor decăzut, Alex, decăzut din ”rostul său superior”, din misiunea sa care i-a fost dată la început. Nu merită să te mai gândeşti la

el. A tăcut un timp privind în depărtare. Nu se vedea decât un fel de podiş de culoare cenuşiu vişinie, o culoare impură.
- Pentru mine este foarte important, Helene, ce are de gând Dumnezeu cu poporul meu…
- Cu poporul care a fost al tău. E un popor ticălos şi decăzut din rostul său, de aceea el va trebui să dispară, Alex. Acum trebuie să pornim, altfel se va întâmpla o mare nenorocire. Deja am întârziat foarte mult.

Adevărul este că gândul acesta se afla în mine şi el nu făcu decât să iasă la suprafaţă. Atunci mi-am dat seama, şi aceasta era tot o idee pe care o aveam în mine, că gândurile pe care le avea Helene în ea, ideile cu care îmi răspundea, reuşind astfel să construim un dialog, se aflau în mine. Era ca şi cum Helene era de fapt o parte a fiinţei mele, sau mai degrabă cealaltă jumătate a corpului meu astral. Astfel cum de îmi ştia toate gândurile, şi de fapt gândurile mele se exprimau simultan prin amândoi.
- Este târziu, Alex, am auzit-o murmurând tristă, ca şi cum s-ar fi pierdut.
- Mă bucur că am atâta energie în mine, şi luciditate, Helene, încât să încerc până la capăt şi această experienţă, aceea de a rămâne cât mai mult în acel tunel prin care suntem absorbiţi. Iată, eu nu mă grăbesc, pe mine experienţa aceasta mă interesează atât de mult încât vreau s-o prelungesc. Chipul Helenei rămăsese într-o poziţie rigidă, nefirească. Începea să se descojească, de parcă ar fi fost de var sau de pulbere. Am tăcut. Pentru mine existenţa era o sală iluminată selenar. Trecusem dincolo de marea spaimă, de marea întrebare şi de marea taină. Aş fi vrut să închid ochii şi să adorm. Era bine. În viaţa de dincolo suferisem mult, mă zbătusem în zadar.
- Te implor, hai să ne grăbim. În curând ne vom prăbuşi. Tu nu ştii ce înseamnă asta? Aş vrea să ne salvăm împreună, Alex.
- Da, în existenţa trecută nu ne-am salvat împreună, ai dreptate. Eu nu cred că ni se va întâmpla nimic. După ce am trecut de moarte nu mă mai interesează nimic. Ştiu ca odată şi odată, şi aş vrea să fie cât mai târziu, voi ajunge şi în Nirvana-Dumnezeu.

Tristețea Helenei devenea muzicală, avea în ea ceva tragic şi irevocabil.
- Rămâi cu mine, Helene, rămâi să hălăduim pe plaiurile acestea, senini şi nepăsători. N-o să ne intereseze nimic aşa cum nu l-a interesat nici pe Iisus Christos existența sa pe pământ.
- El a fost trimis cu o misiune, el este Fiul Lui Dumnezeu, a murmurat Helene. Acum parcă se întunecase văzduhul devenind o umbră albăstrie. Părea că se gândeşte în altă parte.
- Atunci voi pleca, Alex, voi pleca singură înainte,aşa cum am plecat în existența anterioară. Rămâi cu bine, Alex. Eu trebuie să ajung, astfel va fi rău. Şi aşa sunt în întârziere. Cuvintele i se prelungeau ca şi cum din piept i-ar fi ieşit un ecou, dureros, profund mâhnit.
Am privit în urma ei cum se duce, micşorându-se, topindu-se în lumina gălbuie, canceroasă. În sufletul meu se lăsa o pace nisipoasă, neutră, ca de pe altă planetă.
- Mare lucru şi existența aceasta, m-am pomenit vorbind singur. Şi câtă înfiorare, câte emoții, câte spaime n-am trăit în existența mea pământeană. M-am gândit din nou la Iisus Christos. La experiența Lui.
- Laudă şi glorie Ție, Iisuse Christoase, şi Tatălui şi Sfântului Duh! Laudă Ție, Fratele meu, şi Tatăl meu, şi prietenul meu. Tu ai refăcut acest periplu al existenței sfâşiată între cele două planuri. Ai refăcut unitatea existenței în Ființa Divină. Pe care eu o simt apropiată pentru că sunt în lumina ei stranie, groasă ca un lapte albastru. Pentru că în Existența Ta mie nu mi-e frică de nimic. Helene s-a topit în ceața de un albastru violaceu. Nu eram neliniştit, ba poate mai degrabă trăiam o stare de uşurare. Şi totuşi în acel moment, deşi mai aveam un drum bun până la capăt, mi s-a făcut dor de viața pământească. Ba parcă începeam să-mi aduc aminte unele lucruri. Apoi ideea aceea pe care o aveam ca pe o rădăcină cărămizie în minte, ideea despre poporul meu. Ce s-o fi întâmplat cu poporul meu? Din rădăcina aceasta pe care o aveam în adâncul meu începură să crească ramuri. Undeva departe se lumina. Nu era o stare de uşurare, ci mai degrabă de consistență a ființei mele, pentru ca aveam intuiția că periplul meu se sfârşise. Îmi era dor de poporul meu,

nu de poporul lui Israel, ci de poporul meu, care avea o existență distinctă. Îmi aduceam aminte din ce în ce mai multe lucruri despre el, despre locul în care mă născusem şi copilărise, acum îl simțeam ca pe un dor tulbure, galben şi verzui urcând prin min. Şi deşi ştiam că pe pământ nu mă aşteaptă nimic bun, decât suferința pe care o mai trăisem şi care odinioară mi se păruse nesfârşită, aşteptam ca pe o eliberare răsăritul soarelui adevărat pe care eu îl cunoscusem în existența anterioară.

PARTEA A DOUA

1

Sunt unul dintre scriitorii români născut la jumătatea secolului XX.

Este posibil ca prin dotarea mea nativă să fi fost mai talentat decât alții, însă acest dar nu este şi unul din elementele esențiale care să te ajute în tragicul periplu al tău ca artist. Astfel prima mea constatare pe care am făcut-o în primii ani ai intrării mele în lumea literară a fost acest adevăr dureros, că în țara aceasta se nasc mulți scriitori, unii de mare talent, însă, ca şi cum ar fi supuşi unei legi care le îndoaie destinele, aceşti scriitori îşi bat singuri joc de talentul lor, suferind un proces profund de lichelizare, de degenerare.

Mai târziu mi-am dat seama că acest proces este atât de profund şi de subtil încât oameni cu o formație profundă şi disciplinată nu reuşesc să scape de consecințele acestui efect. Îmi aduc aminte cu o claritate dureroasă, plină de melancolie, de acel sentiment pe care l-am trăit cu mulți ani în urmă - de fapt aş vorbi mai degrabă de permanența acestui sentiment pe toată durata adolescenței mele - în satul în care m-am născut. Pe dealurile acestui sat i-am citit eu începând cu primii ani de şcoală pe scriitorii români şi pe mulți din scriitorii literaturii universale. Ei bine, sentimentul pe care-l trăiam citindu-le cărțile era unul de beatitudine şi zeificare. Îi zeificam. Îi vedeam asemenea unor zei, pe care

nu puteam decât să-i admir. Dar mai ales să visez să ajung la rândul meu ca ei. Să scriu cărți care vor umple sufletele de bucurie oamenilor şi copiilor răspândiți în satele unei țări pe care o pusese Dumnezeu în locul în care a uitat să aşeze raiul. Mai trăisem un sentiment apropiat în legătură cu oamenii mari, însă asta cu mult înainte, în copilărie. Când eram copil, să fi avut cinci, şase ani, priveam la oamenii maturi, la părinții mei, la oamenii de seama lor, ca la nişte ființe imuabile, "oameni perfecți". Noi, copiii, eram o cale, care se întrevedea a fi nesfârşită, de a deveni "oameni perfecți", chipuri perfecte, aşa cum erau ale lor. Sentimentul este foarte difuz, greu de exprimat, conținând în el, de fapt, ideea devenirii, a tinderii către perfecțiune.

Ei, oamenii perfecți, acele chipuri care erau tipare eterne şi care îşi găsiseră forma perfectă, erau fericiți, ei erau imuabili, erau ca "ideile" lui Platon, aveau să rămână în forma aceasta pentru totdeauna. De aceea îi admiram şi credeam despre ei că sunt "nemuritori". Aşa simțea, gândea, copilul care eram, cu mintea lui. Era primul meu contact pe care îl luam cu filozofia lui Platon, cu ideea de "forme perfecte, eterne, care vor rămâne identice cu ele". Ulterior, după câțiva ani, când am devenit robul lecturilor literare, şi când am început să-i admir pe scriitori, am trăit, la altă scară, acest sentiment în legătură cu scriitorii. În copilărie timpul mi se pare lung, nesfârşit, zilele trec greu, în față ți se întinde cărarea nesfârşită a anilor. Cel puțin, şi fiecare dintre noi ştie lucrul acesta, aşa se vede viață, privită din copilărie către maturitate şi bătrânețe. Privită dinspre maturitate, dinspre bătrânețe înspre începutul vieții, vremea ți se pare comprimată şi identică cu sine, mai ales anii din urmă, s-au perindat unul după altul ca nişte clipe, fără să-i mai poți deosebi.

Ei, bine, copilul care visa să ajungă în copilăria lui un om matur, când chipul său avea să capete o "formă perfectă" a ajuns un om matur, aşa cum se întâmplă cu toți oamenii, şi intrând în lumea oamenilor maturi a rămas profund dezamăgit. Aceştia nici pe departe nu sunt nişte oameni perfecți, sau forme perfecte. Dimpotrivă, oamenii maturi sunt nişte copii îmbătrâniți, care spre deosebire de copii autentici şi-au pierdut

puritatea, şi spre deosebire de copil omul matur nu are sens în timp. Copii sunt orientaţi ca florile soarelui către viitor, ei au în timp o prospeţime extraordinară. Lucrurile acestea oamenii mari le-au "pierdut". Astfel că de la copilărie la maturitate drumul nu este un "urcuş", este o degradare. Când am ajuns scriitor, având câteva cărţi apărute, întâlnindumă zilnic la Uniunea Scriitorilor cu mulţi dintre ei, mi-am dat seama că şi în cazul acesta trăiesc o mare dezamăgire. Invidioşi, ranchiunoşi, crezându-se fiecare buricul pământului, lipsiţi de conştiinţa tragică a destinului de scriitor, fiind mai mult "scriitori de gaşcă", de bisericuţe, nu este de mirare că poporul român n-a dat un Dostoievski. Noi, românii, n-avem un Dostoievski. Este o constatare evidentă şi pe care n-am văzut-o conştientizată de nimeni. De nici unul dintre scriitori.

Faptul acesta, pe cât este de normal, de banal aproape, este cu atât mai mult un lucru grav, o infirmitate. Eram încă în facultate, fusesem remarcat ca un poet de talent, publicasem în mai multe reviste din Capitală şi din ţară, când am mers la Eugen Jebeleanu să-i cer o mărturie despre Bogdan Amaru. Poetul Bogdan Amaru murise de tuberculoză în ultimii ani ai perioadei interbelice. Se anunţa ca un gazetar de mare talent şi ca un poet profund, contorsionat. În perioada interbelică cei doi, tineri pe vremea aceea, colaboraseră la aceleaşi reviste, se întâlniseră la cârciumă, la discuţii, este posibil să fi fost şi prieteni. Ei, bine, anunţasem proiectul de a scrie o carte despre Bogdan Amaru într-un număr din revista Amfiteatru, în anii 1970, şi acum mersesem la Eugen Jebeleanu să stau de vorbă cu el. L-am găsit la masa lui, la care se aşeza întotdeauna, de ani de zile, la Casa Scriitorilor. Era singur. M-am prezentat şi i-am spus pentru ce îl caut, şi ce intenţionez. Am rămas stupefiat de reacţia lui Jebeleanu. O reacţie de iritare, de om dugos, întunecat la suflet. Mi-a spus brutal (o brutalitate murdară), nu merită să scriu o asemenea carte, Amaru n-a fost un poet talentat, şi n-ar fi ajuns niciodată poet. A avut ceva înclinaţie către gazetărie, însă nici ca gazetar n-ar fi făcut mare brânză. Ceea ce m-a oripilat în acel moment a fost "răutatea ca un întuneric violent" care ieşea din fiinţa celui ce era (anii

70) în acel moment poetul Eugen Jebeleanu, unul dintre poeții importanți ai timpului său. Spun ai timpului său pentru că Jebeleanu a fost un poet talentat, deşi este posibil să nu rămână în istoria literaturii poporului român. Mă refer la istoria seculara, sau milenară a literaturii acestui neam.

Am plecat de la masa lui Jebeleanu îngrozit şi profund zdruncinat în părerea mea şi în imaginea pe care mi-o făcusem despre scriitori. Despre scriitorul român. Pentru că trebuie spus că orice tânăr scriitor, urmând un liceu, apoi o facultate umanistă, trecând deci prin istoria literaturii române, cunoscând viața şi opera unui Cârlova, a scriitorilor paşoptişti, viața extraordinară şi exemplară a sfântului literaturii române care este Nicolae Bălcescu, viața plină de o suculență şi de o frumusețe uimitoare a lui Mihai Eminescu, apoi viețile atâtor tineri scriitori absolut minunați, cu viețile lor pure şi superbe închinate literaturii române, ajungând apoi la marii scriitori ai perioadei interbelice, Arghezi, Blaga, Barbu îşi formează despre scriitorul român o "imagine frumoasă". O imagine care în subconştientul lui arde ca o flacără blândă şi vie hrănindu-i sufletul, marcându-i gândurile şi comportamentul. Ei, bine, eu când am terminat Facultatea de Filozofie, în anii 70, când eram un tânăr scriitor care publicase în revistele acelui moment, şi care nu erau multe, fiind în schimb reviste bune, ei bine, eu am părăsit deci băncile şcolii româneşti cu această imagine "frumoasă despre scriitorul român". Mulțumesc şcolii de atunci că măcar lucrul acesta mi l-a dăruit.

Ei, bine, intrând eu în lumea literară în deceniul al optulea al veacului XX, această imagine a început încet, încet să se "erodeze". Tinerii scriitori de seama mea, cu care mă întrețineam ore în şir în discuții "interminabile", cu care petreceam ore bune la cafenelele la care veneau artişti (erau câteva în acel moment, fără să mai reuşească să renască sau să reconstituie viața de cafenea a artiştilor români, atât de fertilă pentru cultura română, din perioada interbelică), sau la una din mesele de la bufetul Uniunii Scriitorilor, începeau să mă dezamăgească! Cei din generațiile mai vârstnice, care cunosc atmosfera de la Uniunea

Scriitorilor (aceasta era expresia care se folosea atunci, în anii aceia, şi care de fapt era atmosfera de la Restaurantul Uniunii, adică de "Jos", nu din Birourile de sus, unde trona conducerea Uniunii, în frunte cu Zaharia Stancu) din anii aceia, şi mulţi poate şi-o mai aduc aminte, aveau un iz balcanic, de inconştienţă şi de maimuţăreală. Mi-l aduc aminte pe Florin Pucă, de beţiile straşnice pe care le făcea şi de care se dusese pomina. Da, asta era, o atmosferă de maimuţăreală şi de teribilism, ca şi cum fiecare ar fi spus , acum am scăpat de griji, am ajuns în ţara scriitorilor, unde am visat să ajungem, unde ajung numai cei norocoşi, şi acum facem pe grozavii ca să arătăm ce mari suntem, şi ne îmbătăm şi chefuim pentru că nimic (decât, lucrul acesta) nu are importanţă. Lumea aceasta inconştientă şi teribilistă, imatură din punct de vedere psihologic, o dată ajunsă aici, instalată în acest teritoriu, avea în subconştientul ei, trează şi totodată ascunsă şi alunecoasă ca o moluscă, ideea de a o duce bine.

Mă uitam la ei, îi priveam, erau fericiţi, nu se gândeau deloc la temelia pe care se sprijină această ţară, se gândeau numai la ei, la cărţile lor, care nu sunt profunde, dar cu care se laudă luni de zile, ca apoi să le uite. Am 24 de ani, sunt la o masă la Uniunea Scriitorilor, şi îmi spun în mintea mea, nu mă simt bine, lumea aceasta n-o să sfârşească deloc bine. În faţă îmi vine brusc imaginea plină de ură a lui Jebeleanu, care numai la auzul numelui de Bogdan Amaru se întunecă şi mârâie, deşi i-a însoţit sicriul pe ultimul drum, şi într-o carte masivă, "Secolul XX", apărută în anii 50, scrie frumos despre acel nefericit poet venit de pe plaiurile Vâlcii, una din marile victime ale burgheziei interbelice, ale cinismului ei de lume coruptă şi putredă. Oare de ce să-l fi urât Jebeleanu atât de îngrozitor pe amărâtul şi nefericitul, pe tuberculosul poet Bogdan Amaru, care a lăsat în urma lui câteva poezii, pline de troscot amar şi încolăcit, o comedie şi câteva articole de ziar? El, Jebeleanu, se realizase.

Avusese norocul să scrie într-un ziar de stânga prin anii 1936 despre tânărul revoluţionar Nicolae Ceauşescu, judecat la un proces la Braşov. A scris frumos despre marele Dictator de mai târziu, „i-a luat apărarea în presă", cum se spune, iar mai târziu, când Ceauşescu a venit la putere, l-a

ținut minte, şi poziția lui Jebeleanu în cadrul Uniunii Scriitorilor a fost mai solidă. Jebeleanu a dus-o bine, a fost în conducerea Uniunii, a unor reviste de primă importanță în era comunistă, a avut vilă, a avut acasă bibliotecă şi o cameră de lucru numai a lui. Soția, o graficiană cunoscută în epocă, a avut şi ea o cameră a ei de lucru, şi atelier, n-au avut deloc grija zilei de mâine. Ar fi putut să "dea enorm", adică ar fi putut să dăruiască opere extraordinare literaturii române, dar nu le-a dat. Dacă eu aş fi avut condițiile lui de lucru aş fi dat o operă extraordinară, îmi spun. Dacă Dostoievschi ar fi avut aceste condiții de viață şi de lucru, îmi spun, şi chipul marelui Feodor Mihailovici îmi vine în minte…

Amărâtul de Bogdan Amaru, care a trăit în Bucureştiul interbelic, ca un paria şi ca un boem, nici n-ar fi putut visa condițiile de lucru şi de viață ale lui Jebeleanu de mai târziu. Unul, Eugen Jebeleanu a avut noroc în viață, şi ce noroc, pe când celălalt, Amaru, deşi mai talentat ca prietenul lui Jebeleanu, a murit tânăr, în floarea vârstei, fără să poată lăsa în urma lui o operă, cât de cât consistentă. Pentru asta să-l fi urât Jebeleanu? Iată, dau de o carte de versuri a norocosului Jebeleanu, este apărută în anul 1952, şi prima parte a cărții este cu poezii închinate genialului Stalin, marele Geniu al omenirii. Rămân mut un timp. Las cartea din mână, parcă are lepră pe ea, parcă sunt bolnav, simt în jur o duhoare îngrozitoare. Aşadar, Jebeleanu, nu l-a cântat numai pe Ceauşescu, şi asta înainte de 1940, pe când Partidul comuniştilor români nu era decât o agentură stalinistă în România, o agentură teroristă, al cărei rost era propaganda sovietică făcută în rândul muncitorilor, culegerea de informații pentru echipa de măcelari condusă de Stalin, la Moscova. Partid care milita pentru "dezmembrarea statului român, multinațional şi imperialist", ei bine, deci Jebeleanu, nu l-a cântat numai pe Ceauşescu, ci şi pe Tătucul Stalin, despre care aveam să aflu mai târziu că a fost cel mai mare asasin şi torționar din istoria omenirii.

Să stăm şi să medităm. Să nu ne grăbim să judecăm, ba chiar să nici nu ne permitem actul judecății. Să ne gândim doar la lucrul acesta: tu eşti român, deci, unul dintre milioanele de români, şi pe deasupra eşti şi

scriitor, eşti unul dintre scriitorii poporului român. Şi el, duşmanul de veacuri al poporului Român, imperialismul rusesc, setea din străfunduri de a cuceri noi teritorii a poporului rus, a venit în ţara ta cu tancurile şi cu tunurile lui, şi cu obişnuinţa de a călca orice în picioare, şi te jefuieşte la tine acasă, îşi batjocoreşte femeile şi fetele, îţi închide în puşcării bărbaţii ţării, ce are ţara aceasta mai bun, intelectualii ei, ţăranii ei mai harnici şi mai gospodari, şi pe deasupra te jefuieşte în văzul lumii, bătându-şi joc de tine în faţă, căci îţi spune că este fratele mai mare de la răsărit, cel care a venit în ţara ta ca să te înveţe să construieşti o lume mai bună. Şi el acest Duşman care vine în ţara ta cu trupele lui şi tancurile, şi care este convins că te va distruge şi te va încorpora în Imperiu lui, de acea nici nu se grăbeşte, el acest Imens şi cumplit Distrugător al neamului românesc, este condus de cel mai Mare Satrap, călău al istoriei umane, iar tu, românul Eugen Jebeleanu, scriitor, îl cânţi în versuri, îl elogiezi pe acest Satrap ?! Pentru ce? că te jefuieşte, că îţi stoarce ţara de ultimele ei bogăţii ? Pentru ce? Pentru că i-a băgat în puşcării pe cei mai buni bărbaţi ai ţării tale, care sunt exterminaţi în gulag, în timp ce tu o duci bine, ai condiţii excelente de creaţie? dar nu creezi, ci îl cânţi, îl slăveşti pe cel care ţi-a invadat ţara. Îl slăveşti ca să fii exemplu pentru poporul tău, care luându-se după tine, şi după alţi scriitori ca tine, după Mihail Sadoveanu, de pildă, el poporul începe şi el, ca într-un cor al absurdului să îşi elogieze şi el călăul. Şi mulţi cred că într-adevăr Stalin este Dascălul popoarelor, că fratele sovietic, mai mare, a venit în ţara noastră să ne ajute, şi că ne-a scăpat de burghezia românească.

Ei bine, lucrul acesta îl cred oamenii cei mai lipsiţi de cultură, naivii, sau oamenii reduşi, cei care cred în comunism, cei care sunt convinşi că pentru lumea mai bună, pe care le-o promite comunismul, şi care este într-adevăr convingătoare, merită, ai dreptul să săvârşeşti orice rău. Să-l bagi pe vecinul tău la închisoare pentru că ai văzut că el "nu prea e de acord" cu ideile care se spun de la tribună, cu ruşii care sunt în ţară, cu lumea minunată şi dreaptă care se va construi în ţara ta. Ba, unora, care până mai ieri, de puturoşi ce erau nu aveau nici după ce să bea apă, săraci

fiind, le convine de minune că au venit ruşii în ţară, că se construieşte comunismul, pentru că astfel ei or s-o ducă mai bine. Şi s-a pus atunci clasa muncitoare, din rândul căreia s-au recrutat activiştii de partid şi cadrele miliţiei şi securităţii pe arestat şi pe băgat în puşcării, astfel că în deceniul 1948-1960 aproape un milion de români au trebuit să treacă prin gulagul românesc. A existat un gulag românesc, la fel de cumplit ca şi gulagul sovietic. Ei, bine, dar dacă acei din rândul muncitorilor, care au îmbrăţişat în anii 1945-1960 ideea construirii în ţara aceasta a societăţii comuniste (unii crezând cu sinceritate în această idee, în această lume a dreptăţii şi a fericirii), crezând în această utopie, au o scuză, scuza că nivelul lor de cultură şi educaţional nu le-a permis "de la început să-şi dea seama că utopia comunistă va nenoroci această ţară, ei bine, dumneata domnule Eugen Jebeleanu, şi dumneata, domnule Mihail Sadoveanu, nu aveţi nici o scuză.

Dumneata, domnule Sadoveanu, ai ştiut tot adevărul de la început. Şi dumneata, Eugen Jebeleanu, şi dumneata Mihai Beniuc, un om meschin, setos de putere, un individ fără scrupule, şi dumneata, domnule Zaharia Stancu, cel care în tinereţe ai fost cinstit cu dumneata, când scriai articole incendiare împotriva ruşilor, iar după 45 te-ai dat cu ei! Voi eraţi intelectuali, voi eraţi scriitori, în mod normal voi ar fi trebuit să fiţi sufletul şi conştiinţa acestui popor! Dacă voi nu vă dădeaţi cu ruşii nici clasa muncitoare, nici naivii utopici, nici ceilalţi nu s-ar fi dat cu ei! Voi sunteţi mult mai vinovaţi decât aţi crezut voi (pentru că în subconştientul dumitale, dumneata, domnule Sadoveanu, ştiai că ai făcut un compromis cu "diavolul, şi dumneata Eugen Jebeleanu ai ştiut lucrul acesta, şi dumneata, Mihai Beniuc, şi dumneata, domnule G. Călinescu, şi dumneata Tudor Vianu, şi dumneata Tudor Arghezi, care până la urmă tot ai cedat, şi dumneata Demonstene Botez, şi atâţia alţii), şi decât am crezut noi până acum, pentru că voi "aţi devenit exemplu de urmat", şi turma (care are scuza că este turmă) n-a făcut altceva decât să vă urmeze.

Gândindu-mă la Eugen Jebeleanu şi la gestul lui, de a se strâmba de oroare la auzul numelui de Bogdan Amaru, adică al prietenului lui din

tinerețea interbelică, acum parcă îl înțeleg şi mai bine pe om. Pe omul, Jebeleanu, acolo în adâncul lui, omul acesta nu era decât o jigodie, un ticălos. Nu avea nimic scump, nu avea milă de nimic, nu avea nimic de respectat şi de apărat pe lumea aceasta. Decât propria lui micime şi laşitate. Era un ticălos, care avea calitatea că putea să scrie poezie. Şi totuşi, îmi spun, acesta să fie adevărul? Să mai căutăm, să mai meditățm la menirea scriitorului pe lumea aceasta, la oamenii aceştia care s-au trecut pe pământ. Să nu ne grăbim cu acuzatul. Să ne păstrăm seninătatea sufletească (dacă nu putem, va trebui să facem efortul de a ne păstra cât de cât calmul, să rămânem lucizi în fața analizei lucrurilor), pentru că noi, şi acesta este un principiu fundamental, nu suntem judecători.

Menirea unui scriitor nu este acea de a judeca, ci de a cunoaşte, de a duce cunoaşterea umană mai departe şi de a o transmite oamenilor folosind un limbaj plastic, care să-i emoționeze. Eu nu vin, şi nici nu trebuie să fac lucrul acesta, în această carte să spun, dumneata Eugen Jebeleanu eşti o jigodie şi un ticălos, eu te condamn pentru eternitate la groapa de ruşine a istoriei culturii române! Nu. Eu n-am venit în cultura română să judec. Ci să mă întreb, ce s-a întâmplat cu oamenii aceştia, de ce tocmai oamenii aceştia cărora Dumnezeu le-a dat şi minte pătrunzătoare, şi sensibilitate şi talent, şi harul creației, de ce tocmai oamenii aceştia şi-au trădat poporul? Când un popor duşman vine asupra poporului tău să-l robească, să-l jefuiască de tot ce a agonisit el, să-l batjocorească, să-i necinstească fetele şi mamele, să-i bage în puşcării şi în mormânt bărbații, aşa cum s-a întâmplat de atâtea ori în istoria acestui neam, nefericit şi păcătos ca toate neamurile pe acest pământ, deci când un popor vine asupra poporului tău să-l nimicească, aşa cum au făcut ruşii după al doilea război mondial, ei bine, cine trebuie să se ridice împotriva poporului atacat ca să nu fie distrus, cine trebuie să lupte ca să-l apere? Într-adevăr cine? În primul rând, Domnitorul acestei țări, conducerea politică a acestui popor, urmată de oamenii cei mai curajoşi, cei mai inteligenți, cei mai cinstiți, cei mai iubitori de țară, cei mai viteji. Şi dacă se ridică aceştia atunci se vor ridica şi ceilalți bărbați, din nivelul

doi al societății, apoi se va ridica întreg poporul, şi dacă se va ridica întreg poporul nu se poate ca duşmanul să nu fie biruit.

Într-adevăr aşa este. Aşa am procedat toată istoria, chiar dacă nu am făcut-o întotdeauna în mod exemplar, şi tocmai de aceea am reuşit să rezistăm pe acesta pământ. Atunci, dacă aşa stau lucrurile, să vedem cum s-au întâmplat ele după 1945. Acum, după ce a căzut comunismul în România, după ce a fost alungată ultima dictatură din acest veac, dictatura lui Nicolae Ceauşescu şi a soţiei lui, putem să gândim lejer şi să ne exprimăm cu voce tare, şi este bine s-o facem cât mai repede pentru că s-ar putea să vină iar un alt Ceauşescu să ne pună căluşul în gură. Şi iar va trebui să mai aşteptăm încă nu ştiu cât timp până să cadă şi acest Tiran. Însă când va fi asta noi nu vom mai exista ca popor. Aşadar să vedem ce s-a întâmplat după 1945, când poporul român, ca niciodată în istoria lui, a permis agresiunea totală a unui duşman împotriva lui, predându-se cu suflet cu tot în mâinile acestui popor invadator?

În primul rând s-a întâmplat, şi lucrul acesta iarăşi îl ştim cu toţii, că cei care s-au predat în primul şi în primul rând au fost oamenii politici. Adică Mintea, capul ţării. Păi cum s-au predat? Simplu. După 1930, sau după 1936, când ţării îi mergea bine, oamenii politici ai ţării au început "să se mănânce între ei" în aşa hal, încât lucrul acesta, dacă vreunul dintre ei ar fi avut cât de cât minte, ar fi trebuit să-i facă să se teamă. Sau să le fie măcar ruşine. Capul ţării " se împuţise", se stricase, se mâncau între ei mai rău ca nişte câini. Toţi voiau fiecare puterea, altceva nici nu mai ştiau, iar la ţară nu se gândea nimeni. Politicianismul care a fost dintotdeauna cancerul societăţii româneşti, a făcut ravagii în deceniul 30-40 al acestui veac, astfel că în anii 1937- 1938 partidele erau atât de slăbite şi de compromise că nu mai puteau asigura conducerea ţării.

Când ruşii ne-au luat Basarabia noi n-am opus nici o rezistenţă, n-am tras nici un glonţ, astfel că basarabenii au tot dreptul să ne reproşeze că i-am trădat. Partidele ne mai putând să conducă ţara, pentru că se sfâşiau între ele, slăbite şi zdrenţuite, am avut noroc cu acest militar de carieră, un strateg şi un om cinstit ca un cristal, care a apărut în istorie la timp.

Este vorba de Ion Antonescu. Trebuie spus însă că Antonescu nu s-a ridicat la înălțimea unui geniu. A fost un bun strateg, un bun administrator, a fost unul din marile spirite, din marii eroi a acestui neam, însă un geniu nu a fost. Sau a fost? Este o întrebare pe care în mod expres o punem poporului român, şi asupra căreia vom mai stărui. Ne gândim însă că în cazul în care Antonescu ar fi fost un geniu "el ar fi găsit o soluție" prin care să salveze, din situația îngrozitoare în care se afla, țara aceasta. Da, în situația aceasta Mareşalul Ion Antonescu ar fi fost într-adevăr un geniu, şi poate că n-ar fi avut sfârşitul pe care l-a avut.
- Vreți să spuneți că Antonescu "era cât pe aci", s-a aflat la un pas de a salva poporul român? Pentru că el ducea demult tratative secrete cu Stalin, prin doamna Kolontay, ambasadoarea lui Stalin la Stocholm, şi că aceste tratative dăduseră roade. Adică Stalin acceptase să semneze un acord secret cu Antonescu prin care se angaja să respecte independența şi integritatea României Mari. România să se retragă, să iasă din război, trupele sovietice să nu staționeze pe teritoriul românesc, iar după încheierea războiului România să nu intre în sfera sovietică, să-şi continue în democrație existența istorică. Ei, bine, telegrama prin care Stalin accepta semnarea acestui acord a sosit la Bucureşti pe 23 august 1944, la orele şase dimineața. La această oră telegrama s-a aflat , potrivit unor surse, pe masa regelui, a fost citită de rege, care apoi a transmis-o şefilor partidelor politice, liberal şi țărănist, şi desigur şi comuniştilor. Telegrama i-a fost predată regelui de către complotiştii de la Cifru. Regele plănuia mai demult, era deja pus la punct un scenariu de lovitură de stat împotriva lui Antonescu, lovitură care trebuia să se producă pe 26 august 1944. Ei bine, lovitura de stat împotriva lui Antonescu este devansată rapid şi în loc să se producă pe 26 august, când nu îşi mai avea rostul, pentru că între timp Antonescu ar fi încheiat cu Stalin Acordul, atât de favorabil pentru noi, lovitura de stat este "mutată" pe 23 august 1944, adică exact în ziua în care sosise telegrama pentru Ion Antonescu, trimisă de doamna Kolontaz de la Stocholm. Arestarea grăbită a lui Antonescu este urgentată de la Moscova prin ordine transmise lui

Lucreţiu Pătrăşcanu şi Emil Bodnăraş, pentru că Stalin întrevăzu-se şi această posibilitate şi linie de evoluţie a evenimentelor militare şi politice, dar "urgentată" şi de Rege, de Maniu, şeful partidului Naţional Ţărănist, dar şi de Brătianu, şeful celuilalt mare partid istoric, precum şi de Pătrăşcanu şi Emil Bodnăraş.

Această "grabă" a arestării lui Antonescu de către şefii partidelor politice şi de către Rege, avea să se constituie în ceea ce Stefan Zweig numea "clipă astrală". Clipa astrală în istorie fiind acel moment esenţial când istoria pur şi simplu putea fi schimbată, când cursul istoriei poate să ia o altă întorsătură. Şi într-adevăr din acest "moment" al arestării lui Antonescu istoria poporului român a arătat "altfel". Şefii partidelor istorice au murit în închisoare, Antonescu, după o captivitate în Rusia şi după o judecată nefericită şi nedreaptă a fost executat în 1946. Singurul care trăieşte şi care ar putea să spună adevărul despre ce s-a întâmplat în acea zi nefastă de 23 august 1944 este regele. Există istorici, şi argumente care îi acuză grav pe cei care l-au arestat pe Antonescu. Gestul lor este cu atât mai grav cu cât Antonescu era în pragul posibilităţii de a salva România. Convingerea noastră este că într-adevăr Regele a primit telegrama la ora şase dimineaţa, de la Kolontay, despre acceptarea lui Stalinn de a semna Acordul secret cu Mareşalul Antonescu. Regele i-a informat pe Maniu şi pe Brătianu, ca şi pe Pătrăşcanu. Toţi au fost de acord să-l aresteze pe Antonescu, în primul rând pentru a-l debarca de la putere, convinşi fiind că după acest act ei "vor fi cei care vor urca la putere". În acel moment nu ştiau că România va apuca pe o cale, cea mai tristă cale din istoria ei, cale care le va fi şi lor fatală. Ei ştiau că Antonescu urmează să încheie Armistiţiu cu Stalin, şi arestându-l acest armistiţiu cu Stalin nu-l va mai încheia el. Antonescu marele tartor, nu-i aşa, care îi umilise până atunci, care îi chemase la guvernare, le ceruse sprijinul însă ei " orgolioşi" nu i l-au acordat, nu va mai exista, nu le va mai sta în cale. Ei erau democraţi, nu se aliau cu un Dictator la Conducerea ţării. Ei voiau să rămână " democraţi" în istorie,

în memoria generațiilor viitoare. Aceasta este rațiunea pentru care l-au arestat pe Antonescu.

Insist ca scriitor asupra acestui "moment", asupra acestei "clipe astrale" a istoriei româneşti pentru că ea seamănă foarte bine cu momentul din Mioriţa, când cei doi ciobani, mai săraci şi mai puţin pricepuţi decât Baciul Mioriţei, se înhăitează şi-l omoară " pe cel mai bun", adică asasinează "valoarea". şi Regele şi Maniu şi Brătianu, şi Pătrăşcanu în subconştientul lor "voiau să fie ei acolo "sus", în locul lui Antonescu, care era un conducător mai bun decât ei. Era VALOAREA, iar ei nu-l puteau suferi, în subconştientul şi conştiinţa lor ei nu puteau accepta lucrul acesta. Pentru că în cazul în care Antonescu ar fi reuşit să semneze acest armistiţiu, acest Acord secret, cu Stalin, el ar fi devenit Geniu, unul din geniile istoriei românilor. Iar ei în subconştientul şi conştiinţa lor nu puteau accepta lucrul acesta. Antonescu nu putea să fie lăsat să reuşească, pentru că în acest caz el ar fi rămas în continuare Conducătorul, pe când ei ar fi rămas"mici" în istorie. Din perspectiva timpului au o scuză: nu că au vrut să aducă comunismul în România, ci pentru că ei credeau "că ei vor veni la putere" dacă-l răstoarnă pe Antonescu, şi ei vor fi cei care vor instaura din nou democraţia în România. Şi ca mai înainte ei vor fi "mari" pentru că tot ei vor trage sforile. Să subliniem deci aceste lucruri, cei trei mari care l-au doborât pe Antonescu au făcut-o, în primul rând pentru că s-au pus pe ei înaintea ţării. Prin arestarea lui Antonescu ei îşi rezolvau problema lor personală, care era aceea " de a nu mai fi umiliţi de Dictator, şi de a ajunge la putere, satisfăcându-şi astfel orgoliu, setea de putere. În al doilea rând pentru că erau bolnavi de setea de putere (politicianism) şi-n al treilea rând pentru că nu suportau o Valoare mai mare decât ei, un Geniu, şi acesta trebuia distrus, prin acest act ei "devenind mari".

Boala aceasta prin care noi românii din invidie ne distrugem valorile, cum n-a făcut-o nici un alt popor în istoria lui, nu este altceva decât axiofagia, de la axios, care înseamnă valoare în greceşte şi fagos, a mânca, a fagocita. Deci politicianismul şi axiofagia, ca şi faptul că ei s-

au pus pe ei deasupra țării, şi-au pus interesele lor, setea lor de putere deasupra a toate, boală pe care am denumit-o plastic "buricita pământului" (de la buricul pământului, faptul că noi, românii ne credem fiecare buricul pământului), deci aceste trei boli, buricita pământului, politicianismul şi axiofagia i-au făcut pe cei trei să-l răstoarne pe Antonescu de la Putere. Şi tot aceste "patologii" ale psihologiei lor i-au făcut şi să-l "lase" pe Antonescu în mâna ruşilor. In subconştientul lor erau mai siguri astfel pe putere şi în acelaşi timp se şi răzbunau pentru cât îi umilise Antonescu. Ei bine datorită acestor trei lucruri ale psihologiei Regelui, ale psihologiei lui Maniu, lui Brătianu, şi lui Pătrăşcanu, aceştia l-au arestat pe Antonescu în chiar clipa când acesta urma să salveze poporul român şi să devină Geniu. Şi dacă salva poporul român el avea să rămână la putere până la sfârşit. Aşa au crezut ei fiecare în subconştientul lor şi în sinea lor.

Şi a ieşit tocmai pe dos de cum au gândit ei, pentru că Dumnezeu i-a pedepsit, şi cei trei, Maniu, Brătianu, Pătrăşcanu au murit toți în închisori, iar regele a fost alungat de pe tron. Apoi comuniştii venind la putere i-au arestat pe cei mai buni bărbați ai țării, oriunde s-ar fi aflat ei, ca să vină ei în locul lor, să "urce" şi ei la putere, în locul celor care erau trimişi să putrezească în gulagul românesc. Ei muncitorii din uzine "care fuseseră exploatați de burghezia nemiloasă", se puneau pe ei deasupra țării (buricita pământului), voiau să vină ei la putere, pentru că aveau şi ei "setea de putere" în ei (politicianismul). Şi pentru că în subconştientul lor era tendința de a urî Valoarea, pe cei care erau mai valoroşi decât ei, pe cei care fuseseră deasupra lor, şi aceştia trebuiau ucişi, pentru că numai astfel puteau ei să le ia locul.

Şi acum să revenim din nou la oamenii politici, la Rege, la Maniu, la Brătianu, la Pătrăşcanu, aceştia greşiseră grav arestându-l pe Antonescu, şi toți aveau să fie pedepsiți de Dumnezeu pentru aceasta, însă dacă oamenii politici au greşit, ar fi trebuit să nu greşească intelectuali pe care îi avea țara atunci. Şi dacă nu toți intelectualii, sau cei mai mulți dintre ei, măcar intelectualii cei mai mari şi cei mai buni pe

care îi avea țara. Ei erau mai "lucizi", mai "profunzi în gândire", nu-i aşa ? decât oamenii politici, erau mai culți decât aceştia, mai informați. Ei n-ar fi trebuit să facă eroarea pe care au făcut-o oamenii politici, de a-l aresta pe Antonescu şi apoi de a se fi dat cu ruşii (cum au făcut Petru Groza, Ştefan Voitec, şi atâția alții), nu, tocmai, pentru că ei, oamenii politici greşiseră grav, ei intelectualii din primul eşalon nu aveau voie să greşească. Pentru că dacă greşeau şi ei, cunoscându-se puterea exemplului, şi ideea că intelectualii mari ai țării sunt spiritele luminate care sunt urmate de oamenii de rând, în cazul acesta după intelectualii mari ai țării avea să se ia şi turma. Şi aşa s-a şi întâmplat, cu precizarea, aşa cum am arătat mai sus, turma şi ea atâta aştepta, să fie "burghezia" dată jos, şi trimisă la canal, ca să-i ia ea locul.

Aşadar, după ce am realizat Marea Unire a Tuturor românilor de la 1918, în loc să rămânem vigilenți în istorie, obsedați numai de păstrarea unității neamului românesc, politicienii noştri s-au încăierat ca nişte câini ordinari, ori s-au dat de partea duşmanului, care venea cu imaginea aurită şi strălucitoare a utopiei comuniste, pusă în față, deşi veneau să ne cotropească. Iar intelectualitatea noastră, intelectualitatea cea mai de sus, ca Sadoveanu, Eugen Jebeleanu sau G. Călinescu au făcut şi ei acelaşi lucru, pentru că mai presus de țară erau "scumpele şi importantele lor personalități". Mai importantă decât țara era poziția lor în societate, traiul lor bun, fără să le pese că alți români, intelectuali valoroşi ca şi ei, şi chiar prieteni ai lor mureau în gulagul românesc. Aşadar, după ce ne-am văzut visul cu ochii, în 1918, s-a întâmplat ceva îngrozitor cu noi, "ne-am îmbolnăvit grav", ne-am moleşit, n-am mai fost vigilenți în istorie, sau mai degrabă "boli ale psihologiei noastre abisale" au ieşit ca nişte cancere la suprafață.

Acum mă întorc din nou la reacția pe care a avut-o Eugen Jebeleanu, atunci când i-am pomenit numele amărâtului şi nefericitului Bogdan Amaru, mort în floarea vârstei, fără măcar să fi apucat să dea şi el o operă cât de cât consistentă. El, Jebeleanu Eugen, român din moşi strămoşi, în subconştientul lui ştia că este foarte vinovat, profund şi

iremediabil vinovat, că este un trădător de neam ordinar. Că moşii şi strămoşii lui muriseră pe câmpul de luptă muşcând ţărâna pentru ca el, poetul Eugen Jebeleanu, să poată să trăiască demn, să scrie româneşte, şi la rândul lui, prin scrisul său, să lupte şi el pentru neamul acesta şi pentru pământul mângâiat de înaintaşii lui, aşa cum luptaseră ei. Iar el, românul Eugen Jebeleanu, ce făcuse ? Nimic altceva decât să fi ieşit în piaţa mare, să-şi fi dat foc cu benzină, strigând în gura mare, uitaţi-vă la mine, oameni buni, decât să mă închin duşmanului mai bine îmi dau foc, mai bine îmi pun capăt zilelor. La fel trebuie să facem toţi! Sau dacă acest gest nu este cel mai bun, pentru că el echivalează cu o predare în faţa duşmanului, atunci, după 1945, când ruşii se aflau în ţară, să ne fi dus cu toţii în munţi, să ne fi retras în munţi, ca în momentul istoric 1330, când au venit Ungurii să ne cotropească, şi Basarab I s-a retras în munţi cu românii lui şi i-a bătut apoi la Posada de le-au sunat ungurilor creierii în cap. Nu? Adică, de ce în istorie ne-am retras în faţa ungurilor, a turcilor, a agresorilor, şi când ne-a venit nouă bine le-am dat zdravăn la cap, iar acum,după 1945, le-am ieşit singuri ruşilor în cale şi le-am spus,da, veniţi, construim comunismul, lumea minunată pe care o propovăduiţi voi? Acestea sunt întrebări la care trebuie neapărat să răspundem. deocamdată, mie ca scriitor, îmi este o milă amestecată cu silă de dumneata, domnule Eugen Jebeleanu, de dumneata Mihail Sadoveanu şi atâţia alţii! Te înţeleg perfect, domnule Jebeleanu, de ce în subconştientul dumitale nu poţi să-l suporţi pe nenorocitul de Bogdan Amaru, pentru că ăla murind tânăr şi nefericit a rămas pur, curat în faţa lui Dumnezei şi a conştiinţei lui, subconştientul dumitale "ştie" perfect lucrul acesta, el, Amaru, nu şi-a trădat poporul, şi nu l-a cântat pe Stalin, cel care venise în ţara ta să-ţi distrugă poporul şi să te jefuiască. Imaginează-ţi dumneata că suntem pe vremea lui Ştefan cel Mare, şi oastea turcilor înaintează în sudul Moldovei, şi bieţii oameni sunt toţi îngroziţi, şi în această atmosferă de groază, un poet de la curtea lui Ştefan cel Mare îi iese în cale lui Mahomed şi începe să-i cânte, „o Mahomed, ce mare eşti tu, ce genial eşti tu, tu eşti geniul popoarelor, eşti dascălul lor, tu eşti salvatorul

lumii, bine ai venit, îți sărut mâna, şi dă-i şi ține-o aşa în osanale ani de zile! Înțelegeți? Cam aşa s-au purtat domnii Sadoveanu, Jebeleanu, Mihai Beniuc, G. Călinescu, Mihai Ralea şi atâția alții cu duşmanii poporului român şi cu poporul român.

2

În timpul facultății, despre care îmi intrase mie demult în cap ideea că este cea mai bună facultate, prima facultate a unei națiuni… Facultatea de filozofie, unde se învață ÎNȚELEPCIUNEA lumii, tot ce s-a gândit mai profund de-a lungul istoriei umane despre om şi despre lumea aceasta, singura şcoală la care eu am venit să aflu ADEVĂRUL. Eram însetat de adevăr, şi acesta este un lucru cât se poate de real, toată viața de când mă ştiu eu, am fost însetat de cunoaştere, am vrut să cunosc ADEVĂRUL. În liceu am fost obsedat de ideea aceasta, voi urma Facultatea de filozofie, şi voi lua cunoştință de marile adevăruri ale lumii. Şi am dat la Facultatea de Filozofie, unde am reuşit primul, la secția mea. Eram însetat de cunoaştere, dar cursurile la care asistam şi ceea ce învățam eu îmi dădeau senzația că mănânc nisip. Exact acesta era sentimentul pe care-l trăiam. Aşa că am încetat să mă mai interesez de cursurile pe care eram obligat să le învăț, şi am început să alerg după ceea ce era însetat sufletul meu. Şi i-am citit într-adevăr la fondul secret şi pe Nietzsche, şi pe Schopenauer, şi pe Mircea Eliade, şi pe toți "interzişii". Îmi făcuse cineva rost, de fapt mă ajutase să-mi procur o legitimație pentru fondul secret al Bibliotecii Academiei, şi aveam posibilitatea să citesc tot ce îmi poftea mie sufletul. Iar eu citeam ca un "apucat", astfel că de cursurile mele de materialism şi de marxism nu mă mai interesam aproape de loc, mulțumindu-mă să-mi trec doar examenele. Între timp, eram de fapt în anul întâi când Ana Blandiana mă publicase în Amfiteatru cu o prezentare extraordinară, care anunța venirea în literatură a unui mare poet, începusem să devin un nume. Dan Mutaşcu îmi remarcase şi el în Săptămâna un grupaj de poeme apărut în

Luceafărul, despre care scrisese elogios. Este adevărat că volumele de poezie de la Cartea Românească şi de la Eminescu "stăteau", însă nu-mi făceam nici o grijă din treaba asta. La Cartea Românească aveam volumul la Mircea Ciobanu. Eram pe culoar la Luceafărul, care se afla atunci, în anii 70 pe Ana Ipătescu, când cineva m-a strigat pe nume. Un bărbat grăsuliu, cu fruntea înaltă şi cu faţă rotundă, de armean, s-a întors către mine. Dumneata eşti Alexandru M? Am clătinat din cap, puţin fâstâcit. Felicitări, ţi-am citit volumul de poezii de la Cartea Românească, i-am făcut o prezentare bună. Mă bucur pentru dumneata, continuă să scrii şi să crezi în dumneata. Omul, grăsuţ, cu epiderma galbenă ca a unui pepene, şi-a fixat ţigara în colţul gurii şi şi-a continuat discuţia cu cel cu care vorbea. Aşa l-am cunoscut pe poetul Leonid Dimov, fire aleasă şi blajină, şi poet cu imaginaţie de isarlâcuri orientale, de universuri cu burguri halucinante. Aşa se proceda, duceai cartea la editură, iar redactorul de carte îţi dădea volumul la un Referent extern. Acesta îi făcea cărţii un referat, pozitiv sau negativ (aşa se spunea în limbajul de atunci al tinerilor scriitori care băteam pragul Editurilor), şi în funcţie de acest referat, ca şi de decizia redactorului de carte urma să îţi apară sau nu volumul. Ei bine, volumul meu de poezie îi plăcuse lui Mircea Ciobanu, ba chiar un poem îl emoţionase, încât îl făcuse să mă felicite, decizia lui fiind că volumul trebuie să apară. Eram fericit, erau anii aceia când în cultură nu apăruse "închiderea", (care avea să vină după Plenara CC din 1971), şi când cu toţii trăiam într-o inconştienţă fericită.

Eram un scriitor care credeam în steaua mea, care aveam talent, şi care mai ales eram conştient că aveam ceva de spus, inconfundabil, în literatură. Apoi brusc a venit dispariţia Elenei. Elena era colega mea de liceu, prietena mea din liceu, care venind în Bucureşti (nu reuşise din primul an la facultate), era studentă la Politehnică, mă căutase, şi vechea prietenie devenise acum dragoste declarată. Ne întâlneam în fiecare seară pe Cheiul Dâmboviţei,în dreptul Grozăveştilor, unde aveam căminele, ne plimbam de mână, stăteam ore în şir îmbrăţişaţi, îmi aduc aminte obrazul

de piersică, moale şi catifelat, apoi trupul zvelt, de fată, împlinit şi gingaş. Îmi aduc aminte mirosul parfumului ei de lăcrămioare, genele lungi lăsate tot timpul în jos când eram îmbrățișați, vocea ca o ceață caldă când stăteam tâmplă lângă tâmplă. Erau ceasuri pline de gravitate şi dulceață. Astăzi mi se par pierdute într-o antichitate românească. Este adevărat, era şi teribilismul adolescentin în felul meu de a fi, că ea era o fire realistă, pe când eu îi vorbeam întotdeauna despre artă, despre filozofie. Mă asculta cu atenție pentru că voia să cunoască, în linii generale, ce curente de gândire sunt în filozofie, apoi o vedeam brusc plictisită. O dată îmi aduc aminte că m-a întrebat când ne căsătorim, ea ar fi vrut să ne stabilim la Vâlcea. Făcea planuri de viitor, obrajii i se împurpuraseră uşor. O dată a venit şi m-a luat la înviere (să fi fost primăvara anului 1972), îmi aduc aminte mulțimea din biserică şi din jurul bisericii ca o mare de lumânări, mirosul acela inconfundabil de noapte sfântă, apoi cum am condus-o in zori la cămin. De câteva ori mă întrebasem dacă o iubesc. Îmi răspunsesem singur că nu este o dragoste extraordinară, o mare iubire. În subconştientul meu se trezea acest vis, acest dor, dorința de a trăi o mare iubire. Nu i-am mărturisit niciodată această obsesie a mea, obsesia unei mari iubiri, însă cu cât trecea timpul îmi dădeam şi mai bine seama că ideea aceasta mai târziu va căpăta noi dimensiuni în sufletul şi în viața mea. În existența mea.

Într-o seară Elena nu a mai venit la întâlnire. Am crezut că i s-a întâmplat ceva. De obicei întârzia la întâlniri. N-a venit nici o a doua seară. Acelaşi lucru s-a repetat şi în cea de a treia seară. Am avut brusc o strângere de inimă, o durere surdă, cărămizie, catifelată. Îi simțeam golul în aer, parcă era undeva aproape, numai că nu ajunsese la locul nostru de întâlnire. Presimțirea, ca un apus antic şi otrăvit, îmi spunea că nu va mai veni niciodată. În zilele următoare n-am mai venit la întâlnire, însă în sufletul meu am continuat să aştept. De obicei când mergeam la un film sau la teatru, trecea ea pe la Cămin să mă ia. O aşteptam, era o aşteptare ca o zi de toamnă cu lumină bolnavă. Apoi a venit un moment când am simțit că n-o mai aştept. Ştiam de acum că n-o să mai vină niciodată.

Numai sufletul îmi era greu şi pustiu ca o câmpie de plumb. Examenul de licenţă a trecut ca un fapt banal. Inima îmi era pustie. De fapt cred că nu îmi dădeam bine seama ce se întâmplă cu mine. Îmi aduc aminte de lungi plimbări făcute în cartierul Uranus, de străzile bătrânului cartier, cu case vechi şi porţi bătrâne, din fier forjat, acoperite de grămezi de iederă sau de zorele, cu petale şi corole mari ca nişte pahare. Într-o zi, era o zi de început de octombrie, roşie şi tragică, exact aceasta era impresia pe care am avut-o, era o zi "roşie şi tragică", m-am oprit brusc în loc, cu o durere ascuţită şi cenuşie în stomac. Îmi era dor de Elena, îmi era îngrozitor de dor de ea, un dor visceral, şi atunci am avut pentru prima dată, cu claritate, sentimentul că pe ea o căutam. Fiinţei din adâncul meu îi era dor de Elena şi o căutam pe străzi, într-o beţie stranie, şi acum această fiinţă din mine ieşise la suprafaţă şi eu vedeam îngrozit, dar absolut îngrozit, cât de mult o iubeam pe Elena. Mi-am adus aminte că atunci când ne plimbam pe cheiul Dâmboviţei, în apusurile şi serile calde şi moi ale studenţiei noastre, mă întrebasem dacă o iubesc atât de mult încât dragostea aceasta să ţină toată viaţa, să poată să stea la baza unei familii care va avea de întâmpinat şi de depăşit greutăţi.

M-am aplecat foarte lucid asupra acestui gând, eram eu însumi mirat de luciditatea şi de calmul cu care priveam realitatea în faţă. Şi atunci îmi răspundeam, că într-adevăr n-o iubesc atât de mult pe Elena încât să mă căsătoresc cu ea, deşi ea, vedeam acest lucru, ar fi dorit să ne căsătorim, ba chiar a căutat să-mi sugereze că ar fi bine să ne grăbim. Şi iată-mă acum aplecat, ca atunci când ai ulcer, şi o durere îngrozitoare îţi sfârtecă stomacul, şi tu te opreşti în loc şi te apleci înainte cu faţa schimonosită de durere. Acum îmi dădeam seama că o iubesc îngrozitor, şi vedeam ce înseamnă acest îngrozitor, abia acum,când ştiam că o pierdusem pentru totdeauna. M-am lipit de zidul de piatră lângă care mă prinsese durerea, şi priveam în gol ca un om tâmp, cu mintea vidată. Am făcut efortul să mă ridic sprijinindu-mă de zid. Am reuşi să mă ridic, instinctiv am respirat adânc de câteva ori. Aşadar, de aceea porneam eu pe străzi de nebun, pentru că în subconştientul meu o căutam pe ea. În subconştientul

meu, îmi era dor de ea şi speram s-o întâlnesc. Mi-am clătinat capul de câteva ori ca să "mă trezesc la realitate", mi-am spus în gând să-mi fie ruşine pentru că sunt bărbat în toată firea. În zilele următoare am lucrat la o povestire, scriam paginile una după alta, de fapt nici nu îmi dădeam seama ce scriam. Când am recitit-o ca s-o corectez, n-a fost nevoie să pun o virgulă în plus sau să schimb ceva. În acelaşi timp Elena era atât de prezentă dincolo de rândurile povestirii şi atât de vie încât am rămas înmărmurit. Am ascuns povestirea într-un sertar şi n-am mai vrut să ştiu de ea.

3

După terminarea facultății am avut două posibilități de alegere. Să rămân asistent la facultate sau să merg în presă. Am ales să lucrez în presă, pentru că în mintea mea destinul meu era deja conturat, eram scriitor, acesta era visul vieții mele, şi un alt destin nici n-aş fi vrut să am. Am avut norocul, pentru că după "închiderea" ideologică din 1971, deja în presă nu se mai putea intra uşor. Am avut norocul cu un "amărât de secretar de redacție", care mă citea de când începusem să public, care s-a dus la „cineva" sus şi a aranjat cu „cineva" pe care îl cunoştea el, să rămân în presă. Şi aşa s-a făcut că am rămas la Viața Studențească, redactor. Niculae Stoian, cel cu poeziile lui dedicate partidului, clasei muncitoare, construirii socialismului, care era în acel moment Redactor Şef la Viața Studențească, unde mai colaborasem din când în când, a zis că nu are loc. Dohotaru, care era Redactor Şef la Amfiteatru a dat din umeri că de ce nu i-am spus mai dinainte, că acum nu poate să facă nimic, şi chestii de astea. La Contemporanul, unde era Ivaşcu, şi unde erau posturi neocupate, mi s-a spus că există un post, dar este pentru fata "cuiva de sus". Eram încă după abulia aceea cu Elena, deşi trecuse un an de la plecarea ei, când lumea mi se părea dematerializată, ca şi cum n-ar fi avut greutate, aşa că n-am făcut nici o dramă din faptul că redactori şefi, care până mai ieri păreau că mă prețuiesc, să-mi spună că "n-au post" şi că nu pot să facă nimic. Şi, iată, un simplu secretar de redacție,

care nu era secretarul general de redacție, ci omul care face anonim bucătăria revistei sau a ziarului, aşezând articolele în pagină, numărând cuadrații, mă ajutase.

Norocul meu a fost că în timpul acesta, după plecarea Elenei, când sufletul îmi era uscat şi pustiu ca un prund (îmi plăcea imaginea aceasta, şi o introdusesem într-o poezie) scrisesem mult. Scrisesem ca "să uit", ca să nu mă mai gândesc la ea. În timpul acesta scrisesem aproape un volum de povestiri, două volume de poeme, un studiu despre Miorița, aproape un volum de cronici la cărțile care apăruseră în momentul acela. Aşa se face că în toamna lui 72, am dus vreo 20 de poeme la România Literară sau Luceafărul, nu-mi mai aduc aminte precis, dar ştiu că întâmplător poeziile au căzut în mâna lui Păunescu. Reacția lui Păunescu a fost fulminantă, a început să urle cu poeziile în mână, fluturându-le, „ascultați-mă, ascultați-mă cu atenție, am dat de un poet extraordinar, unul din marii poeți pe care îi dă literatura română", apoi cu vocea lui inconfundabilă a început să citească din poemele mele. S-au adunat mai mulți să le asculte şi în numărul următor au intrat aproape jumătate din ele. Trebuie să spun că îmi "dădeam seama că se întâmplă ceva tragic şi dureros" cu mine. De exemplu succesul acesta cu poeziile publicate de Păunescu, care afirmase în gura mare că sunt una din marile şanse ale Literaturii române, mă lăsase indiferent. Eu îmi vedeam, cum se spune, de abulia mea.

În mod normal ar fi trebuit să fiu îngrozit. După plecarea Elenei nu reuşeam să mă mai regăsesc. Nu aveam nerv, mă lăsam în voia soartei, a gândurilor, deşi nu mă gândeam la nimic. Nu aveam absolut deloc energia să-mi doresc şi eu să-mi întemeiez un cămin, sau să cunosc o femeie cu care aş fi putut să trăiesc dragostea. M-am gândit la versul lui Shakespeare, " a fi sau a nu fi", este totul. Totul este deci a fi sau a nu fi, şi mi-am dat seama că marele poet n-avea dreptate. Pentru mine a fi sau a nu fi era totuna, era acelaşi lucru. Cred ca eram un fel de legumă lipsită de dorințe, de energie. Însă faptul acesta îl înțelesesem trăind această stare, această plutire, sau cum să-i spun, pentru că în

cuvinte este foarte greu de descris, această "abulie" care se decanta singură sublimându-se într-o "stare tragică, într-o stare existențială de o frumusețe dureroasă. Îmi analizam stările psihice şi eram uimit eu însumi de suferința şi totodată de frumusețea metafizică a stărilor pe care le trăiam.

La redacția Vieții Studențeşti începusem să mă plictisesc, acesta este cuvântul. Nu aveam de făcut altceva, decât să merg " la studenți ", asta însemnând în sesiunea de examene să scrii scurte însemnări "de la fața locului", să mergi la seratele studențeşti, la căminele studențeşti să stai de vorbă cu studenții să vezi ce probleme au (parcă tu nu le ştiai), să participi la cenaclurile sau expozițiile studenților. Aceasta era "munca" mea, şi recunosc că nu era greu sau neplăcut ceea ce aveam de făcut, însă îmi dădusem seama, şi intuiția aceasta se accentua cu trecerea timpului, că eu sunt un "scriitor greu". Expresia este aproape intraductibilă, şi are sensul ei frumos, asta însemnând faptul că eu începeam să realizez, că sunt un scriitor important, un scriitor care aveam ceva de spus, "puteam să dau mult mai mult", şi că asta ar fi trebuit să fac lucruri importante, şi să nu-mi pierd timpul cu lucruri neînsemnate. Acesta era adevărul, la slujbă îmi pierdeam timpul, şi lucrul acesta mă durea.

Îmi mai dădusem seama şi de altceva, colegii mei erau de o cu totul altă factură, mereu veseli, preocupați mai mult de găşti, de viața de gaşcă, de "tipe", ăsta era subiectul la ordinea zilei, sau de fotbal, de cancanuri, orice, erau oameni cărora le plăcea viața, pe când mie nu-mi plăcea. Acesta era adevărul, şi acum îl descoperisem şi-l priveam în față. Iată, aveam curajul să-l privesc în față. Ei mergeau "la o bere" şi se bucurau pentru treaba asta, era viața lor, pe când eu mă plictiseam îngrozitor când trebuia să merg cu ei. Era ceva ca un instinct, ca şi cum te-ar trage "ața", eu simțeam nevoia să vin acasă şi să scriu sau să mă apuc să citesc. Îl descoperisem pe Unamuno, care era o încântare. oricum, eram absorbit de scriitori profunzi, de spiritele mari ale culturii umane, de Dostoievski, de Tolstoi, de Thomas Mann, de Camus, şi pe marginea lecturilor lor scrisesem eseuri sau recenzii admirabile. Unele

apăreau când şi când, însă nu putea intra de ale"altora", şi atunci trebuia să aştept un moment favorabil. Aceştia, din pricina cărora eu nu intram, erau fie oameni de cultură mai în vârstă, care apucaseră să-şi fac un nume, şi aveau o poziție consolidată, fie erau prin aparatul de propagandă, "pe undeva pe sus", fie aceste articole se publicau prin faptul că făceai parte dintr-o gaşcă. Eu descopeream uimit că nu făceam parte din nici o gaşcă, şi mă convingeam, dacă mai era nevoie, că nu sunt om de gaşcă. Nu eram scriitor de gaşcă, pe când, observam cât se poate de bine lucrul acesta, majoritatea scriitorilor erau împărțiți pe găşti, şi găştile pe căprării. Fiecare din scriitorii care se realizaseră înaintea mea, şi erau acum redactori la revistele literare, sau la o editură, avuseseră pe cineva, "un naş", o rudă, un neam, să-i spunem aşa, care îi ajutase să se ridice deasupra.

Descopeream, din ce în ce mai minuțios, mai clar, cum lumea literară este de fapt împărțită în două lumi, sau mai bine zis în două nivele. Era nivelul de jos, în care se învârteau foarte mulți oameni care aveau sau n-aveau nici o legătură cu literatura, de la debutanți care publicaseră de curând prima lor poezie, şi care acum se "dădeau mari" sau se credeau scriitori, până la bătrânii care publicaseră în toată viața lor câteva poezii, sau o povestioară. Din păcate, dar nu-i consideram ca făcând parte din această lume, am cunoscut şi câțiva scriitori de valoare care trăiau retraşi şi marginalizați. Uneori se "complăceau" şi ei în acest mediu. Al doilea nivel era de la scriitorii cu "slujbă" la o revistă literară, sau la o editură, în sus, chiar dacă avea o singură cărțulie fără nici o valoare, sau o slujba pe undeva pe la cenzură, pe la Comitetul de cultură.. Sau, dacă nu, era un scriitor deja consacrat, cu prietenii, cu oameni care erau bine ancorați undeva mai sus. Acest al doilea nivel avea la rândul lui o aristocrație, un vârf al ei. Până la 1965-68, acest vârf fusese format din două grupuri distincte între ele, grupul scriitorilor de valoare, ca G. Călinescu, Tudor Arghezi, Tudor Vianu, etc, şi care se dăduseră cu Puterea, o acceptaseră, şi o girau (acesta este adevărul, şi el trebuie spus), iar la rândul ei Puterea comunistă îi ocrotea şi le oferea avantaje, şi

celălalt grup al scriitorilor politruci, care erau oamenii partidului în cadrul Uniunii, infiltrați peste tot.

Cele două grupuri conviețuiau şi se înțelegeau foarte bine. Ca şi cum aş fi avut un al şaselea simț, această realitate, fără să vreau începeam să o radiografiez şi să-mi devină transparentă. Eu făceam parte din lumea de jos, publicasem deja aproape o sută de poezii, multe remarcate, pentru care primisem felicitări, pentru care primisem bani, însă nu puteam în nici un caz să spun că fac parte din nivelul de sus al a lumii scriitorilor. În cadrul redacției în care lucram mai sesizasem ceva, că în comparație cu colegii mei, câțiva tineri scriitori ca şi mine, eu eram un om foarte serios, şi tăcut, mai tot timpul trist şi preocupat de ceea ce făceam, nu le aveam cu găştile, nu le aveam cu chefurile, nu le aveam cu bârfa şi în plus mai era altceva care îi deranja pe ei mai mult decât pe mine, căci sesizasem cu o acuitate subtilă, o reacție de respingere din partea lor. Eu eram un tip şcolit, un om citit adică, trecut bine prin literatura română, de la Cronicari până azi şi prin literatura universală, şi care eram obsedat, interesat de lectură, de aprofundarea domeniului spiritual. Atunci am descoperit diferența dintre scriitor şi gazetar, sau mai bine zis ziarist. Este lucrul cel mai adevărat că în perioada comunistă a dispărut aproape cu desăvârşire acea tipologie a gazetarului interbelic, perioada comunistă n-a mai avut nevoie de gazetari, care să aibă puncte de vedere proprii, capabili să aducă un mesaj al lor cititorului, să-l emoționeze. Nu. Comunismul a avut nevoie de ziarişti şi a ştiut să şi-i formeze. Ei bine. printre colegii mei eu eram un scriitor, şi un gazetar, iar ei erau ziarişti, şi nu vedeam cu ochi buni lucrul acesta. Cum făceam, cum dregeam că în tot ce scriam mereu o dădeam spre cultură, spre reflecția adâncă, ori eu trebuia să scriu " ca un ziarist comunist". Faptul acesta deja începuse să mă deranjeze.

Ceea ce mai rămăsese din ceea ce fusese dragostea pentru Elena, Helene, cum o alintam şi cum îi mai spuneam şi acum în gând, se sublimase într-un fel de melancolie antică, un fel de lumină sentimentală. De asemenea m-am pomenit pe nesimțite că am început să devin

ipohondru. Apoi mi se întâmpla să merg pe stradă şi să trăiesc, aşa dintr-o dată, o stare de furie şi de revoltă. Ce mă supăra mai mult erau acum două lucruri concrete, mai "materiale", să le spun aşa. La Cartea Românească unde aveam de doi ani şi ceva un volum de poezie, lucrurile mergeau prost. Mircea Ciobanu, mă amâna mereu, şi de fiecare dată o făcea convingător. Începând cu 1973 planurile editoriale se mai reduseseră, ceea ce este foarte adevărat, şi el îmi aducea ca argument tocmai lucrul acesta,însă trebuia să stau liniştit pentru că în mod sigur aveam să intru în planul pe anul viitor. Chestia aceasta începuse să mă neliniştească pentru că îi mai auzisem şi pe alţii că păţiseră acelaşi lucru. Alţi editori nu făceau aşa cu cei care le aduceau manuscrise, nu, erau din capul locului cinstiţi cu ei. Un tip cu care am stat mai mult de vorbă în holul Editurii, şi care avea şi el cartea tot la Ciobanu, mi-a spus, şi el chiar aşa a făcut, şi-a luat volumul şi l-a dus la Eminescu, să-mi iau cartea de la ăsta că e un excroc, pe toţi îi duce cu vorba. Şi-a făcut o dexteritate din chestia asta. Când m-am întâlnit la restaurantul Uniunii cu Dimov, i-am povestit ce mi se întâmplă cu manuscrisul de poezie, căruia el îi făcuse o prezentare foarte bună. A dat a lehamite din cap, "dă-l în mă-sa, aşa face ăsta, dacă nu mă crezi vino poimâine la editură şi-ţi arăt referatul".

M-am dus pentru că eram curios să văd ce scrisese Dimov, care a avut şi el un destin nedrept, despre volumul meu de poezie. L-am găsit în curtea editurii, stătea de vorbă cu un bătrân care purta nişte haine decolorate şi avea o mustaţă cam strâmbă. Mi-a spus să urc sus la secretară, vorbise cu ea să mi-l dea. Am urcat sus şi am citit chiar acolo, la secretariat, Referatul făcut de Dimov cărţii mele. Nu era bun, cum spusese Diomv, era "extraordinar", poetul burgurilor noptatice, orientale şi suprarealiste văzuse în poezia mea lucruri profunde, pe care eu nu le bănuisem. Am coborât şi i-am mulţumit, apoi am vorbit iar cu Ciobanu. M-a asigurat să fiu fără nici o teamă, o să intre sigur în plan. Acelaşi lucru se întâmpla şi cu celălalt volum de poezie pe care îl aveam la Nicolae Ioana la Albatros. Un alt lucru care nu-mi da pace era faptul că

nici după aproape trei ani de când terminasem facultatea şi lucram în presă nu primisem casă. E drept că nici nu mă "zbătusem", însă şi aici se desfăşura acelaşi scenariu, ţi se promitea, ţi se spunea că eşti pe listă, că nu eşti căsătorit, că familiile cu copii au prioritate, şi aşa mai departe.

Ştiam că trebuie să merg undeva sus, fusesem eu într-o audienţă la cineva de la secţia de presă, unde îmi sugerase un cunoscut să merg, dar şi ăsta îmi dăduse un răspuns în doi peri, că să mai am puţină răbdare, că nu ştiu ce trebuie să se întâmple. Cu un an în urmă, când printr-un miracol reuşisem să pun mâna pe mansarda lu Nichita, mă socotisem fericit. Stăteam cu chirie la o bătrână în Balta Albă, bătrâna îmi dăduse sufrageria prin care trecea ea, şi asta mă făcea sa stau tot timpul cu simţurile încordate. Era şi departe şi nu eram deloc mulţumit, mai ales că la bătrână veneau o mulţime de rude şi cunoştinţe.

Într-o zi, nu ştiu cum s-a nimerit să mă întâlnesc cu T.C, pe care îl cunoşteam din facultate, scrisesem despre o expoziţie de a lui. M-a luat la "un atelier", unde am găsit un chef în toată regula dat de pictori. Clădirea în care se aflau atelierele artiştilor plastici era veche, din secolul celălalt. Am urcat pe o scară care scârţâia îngrozitor, gata să se prăbuşească, de veche ce era, cu noi. Fusese un vernisaj şi acum băieţii se adunaseră la un chef. Cel care îşi deschisese expoziţia dădea de băut. S-a băut şi s-a discutat până către ziuă. Aşa am aflat că mansarda lu Nichita e liberă, că el se mutase de acolo. De când visam eu la o mansardă, să am linişte, lumina nopţilor cu lună să intre prin ferestrele înclinate. Zis şi făcut, a doua zi mi-am dat întâlnire cu MI şi ne-am dus să văd mansarda în care Nichita şi Velea dormiseră atâţia ani, se întâlniseră cu prieteni, băuseră, în care Nichita îşi scrisese o parte din poeziile lui. Îmi aduc aminte că am urcat pe scările vopsite în cărămiziu ale unei clădiri coşcovite, şi după ce ne-am aplecat de câteva ori am ajuns la mansardă. Un pat de spital cu arcurile desfăcute, pe jos câteva numere dintr-un Luceafăr îngălbenit, şi o linişte de hârtie. Exact aceasta a fost impresia inconfundabilă pe care am avut-o atunci în mansarda aceea în care liniştea şi puritatea materiei erau atât de subţiri. Trebuia să

merg undeva să închei un contract? Sigur că da. Însă nu era nici o grabă pentru că se ştia că mansarda este a artiştilor.

În zilele următoare mi-am cumpărat un recamier, saltea şi tot c îmi trebuia. Mi-am cărat cărțile, a trebuit să fac 12 drumuri cu geamantanul ticsit de cărți, şi brusc, în noaptea, în noapte aceea de august, sau ce lună o fi fost, m-am simțit şi eu, după atâția ani, plin de o pace mătăsoasă şi dulce. Nu mai trăisem această stare demult, sau poate n-o trăisem niciodată. Mereu încordat, mereu însetat de cunoaştere, mereu deschis ca un arc de cerc către viitor, către necunoscut, trăisem într-o tensiune şi nelinişte pe care abia acum le percepeam. Şi acum parcă eram o căsuță văruită în care izvoarele de pace susură fericite. Ajunsesem la un liman. Brusc, înainte de a adormi mi-am dat seama câtă oboseală zace în mine. Ca o peşteră mirosind a ierburi, care acum mă îmbătau. Şi m-am mai simțit totodată sărac şi curat ca o casă văruită de la țară.

4

În redacția Vieții Studențeşti mi-am dat seama că nu aveam de ce să mai rămân. Nu era lumea mea. Echipa care făcea revista, care apărea săptămânal cu o regularitate de fenomen al naturii, nu era de fapt o echipă. Erau câteva găşti, care ca tipologie erau „derbedei", şi când folosesc acest termen îl folosesc în accepțiunea frumoasă a noțiunii. Nu erau interesați de marile probleme ale lumii, nu voiau să fie marii scriitori, M.N Rusu, pe la care venea Nichita nu voia să ajungă un mare critic, deşi scrisese un studiu profund şi frumos despre poezia lui Nichita. În toamna aceea (după un timp toate toamnele se contopesc într-una singură, ca o dungă pe zare) mi-a apărut în Luceafărul o povestire pe două pagini. Se chema „Cerul întors pe dos", şi orice cititor şi-a dat seama că firul epic, pentru că de fapt povestirea nu prea avea un fir epic, sau dacă avea unul acesta era forte subțire, evanescent, era o parabolă.

Însă ce este mai ciudat este faptul că parabola aceasta era interpretată de fiecare cum credea de cuviință, şi că numai în prima

săptămână din discuțiile pe care le-am avut cu diverşi tipi care mă tot întrebau, da ce-ai vrut, domnule, să spui în povestirea asta, mi-am dat seama că ei găsiseră vreo şapte interpretări. Mi-am dat mai apoi seama că parabola avea vreo 25 de interpretări, fiecare interpretare având la rândul ei nu ştiu câte variante. Revista Tribuna, de la Cluj, într-o cronică semnată Asterix, a elogiat-o, într-un mod impresionant. În general însă, deşi la momentul acela s-a discutat intens în mediile literare despre semnificațiile parabolei, presa literară a tăcut. Într-o notiță din pagina a doua a Scânteii o anume Irina Marinescu o ataca violent, acuzându-mă de „profetism vulgar". Acum, dacă mă gândesc bine, fenomenul acesta m-a bucurat, efectul fiind o înviorare a afectivității mele, a psihicului meu. Este bine, îmi spuneam, faptul acesta, că se vorbeşte despre mine, „o să mă impună în lumea scriitorilor", faptul acesta o să urgenteze apariția cărților mele. Aveam de acum mai multe cărți la edituri, şi ca un făcut nu ştiu de ce nu puteau să apară. În general aşteptau foarte mult ca să fie citite, redactorii de carte mă priveau cu un fel de ostilitate indiferentă. Altora le apăreau cărțile una după alta, de exemplu lui Dan Mutaşcu, lui Dan Verona, colegei mele Mihaele M. De aceea începusem să mă întreb şi eu dacă treaba asta mi se întâmplă numai mie sau li se întâmplă şi altora.

Cineva, cu care eram la masă la Uniunea Scriitorilor, autor cu câteva cărți, m-a sfătuit, povestindu-mi din experiența lui, că dacă văd că nu se poate aşa să încerc altfel. Încercați să împingeți, ăsta e sistemul, altfel nu se poate. În sfârşit vedeam eu ce aveam de făcut, deocamdată cum au început să cadă primele ploi mai lungi, ploile de octombrie, în mansarda lui Nichita a început să plouă. Apa se infiltra pe la lucarnă, sau naiba ştie pe unde se strecura, de ajuns că începeam să fiu îngrijorat. Nu de alta dar peretele începuse să se decojească. Nicolae Ioana, celălalt redactor la care aveam o carte de poezii, mi-a pus volumul în brațe, convins fiind că „nu merge", el nu poate să treacă aşa ceva. Asta însemna că volumul este bun, dar că nu poate să treacă din punct de vedere ideologic. Colac peste pupăză la redacție am avut o şedință la care a

participat un reprezentant de la CC UTC, care ne-a tras o săpuneală zdravănă. Printre cei citaţi am fost şi eu. În încheiere utecistul ne-a ameninţat că „se vor lua măsuri foarte severe", pentru că dumneavoastră, tovarăşi, nu citiţi nici documentele de partid, asta e. N-am zis nimic, norocul nostru a fost că unul dintre redactori s-a sculat şi-a făcut o autocritică severă, apoi şi-a luat un angajament cât se poate de convingător, în numele colectivului, că pe viitor asemenea greşeli nu se vor mai întâmpla, fapt care a făcut ca faţa utecistului să se destindă de fericire. Şi aşa s-a terminat şedinţa.

În ziua următoare am fost chemat la redactorul şef, la Niculae Stoian, care pe un ton foarte trist, morocănos mi-a spus că s-ar putea să se dispenseze de serviciile mele, pentru că în loc să scriu la obiect, pe probleme, eu confund întotdeauna planurile. Şi apoi dumneata în loc să scrii cu patos revoluţionar dumneata faci teoretizări revoluţionare. S-a mai îmbunat însă, pentru că nu era om rău, şi ăsta era adevărul. În final m-a rugat să-i spun şi lui ce dracului am vrut să spun în povestirea aia, despre care vorbesc „ăştia" că el n-a priceput nimic. I-am spus eu ce-am vrut să spun, pentru că am „intenţionat şi o polisemie" a nucleului ideatic. Stoian s-a uitat la mine cu ochii lui uşor bulbucaţi, nu înţelegea, şi am văzut că nu înţelegea sincer. Poate te mai gândeşti la ce-ai vrut să spui, apoi la plecare mi-a spus oarecum plictisit, „vezi să nu dai de dracu". În sfârşit, săptămâna acea nu s-a terminat bine de loc. Am trecut pe la Ciobanu, la Cartea Românească, era supărat, avea de lucru. Când voia să scape de cei care voiau să se intereseze de cărţile pe care le aveau la el îşi lua mutra asta acră. Supărat am mers şi eu la Preda, pentru că aveam demult în gând să fac lucrul acesta, să-i spun de cartea mea şi să-l rog să urgenteze apariţia ei, pentru că stă de atâta timp, iar Mircea Ciobanu îmi promite de fiecare dată fără să se ţină de cuvânt. Nu l-am găsit în apele lui. Şi-a adus aminte că citise ceva de mine, era morocănos, n-avea nici chef de vorbă şi se vedea că nu este interesat să mă ajute. A bâiguit ceva, apoi în final, ca să mă liniştească a spus cam aşa, că dacă destinul dumitale este să fii un mare scriitor, o să fii. O chestie care m-a

lăsat aşa. Adică eu nu voi putea să străpung niciodată zidul acesta, pentru că totul depinde nu de mine, şi nici de el, de Preda, ci de altcineva. Mi-a lăsat impresia unui om acru monşerul.

A doua zi la redacţie am fost chemat din nou la redactorul şef. L-am găsit împreună cu un bărbat chelios, cu ochii foarte albaştrii, de şarpe, mi-am zis în gând, pentru că avea în el ceva de şarpe. Nicolae Stoian m-a pus în temă despre ce era vorba, tovarăşul se interesează despre nuvela ta. Apoi s-a retras, nu înainte de a-mi spune să fiu sincer. Câteva momente am fost nedumerit, apoi omul m-a luat cu binişorul, pentru că după ce mi-a spus că este de la Securitate mă cam fâstâcisem. Mi-a spus că nu este nimic periculos, dânsul vrea numai să se documenteze despre „bazele inspiraţiei mele". Omul nu era inteligent, şi nici nu era obişnuit cu termenii unei analize literare, avea un limbaj „de mecanic", l-am categorisit imediat, era în schimb de o viclenie unsuroasă. Mă asculta cu răbdare, ba chiar îi făcea parcă plăcere ceea ce spuneam eu, din când în când mă aproba, da, da, deşi nu ştiam de ce o face. Se făcea că îşi notează într-un carneţel, dar n-avea nevoie s-o facă pentru că în geanta deschisă, nici măcar bine mascat, avea un casetofon care mergea.

Era interesat mai ales de unde mă inspirasem eu când scrisesem povestirea aceasta, gândiţi-vă bine „tovarăşu scriitor", rostea acest nume într-un fel special ca şi cum i-ar fi fost teamă „să nu mă sparg". I-am povestit eu de unde am plecat, „ştiţi, în procesul de elaborare al unei creaţii literare sursele de inspiraţie nu sunt întotdeauna clare, uneori se pleacă de la un lucru neînsemnat, care îţi evocă o idee sau un aspect al realităţii, care la rândul lui te duce unde n-ai gândit, şi uite aşa se ajunge la o capodoperă, sau la nimic. Depinde de destinul tău de scriitor, şi în momentul acela am văzut chipul lui Marin Preda, cam acrit, în faţă. Nu, nu mă luaţi dumneavoastră pe mine aşa, pe lume, nu există nimic întâmplător, „s-a demonstrat că până şi întâmplarea este dialectică", haideţi să ne gândim mai bine, încercaţi să vă aduceţi aminte, nu vă grăbiţi că nu ne zoreşte nimeni. Şi într-adevăr avea securistul un calm care mă scotea din minţi, fuma ţigară de la ţigară, şi mă scruta cu ochii

lui albaştrii ca apa lacurilor de munte. Abia târziu, pe la cinci a concis şi el, după ce m-a văzut că eram epuizat, bine, mai discutăm şi altădată. Mi-a întins mâna, ne-am luat la revedere, cel puțin aşa a zis el, şi eu am fost atent la nuanță, eu i-a zis bună seara.

Câteva zile am fost neliniştit încercând să înțeleg ce urmărea securitatea şi de ce îi interesa atât de mult povestirea mea. Au urmat câteva zile de toamnă nespus de frumoase,de o pustietate şi profunzime extraordinare, că îmi simțeam sufletul bolnav. De câteva ori mi-am amintit toamnele din copilăria mea, culesul strugurilor, cum urca bunica la Inuri când aveam oameni la vie. Am luat-o iar pe străzi, şi deşi acum îmi era sufletul mai împăcat, în subconştientul meu ştiam că tot pe Elena o caut. Pentru că la ea mă gândeam. Aş fi putut s-o caut. Mă întâlnisem cu cineva care îmi spusese că se măritase cu un asistent de la ei de la Politehnică, şi că are o situație bună. Să-i fie de bine, am zis şi eu în gândul meu. O „materialistă" ca ea nici nu putea să facă altfel. Apoi m-am gândit că în timp ce umbla cu mine umbla şi cu celălalt.

Şi totuşi dragostea aceasta rămăsese în sufletul meu cum rămâne viitura după o inundație. Apoi, într-o seară, pe cer era o lună mare, care răspândea o lumină prăfoasă, era o noapte orientală, se lăsase puțin gerul, când am auzit scara scârțâind. Nu prea adusesem colegi sau pe altcineva în mansardă, eu fiind de felul meu un om retras. Am auzit bătăi în uşă. Am răspuns cu un da întâi, apoi am mers şi-am deschis uşa. L-am văzut în penumbra holului pe Nichita. Era adus de spate, avea zâmbetul într-o parte, ca un băiat timid care vrea să se scuze că deranjează. Lumina care curgea uleioasă din becul murdar, se strecura prin uşă şi curgea ca o apă prin creştetul blond al lui Nichita Stănescu. Ne cunoşteam. Cu câteva luni în urmă ne întâlniserăm la şosea, Nichita era trist, ieşea să se plimbe pe ploaie, eu de asemenea. Discuția a demarat greu, apoi ne-am încălzit iar eu m-am regăsit într-una din acele forme de comunicare, vorba lui Bazil, când poți să cucereşti orice femeie. Ceea ce nu era adevărat pentru că eu eram prin natura mea un timid profund şi asta mă făcea ca în fața femeilor să nu mă regăsesc."Să ştii că m-am gândit mult la ceea ce am

discutat data trecută., mi-a spus Nichita, am început să văd şi eu poezie pe câmpuri ca tine".

Cu aproape un an în urmă mă întâlnisem pe Victoriei cu Virgil Mazilescu, avea o haină cenuşie pe el, care părea mult mai mare decât trupul lui îndesat, parcă ar fi fost un Gavroche. În buzunarele hainei avea două sticle de votcă. Eram amândoi din zona Drăgăşaniului, ne cunoşteam, aveam şi acum vreo o mie şi ceva de lei la el, mi-i ceruse o dată la Bufet, la Uniune, şi să văd că uitase de ei. Virgil era un băiat cinstit însă, un om frumos, nu puteai să-l bănuieşti. Hello, bătrâne, m-a oprit, hai cu mine . Unde? L-a întrebat. N-a răspuns, a făcut pe misteriosul. Când am început să urcăm scările am ştiut că mergem la Nichita. Îl cunoşteam pe Nichita Stănescu din vedere, îl auzisem vorbind, ne întâlnisem şi ne salutasem de atâtea ori, o seară însă cu bătrânul nu făcusem. Virgil a apăsat pe sonerie, lung. Nichita mai era cu cineva, care era pulbere, dacă îmi amintesc bine era Băieşu, care s-a şi cărat repede, nici nu mai înțelegeam ce zice, deşi pe picioare se ținea încă bine. La mine era invers, îmi lua Dumnezeu întâi echilibrul, picioarele, pe când mintea îmi rămânea trează, inexplicabil de lucidă.

În seara aceea, pentru că am rămas până târziu, s-a încins o discuție extraordinară. Nichita a zis că eu am calități terapeutice pentru că în momentul când am venit avea dureri de cap, apoi peste câteva minute nu mai are nici pe dracu. Am discutat despre „originile"poeziei, el susținea ideea că izvorul poeziei se află în noi, înlăuntrul nostru, de aici ea este „mediată", adusă la lumină de poet. Eu am susținut ideea contrară, că poezie se găseşte în afara noastră, pe câmpuri, pe dealuri, în parcuri, pe zidurile coşcovite ale caselor, pentru că eu o văd, eu o văd foarte clar, pentru mine nu mai există nici o îndoială. Noi când ne năştem venim într-o lume „plină de poezie, de substanța poeziei, de duhul poeziei", aşa cum ar zice Blaga. Este exact ceea ce susțin psihologii, când ne năştem noi venim într-o lume „umanizată", într-o lume în care există deja create valori culturale, este „un câmp cultural", cum spun fenomenologii. Ei bine lumea are şi un „nivel poetic", un câmp poetic pe care-l detectează

numai poeții pentru că ei au simțul acesta care detectează poezia, care este al şaselea sau al zecelea, nu are nici o importanță.

Discuțiile pe mine, mai ales aceste discuții profunde, interesante, făcute cu oameni de cultură, întotdeauna m-au furat, nu mi-am dat seama cât am băut, şi m-am pomenit ajuns într-o fază avansată. I-am povestit lui Nichita cum am ajuns la Tomis, la ruinele cetății într-o după amiază de primăvară. Era pustiu, cerul era siniliu, nu vedeai nici țipenie de om, numai din cer se prăvălea peste tine o mare de cântece de ciocârlii, şi eu le ascultam ca şi cum aş fi fost o câmpie în care curge acest ocean de ciocârlii. Am ieşit pe câmp, am luat-o înspre zmârcuri, pe unde altă dată era portul, pe unde veneau corăbiile grecilor încărcate cu mirodenii, cu mărfuri scumpe. Ei, bine, deasupra locurilor, a zidurilor, a pietrelor plutea „inefabilul" acela, lumina aia inconfundabilă, pe care eu am receptat-o întotdeauna senzorial, şi pe care o simțeam în plex, ca o baltă grea de plumb, nu ştiu cum să spun, pentru că este foarte greu de prins în cuvinte. Pentru mine lucrul acesta este foarte clar, senzația aceasta o am de mic, avea cinci sau şapte ani când mi-am dat seama că eu văd ceva dureros si nespus de dulce, care vine din alta lume şi pe care alți copii nu-l văd. Momentul acesta l-am trăit foarte limpede, cu o acuitate extraordinara. Îmi aduc bine aminte că după aceea am retrăit starea aceasta inefabila de multe ori. Şi când ieşeam pe vale sau pe țarină, aşa cum spunea bunica Rița la pământul dinspre Gâltan,, Dumnezeu s-o odihnească, în zilele de primăvară sau de toamnă, atunci vedeam poezia, vedeam stratul acela inefabil cum joacă deasupra țarinii.

Nichita tăcuse, Virgil Mazilescu o trăsese pe dreapta, era obosit, şedea pe ladă, era un fel de ladă de zestre, care era a lui Nichita, şi el şedea pe ea cu capul căzut pe umărul stâng. Nichita mi-a citit din poezia lui. El nu ştia că ideile se văd, nu spusese Camil că el vede idei, ei bine el, Nichita vedea „viziuni de idei", or eu îi spuneam lui că poezia este ca un „văzduh de lumină inefabilă". În poezia ta ştii cum este, Bătrâne, i-am spus atunci lui Nichita, şi pentru că băusem vorbeam tare, patetic, gesticulând, poezia ta este o „schelărie de idei poetice care alcătuiesc o

viziune", ei bine această viziune metaforică la tine creează poeticul. La mine nu există schelărie de idei, totul se „topeşte"într-un văzduh inefabil. Inefabilul ăsta care este poezia există pe câmpuri, pe lucruri, pe mări, în casele noastre, este de fapt o „realitate eterică" ce pluteşte deasupra celeilalte realități, realitatea fizică, obiectul de studiu al fizicii, al geologiei. Pe noi ne interesează "stratul acela de lumină eterică" pe care-l denumim poezie, despre care eu cred că este „sufletul strămoşilor noştri care-au murit, care s-au trecut de pe lumea asta", sau este acea „prelungire a sufletului lui Dumnezeu, un strat de margine al acelei Nirvana". Pentru că nu cred că eu ca poet trăind în acest inefabil poetic, nespus de dulce şi dureros, mă găsesc în centrul Nirvanei.

Nichita făcuse ochii mari, îi plăcea teribil ceea ce spuneam eu, care bineînțeles în acele momente eram inspirat, pentru că eram mult mai beat decât treaz. Mai ştii, a zis Bătrânul, aşa îi spuneam lui Nichita, ce-ar fi să ne găsim, prin acest inefabil, noi, poeții, în Nirvana? Eu cred că este chiar aşa, Bătrâne,mi-a răspuns. Şi el îmi zicea tot aşa, Bătrâne. Şi acum Nichita venise la mine, se aşezase pe recamierul care era foarte jos, tăcea, cocoşat, cu spinarea înconvoiată ca o seceră sau ca un semn de întrebare. M-a întrebat într-un târziu dacă poate să fumeze. Bineînțeles, Bătrâne. Uite aici, a arătat colțul dinspre fereastră, am dormit pe jos mult timp, Velea dormea acolo. Apoi după un timp, ca şi cum ar fi psalmodiat, au fost ani frumoşi, nu se vor mai întoarce niciodată. A scos sticla de votcă din buzunar, m-a întrebat dacă am un pahar, n-aveam, aveam două ceşti de cafea şi un ibric, luat şi acesta de la pictori, asta era toată averea mea. Şi cele câteva geamantane de cărți, şi un geamantan de manuscrise, acum se adunaseră, scrisesem într-adevăr un geamantan de manuscrise. Am coborât la catul de jos, dibuind pe palier pentru că nu era lumină, am spălat ceştile, baia era jos, apoi m-am întors. Bătrânul a turnat în ceşti, şi-a aprins cu gesturi încete țigara Snagov, era gânditor, nu era în apele lui. Era trist, n-a mai putut să stea acasă, mi-a spus,a ieşit să se plimbe şi a răsărit luna asta nebună, şi atunci i s-a făcut dor de locul ăsta.

Aici au stat, el cu Velea în anii 60, erau tineri, erau nepăsători, de aceea erau fericiți. Atunci erau convinşi că or să învingă, şi uite acum. N-am dat mare atenție acestui acum, însă bătrânul se gândea la Cultura Română, nu la el. I-am mărturisit că nu mă simt bine în „lumea asta literară", nu ştiu ce am, îmi e sufletul greu şi scriu tot timpul ca un nebun. Nici el nu se simțea bine în lumea asta, de aia bea, ca să fie cât de cât suportabil, altfel… A lăsat fraza neterminată, însă eu am înțeles totul. I-am vorbit despre cărțile, sau mai bine zis manuscrisele pe care le aveam pe la Edituri, nu ştiu ce se întâmplă cu ele, văd că altora le apar. Dimov mi-a făcut un Referat foarte bun la volumul pe care-l am la Mircea Ciobanu. Voi sunteți din aceiaşi generație, n-ai vrea tu să vorbeşti cu el? Nichita a dat din mână a lehamite, ca şi cum ar fi spus, lasă-l în pace , o să-ți fac eu o prefață şi te duc la cineva, l-am auzit vorbind ca pentru el. Şi totuşi ce au cu mine ?, l-am întrebat, tu cunoşti lumea literară mai bine decât mine. Beau ca să n-o cunosc, ca s-o uit, a mormăit Nichita, apoi tare, eşti bun, de aia nu te pot înghiți, dă-i în mă-sa, crezi că pe mine nu m-ar mânca. Da le e teamă, am apucat de m-am ridicat, şi dacă se dau la mine le e teamă să nu fie acuzați de invidie ,însă eu îi simt cum mârâie. Apoi nu ştiu ce am mai discutat, am băut din ceşti în tăcere, votca îmi ardea cerul gurii pentru că nu eram obişnuit cu băutura, parcă-mi împingea cerul gurii în sus. Îmi e sufletul greu, Bătrâne, de aia şi scriu ca un apucat, ca să uit, însă viața mi se pare o înfundătură, scriu ca să supraviețuiesc,pentru că scrisul îmi dă senzația că depăşesc această înfundătură, că o să reuşesc s-o „sparg o dată si o dată". Însă cu cât scriu cu atât mă înfund, de fapt mai adânc, drumul e fără ieşire.

Nichita m-a ascultat cu atenție. Bea. Fă ca mine. M-a privit senin în față. Am turnat din nou în ceşti, o sticlă s-a terminat, şi Bătrânul a scos, nu ştiu de unde, a doua sticlă. Eu am început să-i povestesc de romanul la care lucram. A mers greu până acum, însă mi „s-a deschis un orizont" pe care nu-l văzusem la început. Şti, ce, Bătrâne, tot e viața asta trecătoare, mă uit la lumea asta literară, peste trei sferturi din ei n-au vrut decât să ajungă aici, să se învârtă pe la Uniunea Scriitorilor, să se salute cu Preda

sau cu Traian Iancu, să le apară o carte ca să ia nişte bani, la bătrâneţe să apuce o pensie. Încolo toată gloria lor e că au stat la aceiaşi masă cu Stancu, sau cu Nichita Stănescu, ori cu Preda, care vor rămâne în istoria literaturii…Şti ce, Bătrâne, eu sunt om scârbit de lumea asta literară, în primul rând mi se pare inconştientă, o lume de „fufe", care se învârt pe la Uniunea Scriitorilor, şi care dacă iau 3000 de la Fond pe lună sunt cei mai mulţumiţi. Eu n-am ce să caut în lumea asta, o bag în mă-sa.

Mă pilisem, şi cred că înjuram mai mult ca să mă descarc. Pe mine mă obsedează două lucruri: este obsesia Dostoievski, aşa am numit-o eu, şi obsesia Thomas Mann. Dostoievschi şi-a dat seama că să fii scriitor si să descrii oamenii cum merg pe stradă, cum sunt îmbrăcaţi, cum se ceartă între ei, e o chestie atât de facilă pentru un scriitor încât este nedrept s-o faci. Important este să redai adevărul, şi adevărul este nu la suprafaţă, ci în adânc, adevărul este ascuns, şi ca să pătrunzi la el trebuie să „intri în subterană", acolo în lumea dinlăuntrul omului, acolo în „acest subsol psihologic al lumii". A făcut lucrul acesta şi este astăzi marele scriitor Feodor Mihailovici Dostoievski. Îhî?, a făcut Bătrânul, care mă asculta, deşi îmi făcea impresia că se gândeşte la altceva. Iar cu Thomas Mann este aşa, în romanele lui, dincolo de personajele pe care le-a creat, el a surprins „spiritul german", înţelegi? Pe mine mă obsedează ideea aceasta, cum arată „spiritul românesc", cum arată acel personaj care încorporează în el „spiritul românesc"? Îhî?, a făcut din nou Bătrânul, apoi a spus o chestie din astea de a le lui, care puteau fi luate ca metafore, sau ca chestii metafizice în doi peri, la care eu n-am ştiut ce să răspund, aşa că am tăcut. A mai turnat şi a băut, tot aşa, gânditor. Am băut şi eu. Am simţit cum mă îmbăt şi sufletul mi se face uşor,uşor, ca o ceaţă care se risipeşte. Afară peste acoperişurile oraşului luna turna un ocean de leşie arămie. Când l-am privit mai bine am văzut că Bătrânul plângea. Pe obrazul drept i se scurgeau lacrimile una după alta. M-am gândit că în acel moment bine ar fi să mai bem, pentru că şi mie îmi venea să plâng. Pietroiul de plumb pe care-l avea în stomac mă durea rău de tot.

5

Pe la redacţie stăteam atât de puţin că Stoian m-a întrebat unde am fost săptămânile astea. Nicăieri, unde să fiu ?, îmi scriu articolele şi îmi îndeplinesc toate sarcinile redacţionale. A mormăit ceva, apoi m-a întrebat ce am mai făcut cu nuvela aia, că îşi omoară ăia capul s-o dezlege şi nu-i dau de cap. Care ăia ?, l-am întrebat. A tăcut însă, m-a lăsat şi a intrat la el în birou. Peste câteva zile, sau cât să fi fost, era o toamnă rece şi pustie, că îţi seca sufletul, şi asta mi se întâmpla dintotdeauna, pe mine toamnele mă îmbolnăvesc. Eram la Bufetul Uniunii Scriitorilor, sau în altă parte ?, când I. V, era de la Radio, făcusem cu el câteva momente poetice bune, povestea despre Mazilescu sau despre altcineva ?, despre M.I cred, care se îndrăgostise de o „fufă" şi nici una nici două voia să-şi pună capăt zilelor. Toţi de la masă au izbucnit în râs. Vezi de treabă, era beat, a zis cineva, când se trezeşte o să-şi revină. Altcineva a mai făcut o glumă tot pe chestia asta, şi iar s-a râs. Eu am intervenit, să-i iau apărarea, cerându-le şi încercând să-i conving, să privească această dramă ca pe o dramă, nu ca pe o tragicomedie. Au râs din nou, înseamnă că şi tu eşti atins, m-a luat în lance Vicu T. Da, eu am trecut printr-o asemenea dramă, le-am spus, e o tragedie şi trebuie privită ca o tragedie. Te poţi sinucide, este posibil să nu te mai regăseşti după o dragoste ratată. În sfârşit le-am stricat cheful dar şi ei mie. N-am stat până la sfârşit, ştiam cum se termină asemenea discuţii întotdeauna. Dacă stăteai la masă cu Nicolae Velea, care era ironist de un calm insuportabil, riscai să înnebuneşti.

A treia zi m-am întâlnit însă din nou cu M.T, care era şi trist şi serios pe deasupra. M-a invitat la o bere. Avea nevoie de un prieten, nu era un băiat rău şi nici prost, îl cunoşteam bine. Auzi, Bătrâne, şi-a aprins el ţigara. M-am gândit la ce ai spus tu alaltăieri seară la masă la Uniunea Scriitorilor. Eu am trecut printr-o chestie ca asta. Era să mă duc pe copcă, noroc că am găsit un prieten de beţie, şi am dat-o pe o beţie cruntă. Într-o lună, m-au dus ai mei la dezalcolizare. Aşa?, l-am privit ironic. Da, mă,

frate, nu e de glumit. Din câte am înțeles tu te găseşti încă în situația asta, când nu ți-ai revenit. Ascultă-mă pe mine Bătrâne, cui pe cui se scoate. Bag-o în mă-sa pe aia şi găseşte alta. Şi-o să vezi ce uşor scapi. Era o idee, care îmi trecuse şi mie prin cap. Numai că eu fiind o fire timidă, un introvertit, mai căpătasem pe deasupra şi un fel de „spaimă metafizică" de femeie. Când eram în facultate mi-l aduc aminte pe Telu care se căsătorise cu o colegă de grupă, una Tina, frumoasă şi insensibilă. După nici un an de zile sensibila Tina l-a băgat la Psihiatrie pe Telu. Când a ieşit de la Psihiatrie, săracu Telu, era galben şi slab la față, ca turta de ceară. Tina îşi găsise un negru cu care trăia, iar tâmpitu de Telu o iubea acum şi mai al dracului. Cam asta pățisem eu cu Elena. Îmi era teamă de „femeie", acesta era adevărul. Era foarte greu să mai găsesc eu acum o fată cuminte şi serioasă, care să țină la mine, şi cu care să am o casă, aşa cum era de „la început" visul acesta în subconştientul meu.

Însă ca un făcut, la nici o săptămână de la discuția asta am întâlnit o tipă în hol la Cartea Românească de care m-a îndrăgostit rapid. Aştepta în hol, avea o pace în ea şi o grație pe care nu le mai văzusem niciodată. Era nespus de frumoasă, avea o linie a chipului subțire, muzicală, linia fină a nasului uşor avântată, buzele arcuite misterios. Am privit-o un timp, şi ea a observat lucrul acesta. Apoi am intrat la Mircea Ciobanu, mai era şi George Alboiu, parcă, şi încă un tip care vorbea mult. Se discuta despre Breban, îi apăruse o carte sau urma să-i apară. Mircea Ciobanu avea ca un fel de corn roşu care îi ieşea din ochi, dintre sprîncene. Am înțeles imediat că-l ura de moarte pe Breban. L-a făcut incult, analfabet „că nu ştie nici măcar să vorbească româneşte curat", că e un fustangiu ordinar. Şi că dacă „a rămas dicolo" trebuia să aibă măcar demnitatea să nu mai vină, domne, chit că spăla farfurii ca Brâncuşi la o cârciumă ordinară. Spiritele erau încinse, personal nu-l cunoşteam pe Breban, îi citisem însă cărțile, la un moment dat mă gândisem că dacă ar avea mai multă rigoare şi şi-ar adânci meditația ar fi putut să fie un Dostoievschi. Pentru că literaturii române îi lipseşte Dostoievschi, Dumnezeu nu trebuia să ni-l fi dat pe Caragiale, antidotul care ne-a

nenorocit, ne-a îmbolnăvit şi mai mult, trebuia să ne fi dat un Dostoievschi sau un Tolstoi, pentru că spiritele lor de acum stau la baza spiritualităţii slave şi lucrează, şi ruşii dacă sunt mari, sunt pentru că au la baza simţirii lor doi giganţi ca aceştia.

Am plecat repede, în primul rând pentru că îmi era silă, săracul Breban ajunsese proxenet de acum, ultimul nenorocit şi ticălos al literaturii române. Când am ieşit pe hol (să mai vorbesc cu Ciobanu despre cartea mea nici nu mai putea fi vorba, ura împotriva lui Breban îi bulbucase ochii) n-am mai întâlnit-o pe fata de care realmente mă îndrăgostisem. Noroc că am văzut-o peste câteva zile la Uniunea Scriitorilor, era cu Bazil şi cu Miruna Popescu, şi nu ştiu cum mi-am scăpat mărturisirea că m-am îndrăgostit de tipa asta. Dacă nu mă înşel ea chiar a auzit ce am spus eu, Bazil a zis, cum îi este lui felul, vai de capul tău te-ai nenorocit şi tu, apoi nu ştiu ce s-a mai întâmplat, mi se pare că am plecat la tipografie că aveam treabă. Peste alte câteva zile a venit la Redacţie la noi, avea nişte articole şi-l căuta pe MN Rusu, cel care răspundea de critica literară. Nu l-a găsit, aşa că m-a rugat pe mine să i le transmit, spunând că o să treacă pe săptămâna viitoare. M-am oferit s-o ajut, apoi s-o conduc pe scările întortocheate, şi la ieşire am convenit amândoi că ar fi bine dacă am putea să mergem la o cafea.

De fapt cred că ea a venit cu propunerea asta. Am mers la un restaurant retras care se afla chiar pe Cheiul Dâmboviţei. Mizerie şi fum, şi totuşi ce bine ne-am simţit. Mă asculta liniştită, clipind într-un fel copilăros din genele ei lungi. Iar eu am intrat într-una din acele „transe de comunicare" , să le spun aşa, când am trăit la modul cel mai profund acea sete de comunicare care există în noi, mă refer le sentimentul profund, ontologic al comunicării. I-am vorbit despre „superficialitatea lumii scriitorilor din această perioadă istorică", despre necesitatea ca în istoria poporului român, a culturii sale să existe măcar un „greu" de talia lui Dostoievschi. Eminescu a realizat prin „eminescianism" una dintre cele mai mari „renaşteri" ale spiritului românesc, însă, vai, se vădeşte faptul că marea sublimare a spiritului românesc, care s-a realizat prin

Eminescu, inefabilul eminescian, are o nuanță, o lumină „feminină”, emanație mai degrabă a principiului feminin decât masculin. Vă aduceți aminte, în adolescența sa Eminescu era de o frumusețe feminină, adonisiacă. Ea mă privea cu un interes straniu şi cu o lumină atât de pură pe chipul ei, pe care nu pot să-l aibă decât oamenii aleşi, că eram pur şi simplu hipnotizat, drogat. Trebuie să vă explic ce înseamnă în accepțiunea mea eminescianism, pentru că s-a pronunțat de atâtea ori termenul acesta, fiind luat într-o accepție peiorativă. La un moment dat m-am ascultat vorbind, eram convingător, vorbeam frumos si plăcut, dar mai ales coerent, cursiv. Mi-am spus în gând un să-mi fie ruşine din toată inima, apoi mi-am continuat expunerea. Pentru un moment ochii ni s-au întâlnit şi am simțit cum mă topesc, cum focul din piept îmi topeşte carnea. Vedeți, până acum am spus despre Eminescu, despre opera lui că este opera unui geniu pentru că ne vrăjea. Apoi cei care i-au analizat opera din punctul de vedere al esteticii, al ideilor sociale, filozofice au rămas uimiți de profunzimea gândirii lui. În general prin eminescianism se înțelege gândirea lui Eminescu, specificul inconfundabil al acestei gândiri şi simțiri în cultura şi spiritualitatea românească. Însă, şi acum urmăreşte-mă te rog cu atenție, în istoria unui popor, în istoria poporului român, de la Burebista încoace, de când s-a înfiripat ca Ființă acest neam, nimic din ceea ce a trăit el ca popor nu s-a pierdut. Tragedia şi suferința războaielor daco-romane, dispariția statului dac, dar nu şi a poporului dac, acele spaime provocate strămoşilor noştri de venirea popoarelor migratoare, reflexul care ne-a intrat în codul genetic al „fugii în codru”, întotdeauna când auzeam duruit de copite lăsam totul baltă şi fugeam în păduri, frumusețea răsăritului de soare în primul mileniu, susurul şipotului, frumusețea sacră a câmpului de rouă, totul, dar absolut totul, tot ce a simțit şi gândit acest neam, a trecut din memoria indivizilor umani în subconştientul colectiv al acestui popor.

Totul, dar absolut totul, s-a sublimat şi s-a depozitat în structurile, în subsolul psihologiei poporului român, care este subconştientul colectiv al lui. Ei, bine, acest subconştient colectiv este ca o pungă de petrol, să-i

spun aşa, în adâncul nostru, aşteptând, trimiţându-şi unele irizări în modul cel mai difuz în nivelul de sus, al subconştientului. În cea mai mare parte a sa acest „depozit extraordinar" este unul inert, individul comun nu mai are acces la el, la bogăţia aceasta extraordinară, care este totuşi temelia ontologică a acestui neam. Şi atunci, din când în când, în istoriile popoarelor, în istoria culturii popoarelor apare câte un geniu ca Eminescu. Ei bine, prin calităţile lui extraordinare, acest geniu este asemenea unei „sonde epistemologice", el îşi înfige rădăcina cunoaşterii până în străfundurile subconştientului colectiv, acolo în beznele firii unui popor, unde nu are acces nimeni. Şi nu numai că geniul îşi înfige acele antene, acea sondă a cunoaşterii până în străfundurile psihologiei unui popor, ba mai mult, aduce acele zăcăminte, acele motive ale subconştientului colectiv, din mâlurile fundamentului existenţial al poporului respectiv, le aduce la suprafaţă. Conţinuturi vechi de mii de ani, care se credeau pierdute pentru totdeauna, angoasele acestui neam din negura timpului, aspiraţii, visele, dorinţele, complexele, toate tendinţele, tinderile lui, sunt acum scoase de posibilităţile nebănuite de cunoaştere ale geniului la suprafaţă, structurate în noi sinteze, şi turnate în formele extraordinare ale creaţiei literare.

Crede-mă (îi spuneam tu,) este un proces fantastic, de o profunzime extraordinară, de dimensiuni nemaiîntâlnite, la care participă energii necunoscute şi posibilităţi de cunoaştere şi creaţie pe care nu le vom descifra niciodată. Dar nu aceste lucruri sunt importante, ci faptul că Geniul, prin creaţia sa, cum să spun, pritoceşte achiziţiile spirituale care s-au făcut în mii de ani, ca şi cum s-ar face o re-pritocire a întregului subsol abisal al psihologiei unui popor. Aduce zăcămintele şi conţinuturile din străfundurile fiinţei naţionale şi le resintetizează, le toarnă în noi alcătuiri durabile, profunde, dându-le viaţă pentru eternitate. Prin această pritocire, trezire la viaţă, re-sintetizare, a adâncurilor unui popor, întreaga fiinţă a unui neam se re-crează pe sine din nou, e vorba aici de o renaştere din profunzimi a unei naţiuni de o re-înnoire a ei în infinitatea timpului. Prin aceasta popoarele se re-generează pe sine, se

recreează în istorie, devin mai bogate, mai tinere, mai puternice, capabile să înfrunte marile examene la care le supune vremea. Vezi ce lucru extraordinar poate să facă un Geniu, pentru că numai un Geniu poate să facă lucrul acesta! Amărâtul, săracul, nemâncatul şi înghețatul de Eminescu, pe care Veronica n-a ştiu să-l protejeze cum trebuie, pe care Maiorescu nu l-a ajutat până la capăt, vezi, numai el a putut să facă lucrul acesta. Nimeni altul. Nici regele Carol I, căruia trebuie să-i fim recunoscători pentru cât a făcut pentru România, nici bogătaşul Malaxa, nici generalul Antonescu, cel lipsit de noroc în istorie, şi nici chiar poporul român. Este ciudat dar acesta e adevărul, ce poate să facă un om, geniul nefericit, pentru poporul lui, nu poate să facă nici chiar acel popor.

Am tăcut. Mai bine zis mi-am dat seama de lucrul acesta mai târziu, când mi-am simțit creierii moi ca nişte faguri de miere. Ce chestie extraordinară, mi-am spus în gând, acesta ar putea să fie un vers extraordinar, să-ți simți creierii ca nişte faguri de miere dulci, şi tu să-i şi sugi toată ziua ca pe nişte bomboane. O oboseală plăcută, mirosind a flori de salcâm, îmi cuprinsese întreaga ființă. Zii, te ascult, am auzit-o.

A fost pur şi simplu extraordinar, am avut pur şi simplu impresia că văd Ființa, care este neamul acesta, pe dinlăuntrul ei, misterioasă, plină de penumbră. Clipea cu lumina aceea mirosind a gutuie, de o puritatea nemaivăzută, pe chip alungit, muzical, cu linia obrazului atât de subțire, aureolată de penumbra de mătase care venea din adâncul ei. În clipa aceea am crezut că e cea mai frumoasă fată pe care am întâlnit-o în viața mea, că eu nu cred în ruptul capului că eu stau de vorbă cu o ființă atât de frumoasă, de feminină. E un vis, o halucinație a mea, mi-am spus în gând, îmi este teamă că totul se va termina în curând, ca atunci când ai un vis frumos şi te trezeşti brusc. Mă privea cu o expresie de uimire pe chip, cu sprâncenele ridicate, subțiri ca un fir de păr, ca şi cum ar fi spus, hai, de ce te-ai oprit, continuă pentru că altfel o să cred şi eu că este un vis. A fost atât de minunat încât m-a ascultat vrăjită. Cum ascultam în copilărie poveştile bunicii. M-am pomenit oftând ca-n romanele sentimentale, o Doamne, eşti atât de frumoasă că nu pot să cred decât că

visez. E un vis frumos şi atât, şi îmi este teamă că în curând o să mă trezesc,cu sufletul pustiu şi ud leoarcă de transpirație din visul acesta atât de frumos. Lasă asta, mi-a zâmbit fericită, asta o spun toți, am şi un nume dacă vrei să ştii, şi în curând o să-l vezi şi pe o carte Ea abia aşteaptă lucrul acesta, să-i spun pe nume. Mă privea cu o bunătate nespusă, aşteptând să-mi continui povestea. Aşadar pentru ea era important, poate chiar foarte important să spun mai departe.

Mi-am adus aminte vag ce spusesem şi unde rămăsesem, vorbisem despre Geniu şi rolul lui în cultura popoarelor, idee care îmi încolțise în cap demult, scrisesem şi ceva pe tema aceasta, însă acum o expusesem atât de clar că îmi plăcuse şi mie. M-am pomenit zâmbind, ce să mai spun, am spus totul, mi-am auzit şoapte moale. Nu, n-ai spus, acesta e numai începutul, trebuie să continui, să mergi până la capăt, pentru că teoria ta este extraordinară, şi tot ce ai spus a fost minunat. Dar mai ales trebuie să pui pe hârtie gândurile astea pentru că e „fantastic ce-ai spus", nici Călinescu n-a spus despre Eminescu ceva atât de profund cum a spus tu. Am tăcut cuprins de o oboseală dulce, privirea mi s-a cuibărit în ochii ei nespus de frumoşi şi de candizi, avea ochi verzi, smălțuiți, ca o poiană de munte. I-ar ea mi-a ținut privirea cu o expresie caldă, senină.

Ei, ce zici? m-a întrebat. Lasă că îmi povesteşti mâine, m-a bătut peste mână cu dragoste. Câteva momente şi-a lăsat palma să odihnească pe mâna mea. S-a uitat apoi la ceas şi s-a ridicat încet. Părea întristată, obosită, visătoare, lumina aceea pe care o avea pe chip i se mai întunecase puțin. Îți mulțumesc, a fost minunat, îmi spui mâine mai departe. S-a scuzat că trebuie să ajungă la o mătuşă, de la care va merge apoi la „croitor", a rostit cuvântul croitor într-un fel care-l încărca de semnificații. Altfel ar fi foarte bucuroasă dacă aş conduce-o acasă. M-am ridicat şi eu, parcă eram pe altă lume. Îmi aduc bine aminte, mi-a întins mâna ridicând-o cât mai sus ca să i-o sărut. Am luat-o către stația de tramvai. M-a întrebat dacă trec mâine pe la Uniune, i-am răspuns că nu ştiu, dacă aş şti că trece şi ea şi pe la ce oră, aş trece… Pe la unu, între unu şi două, şi luăm masa. Am condus-o la tramvai, părea foarte tristă, şi

mai matură cu câțiva ani. Când ne-am despărțit a făcut efortul şi mi-a zâmbit. Am sesizat lucrul acesta. După ce a plecat tramvaiul am rămas un moment ca şi cum aş fi căzut în gol. M-a gândit la Elena, poate că acesta este norocul meu, Dumnezeu nu mi-a dat-o pe Elena, pentru că avea de gând să-mi dăruiască ființa aceasta minunată.. Doamne cât am mai suferit şi de pe urma Elenei, mai bine n-o mai întâlneam în viață. Creieri îmi erau cuprinşi de o lumină crudă, de fapt îmi luaseră de-a binelea foc. Eram fericit şi starea aceasta îmi dădea o senzație de imponderabilitate, şi de dezorganizare a ființei mele. Mi-am spus în gând că trebuie să revin cu picioarele pe pământ, pentru că de câte ori mi s-a întâmplat să trăiesc stări din acestea de fericire au venit şi „necazurile". Primul gând a fost o reacție reflexă, a fost să „fug către casă". De parcă acolo în amărâta mea de mansardă, aş putut sa-mi conserv fericirea care îmi cuprinsese termenii. Acasă am încercat să scriu, însă mi-am dat seama imediat, eram vesel, că de fericire nu pot să scriu. N-am scris nici măcar un rând aşa că am deschis o carte şi m-am apucat să citesc.

Mi-am dat seama că citeam demult, fără să înțeleg nimic, de fapt nici nu ştiam ce citesc. Gândul îmi era total aiurea. Aşa că mai bine ar fi fost să mă culc. M-am uitat la ceas, citisem câteva ore bune, şi de fapt vorbisem tot timpul cu ea. Mi-a adus aminte că nu-mi spusese numele, apoi brusc o spaimă de gheață mi-a trecut pe şira spinării : dar dacă mâine nu va veni la Uniunea Scriitorilor, şi dacă n-o voi mai întâlni niciodată? Exact aşa cum s-a întâmplat cu Elena. Am simțit broboanele de sudoare curgându-mi pe frunte. În noapte aceea n-am putut să închid ochii o clipă. A doua zi am zărit-o la restaurantul Uniunii scriitorilor, la masa dinspre fereastră. Mă aştepta zâmbitoare, se temuse că o să întârzii.

6

Îmi aduc aminte cu o claritate de cleştar. De la restaurantul Uniunii scriitorilor am mers să vedem un film. În întunericul catifelat i-am simțit mâna strecurându-se în palma mea. I-am strâns-o încet. Eram

atât de emoționat încât am simțit că nu pot să respir. Avea palma umedă şi gingaşă. Mi-am adus aminte o seară de noiembrie când am ieşit de la film cu Elena. În timpul filmului îi ținusem mâna într-a mea, avea, la fel, mâna moale, catifelată. După film am condus-o acasă. E o seară plăcut, Alex, mă întreb dacă tu vei ține minte toată viața seara asta? S-a zgribulit lângă umărul meu, îmi aduc aminte că ne-am oprit într-un mic scuar pe lângă Grădina Icoanei. M-a oprit, s-a postat în fața mea, voia să spună ceva şi nu îşi găsea cuvintele. Şi-a lăsat capul la pieptul meu. Părul îi mirosea a țărm de mare, a vânt cald, a melancolie şi a depărtări. Am zâmbit, i-a spus că îi miroase părul a depărtări calde şi a țărm de mare. M-a privit în ochi înfiorată, avea pleoapele umflate, chipul însuşi îi căpătase o altă expresie. Aş vrea să fiu marea ta, să te cuprind toată în mine, ca să te ocrotesc. Ea a fost prima care m-a sărutat pe tâmplă. Apoi gurile ni s-au întâlnit. Mi-am adus aminte sărutările lungi cu Elena, când ne sărutam mult, apoi o vedeam desprinzându-se din îmbrățişare, asfixiată, trăgând aer în piept, ca un peşte pe uscat. Am făcut la fel şi acum cu… Brusc mi-am adus aminte că nu ştiam cum o cheamă. Ea ştia, de câteva ori îmi spusese pe nume, familiar, Alex, şi numele meu sunase cald, chemător când îl pronunțase. Am simțit-o moale în brațele mele.

O, Alex, am să mor, a gemut. Avea trupul plin şi gingaş. Am strâns-o încă o dată la piept, de data aceasta s-o sfarm, căci am auzit-o gemând de durere. Sau de plăcere, şi gurile ni s-au contopit iar. Cât să ne fi sărutat aşa? Era mai pătimaşă decât Elena. Când s-a desprins din îmbrățişare, şoptind, e târziu Alex, ne vedem şi mâine, n-am lăsat-o, am cuprins-o din nou, şi de data asta am apucat s-o sărut pe gât, acolo unde linia gingaşă a gâtului se subția şi se topea în acolada umărului. A gemut stins, arcuindu-se moale. Mi-a spus că stă foarte aproape, m-a rugat să o conduc, şi am condus-o pentru că era topită, se clătina pe picioare. Vocea îi era stinsă, nu mai avea pic de vlagă în ea. Am ajuns în dreptul unei porți. S-a oprit în fața mea, s-a scuzat că nu poate să mă invite, acum şi e foarte târziu, stătea la o mătuşă, şi nu e pregătită. S-a ridicat brusc,

vioaie, pe vârfuri şi m-a sărutat pe gură, apoi s-a întors sprintenă şi a intrat în curte. Mâine, tot acolo, am auzit-o.

Şi într-adevăr mă aştepta la aceeaşi masă. Comandase musaca de cartofi pentru amândoi, tanti Fani, face o musaca excelentă, bine că ai venit repede pentru că de data asta mor de foame. Arăta slăbită, şi ciudat, era foarte vorbăreață. După masă a întrebat unde mergem, ea voia pe Herăstrău, dacă nu şti să vâsleşti te învăț eu. Venise o primăvară pustie şi vântoasă. Apa lacului avea culoarea metalică a vântului turbat. Valurile se încrețeau ca nişte bărbi. Ne-am retras într-un colț al lacului, fericit am luat-o în brațe şi am culcat-o la pieptul meu sărutându-i gura umedă şi fierbinte. Spune-mi şi mie zână cum te cheamă ca să te strig pe nume. A făcut ochii mari neîncrezătoare. Tu nu ştii cum mă cheamă? Nu. Pentru mine eşti o zână, ți-am spus şi mi-e teamă că visul se va termina odată, şi eu mă voi trezi din el îngrozit. Părea nemulțumită şi totodată nehotărâtă. Eu credeam că tu mi-ai citit poeziile, că ți-au plăcut, aici zâmbi tristă, într-un fel ciudat care o făcea nespus de frumoasă. Îşi înfipse privirea în ochii mei, eu cum te ştiu pe tine? Spune! Şi chiar nu ştii cum mă cheamă? Nu ştiam. Nu ştiam, şi basta. I-am spus că ştiu de fapt demult, din copilărie, de ce naiba oi mai fi întrebat-o, e zâna din poveste, şi asta trebuie să-mi fie de ajuns. Nu mă lua cu tromboane, a făcut ochii mici. Apoi i-a închis tristă, numele meu e Cora, credeam că ai auzit de Cora Irineu. Şi-a lăsat obosită capul la pieptul meu, era supărată.

Iar eu i-am dezvelit umărul, am muşcat-o încet, şi pentru că rămânea moale am coborât cu sărutările pe gât. I-am dezvelit sânul alb, am sărutat-o aproape de bănuț, apoi i-am căutat gura şi am muşcat-o nesățios, sărutând-o lung. La urmă de tot m-a întrebat dacă nu mi-e milă de ea. Nu, de ce? Nu doresc decât s-o țin în brațe, s-o strâng în brațe şi s-o sărut până când se va topi, şi se va face mică, mică. A râs cu o expresie de melancolie dureroasă pe chip. Aşa crezi? Vezi să nu cresc, să te vedem atunci ce faci. Eram singuri pe lacul vânăt pe care începuse să coboare ceața apusului. Elena se lăsa sărutată, sau ne sărutam un timp şi apoi se retrăgea. Cora mi se dăruise toată. Trupul ei moale, de femeie

tânără, se abandonase total în brațele mele. Mă lăsase să-i dezvelesc sânii, care acum eliberați de strânsoarea bluzei, rotunzi ca nişte pepeni, tremurau uşor. Îi sărutam, apoi îmi apăsam nasul în ei să mă îmbăt de mireasma lor moale şi dulce, sau muşcam din ei uşor, până când o simțeam că tresare. A deschis ochii mari, parcă era beată, şi m-a rugat să fiu bun cu ea. Avea vocea stinsă şi răguşită. Părea îmbătrânită, acum mi se părea mai tristă. A zis că vrea să mergem. Am coborât la Universitate, apoi am condus-o acasă. Tăceam amândoi moleşiți. În fața porții mi-a spus că dacă vreau pot să intru. Am urcat nişte trepte, ne-am pomenit într-un hol opac, în care am văzut un ficus sau un leandru. M-a invitat în camera care se afla pe stânga. O cameră vastă, aerisită cu puține lucruri în ea. M-a poftit să mă aşez pe fotoliu, apoi a ieşit pe uşa care trebuie să fi dus la sufragerie. S-a întors cu o farfurie de sandvişuri, am observat totodată se schimbase, îşi pusese un capot înflorat, care-i dezvelea genunchii. M-a rugat să mănânc. S-a aşezat pe genunchii mei, am cuprins-o cu brațele pe după talie. Un timp am mâncat în tăcere, ne era foame la amândoi. S-a sculat şi a adus două pahare mari cu vin. Am ciocnit, pentru cărțile tale, mi-a urat ea, pentru ca să nu ne mai despărțim niciodată, i-am spus eu. Am băut, părea tristă, obosită, nu mai era atât de fragedă. A venit şi s-a aşezat din nou pe genunchii mei, mi-a cuprins capul şi m-a strâns cu putere, ce vrei tu, bărbatule, ce vrei tu şi nu şti să spui. Mi-a muşcat gura sălbatic, mirosea toată a fragă şi a micşunele şi ardea toată. Nu mai ştiu, eu i-am desfăcut capotul sau ea s-a dezgolit, pentru că i-am văzut brusc, alb ca o câmpie fragedă bustul şi sânii mari.

A rânjit, era tristă, şi cred că în clipa aceea mă ura, sau îi era milă de mine. Mi-a spus să mă gândesc bine ce vreau să fac, gândeşte-te bine că tu eşti bărbatul, şi tu ştii, cum vrea bărbatul aşa este, apoi mi-a luat capul în palme ți mi-a sărutat gura. Ne-am ridicat în picioare, o strângeam în brațe s-o omor, cred că nici nu mai putea să respire. Am auzit-o gemând, nu, dragule, nu, în acelaşi timp mă trăgea către pat. Mima că opune rezistență, dar ea era cea care mă trăgea către pat. Întâi să ne luăm, cu acte, cum fac toți oamenii, am auzit-o gâfâind, şi eu chiar am

încercat să mă stăpânesc, şi aş fi reuşit dacă nu m-ar fi tras peste ea în pat. Îmi căuta gura şi mi-o mușca, mă trăgea peste ea, iar eu simțeam cum îmi pierdeam mințile. Am mai simțit arsura trupului femeiesc, dulceața de vale ontologică, ceva indefinit ca o rădăcină de foc, care îți topeşte întreaga ființă. Când m-am trezit Cora îmi mângâia obrazul şi mă săruta maternă. Exact acesta era cuvântul. Îmi era recunoscătoare şi acum mă mângâia. Era nespus de bună cu mine… Cum vrei tu, dragule, murmura, avea chipul lat şi căzut ca un soare, tu ai vrut, dragule, tu ai vrut, iar acum sunt femeia ta. Mă mângâia şi mă învăluia în sărutări, parcă mă învăluia în faguri de miere. Izvoarele trupului meu se adunau şi se umpleau la loc, astfel că am simțit că o doresc din nou, iar ea mă chema, mă trăgea peste ea. Îmi aduc aminte imaginea pântecului arcuit şi alb, care îmi evoca ”pâine bună şi sfântă”, pâinea şi câmpia de zăpadă, apoi linia arcuită a coapselor, care nu ştiu de ce mă ducea cu gândul la câmpia Eufratului, la antichitate. Pântecul moale şi umed, gingaş şi fierbinte se despica asemenea unei prăpastii dulci, lăsându-mă să mă cufund în el, acoperindu-mă ca o magmă nesfârşit de dulce a morții.

Exact aceasta a fost ideea care mi-a trecut prin minte, sau poate că a urcat din subconştientul meu, „ca o magmă nesfârşit de dulce a morții”. Iarăşi mi-am pierdut cunoştința, de fiecare dată când rădăcina aceea de foc îmi topea întreaga ființă, eu simțeam că mă scufund într-un start cafeniu, într-un mâl fertil şi dulce, sacru. Când mă trezeam mă aşteptam să o găsesc mică, topită de focul care ne ardea şi de strânsoare brațelor mele, dar nu se întâmpla aşa. De fiecare dată îi vedeam chipul, dilatat şi ochii nesfârşiți ca nişte lacuri care se pierd dincolo de zare, şi acea uimire, suferință care îi dădea o imagine de om de pe altă lume. Am făcut dragoste până în zori. Când m-a trezit era târziu, aveam o senzație ciudată „ de trup căzut pe fundul lumii”, de ființă care s-a „umplut de materialitatea lumii şi de rostul ființei în timp”. Camera era pustie, curată, mirosind a iarbă uscată. Îmi pregătise cafeaua şi îmi lăsase un bilet. Îmi cerea să închid uşa, cheia se afla pe masă, şi îmi dădea întâlnire la Uniunea Scriitorilor. Eram topit, sufleteşte aveam o senzație

de „plin, de bine, de om care şi-a găsit rostul său pe lume”. Trecusem şi de experienţa aceasta, mi-am spus în gând. Deci aceasta este femeia, Cora este femeia cu care voi trăi alături. E o fată bună, mai apropiată şi mai caldă decât Elena. Chipul celeilalte mi-a venit înaintea ochilor, viu, mustrător, plin de o suferinţă stranie. Deci, aceasta a fost prima mea noapte de dragoste cu femeia cu care voi trăi, până la acea dată nu cunoscusem femeia, şi dacă în locul Corei ar fi fost Elena, pentru că în mod normal ea trebuie să fi fost, aş fi trăit acelaşi lucru. Adică i-aş fi privit înfiorat (sesizasem nuanţa metafizică a trăirii când mi s-a revelat pântecul femeiesc) curbura pântecelui, sânii rotunzi, clătinându-se, având ceva nefiresc în ei, şi linia arcuită a coapsei. Nu, femeia aşa goală cum este, privită aşa, are ceva mitic şi ancestral în ea. În gând am dezbrăcat-o pe Elena, am întins-o pe pat, goală, cum o văzusem pe Cora, şi am admirat-o. Este ciudat că făceam lucrul acesta, şi îmi este ruşine să mărturisesc acest sentiment, difuz, atât de stenic. Mă simţeam răzbunat.

Şi totuşi în loc să fiu mulţumit, să-i mulţumesc Domnului că în locul celei care fugise, îmi dăduse o femeie atât de frumoasă şi de bună, fapt care trebuia să mă facă să o iert pe Elena, iată, n-o puteam ierta. Acesta era adevărul, şi adevărul acesta îmi făcea bine. Mă făcea să mă simt mai puternic, mai bărbat. M-am îmbrăcat, mi-am scris în grabă materialul, aşa din amintire, am trecut pe la redacţie, am văzut că eram cap limpede la tipografie, am lăsat materialul dactilografei, doamna Jinga, o femeie grasă şi tare de treabă, şi am plecat. Cora nu venise, aşa că am ocupat o masă la Restaurantul Uniunii Scriitorilor, am comandat două coniace şi o cafea mare ca să-mi mai revin, şi cam asta a fost tot. Când a apărut, era cu o prietenă, ne-a făcut cunoştinţă, apoi cealaltă a plecat. Am privit-o cu atenţie, Cora mi s-a părut normală, este adevărat nu mai arăta atât de fragedă şi pierduse acea notă de distincţie, de femeie subţire şi distinsă, cu chipul acela cu nasul uşor arcuit în vânt, dar asta era şi pentru că acum îmi devenise familiară. Nu era obosită, şi ceea ce m-a uimit, şi asta era într-adevăr o artă perfectă, s-a purtat tot timpul cald şi normal ca şi când am fi fost împreună de când lumea, şi toată lumea

care trecea prin restaurantul acela era obişnuită cu această situaţie. Îmi plăcea chestia asta, pentru că îmi crea o stare de comuniune, de normal, o stare „călduţă" de securitate.

După amiază Cora voia să facem nişte cumpărături, duminică ar fi vrut să mergem la ţară. La un unchi care stătea într-o comună lângă Bucureşti şi avea o livadă nemaipomenită. M-a întrebat dacă îmi place să pescuiesc. Nu departe de satul în care locuia unchiul ei era o baltă. Nu îmi plăcea, de fapt nu mă gândisem niciodată. Duminicile erau zilele când puteam să mă consacru în întregime scrisului. Nici prin gând nu-mi trecea că aş putea să fac altceva. Erau sărbătorile trudei mele.

Mi-am adus aminte că eram cap limpede. Nu puteam deci să merg. Virgil Mazilescu s-a apropiat de masa noastră ca să-mi comunice că poetul T.M este grav bolnav. Când am plecat Cora m-a luat de braţ şi s-a lipit de mine. I-am simţit răsuflarea fierbinte apropiindu-se de urechea mea ca să mă întrebe „cum a fost azi noapte"? Pentru ea cum a fost? Am auzit-o chicotind veselă, pentru mine a fost un vis, o nebunie. Voia să trecem nu ştiu pe unde şi să mergem la ea acasă. Brusc am simţit o stare de nelinişte. Mi s-a făcut dor, dar atât de limpede şi violent, să fiu acasă la mine, în mansarda săracă, mansarda poeţilor, şi să scriu. Simţeam o nevoie senzorială să scriu. Cora era însă prea drăguţă, prea bună, iar eu eram prea scufundat în abulia în care căzusem, ca să pot s-o refuz. Mai târziu am înţeles ce voia ea. Să mă mut la ea, şi, într-un fel existenţa noastră împreună să se permanentizeze, sau altfel spus să devină oficială. În săptămâna acea nu ne-am despărţit aproape deloc. A fost săptămâna noastră de miere. În afara orelor, cât am fost amândoi la slujbă, sau în timpul cât a făcut Cora cumpărături, când eu am rămas acasă să scriu, eram amândoi unul în braţele altuia în pat. Eram ca nişte leşinaţi şi abulici.

Apoi a venit şedinţa acea la redacţie, dacă nu cumva asta s-a întâmplat cu mult mai înainte, cu restructurarea, când am fost mutaţi la alte publicaţii. Fruntelată, căruia în spate îi spuneau toţi frunteîngustă, circula şi o epigramă pe chestia asta, a antinomiei fruntelată-minte-

îngustă, a fost mutat la Scânteia Tineretului, pentru că intrase în gaşca lui Nicu Ceauşescu, care era preşedintele Uascer, parcă, eu am căzut mai prost că au vrut să mă dea la Agricultura socialistă. Am cerut să fiu la o revistă literară pentru că sunt scriitor. Sunteți membru al Uniunii? M-a întrebat cel care venise de la Secția de presă a CC. Nu eram. Păi vedeți, nu sunteți nici măcar membru de partid. Am avut însă un noroc chior că peste o săptămână am fost transferat la Albina, care era o revistă de cultură pentru sate. La început mi s-a părut încă un afront, un fel de retrogradare, însă după ce am venit la această revistă mi-am dat seama că acum am şi eu în sfârşit linişte şi timp de scris. Nu mai vorbesc că noii mei colegi erau oameni cât se poate de modeşti şi de sociabili. Aşa că mi-am continuat lucrul la romanul pe care-l începusem, romanul dostoievskian, care îmi dădea sentimentul plenar „că sunt în literatură un plug care ara adânc". Pentru un scriitor este un sentiment special, greu de tradus în cuvinte. Lucrurile ar fi fost bune, mai ales că relația noastră, a mea cu Cora îşi găsise ca să spun aşa un făgaş. Ne întâlneam zilnic, făceam dragoste uimiți amândoi de dragostea care ne devora şi creştea ca o hidră în ființele noastre, sau ca o salcie pletoasă, cuprinzându-ne în ea.

Eram pierduți în acest timp blând, umed, erotic. I-am spus o dată Corei, şi era adevărul cel mai adevărat, că am un sentiment ciudat. Că m-am rătăcit în timp şi în viață, că am intrat într-un fel de „pungă fantastică a vieții mele", într-o fundătură. Pentru mine viața intrase într-o „fundătură ontologică şi epistemologică". Cora a zâmbit tristă, si pentru prima dată gura ei nespus de frumoasă, cu buzele arcuite, cu linii fine, mi s-a părut o rană, o rană care m-a cutremurat. E bine, Alex, a oftat ea. Înseamnă că e dragoste adevărată, nici cu mine nu se întâmplă altfel. M-a mirat expresia de pe chipul ei de suferință tragică. Orice femeie s-ar fi bucurat auzind că este iubită atât de mult. Zilele treceau una după alta, acum nici măcar n-aş putea să le disting, toate s-au contopit una în alta, perfect identice. Îmi amintesc de o zi frumoasă, Bucureştiul părea parcă scufundat într-un alt tărâm, de miresme de sulfină si de zumzet de albine, de muşte, când dau ele primăvara. Cora mă sunase spunându-mi să mai

întârzii la redacție dacă pot, să vin acasă, în mansardă, după şase. Şi să cumpăr o sticlă de şampanie. M-am gândit la volumul ei, trebuia să apară într-o săptămână, într-o lună trebuia să fie pe piață, văzusem şi semnalul. Nu ştiu pe unde fusese şi se zbătuse Cora şi făcuse rost de semnalul volumului ei de debut. Ea trăia intens acest moment, cu cât se apropia ziua, cu atât o vedeam mai febrilă.

Am rămas la redacție şi am terminat povestirea „AntiBălcescu". O reciteam ca s-o corectez şi îmi plăcea. Doamna Camelia, dactilografa noastră, se apucase deja să mi-o bată la maşină. Am ieşit şi am întârziat pe aleile Herăstrăului. Acum îmi era mai limpede ideea aceasta cu Bălcescu. Bălcescu trădat atunci, dacă ar mai apărea din nou, dacă s-ar naşte iar, acum când societatea românească era moleşită şi coruptă, în care toți se gândeau numai la interesele lor, el ce-ar face? Ar relua lupta de trezire a poporului român? El, chiar spune, acesta este termenul pe care-l foloseşte, poporul român este „amorțit", şi faptul se datorează „regimului feudal al fanarioților", însă el, Bălcescu ce ar face dacă s-ar trezi astăzi, şi şi-ar vedea neamul lui? Îi pusesem întrebarea asta lui Virgil Mazilescu, şi el păruse o clipă derutat, parcă îl văd cum strânsese din sprâncene, apoi cu nările umflate, mormăise un simplu, ne-ar scuipa în ochi. Apoi, după ce şi-a aprins țigara, mi-a spus privindu-mă trist, şi mai simplu, bătrâne, nu cred că ar mai accepta să se nască. Întrebarea asta am descoperit că mă obseda de fapt de foarte mult timp.

Mi-am adus aminte că eram prin clasa a opta când mi-am pus-o limpede şi răspicat, apoi mi-am spus că ce bine ar fi să se nască acum Bălcescu, să avem un Bălcescu al zilelor nostre. Ideea aceasta lucrase în subconştientul meu şi acum ieşise la iveală. Eroul nuvelei mele, era un tânăr, pe care, pentru că era tot timpul primul care se arunca în luptă, colegii lui îl porecliseră Bălcescu. Este adolescent şi-l găsim pe şantierele naționale, este un revoluționar înnăscut, îl găsim în fruntea tinerilor, este eminent în liceu şi la facultate, şi ajunge inginer constructor. În acelaşi timp este şi un scriitor de talent, scrie nuvele extraordinare. Visul lui pentru care arde ca o flacără este să vadă

România devenind una din cele mai mari naţiuni ale Europei. O ţară cu o cultură şi o civilizaţie înaintate. Acesta era Bălcescu. Existenţa lui este o dramă, pentru că trebuie să se zbată pentru fiecare vis al lui, i se pun fel de fel de piedici, este invidiat, este turnat la securitate, i se fură totul, până şi iubita îi este luată de către o lichea, de un fante, priceput, versat la sucirea capului femeilor, mai ales ale femeiuştilor. Se îmbolnăveşte, duşmanii afirmă despre el că este nebun, se fac anchete, i se pun în cârcă furturi pe care nu le făcuse. Cu toate aceste greutăţi şi piedici Bălcescu reuşeşte să mai ridice, ba o hidrocentrală, ba o uzină. Când şi când este felicitat şi ajutat de către cineva de la partid, în general însă pentru fiecare lucru trebuie să depună un efort imens, efort pierdut, pentru că această energie şi timpul pe care le pierde ca să învingă piedicile care i se pun, cu ele ar fi putut ridica zece hidrocentrale. Bălcescu este din ce în ce mai trist pentru că vede tot ce spune el sunt predici în pustiu, că se zbate şi îşi consumă nervii degeaba, în timp ce hoţii şi jigodiile se îmbogăţesc, prosperă, urcă în ierarhie. Îşi dă seama că el nu are nici un sens pe lumea aceasta, în ţara asta. Scârbit şi prăbuşit sufleteşte hotărăşte să se sinucidă. Gestul sinuciderii este de o luciditate şi seninătate mioritică. Jalea din sufletul lui este enormă, el care învinsese atâtea piedici, construise hidrocentrale, el care fusese tot timpul conştient că se jertfeşte, acum se trezeşte liniştit şi împăcat.

După decizia sinuciderii îşi găseşte pacea sufletească. Este ca şi cum ar fi coborât într-un tărâm ancestral al sufletului. Se regăseşte pe el. Se sinucide într-un apus, privind apusul de vară aromind dealurile, după ce îşi terminase testamentul. Ideile testamentului său sunt aceste două: poporul acesta nu merită un Bălcescu, pentru că atunci când Dumnezeu i l-a dăruit şi-a bătut joc de el, l-a invidiat, l-a urât şi l-a asasinat, iar acum s-a întâmplat acelaşi lucru (eroul meu şi moartea lui re-confirmă acest tip de reacţie împotriva geniului, a unei mari valori, a poporului român). Experimentul era cât se poate de convingător. Iar a doua idee a testamentului era că, atât timp cât în societatea românească şi în istoria noastră o vor duce bine, vor prospera şi vor fi fericiţi, numai jigodiile,

hoții şi şulfele, acest neam nu are viitor. Este un neam condamnat la moarte.

Am trecut prin Herăstrău şi am ajuns la televiziune. Acoperişurile oraşului aveau ceva bolnăvicios în ele, parcă aşteptau ceva. Eram curios şi dornic să ajung acasă. În mansarda mea, în mansarda poeților damnați din Capitala României, în a doua jumătate a veacului acesta, cel mai nenorocit. Am luat o maşină, din Centru am cumpărat sticla de şampanie, până la leafă nu m-am gândit din ce aveam să mai trăim. Nici nu voiam să mă gândesc. Am urcat scările mansardei, care scârțâiau ca nişte bătrâne gureşe. Pe Cora am găsit-o cu un turban alb pe cap. Părea şi mai frumoasă, sau avea altă frumusețe, de gospodină, de femeie care ştie să îşi aranjeze cuibul ei, iar acum cuibul îşi reflectă chipul şi reflexele lui o fac mai frumoasă. Cora a rămas nemişcată, uimită, te-am rugat să mai întârzii puțin, aşa am ratat surpriza. Eu am rămas, realmente împietrit cu o stare confuză în cap, de uluială, nici de bucurie, nici de tristețe.

Ceea ce fusese mansarda lu Nichita acum era de nerecunoscut. Cora spălase duşumelele, cine ştie de când erau nespălate, ştersese praful peste tot, văruise, pusese o velniță pe peretele lângă care se găsea recamierul, mai pusese nişte carpete, adusese şi o icoană. Ce mai. Era cu totul şi cu totul alt univers. O altă casă. Sau, mai exact, aceasta era casa în adevăratul sens al cuvântului. Şi aceasta era casa noastră care strălucea de curățenie. Mi-am adus aminte că ploua în mansardă şi că iarna trecută începuse să plouă şi mai avan, adică să se infiltreze apa. Cora mă pândea, îmi urmărea uluiala şi asta o făcea să-i strălucească fața de bucurie. Am luat-o în brațe şi ea m-a strâns la piept fericită, s-a strâns toată la pieptul meu. Era fericită. M-a rugat să mă plimb numai jumătate de oră şi când o sa vin totul o să fie gata. Am refuzat, voiam s-o ajut. S-a opus. Asta e treabă de gospodină, tu mai mult mă încurci. N-am vrut să cedez, mai ales că erau câteva căldări de moloz, sau gunoi, şi trebuiau duse.

Nu. Mai bine mergeam să cumpăr o priză şi un fier călcat. N-avem bani. A căutat în poşetă, mi-a dat o sută de lei şi am plecat. Când m-am întors totul era lună, ea îşi pusese un capot vişiniu, lung până în

pământ, care o făcea mult mai înaltă, plină de un mister roşiatic, zâmbea şi faptul acesta o făcea să pară altfel, nespus de frumoasă, şi totodată parcă ar fi avut chipul strâmb. Era răpitoare, m-a primit cu braţele deschise, mi-a spus bine ai venit în casa noastră, s-a strâns la pieptul meu şi m-a sărutat. Avea ea un fel de a mă primi, pe care" l-am prins", întâi mă primea cu braţele deschise, ea mă îmbrăţişa pe mine, apoi se făcea mică s-o strâng eu în braţe, ca un pui care se strângea sub aripa mea. Avea capotul deschis sau el se deschidea singur, şi sânii se dăruiau chemători, ca nişte struguri zemoşi, galbeni de copţi ce erau, transparenţi, apoi acolada aceea pe care o făcea trupul ei, arcuindu-se în interior, după ce cobora de la subsuoară, ca să urce apoi viguros şi totuşi melodioasă, formând astfel coapsa ei atât de dulce, de antică, evocându-mi antichitatea. Cora mă îmbrăţişa şi mă acoperea cu sărutări. Era năvalnică, posesivă. Hai să ciocnim, am rugat-o, pentru că îmi era sete, pentru că vroiam să o fac fericită, voiam să-i mulţumesc pentru ceea ce făcuse ea. A acceptat cu greu. Era moale şi înfierbântată, chipul i se umflase de dorinţa de a face dragoste, din cauza asta îşi şi ţinea genele plecate.

I-am spus că este o vrăjitoare, pentru că numai o vrăjitoare putea să facă ce a făcut ea. Am sărutat-o pe obraz şi ea mi-a întors sărutul pe gură. Când o să vină Nichita nici n-o să mai recunoască mansarda. A părut să n-o impresioneze lucrul acesta, Nichita ar fi mai bine să-şi păstreze femeile, şi să le asigure un minimum de afecţiune, sau de ce naiba îi cere o femeie unui bărbat. Că nu-i cere mult. Şi Nichita a avut numai soţii extraordinare. Nichita era pe atunci, cu Gabriela Melinescu, parcă o văd în faţa ochilor, cu chipul ei migdalat, cu părul negru, lins. Cora se cunoştea cu Gabriela, dacă nu mă înşel erau prietene, pentru că le-am văzut după aceea de câteva ori împreună. Era la curent cu ceea ce se întâmpla între Nichita şi Gabriela. Şi chiar te rog când mai trece pe aici să-i spui lui Nichita că orice soţie, orice femeie, oricât de poetă o fi ea şi cât de geniu o fi el, vrea şi ea o mângâiere şi o vorbă bună. Da ? A zâmbit amar ca şi cum şi-ar fi amintit ceva. Şi sper că ai băgat şi domnia ta la cap. M-a învăluit cu privirea ei ironică şi totodată ca o flacără care

vroia să mă cuprindă şi să mă dea gata. Mai bea unul şi ajunge. A turnat şi am mai băut amândoi câte un pahar, acum aveam pahare.

A început să-mi descheie nasturii de la cămaşă, obrazul i se împurpura ca o aureolă. Să nu fii ca Nichita, auzi, mi-a şoptit sărutându-mă lângă ureche, chiar dacă eşti la fel de mare. Acum mi-a muşcat lobul urechii cu dinţii ei de iepuraş. Mă săruta şi mă învăluia cu braţele ei vii, înmiresmate ca un câmp de sulfină şi de zorele. Acum îi vedeam printre sărutări umerii arcuiţi şi fierbinţi, sau coapsele vii, jucăuşe şi puternice. Ea a fost cea care m-a ameţit, m-a îmbătat, m-a dezbrăcat, şi acum prinzându-mă sub ea, mă iubea, ca şi cum ea ar fi fost bărbatul. Era năucitoare, un văzduh de mireasmă, care mă asfixia, mă scufunda într-un adânc de bezne cărămizii şi catifelate. Într-o fracţiune de secundă am avut posibilitatea să-i văd chipul, umflat ca o apă de dorinţă sau de plăcere, cu ochii închişi ca o somnambulă, ca şi cum ar fi trecut pe tărâmul celălalt. Mă învăluia şi mă adormea ca o noapte primordială, iar eu îmi pierdeam cunoştinţa. Când mi-am revenit am simţit-o lângă mine, mare şi calmă ca o câmpie care se odihnea. Afară peste acoperişurile bătrânului burg, o lună orientală, îşi revărsa valurile luminând ca ziua.

Cora stătea întinsă, cu chipul umflat, care avea în el ceva monumental, blând, de la începutul lumii, sau toată fiinţa ei era aşa, ca o moluscă, era în ea ceva păgân şi primordial. Stătea cu ochii în tavan, adâncă şi plină de substanţa aceea primordială ca o mare. Am cuprins-o cu braţul, şi în momentul acela toată sexualitatea mea de bărbat se revolta împotriva forţei şi a primordialităţii ei. Am dorit-o sălbatic, şi am avut-o aşa cum am vrut. Nu s-a opus, m-a primit calmă în trupul ei, mă învăluia cu substanţa ei, cu acel mâl fierbinte şi fertil. A doua zi când m-a trezit dormea încolăcită, lipită de mine, ca o pisicuţă, se făcuse mică şi acum se strânsese toată în braţele mele. Zilele acelea au fost febrile pentru amândoi. Cora aflase că volumul ei nu e în regulă, se întâmplase ceva la cenzură, sus,şi acum nu putea să iasă în librării, stătea în depozit. Am văzut-o slabă şi disperată, privindu-mă în ochi, cu o milă nesfârşită de copilă neajutorată, implorându-mi s-o ajut. Doamne Dumnezeule,

dacă îmi retrag volumul o să fiu disperată. Însă ea era cu adevărat disperată. Nu cunoşti pe cineva de sus, să mergem, să ne rugăm, să dăm ceva, să vedem, poate că se poate face ceva, mi-a spus, implorându-mă cu privirea Nu cunoşteam, dacă aş fi cunoscut, l-aş fi rugat pentru volumele mele care zăceau la edituri. În acelaşi timp eu terminasem de bătut la maşină „AntiBălcescu", povestirea avea 37 de pagini, nu putea să fie publicată toată. I-o dădusem lui Nea Nicu Velea. Se mişca încet, aşa era el. Apoi în săptămâna următoare mi-a spus, cu ţigara în colţul gurii, fără să se grăbească, „eram la o masă la Uniune, că a citit-o de două ori (ceea ce pentru el era ceva extraordinar), Fănuş, e vorba de Fănuş Neagu, e înnebunit, a zis, cum fonfăie şi să bâlbâie el," unde e domne, autorul acesta, să-l pup, că numai Hemingway putea să scrie aşa ceva". Velea a dat din mână, adică am dat-o, acum o citesc toţi. Să vedem când o să apară. Câteva zile Cora s-a zbătut pentru cartea ei, cerea audienţe, mergea în audienţe, abia dacă aveam timp să ne vedem.

Apoi s-a întâmplat altceva, care mai târziu mi s-a relevat cu adevărat, a zis c-o să lipsească din Bucureşti câteva zile şi eu am uitat de asta. Aşa că după slujbă într-una din zile am simţit că îmi lipseşte, ca şi când n-aş fi văzut-o de o mie de ani. Şi Bucureştiul mi se părea acum pustiu şi fără sens în lipsa ei. Am căutat-o unde stătea ea, la gazda ei. Deschid poarta şi intru, urc scările şi mă pomenesc în hol. Bat. M-am trezit pur şi simplu la realitate în momentul acela. Mi-am adus aminte că ea este plecată, însă chiar în clipa aceea am auzit glasul ei, slab, ceţos, fără vlagă. Crezuse că este mătuşa ei, care nu stătea mai mult de două zile la ţară. Am intrat şi am văzut-o în pat. Era galbenă ca de ceară şi slăbită. M-am speriat. Ce e cu tine, Cora? Mi-a zâmbit tristă, făcând efortul să-mi zâmbească , deşi se afla pe patul morţii. N-a nimic, am avut o criză de bilă, am fost la spital, şi acum am concediu medical câteva zile. Eram uluit şi pe ea o bucura nespus mutra pe care o făcusem. Se vedea că sunt speriat. Ţi-e teamă c-o să mă piezi nu-i aşa? Măcar tu să regreţi după mine, dragule. Chipul i se luminase acum, dar tot părea ca ieşită din morţi. Eu nici măcar nu puteam să-mi revin. Am fost rău, a

continuat ea, era fericită şi cred că se juca acum cu mine. Eram să mor, să dau ortul popii, dacă nu aveam noroc cu nu ştiu cine, a zis.

M-am aşezat lângă ea, mi-a luat mâna şi mi-a sărutat-o, tu eşti atât de bun, Alex, eşti un băiat tare bun, Ţucule, să şti că sun hotărâtă să te fac fericit. Am mai discutat despre boala ei, am întrebat-o de ce medicamente are nevoie, să-i fac rost. M-am uitat prin cameră, nu vedeam nici un medicament. O, nu-i nevoie, are ce-i trebuie, eu pot s-o ajut numai cu dragostea. Să mă iubeşti, Ţucule, să mă iubeşti, că acum, când era să dau ortul popii, am văzut eu ce important e să ai pe cineva care ţine la tine şi te iubeşte. Iar, tu la rândul tău să ai pe cineva pe care să-l iubeşti. Se înveselise, obrajii i se îmbujoraseră uşor, deşi nuanţa aceea de pământiu nu dispăruse cu totul. Mi-a spus apoi că se simte obosită, are nevoie de linişte, du-te Tucule, şi scrie, hai nu-ţi mai pierde timpul cu mine, şi pregăteşte-te că după ce o să scap şi mă fac bine, o să te omor în dragoste. Eu ţi-o spun de pe acum să te pregăteşti, o să te mănânc tot, n-o să mai rămână nimic din tine. Am rugat-o să aibă grijă de ea, pe seară voiam să trec iar, după ce o să-i cumpăr ceva. Ceva bun, ce ar fi dorit, şuncă de Praga, salam de Sibiu? Nu voia nimic, ba da, un vin roşu natural, da poimâine, până poimâine să nu te prind pe aici că-ţi rup picioarele. Du-te şi scrie că scrii dumnezeieşte. Tu eşti cel mai mare, să ţii minte asta şi să ai grijă să nu te termine ticăloşii.

Am plecat mai liniştit, pentru că am văzut că îşi revenise. Nuvela mea AntiBălcescu, am auzit de la Vasile Andronache, un tânăr poet, slăbuţ, mai în vârstă decât mine, cu o bărbuţă blondă, şi cu nişte ochi plini de o imensă bunătate, că circulă pe sub mână. Se lupta şi el, Vasile Andronache, ca şi mine cu „morile de vânt", însă el, spre deosebire de mine, stătea „pe capul lor". Dacă nu stai pe capul lor nu faci nimic, mama lor de nenorociţi, cu ăştia nu merge, bătrâne, ăştia sunt nişte vulpi de te doare capul. De la Vasile am auzit chestia asta că povestirea mea „face ravagii", face furori, o multiplică toţi, o bat prin redacţii ca să o aibă, şi că Fănuş Neagu a spus despre mine că sunt "cel mai mare prozator". Că eu o să le rup gura la toţi. Era bine, mi-am spus, măcar să

aibă mustrări de conştiinţă, cei care mi-au ţinut cărţile la edituri, şi s-au ţinut cu parul, ticăloşii, să nu intru în literatură. În timpul acesta terminasem şi o piesă de teatru şi i-o dădusem lui Radu Popescu, de la revista Teatru. Bucuria avea să fie în schimb de scurtă durată pentru că trecând pe la cartea Românească Mircea Ciobanu, jigodia, mi-a pus volumul în braţe, sau nu, mi-a spus simplu că nu merge, că a „fost întors", să-i aduc alt volum, iar eu nici măcar nu am mai luat manuscrisul de la el. Cora s-a însănătoşit nesperat de repede, adică în trei zile era pe picioare, deşi se vedea că slăbise. Îi cumpăram vin roşu şi fructe, medicul îi spusese să mănânce multe fructe. În săptămâna următoare într-o duminică, am plecat să găsim un loc la marginea Bucureştiului, la iarbă verde. Ştia ea un loc. Am mers cu o maşină, nu-mi aduc aminte ce număr şi ne-am pomenit în plin câmp. Oraşul rămăsese în urmă, se vedea ca o cetate albă, ca o îngrămădire de pietre văruite. Am luat-o pe o vale, către un pârâiaş sau o baltă. Venise vara, porumbii se înălţaseră până la brâul omului, şi acum foşneau a pustiu când adia vântul. Când te uitai nu vedeai nici ţipenie de om. Am coborât pe văiuga aceea şi am găsit un loc sub o salcie. Era un loc retras, balta era departe, ca să zici că o să treacă cineva pe acolo. Cora a întins pătura pe care o adusesem cu noi. Apoi m-a culcat pe genunchii ei şi a început să mă sărute. Slăbise şi era moale când o strângeam în braţe. M-a dezbrăcat şi eu am dezbrăcat-o pe ea. S-a ridicat în genunchi când mi-a spus: uite-te, mă bărbatule, pădurosule şi noptosule, când mă pătrunzi tu cu ghioaca ta, un soare noptos mă arde pe dinăuntru, toată.

Îmi lua bărbăţia, în mână şi mă privea curioasă şi nesăţioasă. Era copilăroasă, în acelaşi timp chipul i se umflase de dorinţă, căpătând iar expresia aceea atât da inconfundabilă a femeii primordiale. Cora o să te mănânc, Cora. Insă ea îmi privea întărâtată trupul. Bărbatule, mă apostrofa ea, chemându-mă pe nume, ca şi cum l-ar fi strigat pe acel bărbat primordial, din negura timpului care zăcea în subconştientul ei. Tu eşti, mă bărbatule,

noptosule, pădurosule, Zeus ce eşti, puternicule, care mă pătrunzi şi mă posezi, tu eşti, mă, bărbăţelu meu, că de când eram copilă, şi toată adolescenţa m-am întrebat cum arăţi, cine eşti, din ce parte a ţării ai să fii! Se juca somnambulă cu mine, iar eu am tras-o spre mine, dar s-a opus. Era goală ca o femeie primordială, s-a lăsat cu pântecele în bărbăţia mea şi s-a aplecat peste mine. Cora, nebuno ce eşti! Te mănânc! Cora s-a aplecat peste mine,cu ochii închişi, ca şi cum nu m-ar fi văzut, şi-a lăsat sânii, ca nişte turle să atârne deasupra gurii mele, apoi şi-a apăsat cu toată puterea sânii pe faţa mea. Am strâns-o în braţe de am crezut c-am făcut-o chisăliţă, am tras-o sub mine setos ca s-o iubesc, s-o am. I-am simţit trupul ca pe o câmpie, ca pe o vară nesfârşită şi fierbinte, ca pe o vale care luase foc, cum o despic şi cum mă scufund în adâncul lumii. M-a strigat şi mi-a prins capul în palme.

Opreşte-te, Tucule, aşa începuse să-mi spună mai demult, opreşte-te bărbatule, nu te grăbii, rămâi în mine şi hai să ne privim şi să ne mângâiem, şi să vorbim, ca să ţinem amândoi minte ceasul ăsta din viaţa noastră. Îmi ţinea tâmplele în palmele ei şi mă privea cu dragoste. Tu eşti, bărbatule,tu eşti, tu eşti bărbatul care ai fost născut pentru mine, ca să mă faci femeia ta, ca să mă fecundezi pe mine ca un taur, şi eu să-ţi fac copii, să-ţi duc spiţa mai departe! Avea ochii verzi, cu irizări albastre, de cleştar, era nespus de frumoasă şi părea nebună. Ne priveam în ochi şi parcă dădea să plângă .Uită-te în ochii mei, iubitule, ca şi cum ai vrea să te saturi de albăstrimea lor şi nu poţi să te saturi, uită-te la nările mele, pentru că ştiu că am nari frumoase, uită-te la linia bărbiei mele că a ta este şi vreau să te bucuri de ea. Uită-te bine, nesăţios, încordează-ţi memoria, ca să reţii totul, dar absolut totul, aşa cum sunt ele acum, când

sunt tânără şi bună de iubit. Şi cu ele în memorie, fără să uiți nimic, să pleci cu ele prin timp înainte, până la groapa la care te vei opri, să intri în ea să te odihneşti. Şi nici pe lumea cealaltă să nu mă uiți.

Şi-a ridicat capul şi m-a sărutat pe tâmplă. Îşi ținea privirea, care-i devenise straniu de sticloasă, în ochii mei. Auzi, bărbatule, auzi, că tu eşti bărbatul meu, şi eu pe tine te aleg să fii bărbatul meu, pe tine te recunosc de bărbat al meu, ca să mă împreun cu tine când ți-o fi ție poftă. Când ți-o fi ție poftă de muiere la mine să vii, la muierea ta, care te aşteaptă cu culcuşul pregătit, cu culcuşul cald, mirosind a sudoare şi a carne de femelă, şi să mă ai până te saturi de mine. Auzi, mă bărbatule, şi apoi peste un timp iar să-ți fie poftă de mine, şi să vii tot la pântecele meu să-ți astâmperi pofta, că rana asta a mea pe care mi-a lăsat-o Eva, pe tine te aşteaptă să vii s-o despici. Îmi plăcea ritualul acesta, m ameța şi mă excita, avea în el ceva misterios şi tulburător, străvechi şi dureros. O doream, voiam s-o posed, eram înnebunit, însă ea a zis să nu mă grăbesc. Prostule,nu te grăbi, învață să te bucuri de femeia ta fiind în mine, învață-mă să mă deguşti, că de aia eşti om, învață-te să te bucuri de înlăuntrul cald şi moale al ființei mele, cum şi eu încerc să învăț să mă bucur de rădăcina cosmică de foc cu care tu pătrunzi în mine. Şi tot înlăuntrul meu ia foc, şi ard, până când nu rămâne decât cenuşa din mine. I-am prins gura şi am muşcat-o sălbatic şi ea nu s-a opus. A gemut numai dulce mult timp.

Apoi iar m-a împins ca să-mi vorbească, să nu uit eu niciodată, în viața mea, momentul ăsta, să mă trezesc din somnul meu de bărbat şi să-mi fie limpede pentru totdeauna că acum după ce am posedat-o toată, cum mi-a plăcut mie, şi să mă posezi, bărbatule, cum îți place ție, cum

îţi e pofta ta de mascul, de bărbat care eşti stăpânul meu. Căci aşa zice Domnul Dumnezeu în Vechiul Testament. Mi-a tras capul spre ea şi mi-a muşcat buzele până mi-a dat sângele. Am crezut să se joacă, lasă-mă să te am, Cora, însă ea mă privea cu chipul umflat şi cu privirea de somnambulă, ca şi cum s-ar fi aflat pe lumea ailaltă. Nu fi prost, bărbatule, învăţă-te să te bucuri de trupul meu, de înăuntrul meu cald şi fertil, că atâta timp cât tu eşti în mine, tu eşti ocrotit şi nu ţi se poate întâmpla nimic. Bucură-te de chipul meu ia-l şi sărută-l centimetru cu centimetru, şi milimetru cu milimetru, ia-mi buzele şi muşcă-le şi frământă-le, că eu pe tine, bărbatule, dintre toţi bărbaţii, vreau să te satur din tot sufletul meu de femeie, de ce e înăuntrul meu.

Şi de toată frumuseţea care este a mea, pe care mi-a dat-o Dumnezeu mie, că m-a făcut Dumnezeu frumoasă, de întorc bărbaţii capul după mine şi toţi ar vrea să mă aibă, dar eu numai a ta sunt, şi numai tu te vei bucura de acum încolo de darurile mele de femeie pe care mi le-a dat Dumnezeu. Am strigat-o iar dar nu m-a auzit, şi-a continuat mesajul ei, libaţia ei de femeie somnambulă, şi până când nu a terminat nu m-a lăsat s-o iubesc cum voiam eu. Apoi, ca şi cum s-ar fi trezit, chipul i s-a înseninat, a devenit fericită, auzi, mă bărbatule, auzi, să mă stăpâneşti sănătos, şi numai tu să te bucuri de ce îţi ofer eu. M-a sărutat pe vârful nasului. Şi acum lasă-mă să te iubesc cum ştiu eu, mi-a cerut să mă iubească ea, s-o lăsa pe ea deasupra. Mă învăluia cu sărutările ei ca nişte piroane încinse şi muşcăturile ei de iepure cu dinţişorii ascuţiţi. În matriarhat aşa făceau oamenii dragoste, mi-a spus mai târziu, glumea şi era fericită, avea chef de joacă, acum mă iubea somnambulă, pierdută. Apoi am auzit-o urlând şi svârcolindu-se. A rămas cu dinţii înfipţi în umărul meu, din care a început să curgă sângele. După

aceea ne-am odihnit un timp. Îşi trecea mâna prin părul meu, şi mă chema, mă alinta. Apoi am iubit-o eu, dar ea nu mai exista. Se confundase cu câmpia, devenise o mare caldă, germinativă. În noaptea aceea am dormit pe câmp zgribuliţi unul în altul. Am ajuns acasă tocmai a doua zi după amiază.

Săptămâna viitoare îi apărea cartea, vorbise şi unde, la ce librărie să fie lansarea, şi cine să vorbească. Mă ruga să vorbesc şi eu, pentru că chiar dacă nu am carte apărută, eu sunt de acum în lumea literară o autoritate, se tem toţi de mine. Am privit-o curios. Sunt un băiat foarte bun, de ce s-ar teme? I-am spus privind-o îngrijorat. Am un suflet bun. M-a sărutat în fugă pe obraz, pentru că eşti cel mai mare, eşti mai mare ca ei, şi ei au simţit asta. Şi până când n-or să te omoare n-or să se lase. Exact ca în mioriţa. Dar o să te apăr eu ca o leoaică. Peste o câteva zile, parcă eram cu Dan Verona, care lucra la Radio, prinsese un post bun acolo, mai era mi se pare şi Veronica Galeş ,soţia lui Verona, şi Puiu T, un prozator talentat, nu era nici el publicat, şi care n-avea suflet rău. Mai târziu mi-a mărturisit cerându-şi iertare, după ce i-am spus eu că mai bine n-aş fi aflat niciodată, deşi el mi-a răspuns că aşa ar fi fost şi mai rău. Eram parcă pe Nuferilor, ieşisem de la Cartea Românească şi ziceam să mergem la radio, când l-am auzit pe Puiu, şi tu ce ai de gând cu pipiţa aia, Alex ? Vă văd mereu împreună, tu eşti un tip serios şi sensibil, şi când o să descoperi mai târziu că nu e decât o curvă să nu fie prea târziu.

Am rămas ca trăsnit. Hai, ce te-ai oprit în loc? Termină cu prostiile, Puiu, i-a zis Veronica Galiş. De ce s-o termin ,domnule, eu când vreau să iubesc o femeie, apoi vreau să fie curată, eu sunt ţăran din Ardeal şi pentru mine vreau ca lucrurile să fie limpezi Dan Verona, cu vocea lui blândă, a vorbit ca pentru el, ia-l, domne, mai încet, i-a zis lui Puiu. În

sfârşit, cred că mi-am mai revenit. Mi-am şters fruntea de sudoare. Era clar că ei ştiau ceva. Haideţi să mergem, hai Alex, a zis Veronica Galiş, vei nu vedeţi că s-a făcut galben. Mai bine să afle acum decât mai târziu, a mormăit Puiu T. Am simţit că-mi revin, am respirat de câteva ori, gata, Puiule, am zis, sunt pregătit, cred că sunt pregătit, acum pot să aflu adevărul. Ce este cu Cora? M-am oprit în faţa lui, şi cred că l-am prins de piept. Ce să fie, e din aia care s-a culcat cu toţi redactorii ca să-i apară cartea. Si spre deosebire de tine ei or să-i apară cărţile, pe când ţie nu. Mă rog, a mormăit Puiu, aşa dacă vrei să... te distrezi, dacă eşti cu ea pentru amor fizic (Mircea Ciobanu îi spunea unui tip care avea volumul la el, omul zicea că se simte obosit şi Ciobanu 1-a sfătuit să facă amor fizic. Te relaxează, se practică), aşa pentru o perioadă, treaba voastră, însă tu ai un suflet curat, bătrâne, eu ştiu ce înseamnă să te îndrăgosteşti. Eu sunt Stan Păţitul. Dan Verona şi nevastă-sa rămăseseră împietriţi. Am simţit un fel de apa leşioasă şi rece cum mă ia pe la picioare, apoi cum urcă prin mine, îmi ajunge la stomac. Bine Puiu,i-am zis, e mai bine aşa, adică aşa este cinstit. Apa aceea rece şi leşioasă care urca prin mine îmi făcea bine. I-am mulţumit lui Puiu, apoi am spus că eu trebuia să fiu undeva, m-am şi uitat la ceas, aşa că îi las. De fapt simţeam nevoia să fiu singur.

La un moment dat am început să alerg, cred că îmi făcea bine lucrul acesta. Apoi mi-am dat seama că mă grăbesc sa ajung la Casa Scânteii, că aici lucrez eu, dar unde lucrez nu ştiam, şi apoi am continuat să alerg. Îmi mai aduc aminte cum întorcea lumea capul după mine, la un moment dat am auzit chiar cuvintele acestea,"dar ce-o avea băiatul ăsta".Îmi aduce aminte de un lan nesfârşit de porumbi, şi cum verdele nesfârşit, care se pierdea pe zare, al porumbului

îmi face bine. Trei zile nu ştiu ce-am făcut. Vag îmi aduc aminte parcă de nişte râpi, de nişte pietroaie uriaşe.

M-am trezit când m-am văzut crucificat. Eram pe o cruce, bătut în piroane ca Iisus Hristos. Crucea era pe un fel de deal, pentru că de pe cruce vedem nişte turme de oi şi un fel de pietre în vale. În stânga se afla un mal, în care era o mică grotă şi acolo era mormântul meu, iar eu eram foarte liniştit. Îmi simţeam sângele scurgându-mi-se din trup pe lângă piroanele ruginite ca pe lângă nişte dopuri. În acelaşi timp pereţii trupului îmi erau uscaţi şi uşori, curaţi, ca şi cum ar fi fost văruiţi. M-am uitat mai aproape la picioarele crucii, şi m-am văzut tot pe mine, dar eram mai mic, parcă aram adolescentul care am fost. Stăteam în genunchi şi mă rugam pentru mine care eram pe cruce. M-am uitat din nou peste valea largă, plină de linişte. Am auzit picurând de departe sunetele unei tălăngi. Urechea începea să perceapă sunete tot mai sensibile, mai gingaşe. Valea aceasta începea să aibă o adâncime ontologică.

Îmi aduc aminte acest gând: Doamne, am plecat dintr-un sat, unde am fost copil, ca să ajung scriitor într-un oraş înalt, şi am ajuns pe cruce ca Mântuitorul. Eram împăcat. Dacă aşa era destinul meu, mi-am spus. Va trebui să vină să mă ia da pe cruce, or să mă înfăşoare în giulgiu, apoi mă vor pune în mormânt, în minte mă vedeam întins în mormântul în care a fost depus Domnul nostru Iisus Hristos. Dar nu s-a întâmplat aşa. Apoi m-am gândit că eu repet drama Domnului nostru Iisus Christos, şi că o să iau cu mine păcatele multor oameni, o să iau cu mine păcatele poporului român. Şi în clipa aceea am ştiut lucrul acesta, de parcă eu de la început am venit pe lume ca să sufăr, să fiu torturat, crucificat, pentru a lua asupra mea păcatele poporului meu. Am simţit brusc o eliberare, un sentiment plenar, pământesc, ca atunci când eram copil în satul meu şi seara care se lăsa cobora până în străfundurile fiinţei mele, că

eu întra-adevăr de aceea fusesem nedreptățit, lovit şi umilit în viață, chinuit, batjocorit, de acea suferisem atât de mult, pentru că eu fusesem menit să fiu cel care avea să ia asupra lui păcatele poporului său Eram neliniştit. Trăiam o stare stranie. Ba chiar, la un moment dat, am simțit o bucurie metafizică, ceva inefabil şi măreț, greu de descris, că acum urmează să mă înfățişez înaintea Demnului. Însă nu s-a întâmplat aşa, de undeva din dreapta 1-am văzut apropiindu-se pe Daniel Turcea. Generațiile de poeți de astăzi nu îşi mai amintesc numele acesta, dar Daniel Turcea era prin anii aceia unul dintre cei mai mari poeți ai generației 70, sau 60, şi era născut mi se pare cu câțiva ani înaintea mea. Daniel Turcea, acesta este adevărul, va rămâne ca unul din poeții importanți şi frumoşi ai istoriei poeziei româneşti.

Daniel Turcea era cu Iisus Christos, care păşea blând, gânditor, cu acel veşmânt pe umeri, pe care îl cunoaştem din icoane, tablouri. Domnul a întins mâna şi eu m-a coborât de pe cruce. Gata, păcatele neamului tău sunt iertate, a murmurat Domnul. Să fie iertate păcatele neamului tău. Daniel m-a îmbrățişat, era subțirel şi plăpând şi m-a luat de mână. Eu eram profund emoționat. Aş fi vrut să cad în genunchi în fața Domnului, trăiam această fervoare în momentul acela, şi aş fi vrut să-i mulțumesc şi să-i spun cât îl iubesc. Domnul dispăruse însă, astfel că am rămas cu privirea tulbure, pierdută peste valea aceea antică. Daniel m-a luat de mână. Era un băiat sensibil şi bun, şi pentru că era ca şi Virgil Mazilescu, din aceiaşi parte de țară de unde eram şi eu, eram buni prieteni. Daniel m-a luat de mână şi am început să urcăm. Când m-am trezit eram pe un deluşor într-un lan de porumb. Eram uimit. Pământul, culoarea verde a porumbilor, aveau pentru mine o prospețime extraordinară, la fel

orizontul, văzduhul, lumina, cântecul ciocârliilor. Totul era de e frăgezime extraordinară.

M-am uitat în toate părţile, m-am întrebat ce căutam eu acolo, pe dealul acela, în porumbii aia. Am văzut departe Bucureştiul ca pe o îngrămădire de pietre, mi-am adus aminte ,a început vag, ce mi se întâmplase. Am încercat să-mi amintesc şi alte lucruri, m-am întrebat în ce lună, în ce zi sunt ? Nu puteam să-mi aduc aminte nimic, mă găseam într-un timp atemporal, şi am cunoscut ce înseamnă şi sentimentul acesta. Mi-am spus că îngrămădirea aceea de pietre trebuie să fie Bucureştiul, astfel că după ce m-am mai uitat o dată înapoi, după ce i-am mulţumit Lui Dumnezeu, am luat-o încet către oraş. Eram sleit şi totuşi fiinţa îmi era atât de uşoară .Am ajuns târziu, aproape de miezul nopţii acasă. M-am întins în pat dar nu puteam să adorm. Şi ciudat, cu cât stăteam aşa aveam cu atât mai mult senzaţia că spaţiul, lumea "se transparentizează" tot mai mult în jurul meu. Acum putea să văd prin materie, gândirea mi se transformase pe nesimţite în "străvedere a lumii. Era un sentiment straniu şi totodată înfricoşător, ca şi cum te-ai aflat pe o lamă de sticlă, în văzduh, şi lama aceea se poate prăbuşi, sau topi în orice clipă. M-am lăsat purtat în seama acelei alunecări a fiinţei mele în starea ontologică, uimitoare şi terifiantă pe care o trăiam.

În timpul aceasta îmi pierdeam identitatea, îmi pierdeam, ca să spun aşa, memoria de fiinţă umană, de individ. O căldură plăcută, luminoasă, blândă ca o perspectivă antică mă pătrundea de pretutindeni. Coboram şi totodată mă înălţăm, mă sublimam, pentru că eram de acum asemeni unei monade, mai mult spirit. Am străbătut un nivel gălbui otrăvit, în plutirea mea, la un moment dat am trăit un sentiment de spaimă vagă şi totodată abstractă. Apoi am început să mă înalţ, să trăiesc o

bucurie calmă, şi nesfârşită, cu cât mă apropiam de sfera roşetică, bună şi dulce.

7

Când am deschis ochii am văzut-o pe Cora, mare, hidoasă. Cred că era înspăimântată, sau izbucnise în plâns. Apoi am făcut efortul să o privesc şi am avut sentimentul că o văd mai bine, şi că sunt scăpat. Am ştiut că am scăpat. Sentimentul era unul metafizic şi visceral. Era o părere de rău subțire, ca o otravă, dar şi bucuria cenuşie, pâcloasă, că am revenit la viață. Alex, tu eşti, am auzit vocea îngrozită, a Corei. Era înspăimântată căci se rezemase cu spatele de uşă. O vedeam ca printr-o lentilă, deşi cred că mai adevărat era faptul că eu nu ieşisem încă din transă. Este un fel de a spune transă, mai degrabă cred că eram scufundat în "nivelul magmatic al subconştientului colectiv al acestui neam".

A venit lângă mine, mi-a pus mâna pe piept. Alex, unde ai fost? Apoi mi-a pus mâna pe frunte ca atunci când vrei să vezi dacă cineva are temperatură. Alex, ce se întâmplă cu tine, pentru că nu eşti tu? Sufletul îmi era greu ca o masă imensă de plumb, având culoarea cenuşie, închisă, murdară. A urmat o perioadă de linişte, sau eu m-am scufundat din nou în apa aceea galben-roşietică, vâscoasă, amară, duhnind a rădăcini şi a hoituri, oricum a ceva otrăvit. Şi am mai sesizat ceva, abia acum înțelesesem lucrul acesta, nivelul magmatic în care mă scufundasem, avea zonele lui mai luminate, şi alte puncte care iradiau un întuneric difuz, colorat în nuanțe diferite. De exemplu erau nori întunecați de culoare albastru metalică, de un cenuşiu închis, murdar, sau de un verde de vitraliu. Ca şi zone de luminozitate transcendentală, în care am simțit cum sufletul-gelatinos ca o

moluscă se umple de o spaimă dulce, deschisă către orizontul nesfârşit sublimându-se într-o stare de aşteptare şi speranţă, emoţie deschisă ca un arc de cerc. Erau idei ale subconştientului meu sau mai degrabă conţinuturi, miezuri semantice, având anumite dominante, neliniştea, spaima, acea sete de absolut care mă făcea să am senzaţia că sunt o vază care se înalţă la cer. În general însă totul era confuz, la limita dintre cunoaştere şi haos. Am auzit-o pe Cora strigându-mă din nou.

Era tristă, simţeam lucrul acesta după vocea ei groasă, ceţoasă. Îmi cumpărase salam şi muşchi şi acum îmi ţinea capul cu braţul şi mă hrănea. Mănâncă, Ţucule, îmi spunea (zona vizualului şi zona auditivă cred că erau despărţite, era un fel de canion albastru între ele). Bine că ai scăpat cu viaţă. Apoi, alte expresii pe care le-am reţinut: ce supărată am fost eu pe tine, Ţucule, da bine că ai venit. Lasă că aflăm noi ce s-a întâmplat. Pentru că eu aveam nevoie de tine, acum aveam şi eu nevoia să te ştiu lângă mine şi în loc să fiu şi eu fericită mă gândeam ce ţi s-a întâmplat, să nu fie pe undeva mort. Reţin foarte bine senzaţia cărnii pe care o mestecam, n-avea nici un gust, ca şi cum aş fi mâncat ceaţă, sau nisip (ceaţă prăjită, cum zicea Nichita, în ludismul lui poetic) prăjit. Îmi veni în minte chipul bătrân, plin de blândeţe al lui Nichita. Ce e suferinţa este aceasta în noi, bătrâne, mă întrebase o dată, de unde vine ea? Uitasem ce auzisem despre Cora, constatam numai gândul că prezenţa ei în preajma mea, faptul că se mişca încolo şi încoace, cu rochia ei, bleo, sub care avea coapsele şi pântecul cald şi gingaş, iar deasupra lor, aşezaţi în piept, parcă nefiresc de aproape de umeri, sânii, ca două semisfere tremurând, faptul deci că femeia aceasta se afla lângă mine, şi era cu mine, îmi făcea bine.

A treia zi am putut să umblu sprijinit de Cora. Eram atât de slăbit şi de leşinat de foame încât nu puteam nici să mă ridic din pat .Şi iată acum, ca un convalescent mă ridicasem din pat, şi sprijinit de ea, de femeia mea (cred că uitasem ce-mi spusese Puiu T), făceam primii paşi. Realizam că ceea ce trăiesc este o revenire la viaţă, o revenire care-mi lăsa un gust amar. Aveam tot timpul un gust amar în gură. Cora zicea că este de la bilă, n-are nimic, cum o să te mai restabileşti o să mergem să-ţi faci nişte controale. Trecuseră câteva zile. Cora anunţase la redacţie că sunt bolnav şi că o să aduc concediu medical. Ce aveam, se interesase un coleg, sper că nu e grav. Cora le spusese că este grav, dar că poate am noroc şi nu este ce crede ea. M-a dus la o policlinică şi am făcut şi analizele la care ţinea atât de mult Cora. Analizele nu spuneau nimic, decât că aveam o anemie avansată. Să revenim peste două săptămâni, acesta a fost verdictul medicului la care m-a dus Cora. A spus un nume de profesor, când dus la el, de fapt s-a dus întâi la o cunoştinţă, care a introdus-o la profesor, i-a spus că intervenţia ei este pentru un mare scriitor. Aşa acceptase profesorul să mă consulte. Îmi aduc aminte un apus dureros.

Soarele de vară, care se trecea acum înspre toamnă, apunea dincolo de dealul, pe care în veacul trecut se întindeau viile podgorenilor. Îmi era sufletul trist, Cora părea şi ea gânditoare. Se întâmplase ceva şi cartea ei tot nu apăruse. Ce-o fi o fi, o auzisem suspinând, aşa mi-o fi mie destinul. Apoi îmi amintesc că ne-am aşezat pe o bancă într-un părculeţ uscat şi pustiu. Cred că eram prin cartierul Uranus, cel cu case vechi şi curţi înecate în zorele. Spune-mi şi mie, te rog ce s-a întâmplat, pentru că o săptămână eu n-am ştiut nimic de tine? Mi-am făcut fel şl fel de gânduri. I-am spus Corei că nu pot să-i spun şi nu vreau să-i spun, iar ceea ce am trăit eu nu-i doresc nimănui. Hai nu mai face pe misteriosul că am şi eu o

veste să-ți dau. Am o veste bună, dar am şi una rea. Plopii care se ridicau deasupra bătrânelor acoperişuri păreau nişte preoți stafidiți, cu sufletele pustii. De fapt ştiu ce cred că ți s-a întâmplat, a murmurat Cora tristă. Te-ai înhăitat cu altcineva şi v-ați băgat undeva la băut. De aia eşti galben ca ceara, treaba ta, eu ți-am spus, să te fereşti să ajungi ca Nichita, mai ales că văd că între voi este o afinitate deosebită. Şi am văzut că eşti prieten şi cu Mazilescu. Sunt poeți talentați, însă să ştii că băieții ăştia n-or s-o termine bine. Şi să-ți mai spun ceva, om fi noi poeți, dar eu aş vrea ca soțul meu să fie un om bun, capabil să mă ocrotească pe mine şi copii pe oare o să-i aduc pe lume. Vocea Corei se pogora direct în sufletul meu ca o ninsoare de cenuşă. Am văzut că şi-a scos din poşetă o țigară şi şi-a prins-o.

Aşa că dragule, îți spun de la început, a continuat, cum vorbea ea rar şi stins gata să plângă, ori alegi între Nichita şi Mazilescu şi între mine, pe cine crezi tu că ți se potriveşte, ori îmi spui clar ce am de făcut, măi, fată, eu nu sunt ca bărbat capabil să țin o casă, şi cu asta basta. În cazul ăsta eu o să ştiu ce am de făcut. Aici mi-am dat seama că face efortul să plângă şi chestia asta m-a scos din sărite. Te-ai gândit bine la ce ai spus, Cora ? am întrebat-o. Da, foarte bine, dragule, mi-a răspuns imediat răspicat, o poetă este o femeie sensibilă care are nevoie de un soț care s-o respecte şi cu care să fie fericită. Eu nu vreau să ajung ca Gabriela Melinescu, înțelegi, care s-a încurcat ca o proastă cu un bețivan. Te rog să nu-l faci pe Nichita bețivan, am strigăt la ea.

Avea chef de ceartă pentru că mi-a răspuns imediat pe acelaşi ton, corb la corb nu-şi scoate ochii, însă bine că mi-ai spus pentru că acum înțeleg, că am fost şi eu o dobitoacă, fel ca Gabriela…Se pregătea să plece, era

nervoasă ,mi se pare că a aruncat ţigara, se ridicase oricum în picioare. Bine, Cora, eu n-am vrut să-ţi spun, de fapt adevărul este că zilele acestea am trăit o experienţă atât de cumplită şi profundă, încât n-o să-mi revin niciodată. Dacă nu-i părăseşti pe Mazilescu şi pe Nichita cred şi eu că n-o să-ţi revii niciodată. Apoi pe un ton mai potolit. Dragule, eu ţi-am vorbit cinstit, curat, ţi-am spus în faţă. Ţin foarte mult la tine, te iubesc foarte mult, eşti un scriitor valoros, dar… Or Nichita şi prietenii voştri, ori eu. Ai destul timp, şi nu eşti nici prost, ca să te gândeşti bine. Voia să plece, îşi ridicase capul cu o expresie de mândrie pe chip. Şi eu o să-ţi vorbesc la fel,Cora. Uite ce s-a întâmplat cu mine, şi nu-i doresc nimănui experienţa aceasta. Eram cu Puiu T, cu Verona şi cu soţia lui, Veronica Galiş, o ştii. Ieşiseră de la Cartea Românească, unde nenorocitul ăla de Mircea Ciobanu mă poartă cu vorba de ani de zile. Ne îndreptam către Radio, când Puiu T. s-a oprit în loc şi m-a întrebat parcă, ce am de gând cu tine, ne-au văzut că umblăm împreună. Oricum nu îmi aduc precis aminte ce-am discutat pentru că de atunci am trăit o experienţă şi mai profundă, şi mai cumplită, care se suprapune peste prima.

Am tăcut, am simţit nevoia să fumez o ţigară, gura îmi era amară şi pustie. Dă-mi, te rog, şi mie o ţigară, Cora. Mi-a dat. Hai spune mai departe, a mârâit. Ce să-ţi spun, am simţit eu că mă lasă puterile, şi realmente în momentul acela nu mai aveam nici salivă în gură. Ce să-ţi spun, Cora, am aflat că tu eşti una din ălea care te culci cu redactorii ca să-ţi apară cărţile. Mi-am ridicat ochii neputincioşi, cred că am vrut să-i cer iertare, să implor milă, însă în momentul acela am văzut-o cum păleşte şi cum se clatină pe picioare. Se schimbase dintr-o dată la faţă.

Nu mai era Cora pe care o ştiam eu, se simţea vinovată, văzusem lucrul acesta limpede. Cora era vinovată şi acum ştia că aflasem adevărul. Era schimbată complet la faţă, se făcuse verde vânătă.. Am simţit cum îmi dă cineva cu parul în moalele capului, şi leşinul continua să se întindă în pieptul meu, ca un lac care mă ardea. Aş fi vrut să mor, în momentul acela mi-am dorit îngrozitor de mult să mor. Şi soţul meu mult iubit, ce-a zis ?, am auzit-o ca prin vis pe Cora, n-a sărit să-l scuipe pe ăla în faţă, să-l calce în picioare ? Avea vocea slabă, pierită, şi lucrul acesta îmi confirma şi mai mult că totul este adevărat. Când mi-am revenit Cora era lângă mine, mă sprijinea. M-am întors către ea şi am privit-o îngrozit. Era mută, vânătă. Ţi-ai revenit?, am auzit-o gâfâind, într-un târziu. Dacă ţi-ai revenit hai să mergem. Mi-a dat braţul şi am pornit. Trebuie să fi fost anemic pentru că mi s-a mai făcut rău de două ori pe drum. Când am ajuns acasă, m-am lăsat să cad în pat. Şi nu l-ai scuipat pe acela în faţă? am auzit-o iar pe Cora, de data aceasta rugător. Eu dacă eram în locul tău îl călcam în picioare. L-a înjurat pe Puiu T de nu ştiu câte ori, din tot sufletul, cu poftă, ca *şi* cum ar fi mâncat cuvintele, şi trebuie să spun că înjura birjereşte, cu un anume farmec, înjurătura avea în gura ei o suculenţă, o prospeţime şi o concreteţe crocantă. De ce taci? Eu dacă aş fi fost în locul tău îl omoram, dragule. Îl omoram. Da dacă eşti mămăligă, de fapt ce mămăligă, nici nu-ţi pasă! Bine, Ţucule, s-a mai îndulcit ea, o să vezi tu cum este când n-o să-mi pese nici mie. S-a ridicat, era întărâtată ca o lupoaică. Usca-i-s-ar sufletul să i se usuce, să dea Dumnezeu să-i fie casa pustie, şi să-i facă Dumnezeu binele pe care mi l-a făcut el mie! Arză-i-ar focul de jigodii, fir-ar a dracului de lume să fie, că asta parcă n-ar fi lume de scriitori, parc-ar fi de ţaţe şi de beţivani. Numai de bârfă, de fufe şi de chiolhanuri se ţin. Blestema şi

se mai uşura. Însă mie îmi era rău şi aş fi vrut să rămân singur. Am rugat-o să mă lase singur.

S-a uitat la mine să mă mănânce. Lasă-mă că nu ştiu ce-mi vine să-ţi fac şi ţie. Cum i-ai permis tu să spună ăla despre mine aşa ceva ? A dracului să fiu eu dacă o să mai vreau să ştiu de tine, până nu vii şi-ţi ceri iertare în genunchi. Că altceva nici nu meriţi, şi poate s-o răzbuna el Dumnezeu pe toţi, că toţi sunteţi nişte ticăloşi, nu vă interesează decât chefurile, bârfa şi să vă culcaţi cu tipele. S-a întors către mine şi m-a privit cu milă. Îi tremura maxilarul de jos, gata să izbucnească în plâns, şi totodată mă privea ca şi cum mi-ar fi implorat milă. Ce să fac acum, Ţucule, ce să fac? Am rugat-o iar să mă lase singur. Mi-a spus să nu fac vreo prostie. Lasă ca o să rezolv eu treaba asta. Dacă nu ţi-o place ţie ce am să-i fac, o să vadă el pe dracului, nici neam din neamul lui n-a păţit aşa ceva. A plecat amărâtă, spunându-mi că după ce mă întremez ea aşteaptă totuşi scuzele mele. Sunt convinsă că o să-ţi pară rău de modul cum ai procedat, eu n-aş fi procedat ca tine, Tucule, dacă aş fi fost în locul tău. Adu-ţi tu aminte cum te-am iubit eu pe tine, şi ce ţi-am spus eu ţie. Am închis ochii şi am leşinat. Voiam să mă scufund din nou în apa luminoasă a magmei care era subconştientul meu. Am văzut din nou stele galbene şi verzi şi roşii şi albastre. Când a venit din nou era mai liniştită. Cum îţi e, Ţucule, Ţuculescule?, a glumit ea. Mă alinta cu acest Ţucule, şi eu intr-un moment de inspiraţie în loc de Tucule, spusesem Ţuculescule, şi chiar o alintasem cu acest apelativ, Ţuculescule, care era numele marelui pictor român. Am întâlnit-o pe jigodia ăla care ţi-a spus, şi 1-am scuipat în ochi. Şi-a cerut scuze, şi a zis că-i pare rău. A făcut-o că a vrut să ne despartă, Alex, de asta a făcut-o, că aşa sunt ăştia nişte jigodii. Scriitori şi poeţi, ptiu!, nişte beţivani ordinari

ca ăla, ca Octavian Stoica, şi-a nenorocit proasta aia viaţa ca să-l salveze. Aici a maimuţărit-o pe aia cu care trăia Octavian Stoica, o femeia care se căsătorise cu el ca să-l facă să renunţe la băutură. Ca să-l redea creaţiei, să nu-l lase să se rateze.

A văzut mâncarea pe care mi-o lăsase. Vezi, Alex, dar n-ai mâncat nimic. Ce e cu tine, mă băiatule? Tu vrei să mori ? Mă privea în faţă speriată, înţelesese probabil că se întâmplă ceva foarte grav cu mine. Vreau să mor, Cora, mi-am auzit vocea pustie, străină... Nu vreau să mai trăiesc. M-a privit tulbure mult timp. Ba ai să trăieşti, e bine !? Aşa am hotărât eu. Adevărul este că alaltăieri, şi ieri, de când plecase Cora, deci, în momentele când mă trezeam, când mă ridicam la suprafaţă din nivelul acela gălbui roşietic al inconştientului colectiv, mă gândisem numai la Elena. O văzusem în faţa ochilor privindu-mă cu o expresie de îndurerare şi părere de rău. Dacă n-ar fi plecat, astăzi n-aş fi ajuns aici. În acelaşi timp însă începeam să "degust", dacă acesta este termenul cel mai bun, cel mai potrivit, starea pe care o trăiam. Mă hrăneam din această suferinţă metafizică aşa cum se hrăneşte un condamnat la moarte din amintirea momentelor fericite din viaţa lui. Şi de ce vrei tu, Tucule, să mori? Cora mi-a pus mâna pe frunte. Ai temperatură, nu e bine, am auzit-o. Pentru că nu mai am pentru ce trăi, am şoptit. După care s-a lăsat o linişte de pâslă, de casă în care locuiesc doi oameni foarte bătrâni. Prin minte mi-a trecut ca o sârmă înroşită în foc ideea că pe Cora o iubesc mai mult decât pe E1ena, că această dragoste este foarte profundă, dacă am putut eu să nu mai ştiu de mine atâtea zile, după ce am aflat ce mi-a spus Puiu T despre ea. De ce nu vrei să mai trăieşti, dragule, pentru că e lumea asta aşa cum este, pentru că nu-ţi apar cărţile? Lasă, Ţucule, că le învingem noi pe toate. Tu eşti prea cinstit şi prea curat, asta e. Însă va fi de ajuns să "izbucneşti", cum s-a întâmplat cu

Nichita, cu Păunescu, cu Blandiana. Tu ai deja un nume. Cora mi-a adus nişte sandvişuri făcute în pripă. Măcar câteva guri să iei, Alex. Nu se poate aşa. Cora, eu cred ca am făcut şocul acela, după ce mi-a apus Puiu ce mi-a spus, pentru că te iubesc. Şi dacă se întâmplă cu mine ce se întâmplă este pentru că te-am pierdut. Pentru că te-am pierdut, de asta nu mai am pentru ce trăi, înţelegi ?

Înţelesese bine, dar a continuat să facă pe proasta, sau ca şi cum nu ar fi auzit nimic, adică a continuat să lupte. De ce să mă pierzi, dragule ? Tu crezi că sunt eu aia să le fac pe plac la toţi ticăloşii. Ahă hăăăâ, dacă ai şti tu câtă murdărie e în lumea asta literară, te-ai lua cu mâinile de cap. Lasă, Tucule, vorba lu Nichita, "nu mor caii când vor câinii, şi nici câinii când vor caii", dacă ar fi fost aşa, demult s-ar fi dus lumea asta pe copcă. Am luat câteva guri dintr-un pateu. Cora nu face pe naiva. Tu nu ştii ce s-a întâmplat cu mine. Hai, mai ia o gură, numai una, Tucule. Era drăguţă, însă inima în ea era cât puiul de pitulice. O simţeam foarte bine cât este de emoţionată şi încordată. Ce s-a întâmplat, dragule? De supărare te-ai dus şi te-i îmbătat criţă, nu-i aşa. Mai bine i-ai fi dat ticălosului una peste bot. Pentru că să ştii, dragule, că din invidie ţi-a spus el ce ţi-a spus, parascovenia mamii lui de jigodie. Pentru că nu m-a avut el şi, ca vulpea aia care nu ajunge la struguri, ce-a zis, ia să-1 nenorocesc eu pe ăsta, să nu-1 las să fie fericit. Dacă nu sunt eu fericit, nici alţii să nu fie, ascultă-mă pe mine, aşa e neamul ăsta românesc blestemat, fi-i-ar mama dracului să fie, că până când nu vede românul capra vecinului moartă în coteţul nefericitului nu e el fericit. Aşa şi cu ăsta.

Vorbeşti mult, Cora, eşti obositoare. Nu înţelegi ? După ce am auzit vestea asta am făcut un şoc. N-am mai ştiut ce se întâmplă cu mine. Am început să alerg pe străzi. Am luat-o

către Băneasa, pentru că îmi aduc aminte că am trecut pe lângă Casa Scânteii, şi mi-am amintit vag că aici lucrez eu. Am ajuns într-un lan de porumb. Îmi aduc şi lucrul acesta aminte, pentru că am avut senzaţia că verdele porumbului îmi face bine. Apoi nu îmi mai aduc aminte nimic. Decât momentul re-venirii la realitate, când m-am trezit tot în porumbi, pe o movilă, sau mai bine zis pe un deluşor. Eram răstignit pe cruce. A fost o realitate faptul acesta pentru că îmi aduc aminte că vedeam valea pe care a văzut-o şi Mântuitorul înainte de a-şi da viaţa. La picioarele crucii, în genunchi, stăteam tot eu, însă aşa cum arătam în adolescenţă, îmi aduc aminte totul, sunetul tălăngilor unei turme, fiecare sunet în mod distinct. N-am apucat să-mi dau duhul căci i-am văzut venind pe Daniel Turcea însoţit de Domnul Iisus Christos, care mi-a spus să mă dau jos de pe cruce. Mi-a făcut semnul să mă dau jos, pentru că păcatele poporului român sunt iertate. Eu fusesem cel care luase asupra lui păcatele acestui neam. Înţelegi? Asta nu este un vis oarecare.

Cora mă privea cu o expresie stranie pe chip: nu era groază, sau numai spaima pe chipul ei, ci mai degrabă un amestec de expresii, de la uimire la groază, de milă. Daniel Turcea o să moară în curând, are leucemie, a şoptit Cora. Cred că fără să-şi dea seama. Şi cred că şi tu ai tot leucemie, a încheiat ea cu privirea împietrită. Am simţit cum mi se luminează chipul. În mintea mea se făceau legături ciudate. Deci de acea venit Daniel. Pentru mine n-are nici o importanţă, Cora. Ţi-am vorbit parcă de acea stare pe care am trăit-o de multe ori, şi la care m-am gândit îndelung. A fi sau a nu fi e acelaşi lucru şi nu are nici o importanţă dacă trăieşti sau nu. Alex, nu mă îngrozi! Sunt şi aşa destul de bătută de Dumnezei, mă mai sperii şi tu… Vreau să te faci bine, şi orice s-ar întâmpla, o să fiu alături de tine până la capăt. Aş vrea să-

ţi povestesc ce s-a întâmplat mai departe, Cora. După ce am ajuns acasă, de fapt cred că asta a început mai demult, poate de când am coborât de pe cruce, de atunci am început eu să vin către casă, pentru că în timp ce veneam către casă, instinctul din mine ştia drumul. Picioarele cunoşteau drumul, aşa cum se întâmplă cu beţivii, care ajung întotdeauna sigur acasă. Deci în timp ce veneam către casă, Cora, aveam o senzaţie ciudată de imponderabilitate, ca şi cum aş fi mers şi prin lumea asta şi prin lumea ailaltă în acelaşi timp, ca şi cum aş fi aparţinut ambelor lumi. Sau ca şi cum aş fi fost numai suflet. Iar când am ajuns acasă am avut un fel de leşin, am căzut într-un leşin groaznic de fapt, pentru că acum sunt convins că eu am capacitatea să mă "scufund" în subconştientul colectiv.

Nu mă auzea bine, sau nu vorbeam eu prea clar. pentru că şi-a apropiat tâmpla da gura mea. Avea o expresia tâmpă, Dumnezeule, care o făcea atât de frumoasă şi de nevinovată. M-a privit cu nişte ochi mari şi puri ca nişte lacuri de munte, verzi de atâta puritate. I-am spus, încercând să zâmbesc şi mângâindu-i părul, orice s-ar fi întâmplat, Cora, în momentele acestea eşti uimitor da frumoasă, eşti ca un copil de frumoasă. Mai bine m-ai fi apărat, mă, Ţucule, şi mai bine ai şti să mă păstrezi, pentru că îţi spun,Alex, tu o soţie ca mine nu mai găseşti. I-am sărutat mâna. Sufletul îmi era plin de o bunătate imensă pentru ea, era posibil să fie femeie vicioasă, sufletul însă îi era minunat. Începuse-i să spui despre scufundarea ta în subconştientul colectiv al neamului tău, am auzit-o murmurând. O priveam ca printr-o ceaţă şi vedeam că este foarte speriată. Dar ciudat, mă simţeam vlăguit, coboram în starea aceea de leşin groaznic, am înţeles bine lucrul aceasta. Sufletul îmi era uşor de parcă s-ar fi pregătit să se înalţe la ceruri, şi voiam să rămân singur. Am rugat-o pe Cora să mă

lase singur. De ce, Tucule, ? Simt că mă scufund din nou în nivelul primordial al subconştientului colectiv, aş vrea să mă las în voia acestei stări.

Bine, Tucule, a apus, cum vrei tu. Îi era milă de mie şi totodată citeam spaima pe chipul ei. Cu siguranţă crede că mi-am pierdut minţile, am auzit gândul vorbind singur înlăuntrul meu. S-a retras, am auzit uşa închizându-se, însă apoi cred că a revenit, ca să mă păzească, pentru că am avut vag impresia unei umbre de femeie (era ceva inconfundabil care îmi spunea că este femeie) care stă la capul meu. Când i-am spus mai târziu, m-a privit dusă pe gânduri. N-am fost eu, dragule, cred că a fost moartea, dacă nu cumva o fi fost Maica Domnului.

A doua zi când a venit mi-a adus nişte supă într-un sufertaş. Hai, Tucule, scoală-te şi mănâncă. Fă efortul, iubitule, dacă ţii măcar cât de cât la mine, ia 20 de linguri de supă, că pentru tine am făcut-o. Şi ţi-am făcut-o cu atâta dragoste, Ţucule. Supa era bună. Mi-a adus şi nişte medicamente, nişte întăritoare. Tucule, numai leucemia să nu ai, dragule, că te scoală draga ta şi din moarte. Mi-a luat capul în braţe şi mi 1-a strâns la sânii ei care miroseau a poiene de munte. O, dragul, de el. Doamne, că mi 1-au lovit duşmanii de moarte. Că el mă iubea atât de tare încât atunci când a auzit că eu nu i-aş fi fost fidelă a simţit că pierde totul pe lumea asta. Dar nu-1 las eu să moară. Nu-1 las eu să mă piardă, o să mă lupt cu jigodiile până în pânzele albe, şi tot îl câştig eu pe Tucul meu, pe iubitul meu, care m-a avut toată, toată, şi m-a posedat pădurosul, şi puternicul, parcă ar fi fost Zeus, şi eu m-am dăruit toată lui. Acum cred că plângea, mă strângea la pieptul ei şi se legăna cu mine plângând. Am rugat-o să înceteze că o să mă pun şi eu pe plâns. A stat lângă mine până am mâncat tot. Mi-a dat apoi să iau medicamentele. Aşa, Tucule, nu numai când iubeşti femeile să fii voinic, şi-a

aplecat gura la urechea mea, ca un taur m-ai posedat, Tucule, şi au am fost înnebunită, apoi mi-a luat lobul urechii în dinți. Şi acum aş vrea să ieşim să facem numai câțiva paşi, că nu te-ai mişcat deloc zilele astea.

M-a ajutat să mă îmbrac. Cămaşa asta nu-mi prea place, Tucule, dar hai, mergem acum aşa. Ne-am plimbat puțin pe străduțele liniştite şi umbroase din împrejurimi. M-am întâlnit cu Fati, mi-a spus Cora, avea nu ştiu ce să-ți spună, n-a vrut să-mi zică mie, i-am spus că eşti bolnav. Vasile Petre Fati era colegul meu de grupă, mai mare cu vreo şase ani decât mine, şi apucase să public câteva volume. Nu-l evitam dar după ce începuse să se vorbească despre mine mai ales "pe tăcute", îmi dădusem seama că invidia începuse să-i țâşnească şi lui prin față. Ne întâlnisem o dată în Cişmigiu, îl vedeam chinuit de invidie, încercase să arunce câteva ironii şi mişteuri, era constănțean de origine, şi psihologia portului îşi pusese amprenta asupra formației sale.

Am dat a lehamite din mână, nu voiam deloc să-1 întâlnesc pe Fati. M-am gândit în momentul acela la Daniel Turcea despre care se ştia dinainte "că se va duce", că era bolnav de leucemie, îmi era drag, cu al aş fi stat sub un nuc toată viața, să stăm amândoi la umbra unui nuc şi să tăcem. Despre ce am mai discutat atunci cu Cora? Aşa, că Virgil (când pronunțam numele ăsta mă gândeam la Virgil Mazilescu) acum vreo două săptămâni, la Mogoşoaia, stând el la o masă cu Preda i-a zis lu Preda, că dacă tot îl cheamă Ceauşescu din când în când să se consulte cu el, de ce nu-i spune, domnule, nimic despre cenzură, despre condițiile de viață ale acestui popor, care se înrăutățesc pe zi ce trece ? De ce nu dă, domne, libertatea de gândire? Mazilescu se luase de Preda că adică pe el Ceauşescu 1-ar asculta mai mult, şi el, Preda, n-ar păți nimic. Marin Preda îl ascultase, şi apoi dăduse din umeri, ce adică

asta era treaba lui,"ce, eu sunt Tudor Vladimirescu?" sau "cine sunt eu, Tudor Vladimirescu?. Pe Virgil chestia asta îl înfuriase rău de tot pentru că a doua zi o povestise la restaurantul Uniunii Scriitorilor în gura mare. Era pilit, bineînțeles, pentru că în momentele când era treaz Mazilescu era un om blând şi tăcut.

Cora îmi povestea chestia asta într-un fel care o avantaja pe ea,adică după ce povestise chestia asta Mazilescu se ridicase în picioare şi le strigase la toți, întorcându-se către toate mesele, că adică asta suntem cu toții „nişte laşi" „nişte farisei", nişte jigodii, şi că de fapt aşa ne trebuie, ar trebui să ne pună căluşul în gură şi mai rău. După acea Virgil băuse cu poftă o jumătate de sticlă de votcă, şi cum se afla în picioare, cu sticla în mână le strigase, să se ridice în picioare câți dintre ei erau scriitori adevărați, şi nu jigodii, că în lumea scriitorilor, în Uniune, cum o fi zis el, au intrat şulfele şi jigodiile, iar scriitorii adevărați nu mai au loc de jigodii. Ăsta este adevărul! Apoi țipase în gura mare, cu vocea lui joasă, aşa beat cum era, "căraţi-vă dracului afară, curve nenorocite, jigodii împuțite, farisei ordinari, care ați pus mâna pe tot, care mâncați Fondul Uniunii şi altceva nimic nu vă mai interesează.

Apoi nu ştie ce s-a mai întâmplat, Mazilescu, după ce s-a uşurat că le-a zis-o în față, a adormit cu capul pe masă. S-au făcut toți că n-au auzit, şi nu i-a băgat nimeni în seamă. Aşa că asta este, dragule, a conchis Cora, Virgil le-a spus-o în față, bravo lui, că nu sunt decât nişte jigodii. Şi tu în loc să-1 scuipi pe ăla care ți-a spus despre mine ce ți-a spus, tu ai făcut un şoc, şi ai rupt-o la fugă, ca să te ascunzi în nişte nenorociți de porumbi. Virgil l-ar fi scuipat în față pe ăla. Apoi după un timp, parcă tu n-ai şti ce invidiați sunt toți ăştia mari. Ei simt că tu eşti mai mare

decât ei. Că tu o să rămâi în istoria literaturii române, pe când despre ei nici dracului n-o să mai ştie nimic. Parcă Nichita nu e la fel invidiat. Ştii ce zic despre Nichita, nenorociţii, jigodiile,că altceva nici nu merită să le zici, că e impotent, că nu e bun de nimic, şi de aia 1-au părăsit femeile. Spune şi tu dacă aşa ar trebui să se vorbească despre un mare poet român.

Cora avea chef de vorbă, am înţeles-o că se descărca şi ea cum putea şi cum prinsese un moment bun. De fapt ţintea mai departe să mă convingă ea pe mine, că ăia care-mi spuseseră chestia asta o făcuseră pentru că erau invidioşi pe mine, pe noi amândoi, că am putea să fim un cuplu de poeţi unit şi fericit, şi nu mai puteau nenorociţii de invidie. Cora însă nu realizase că eu înţelegeam care este adevărul. Şi era foarte adevărat lucrul acesta, pentru că în zilele următoare, când m-a scos din nou la plimbare (parcă aş fi căţeluşul tău, Cora, însă e bine, mulţumesc Lui Dumnezeu, că am un stăpân atât de bun ca tine), Cora a reluat din nou tema aceasta. Se luptase sărăcuţa pentru mine, ăsta este adevărul, ca să mă readucă la viaţă, ce nu-mi adusese ?, stătuse lângă mine şi îmi dădea şi cu linguriţa, numai ca să mă întremez. Aşa, dragule, mănâncă, să mai prinzi puteri, că ţi-ai mai revenit, ai prins roşaţă în obraz. Lasă că or să regrete ei pentru răul pe care au vrut să ţi-1 facă, pentru că nenorocitul ăsta a vrut să te elimine din poezia românească. Iar tu, ca prostuţu, l-ai lăsat să te doboare. Însă noi o să le facem duşmanilor noştri în ciudă şi tot o să ne căsătorim, iar eu o să-ţi fac nişte copilaşi să duduie pământul sub picioarele lor. Cora era optimistă şi mărturisesc îndurerat că o admiram, că mă impresiona lupta ei de femeie care voia să-şi întemeieze un cămin.

De fapt Cora era atât de orbită de idealul ei de a-şi vedea cuibul realizat, de a-şi întemeia un cămin, încât nu înţelegea o mulţime de lucruri. În primul rând nu mă cunoştea pe mine. Aşa că a trebuit să-i explic, s-o fac să realizeze lucrul acesta. Uite, Cora,eu vin ca şi Blaga, dintr-un sat românesc, dintr-un sat din Vâlcea, şi sunt născut din părinţi cinstiţi şi vrednici, aproape că nici nu merit eu părinţii pe care mi i-a dat Dumnezeu. Cora a spus să nu zic lucrul acesta. Vreau să spun, draga mea, că m-am născut cu această puritate cu această cinste, cu această sete de adevăr în mine. Le am în codul meu genetic, în subconştientul meu, sunt fundamental marcat de ele. De aceea venind în Bucureşti, venind în această lume a scriitorilor eu am suferit brusc un impact, descopeream îngrozit că nu reuşesc să mă adaptez. Sunt ca un infirm în acest oraş întins la nesfârşit ca o balegă in Bărăganul acoperit de bălării şi de arşiţă, şi în această lume a scriitorilor, care este o adunătură de toate specimenele umane, de la delincvenţi până la oameni de o puritate extraordinară. Care n-au ce căuta în această adunătură, a conchis Cora. Aşa este, dar în sfârşit, acesta e nenorocul lor, ca să publici nu poţi să trăieşti retras într-un sătuc din creierii munţilor, trebuie să locuieşti la Bucureşti şi să stai toată ziua călare pe edituri şi pe redacţii, că dacă nu le baţi toată ziua pragul nu te publica nici dracului. Aşa e, a mai zis Cora înţepată.

O vedeam că începe să înţeleagă unde vreau eu să ajung. Asta e Cora, crede-mă, ţin foarte mult la tine, ai un suflet extraordinar, dar s-a întâmplat această nenorocire, nenorociţii ăştia de redactori, văzându-te frumoasă, şi cum sunt nişte ticăloşi, au vrut să se culce cu tine, şi ţi-au spus-o în faţă, dacă nu te culci cu ei, sau cu el, cine mama mă-si o fi fost ăla, crăpa-i-ar fierea în el să-i crape, de nenorocit, ţi-a spus-o verde în faţa, ori te culci cu mine şi în cazul ăsta îţi

public cartea, ori nu te culci, şi în cazul ăsta n-o să mai apari niciodată. Şi tu, nenorocita de tine, ţi-ai spus în mintea ta, uitându-te probabil la el, ăsta nu e nici urât, nu e nici prost, şi dacă mă duc la următorul redactor ăla o să-mi spună la fel, şi dacă nu-i cedez ăstuia acum tot o să-i cedez unuia mai târziu. Ori eu sunt interesată să-mi public, să-mi apară mai repede cartea, nu să aştept. Şi în cazul ăsta tu te-ai culcat cu el, Cora, deşi eşti o fată extraordinară, ai un a suflet nemaipomenit. Ţi-ai zis însă în sinea ta că un culcat cu un bărbat nu e cine ştie ce, orice femeie greşeşte pe lumea asta, lasă că peste câtva timp o să-ţi găseşti tu un băiat bun, care o să te preţuiască la adevărata ta valoare şi tu o să-l iubeşti pe el, şi o să investeşti suflet şi dragoste în el, şi o să fie bine, o să fiţi o familie unită, şi el n-o să afle niciodată.

Şi ăla am fost eu pentru tine, Cora, numai că s-a întâmplat ca dobitocul ăla să-mi spună adevărul despre tine, mai bine nu mi l-ar fi spus niciodată, şi s-a mai întâmplat ca eu să fiu un dobitoc însetat de puritate, de cinste şi de adevăr, şi să nu pot să mă căsătoresc niciodată cu o tipă care a fost a altuia, care s-a mai și vândut pe deasupra,și mai îmi toarnă și baliverne. Cora făcea fețe fețe, chipul ei căpătând toate nuanţele curcubeului. Cred că nici nu mai respira. Asta e, Cora dragă, i-am spus, este mai bine aşa, să fim cinstiţi unul faţă de altul, pentru că eu te preţuiesc, ţin foarte mult la tine, te iubesc foarte mult, ţi-o jur, ţin foarte mult la tine şi-mi e o milă îngrozitoare de tine, şi de amândoi. Cora a stat aşa în poziţia asta un timp, nu mai respira, mă privea numai îngheţată, fiartă, dacă acest cuvânt este mai potrivit. Apoi am văzut-o cu buzele strânse ieşindu-i săgeţi din ochi. Asta ai înţeles tu, Alex, din tot ce ţi-am spus eu până acum? Păcat de mintea ta, băiatule, nenorocitule, că n-o să fii niciodată fericit în viaţă, şi n-o să fie nimic de capul tău, cum nu va nici de al lui Nichita, alt mare nenorocit pe lumea

asta, ca şi tine. Uite, ce e, de Nichita te rog să nu te legi, să nu-1 amesteci tu între noi, el este pe altă linie. Fiecare cu tragedia lui. Despre mine poţi să zici ce vrei, dar pe Nichita, te rog să-l laşi în pace. Fiecare îşi duce crucea lui.

Cora a privit înaintea ei ca şi cum ar vrut să pară nepăsătoare. Dar nu era aşa. Îi venea să plângă. Cora, i-am luat mâna şi i-am sărutat-o, decât să ne căsătorim şi să ne despărţim, peste nu ştiu cât timp, rânindu-ne unul pe altul, mai bine să rămânem prieteni. Crede-mă, te înţeleg, şi ţin la tine foarte mult. Nu pe tine te condamn, ci pe jigodiile ălea. Cora a înţeles perfect ce am vrut să spun. O lacrimă mare ca o bilă de sticlă i se scurgea încet pe obrazul stâng. Da, mă Alex,dar de ce să sufăr eu dacă nu sunt vinovată? A tăcut gata izbucnească în plâns. Pentru mine tu erai soţul meu. Adu-ţi tu aminte cum m-am dăruit ţie, atunci. Ţi-am dăruit tot ce-am avut eu mai bun, Alex. De asta îmi pare rău, că tu nu ai înţeles ce trebuia să înţelegi. Am tăcut. Peste acoperişurile oraşului se lăsase pustiul. Ce trebuia să înţeleg, Cora? Şi-a şters lacrimile şi a răspuns după mult timp. Că o soţie ca mine, să te facă fericit şi să aibă grijă de tine, n-o să mai găseşti niciodată, Alex.

Avea vocea întunecată, şi toată fiinţa ei era neagră de tristeţe şi de supărare. Şi dacă ţi-ai aduce tu aminte bine, a continuat ea, când m-ai avut prima dată, că tu m-ai avut, m-ai dorit ca un nebun, şi m-ai posedat ca un însetat, dacă te-ai fi uitat după acea ai fi văzut că am fost fată mare. Dimineaţa erau pe cearşaf două picături da sânge, eu 1e-am păstrat chiar să ţi le arăt, dar mi-a fost ruşine. Am tăcut, n-am zis nimic. Am privit în sus. Peste oraş se lăsase o lumină roşie, apocaliptică. De, Cora, dacă aşa a fost destinul nostru, am mai spus.

8

După acest moment profund şi dureros pentru mine, am pierdut ca să spun aşa memoria cronologiei în care s-au desfăşurat evenimentele. Oricum este vorba de perioada I976-1983, decembrie, când a murit Nichita Stănescu. Îmi aduc aminte, să fi fost toamna anului 1976, o toamnă ca o femeie cu sufletul pustiu, nebună şi cu sufletul pustiu, eram pe o stradă de pe lângă Cartea Românească, una din străzile care dau în Nuferilor, în dreptul Ministerului Învăţământului. Mircea Ciobanu, cobora pe strada asta, urmărea o tipă, era în urma ei, de lucrul acesta îmi aduc perfect de bine aminte pentru că am vrut să-1 opresc să discut cu el, iar el şi-a dus un deget la buze, în semn de sttt, adică nu vorbi pentru că nu am timp acum. Din spate venea poetul Ieremia Gheaţă, care era numele lui adevărat. Era mai mic decât mine, un adolescent aproape, însă un poet foarte talentat. Şi el era unul din poeţii pe care ticălosul de Ciobanu îi ducea cu vorba fără să-i publice. Avea la el, la Mircea Ciobanu, un volum de nu ştiu câţi ani. Gheaţă a ajuns lângă Ciobanu, gâfâind, şi a început să-i care pumni.

- I-a ascultă mă, ticălosule, tu ştii că eu eram să fiu omorât, mă? Era să mă calce o maşină, tu-ţi ăia şi ăia, tu-ţi aia a mă-tii, de ticălos ce eşti, şi dacă mă călca maşina, ce făceam eu, mă nemernicule, că nu rămânea din existenţa mea nimic în literatură. După ce muream eu mi-ai fi aruncat volumul.

Şi dă-i cu pumnii şi cu picioarele în Ciobanu. La început acesta nu ştia ce să creadă, s-a dumirit însă repede, şi cum era mai înalt şi mai voinic decât Gheaţă, se apăra împingându-1 pe aceasta cu mâinile. Gheaţă însă insista. Am venit şi eu să-i despart, de fapt să-1 potolesc pe Gheaţă, şi într-o oarecare măsură am reuşit. După ce 1-am mai potolit Ciobanu a întins-o, mai mult de ruşine, cred, pentru că între timp începuse să se adune lume. Am căutat să-1 iau pe Gheaţă cât mai repede din

locul acela căci era posibil să apară vreun miliţian. Aşa că 1-am tras la o parte şi ne-am cărat de acolo. A zis că dă o bere sau un coniac, şi ne-am dus într-adevăr la o cârciumă, undeva în apropierea Cişmigiului. După ce am băut noi un rând, parcă-1 văd înveselit pe Gheaţă.

- Bă, proşti suntem, bă Alexandre. În loc să ne unim amândoi şi să-i fi cărat, tu-i mama lui de jigodie, la pumni în cap, pentru că ticălosul ăsta îşi bate joc de noi cum îşi doreşte, ca să le publice pe pipiţele cu care se culcă, tu sari ca să-i iei apărarea.

Mi-am adus aminte de destinul Corei, am simţit cum mi se încleştează dinţii.

- De, mă, Ieremia, poate că o exista vreun Dumnezeu, acolo, în ceruri şi o vedea. Nu ştii tu proverbul, fiecare pasăre pe limba ei piere.
- Ahăhă, s-a înfuriat iar Gheaţă, până or să piară păsările ăstea de pradă, ascultă-mă pe mine, prietene, pierim noi.

Parcă ar fi avut o presimţire, pentru că peste câteva luni a murit. Dumnezeu să-1 odihnească, pentru că poetul acesta avea un suflet minunat. M-am gândit însă mult la scena aceea în care el îl înjura pe Ciobanu şi dădea cu pumnii în el, şi avea dreptate. Adică în ultimă instanţă el, Fiinţa aceea care era pe lume poetul Ieremia Gheaţă (aşa semna el cu Ie) venise pe lume cu un har, talentul său, pe care i-1 dăduse Dumnezeu. Şi harul ăsta venise foarte de departe, de la strămoşii lui, din tată în fiu, şi el, omuleţul ăsta mic, care era Gheaţă, îşi pusese harul adunat de la moşii şi strămoşii lui, cum ai aduna rouă, sau dăruit de Dumnezeu, şi îl pusese în cartea asta de poeme pe care i-o încredinţase lui, lui Ciobanu, să i-o publice, că pentru asta era redactor la Cartea Românească. Şi el în loc să-şi facă datoria îşi bătuse joc de el, de poetul Ieremia Gheaţă. Ba, mai mult, între timp o maşină era să-1 calce pe Gheaţă, şi

în cazul în care el ar fi murit, volumul lui de poezie, în care se turnaseră suferinţele şi visurile moşilor lui, n-ar mai fii ajuns la suprafaţă. S-ar fi pierdut. În

În cazul acesta cu ce drept jigodia de Ciobanu ar fi săvârşit acest sacrilegiu, ştie el, realizează el, ticălosul, ce înseamnă această pierdere ? Nu ştiu, să-1 întrebăm, i-am sugerat Iui Gheaţă. Să-l întrebăm pe mă-sa, eu sunt ardelean, ascultă-mă pe mine, ăstuia, şi ăstora ca el, că sunt o groază, şi ei conduc treburile în ţara asta, că de aia nu merge nimic bine, mai potrivit ar fi să le dai cu parul în cap, ca la şarpe. Peste câteva luni, sau nu mai îmi aduc eu aminte exact când s-a întâmplat, am auzit că poetul Ieremia Gheaţă a murit într-un accident de maşină. Aşa a fost destinul lui, Dumnezeu să-1 odihnească, a zis poetul Dan Laurenţiu, cu barba aia a lui roşcată, de drac, sau de om strâmb, avea el un picior mai scurt însă aşa nu era om rău. Eram la masă la Uniunea Scriitorilior, şi am turnat din paharele noastre pe jos, să se scurgă în pământ, vin sau ca aveam în pahare, ca să ajungă şi la poetul Ieremia Gheaţă, mort în floarea vârstei, fără să apuce nici el să dea cât de cât o operă mai substanţială, ca acel amărât de Bogdan Amaru, pentru care fusesem eu la Eugen Jebeleanu. Şi Mircea Ciobanu îşi atinsese scopul lui diabolic, nu-1 publicase pe Gheaţă, îl amânase de ani de zile ca să-i arunce apoi volumul în cine ştie ce sertar.

Dan Laurenţiu care era redactor la Luceafărul, îl publicase de câteva ori pe Ieremia, şi iată că acum turna şi vin în pământ, ca să ajungă vinul nostru în lumea de dincolo la nedreptăţitul poet Ieremia Gheaţă. Dumnezeu să-1 odihnească. M-am gândit la momentele mele de transă, când reuşeam să cobor în subconştientul colectiv al acestui neam, şi de flecare dată când reveneam la suprafaţă eram şi mai îngrozit, cu dureri de cap, cu sufletul pustiu. Deocamdată, în afară de Cora, nu

vorbisem nimănui despre experienţele mele extatice, profunde, eram însă absolut convins de marea posibilitate de cunoaştere pe care mi-o oferea această aventură a mea spirituală. Îmi mai aduc aminte de o altă experienţă, care m-a emoţionat profund, pe care am trăit-o cu Cora, sau mai bine zis cu "femeia", femeia absolut minunată care era fiinţa aceasta. După ce avusesem discuţia acea de o sinceritate dezarmantă, în care îi explicasem de ce nu ne putem noi căsători, plecase supărată pe mine. Un timp mă evitase, nu ne mai întâlnisem. Nu mă simţeam deloc vinovat, pentru că îi spusesem că ţin foarte mult la ea, şi că rămânem prieteni în continuare. Prieteni, prieteni, dar vezi ca ai ştiut şi tu să profiţi ca bărbat de mine, şi nu te-ai dat deloc în lături să profiţi, vezi? Era amărâtă, şi amăreala asta care era în fiinţa ei o făcea să fie nespus de frumoasă. Acum ne întâlnisem la Uniunea Scriitorilor, ne mai întâlnisem de câteva ori, deşi ne evitasem, şi observasem că se apucase de fumat. Acum de pildă fuma. M-a rugat s-o invit la o cafea, dar în altă parte. Asta însemna că are ceva să-mi spună. Unde vrei tu, i-am spus, ca să vezi că ţin foarte mult la tine. Mi-a aruncat o privire rece, plină totuşi de curiozitate. Am mers undeva pe lângă Piaţa Romană, voia de fapt s-o conduc şi acasă. Am condus-o câteva sute de metri.

Erau nişte străzi frumoase, pline de pacea şi de lumina castanilor. S-a oprit în faţa mea. Parcă se înălţase pe tocuri. Avea o expresia de mândrie, şi în acel moment mi s-a părut foarte frumoasă. Alex, am auzit-o, privindu-mă drept în ochi. Insist să ne căsătorim. Pentru mine este foarte important lucrul acesta, insist să-mi ceri mina, Alex. Nu te rog şi nu-ţi cad la picioare. Vorbea rar şi apăsat, şi pe mine lucrul acesta m-a inhibat. Nu mai era familiară şi blândă Cora, parcă era o instituţie care mă privea în ochi şi îmi vorbea clar şi apăsat. Vei fi foarte fericit, Alex, nici un bărbat de pe lumea asta nu

va fi atât da fericit ca tine. Apoi mândria ei, poza aceea care-i da o prestanţă extraordinară, parcă s-au mai înmuiat. Tu vei fi cel mai câştigat din această căsătorie, Tucule. Iţi voi fi cea mai credincioasă soţie. Iţi promit lucrul acesta! M-a privit în ochi muşcându-şi buza de jos, pentru că îi venea să plângă. O, Doamne, Cora, cât de mult mi-am dorit eu lucrul acesta, şi ce fericit aş fi fost să se împlinească visul acesta, dar tu ai fost, Cora, cea care 1-ai spulberat, din cauza ta nu pot au acum să mă căsătoresc cu tine. Cred că eram foarte tulburat pentru că am văzut-o şi pe ea cutremurându-se, sau mai degrabă cred că fusesem prea dur cu ea. Poate reuşeşti să treci peste tine, Tucule, îţi promit că îţi voi fi cea mai credincioasă soţie. Era să-i spun că am mai auzit eu promisiuni din astea, de fapt mă gândisem la altceva, şi anume la ideea că toate promit ca tine, Cora, şi până la urmă femeia face tot ce ştie ea, aveam doar habar ce înseamnă viclenia femeii. M-am gândit la Elena şi în momentul acela chiar am văzut-o înaintea ochilor, cu chipul plin de o milă luminoasă. Am mai păţit cu una, Cora, cu una Elena, tot aşa frumoasă şi bună ca tine, până în ultima zi a stat în braţele mele, şi s-a dus apoi şi s-a măritat cu ăla care i-a oferit mai mult decât mine. Şi Ciobanu, sau cu cine te-ai culcat tu, ţi-au oferit mai mult decât mine, de aia te-ai culcat cu ei.

Astea le-am spus însă în gând pentru că în momentul acela începusem să tremur. Tucule, tu ai un suflet ales. Şi eşti un băiat foarte deştept, foarte dotat.Treci peste tine, depăşeşte-te pe tine, Tucule, toţi oamenii mari aşa au făcut. Am clătinat din cap hotărât, şi cred că i-aş fi zis altceva mai dur dacă ar mai fi insistat. Bine, Alex, am auzit-o cum vrei tu, dragule. Voia ta a fost şi atunci când ai vrut tu să mă ai, şi pentru că ai vrut tu am vrut şi eu. Eu atâta vreau sa-ţi spun, am ţinut; foarte mult la tine, şi alt bărbat nu cred că voi mai iubi. Şi

spre deosebire de tine eu nu-mi iau cuvântul înapoi, orice s-ar întâmpla. Dacă eu aş fi în locul tău n-aş face ca tine. Şi dacă tu nu vrei să fii bărbatul meu, aş vrea să fii convins că eu voi fi până la moarte femeia ta. Plângea în ea pentru că lacrimile i se scurgeau pe obraz fără să scoată un suspin. Vrei să-mi pun capăt zilelor, Cora… Eram îngrozitor de tulburat. De ce îmi este dată mie atâta suferinţă oare, am mai spus. Bine, dragule, a zis, înălţându-şi bărbia într-o expresie de mândrie. O să-ţi pară rău, să ştii, îmi pare rău de tine că te-ai dovedit mic. După ce se umilise implorându-mă s-o iau de nevastă acum trecea la atac. Ia pune mâna, am auzit-o, şi pentru că eram uluit şi încordat tot, mi-a luat mâna, şi şi-a trecut-o de la sâni în jos peste pântece. E rotund, nu-i aşa, e bombat, a rânjit ea cu expresia aceea de mândrie pe faţă, care o făcea diabolic de frumoasă. E bombat, dragule, nu-i aşa, îl simţi. S-a aplecat brusc înspre mine şi m-a sărutat pe obraz, apoi, cu expresia aceea de mândrie pe chip şi la fel de băţoasă s-a îndepărtat.

Mi-am dat însă seama că plângea. Am rămas uluit şi mult timp nu mi-am revenit. Mă gândeam la amândouă, şi la Elena şi la Cora, amândouă mi-au rupt inima, şi uite că fără să vreau acum i-o rup şi eu Corei, pentru că oricât de tâmpit aş fi fost nu puteam să nu-mi dau seama că cea din urmă mă iubise, şi acum pleca cu copilul meu în pântece. Se ducea să bocească acasă, sau să fie singură toată viaţa, ori să se culce cu cine o avea ea norocul să se culce. Mă simţeam vinovat, implicat în toata drama ei, care era de fapt şi a mea, dar cine dracului o pusese sa se culce cu jigodiile astea de la edituri pentru ca să-i apară cartea. Dă-o dracului de carte, n-o scoteai la unu, te duceai la un alt redactor, la o editură, la o femeie. La un redactor care este femeie, că aia nu-ţi zicea să te culci cu ea. Te duceai la Elis Buşneag la Eminescu, femeie în vârstă, le-a scos cărţile la atâţia poeţi. În sfârşit, am mai rătăcit eu pe

străzi, cu gândurile aiurea, trezindu-mă vorbind singur sau înjurând. Pe cine ar trebui eu să înjur acum cel mai mult, mi-am spus în gând şi ca şi cum în mine s-ar fi aflat un drac uşor, numai ce-l aud şoptindu-mi, lumea asta literară, o lume de şulfe, de închipuiți, toți îşi închipuie că sunt buricul pământului. O lume de jigodii şi de cinici, ca Zaharia Stancu, sau ca acel homuncul pe care-l văzusem ani de zile pe culoarul Facultății de Filozofie. Mă gândesc la Mihai Beniuc, şi la atâția alții, la Paul Georgescu, care-l omorâseră pur şi simplu pe Mihu Dragomir, despre omorul acesta se vorbea în surdină, dar oricum eu am auzit vorbindu-se despre el.

Am început atunci să înjur în gând „lumea literară", care mă nenorocise pe mine, şi din care nu ştiam cum să ies. Pentru că ce este lumea literară pentru un tânăr scriitor decât o mare capcană, o cursă în care cazi şi din care nu mai poți să ieşi ! Apoi mai îmi aduc aminte, deşi nu pot să precizez dacă asta n-a fost cu câțiva ani mai devreme decât drama pe care o trăiam cu Cora. Eram la o zi onomastică la Viața studențească, mai erau M. N Rusu, cel pe care îl împrumutasem cu o sumă mare de bani şi acum nu puteam să-i mai scot de la el, şi mulți erau din categoria asta, îi împrumutai că aveau nevoia şi după aia uitau (este bine să ştie generațiile viitoare de scriitori, ce fel de scriitori au trăit în perioada comunistă). Mai erau Pavel Perfil care era ziarist la Scânteia Tineretului, o tipă Iolanda Paraschivescu, o fufă, şi privind-o cât era de frumoasă, era înaltă şi bine făcută, nu puteam să nu mă gândesc la Cora. Şi mai erau, Ion Gheorghe, singur, un prozator cu mustața roşcată, tăiată scurt, Gheorghe Suciu, dacă nu mă înşel, o nulitate, un tip dugos, invidios. Discuția se pornise tare de la început. Amintiri, se bârfea, se dădeau păreri, despre ce

se publicase în ultimul timp, în presa literară sau la edituri. Eu stăteam lângă Ion Gheorghe, eram cătrănit, de aceea mai mult ascultam decât vorbeam. Ion Gheorghe vorbea cu un tip scund cu fruntea bombată, care fuma ţigară de la ţigară. Acesta îl cunoscuse din câte am înţeles pe Nicolae Labiş, erau din aceiaşi zonă, şi acum se interesa de moartea poetului. Ion Gheorghe se aplecase mai tare către el ca să nu audă şi ceilalţi, şi îi povestea celuilalt, bombatului, cum se întâmplase cu Labiş. Că fusese de fapt asasinat, că nu le convenea prestigiul lui Labiş, faptul că poetul devenise simbolul luptei cu inerţia, că era posibil ca mai târziu, după ca ar fi căpătat o aureolă şi mai mare, poetul să înceapă să şi-o ia în cap. Să vorbească ce nu trebuia, să înceapă să aibă "atitudini", care sa vădeau deja. Adică le era teamă să nu devină un opozant al regimului... Şi lucrul acesta n-ar mai fi convenit. Că pe foştii intelectuali (de ce o fi zicând Ion Gheorghe foştii intelectuali, m-am mirat) poţi să-i închizi, să-i trimiţi la canal, raţiunea e simplă, că le explici oamenilor, le spui că ăştia sunt foştii burghezi, burghezia duşmană de moarte a orânduirii socialiste, şi poporul te crede, dar dacă Labiş se întoarce împotriva lor şi devine dizident ce le mai spui apoi maselor, înţelegeţi cum vine treaba ?,a încheiat Ion Gheorghe, cu un zâmbet de expert, sau de om care deţine un secret. I-a povestit apoi celuilalt cum că Labiş începuse să nu mai fie înghiţit nici de Beniuc şi nici chiar Sadoveanu nu-l mai înghiţea, pentru că avea tupeu, începuse să se creadă poet mare. Acolo, după că a fost el scos de sub tramvai, după aceea se spune că ar fi venit un tip care 1-ar fi "hâţânat bine". Şi atunci i s-ar fi secţionat nervul coloanei vertebrale. În sfârşit, despre asta nu e bine sa se mai ştie. Există o bandă, care circulă, mi se pare, deşi securitatea trebuie să fi pus mâna

pe ea, eu am auzit-o, şi în care Labiş mărturiseşte ca a fost împins sub roți şi apoi zgâlțâit, şi cum arăta tipul care a făcut asta.

Peste câteva zile m-am nimerit cu Ion Gheorghe, mergeam amândoi către Casa Scânteii, am vorbit despre poezie un timp, apoi mi-a venit în minte convorbirea pe care o avusese el cu tipul cu fruntea bombată şi chelioasă, şi-am întrebat dacă poetul, adică Nicolae Labiş, ştiindu-se că este în pericol, cei care îl înconjurau ştiau mai bine decât o minte înfierbântată de poet ce primejdie îl paşte, dacă nu 1-au putut avertiza, dacă nu 1-au putut feri. M-am gândit la prietenii lui, la cei apropiați şi care țineau la el. Adică Labiş ar fi trebuit protejat, camuflat de prieteni, de cei care-1 înconjurau, şi care s-au bucurat de prezența lui. Ion Gheorghe m-a privit cu ochi vicleni, cercetându-mă. Despre ce vorbeam, concret la ce mă refeream?, l-am auzit întrebându-mă naiv. La moartea poetului Nicolae Labiş, la cine să mă refer ?, n-ați fost prieteni, n-ați fost colegi în anii aceia cu el la şcoala de Literatură Mihai Eminescu? Doar dumneavoastră ați spus că a fost asasinat din ordinul securității? Ion Gheorghe a tăcut, lăsând timpul să lucreze sau încercând să-şi aducă aminte ce spusese şi unde, şi cu cine era, pentru, că din câte îmi dădeam seama nu mă reținuse. La ce mă referam concret, pentru că aşa zvonuri au circulat multe? Ce, dumneavoastră vă luați după gira lumii ? Apoi, chiar dacă ar fi aşa despre asemenea lucruri nu se vorbeşte, nu se pomenesc Înțeleg, i-am răspuns, vă temeți viața, domnule Ion Gheorghe. N-a zis nimic, am continuat să mergem unul lângă altul. Şi când te gândeşti că Ion Gheorghe era autorul unor lungi poeme în care-i îndemna pe comunişti să lupte până în pânzele albe pentru adevăr. Ion Gheorghe era

poetul care stătea aplecat de ani de zile asupra pietrelor arheologice lăsate de la daci, şi le spunea la toţi că el a descoperit alfabetul şi scrierea dacă. Mulţi 1-au crezut pentru că atunci cât te uitai la e1 vorbea absolut convingător. A scris el o carte pe tema aceasta, de poeme, în care dezvăluia teme şi "logosuri" ale culturii dace. Unii îl suspectau demult că e mitoman. Bine, domnule Ion Gheorghe, vă minţiţi pe dumneavoastră în halul acesta?, i-am spus apoi am luat-o la dreapta numai ca să nu merg cu el pe acelaşi drum. Adică prietenul lui, poetul de mare talent Nicolae Labiş, care a deschis un drum în poezie, să fie asasinat, iar pentru el, pentru Ion Gheorghe treaba asta să fie, aşa, o chestie banală? Cum de mai poate omul ăsta, şi toţi care au fost atunci cu Labiş, să mai privească soarele?

Apoi brusc, ca un şarpe unsuros, mi-a trecut ideea aceasta prin cap: în subconştientul lor, ei, prietenii poetului Nicolae Labiş, i-au dorit moartea. Pentru că numai scăpând de el, omorîndu-1, exact ca în balada Miorița, ei puteau sa-i ia locul, să devină poeţi mari. Şi chiar aşa au făcut, în loc să-l avertizeze că-l paşte primejdia ei îl aţâţau. Iar pe de altă parte, pe la spate adică, îl turnau la securitate ! În imaginaţia mea parcă vedeam această scenă, şi dintr-o dată, totul îmi păru atât de veridic în faţa ochilor încât nu m-am mai îndoit nici o clipă că acesta aste adevărul. Între timp mă gândeam la finalul romanului dostoievskian, începusem să am emoţii pentru el, un final ratat ar fi dus la compromiterea întregului roman. Mă întrebam mereu, oare Dostoievski cum ar fi scris finalul acesta? Oricât încercam eu să las acest gând să lucrez singur, "să foreze" în mine, mă pomeneam destul de des gândindu-mă la ideea aceasta: oare Feodor Mihailvici Dostoiveski, ce final i-ar fi găsit romanului acesta?

Într-una din zile m-am aşezat la o masă la care era George Alboiu singur. După ce m-a salutat, sau ne-am salutat, a intrat direct în subiect, i-a ascultă, bătrâne, cum se face, domnule, că eşti cel mai talentat poet al generaţiei tale, şi până acum nu ţi-a ieşit cartea? Cred că auzise el vorbindu-se despre asta. Întreabă-mă ca să te întreb şi eu, Alboi? Nu pot să-mi dau explic. În ultima instanţă am ajuns la concluzia asta, ori că au ceva cu mine, ori că toţi cei care debutează şi publică n-o fac decât cu pile sau plătindu-i pe redactori. Altfel nu pot să-mi explic. Vă explic, eu, Alboi, cum se face, interveni Tomozei, care era la o masă alăturată, că am fost anul ăsta în juriul la Concursul de debut la Eminescu. A venit X, care a fost numit preşedintele juriului, a ales din toate manuscrisele trei, de fapt a venit cu ele de-acasă, dă-l în mă-sa, n-a mai fost nevoie să aleagă, şi a zis aşa, ăsta este premiul întâi, volumul ăsta a luat premiul doi şi ăsta e premiul trei, puteţi să le citiţi şi dumneavoastră. Şi să semnaţi. Tomozei, micuţ de statură, cum era, şi cu gura aceea a lui, care avea în ea ceva de copil, se pomeni înjurând. Fugi, domnule de-aci, eu nu semnez aşa ceva! i-am spus directorului editurii, lui Râpeanu. Omul m-a ascultat, i-am lăsat şi un Proces verbal, a zis c-o să ia măsuri, că o să se numească alt Juriu, şi alaltăieri ce văd în presă ?, că nu s-a ales nici juriu, şi volumele alese de X au rămas câştigătoare. Astea sunt concursurile de debut, de la care se aşteaptă înnoirea literaturii sau a poeziei româneşti. Tomozei de scârbă a scuipat lângă masă.

În clipa aceea însă mi-am adus aminte de întâlnirea mea cu Ion Gheorghe, când se făcuse că nu ştie nimic de moartea lui Labiş, că numai cu câteva zile mai înainte îi spusese unui cunoscut, în care se vedea că are încredere, că Labiş, de fapt, fusese asasinat da securitate. Tomozei, unul dintre prietenii cei mai apropiaţi ai lui Labiş, scosese câteva

cărți despre Labiș, după care luase bani buni, o dată ce își cumpărase o casă pe lângă Câmpulung. Îmi aduc aminte că cineva zisese mimând un oftat, ce bani buni mănâncă Tomozei după moartea lui Labiș, iar eu acum îl vedeam în minte cu gura înroșită de sânge, ca și cum ar fi mâncat din trupul lui Labiș. N-am mai putut să rezist. M-am ridicat, încearcă și tu cu o pilă, bătrâne, sau să împingi ceva, dacă altfel nu se poate, mi-a dat Alboi un sfat. Am înjurat în gând pentru că auzisem pe Ion Velcescu bârfindu-l pe Alboi că trăia cu poeta Carolina I, umblase cu aia un timp, și apoi, ca un făcut, asta luase premiul întâi la un concurs de debut organizat tot de Editura Eminescu. Adică Alboiu bătuse apropoul. Am luat-o pe calea Victoriei în jos. În ce an eram? Epoci și epoci, se înlocuiau una pe alta, și vremea curge la vale. De câte ori nu-mi imaginasem oamenii mari ai perioadei interbelice mergând pe Calea Victoriei. Așa cum trec astăzi pe fostul pod al Mogoșoaiei Nichita Stănescu, Marin Preda, Alboiu, Ion Alexandru. Eu, Cora Irineu… Mâine pe această Cale a Victoriei vor trece alți poeți, alți scriitori, tot ca noi de săraci, sau de arivișți. Artiști inconștienți, și ei supuși greșelii, hilarului, grotescului, mizeriei umane, exact ca lumea aceasta a scriitorilor în care mă învârt eu. Doamne, ai milă de noi, m-am rugat în gând.

În clipa următoare, ca și cum ar fi fost o materializare, l-am văzut în fața ochilor la zece metri, venind către mine, pe Feodor Mihailovici Dostievschi. Exact cum mi-l imaginasem de atâtea ori, de statură potrivită, mai mult scund, și mai mult slab, cu umerii, cu oasele fragile, cu craniul său acoperit de părul blond și lin, oarecum dreptunghiular, rotunjit la colțuri, cu ochii lui albaștri, amintindu-mi mările pure al nordului. Era chiar

Feodor Mihailovici Dostievschi nu era nici o îndoială. Pentru un moment am simțit că îngheț. În clipa aceea m-am speriat îngrozitor, mi-am dus mâna la inimă, şi m-am lipit de zid. Feodor Mihailovici a trecut pe lângă mine tăcut şi gânditor, astfel că am putut să-1 privesc şi mai de aproape. Am putut astfel să-i privesc pigmentația inconfundabilă a epidermei lui de slav, să-i văd gulerul cămăşii, exact aşa cum îl văzusem într-o fotografie, şi cum se purta pe vremea aceea la Moscova. A doua zi am aflat de moartea lui Daniel Turcea. Cineva, nu îmi mai amintesc cine, mi-a spus şi unde este depus corpul poetului, însă nu m-am dus, în primul rând pentru că ființa şi conştiința mea refuzau să accepte că Daniel nu mai este, şi în al doilea rând pentru că îmi era teamă că dacă îl voi vedea mort într-un sicriu aşa îl voi vedea toată viața. Aşa, frate Daniel, te voi vedea de acum înainte în imaginația mea exact cum erai tu, cum ne salutam când ne întâlneam, aşa cum vorbeam noi când ne plimbam împreună, îți voi auzi în urechi vocea cu vorbele, şi propozițiile pe care le spuneai tu, şi voi pune aceste imagini de fiecare dată când îmi va fi dor de tine, aşa cum ai pune nişte plăci de gramofon.

În zilele acelea îmi amintesc că am scris mult tocmai ca să nu mă gândesc la Daniel. M-am întrebat de asemenea dacă Feodor Mihailovici a fost realmente o "materializare", aşa cum văd aceste materializări anumite mediumuri, sau l-am văzut numai în imaginația mea, a fost o halucinație. Într-una din după-amieze m-am pomenit cu Cora în mansardă, era tristă, părea decolorată. Ce e, Cora? Nimic, ce să fie, a zâmbit tristă, şi zâmbetul ei iar mi s-a părut o rană. N-ai fost la Daniel Turcea, mi-a apus ca o imputare. N-am fost. Nici Nichita n-a fost. Mulți din prietenii lui n-au fost. Am tăcut, ce aş fi putut să spun. Asta

e mai rău decât a fi câine, am auzit-o pe Cora. Am întrebat-o cu ce să o servesc. Sau cu ce să te ajut. Cu zeamă de amor. Autentic, şi proaspătă. Din geantă a scos nişte manuscrise, bătute la maşină. Ce sunt alea?, am întrebat-o. Ți-am bătut povestirile la maşină, să le ai în mai multe exemplare. Acum îți bat romanul. Chestia asta mă cam supără, i-am spus. Nu-mi aduc aminte să te fi rugat nimic în sensul acesta. Nu fi rău, pentru mine a fost o bucurie. Apoi după un timp, era foarte tristă, s-a uitat pe fereastră, poate am norocul să fiu redactor la o editură. Pe tine te public întâi, deşi tu nici măcar la lansarea cărții mele n-ai fost. A oftat. Aşa era, îi citisem cartea de poezie în manuscris, înainte de a apare, când ne iubeam noi ca nişte nebuni, pentru că după ce apăruse cartea îmi aducea aminte de Mircea Ciobanu. La el îşi scosese cartea, iar pentru mine era limpede că se culcase cu el. Mi-a plăcut foarte mult povestirea aceea de dragoste, e foarte mare. Nu avem în literatura română o asemenea povestire. Cora vorbea rar, tot privind prin odaie. Cred că numai Thomas Mann ar fi putut să scrie o asemenea operă. Da, Thomas Mann şi Prietenul meu Feodor Mihailovici Dostoievschi. Am râs amar, ştii că 1-am văzut zilele acestea pe Feodor Mihailovici?

Cora m-a privit tristă, mai mult îngrozită. Se poate, a conchis ea privindu-mă cu milă. Dacă ți-ar apărea romanul ăsta pe care-1 bat acum la maşină ai fi socotit într-adevăr la fel de mare ca el. Poezia ți-a plăcut ?, am întrebat-o, pentru că observasem că îmi bătuse şi multe din poezii. Mult, Tucule. Păcat de tine, dragul meu. Mă privea tristă, rătăcită. Mare păcat de tine, dragule, o să mori şi tu sărac ca Daniel, o să vă uite toți, dacă or să scrie un articol vreunul din prieteni, cine ştie în ce fițuică, în primul an de la moartea voastră. Apoi ani de zile n-o să se mai vorbească de voi. Ca peste o sută de ani să fiți consideraţi genii ale acestui neam. Mă privea fix, cred că plângea, cum o mai văzusem de câteva ori

că plânge, fără lacrimi, în adâncul ei. Da lasă, Ţucule, că există ea o Lege a echivalenţei... nu se poate să nu existe. Am tăcut, puteam eu să-i apun Corei că pentru mine nimic nu mai are nici o importanţă, că a fi sau a nu fi a acelaşi lucru. Da, eu am trăit acest sentiment pe care bătrânul Will nici măcar nu 1-a descoperit, tocmai pentru că s-a oprit la primul nivel al existenţei, când mare scofală e să descoperi că totul este a fi sau a nu fi. Eu pătrunsesem mai adânc decât el, în profunzimea straturilor existenţei umane, unde descoperisem că a fi sau e nu fi este totuna. E o stare de o profunzime extraordinară, o stare galbenă şi eliberatoare, pentru că ai sentimentul că ai ajuns pe fundul lumii. Să mă laşi pe mine, dragule, să-ţi fac volumele de poezie, să ţi le aranjez cum ştiu eu, am auzit-o oftînd.

M-a luat de mână şi ne-am aşezat. Auzi, Tucule, cu tine o să fiu sinceră. Îmi trecea degetele prin palmele ei, apoi brusc mi-a sărutat mâna cu recunoştinţa. Auzi, Ţucule, ştii că ultima oară când ne-am despărţit, când te-am rugat să ne căsătorim, şi tu n-ai vrut deloc, ca un câine ce-ai fost... Vorbea rar, sfâşietor de trist. N-am spus nimic. Ii priveam ochii nespus de curaţi, de un verde cald, acum, bătând în vernil. Da, dragule, şi tu ai zis că nu poţi să fii soţul meu, şi eu soţia ta, dar vei fi cel mai bun prieten al meu, vei fi prietenul şi fratele meu, iar eu voi fi sora ta… Îmi aduceam aminte, asta a fost înainte de a pleca ea definitiv, pentru că eu simţisem lucrul acesta, că n-o să mă ierte niciodată. Da, am răspuns, iar tu ai zis atunci că faci ceva pe prietenul şi fratele tău, tu aveai nevoie de un soţ. N-am zis aşa, am spus că fac ceva pe fratele şi pe sora, adică pe fratele meu şi pe sora ta, să nu interpretezi greşit. Mi-a sărutat iar mâna şi eu mi-am retras-o pentru că nu-mi plăcea chestia asta. Te-am rugat,

Cora, ştii că nu-mi place. De ce, mă Ţucule, de ce, e mâna care scrie povestiri dumnezeieşti şi poezii profunde. Tu o să fii, Ţucule, cel care-l duci pe Eminescu mai departe. Te pisiceşti, Cora, i-am spus. Ne plăcea la amândoi verbul ăsta pe care-l descoperisem eu. Ăsta e verbul nostru, Alex, proprietatea noastră. Îmi pare rău, dragule, de ce am zis atunci, că de un prieten sau de un frate ai nevoie. Cred şi eu, i-am spus. Ce n-aş da să am acum o soră. Să nu mă mai simt singur pe lume. Cora a făcut ochii mari; dar tu, ai, dragule, nu ai zis tu aşa, dacă n-am putut să-ţi fiu soţie şi să te ţin cum aş fi vrut eu, măcar soră să-ţi fiu. Bineînţeles, o soră specială, care să ţină la tine ca la un frate dar în inima ei să te iubească tot cum ştie ea.

Ţi s-a întâmplat ceva, Cora, am văzut eu de la început. Îţi e sufletul pustiu, de aia ai venit la mine, şi lucrul acesta mă bucură, înseamnă ca numai pe mine mă ai pe lume şi altul mai apropiat nu ai. Cora iar mi-a sărutat mâna acum îi dăduseră lacrimile, de bucurie sau de recunoştinţă. Aşa e, dragule. Ne-am privit în ochi. Şi acum spune-mi de ce ai nevoie. Cora? Şi îmi dăruieşti, dragule? Tot ce îmi vei cere îţi voi dărui din toată inima, şi viaţa şi sufletul şi cămaşa de pe mine. Tot ce vrei tu…Pentru un timp s-a lăsat o linişte ciudată. N-am nevoie de mult, dragule, numai de atâtica. M-am gândit la bani. De asta se pisicea ea, deci. Adevărul este că pe parcursul relaţiei noastre ne ajutaserăm unul pe altul cu bani împrumutându-ne când nu avea unul din noi, iar Cora, ca femeie, nu încercase absolut deloc să mă tapeze de bani. Cora, cum aş putea să nu-ţi dau, Cora, mi-am auzit vocea caldă, doar eşti sora mea. Cora a râs fericită şi mi-a sărit de gât. Am îndepărtat-o, doar ne înţelesesem.

Uite, dragule, de ce am venit, de aia am venit. De câteva zile îmi e un dor chinuitor de tine, dar dor rău, aici apăsa pe cuvinte jucându-se, dor rău, ştii ce e aia, dragule. Avea chipul de o puritate extraordinară şi mă privea în faţă ca lacurile ei verzi. Am izbucnit în râs, însă ea a continuat să mă privească gravă.

Nu râde dragule, că nu e de râs. S-au mai văzut şi alte cazuri, şi să te ferească Dumnezeu să ai boala asta. Apoi, iar, cu chipul devenit trist, de asta am venit, dragule. Pentru dragoste. Îmi era dor de tine, dragule, rău de tot, de mă seca, şi de aia nici nu mai puteam să umblu pe străzi. Şi atunci m-am gândit că nu se poate să nu-ţi spun, şi să nu vin la tine ca la fratele meu. Era nespus de frumoasă, liniile chipului îşi regăsiseră acea frăgezime, gingăşie, ca şi acea prestanţă interioară pe care o poate căpăta expresia feminităţii. Da,dragule, de asta am venit, ca să facem dragoste. Ce verb frumos, nu-i aşa? Vorba lui Nichita, asta a limbă de crânguri şi de biserici, urlă cosmosul de miresmele ei şi auzi mielele cântând în dulcea limbă românească de îţi vine s-o iei de nebun pe dealuri… Se întâlnesc doi, el şi ea, ca să facă împreună, ce ?, dragostea.

Cred că o priveam încurcat pentru că la fel mă privea acum şi ea pe mine, însă eu mă gândeam la cu totul altceva. Şi anume la cât de adorabilă poate să fie femeia, femeia în general şi în particular fiinţa asta care se găsea lângă mine, şi pe care, dacă aş fi fost altul ar fi trebuit s-o dau afară cu şuturi în fund, cum îl dăduse Eugen Barbu pe Adrian Păunescu de la Luceafărul, că-l aruncase pe scări în jos. Adică eşti tu o curvă ca toate curvele, te vinzi ca să-ţi apară cărţile şi acum vii la mine şi-mi spui că nu mai puteai de dorul meu, tu care ai încercat să pui mâna pe

mine spunând că eşti fată mare ? De ce te-ai întristat, Alex ?, am auzit-o, îmi luase mâna şi mi-o săruta cu foc. Dragule, da nu-ţi cer să mă iei de nevastă, nu. Trupul meu e flămând de tine, dragule, şi dragostea mea pentru tine este sfântă. Atâta tot, sunt flămândă de dragostea cu tine. Dacă nu o să fii bun cu mine nu ştiu ce o să mă fac pe lumea asta. Adevărul este că de câteva ori gândindumă la situaţia mea şi a Corei, îmi trecuse prin minte gândul acesta, s-o iau de nevastă. Că acesta ar fi cel mai bun lucru pe care l-aş putea face pentru ea. Tot vrea ea şi se ruga de mine cu atâta foc. Ce parcă eu eram singurul bărbat care făcea chestia asta? Câţi nu se însuraseră, cu proxenete, cu femei stricate, nu aşa cum era Cora, o victimă a jigodiilor ăstora care erau redactori pe la edituri. Altele fuseseră violate, altele făcute poştă şi tot găsiseră şi ele un suflet de bărbat care le adunase de pe drumuri, şi deveniseră mame şi soţii la casele lor. Auzi Cora, i-am spus, dar nu, mai bine îţi scriu o scrisoare, uite de astăzi ţio scriu, şi o punem undeva la păstrare s-o citeşti mai tîrziu. Pe mine tot mă bate un gând bun. Chipul Corei, se mai înseninase acum. Te implor, dragule, tu nu ştii cum e să iubeşti cum iubesc eu. Că dacă nu te-aş iubi n-aş fi acum aici să-ţi cad la picioare.

Mi-a trecut prin minte şi ideea că a venit ca să facem dragoste ca să-mi pună apoi copilul în cârcă, însă n-o vedeam eu pe Cora să facă lucrul acesta, şi apoi dacă tot aveam s-o iau de soţie ce importanţă mai avea. Aşadar, cel mai bun lucru este s-o iau de soţie, bineînţeles, după ce vom avea o discuţie, şi o voi pune să-mi promită că va fi credincioasă. Ce să promită, parcă poate cineva să aibă încredere în viclenia femeii, de la Eva, la Elena din Troia şi de acolo încoace s-a tot văzut ce-i poate capul vietăţii

ăsteia. Atât de adorabile, trebuie să recunoaştem. Şi eu ce trebuie să fac, Cora? Nimic dragule, am văzut-o emoţionată, decât să accepţi, să mă laşi să te iubesc eu cum ştiu eu. Cum te-am iubit când am fost însetată de tine. Gândul care stăruia în mine era acesta: ia, domnule, să vedem până unde poate să meargă o creatură ca asta! Bine, Cora, am zis. Ea s-a lipit la pieptul meu emoţionată şi fericită. M-am mai gândit şi că ea luptă în continuare să mă câştige, lucru care mă impresiona profund, şi atunci de ce să n-o las să lupte, dacă tot aveam s-o iert. De fapt o iertasem demult. Cora, îmi luase capul în palme şi mă săruta. Începuse să mă dezbrace, o făcea cu o dexteritate extraordinară, că şi lucrul acesta mă pusese la bănuială. Dragule, iubitule, bărbatul meu, că tu eşti bărbatul meu, numai tu mi-ai făcut trupul să geamă de suferinţă şi plăcere, numai tu mi-ai pătruns trupul până în adâncul sufletului meu! O, dragule, dragule, ce e în inima mea pentru tine, ce e în inima mea pentru tine... Mă dezbrăcase, eram acum amândoi goi, era aplecată peste mine ca un urs care mă miroase şi mă îngroapă în sărutări.

O clipă i-am văzut faţa umflată de dorinţe, şi genele subţiri şi gingaşe ca nişte raze de lună. Şi totuşi sufletul meu era pustiu şi gol, iar trupul parcă îmi era o formă de rumeguş. Mai era apoi un sentiment ciudat, ca un plan înclinat, plin de dorinţa de a mă dedica purităţii, unei vieţi monahale. Sentimentul acesta, destul de confuz acum, avea să se dezvolte în fiinţa mea şi să capete profunzimi nebănuite. Cora încerca să mă iubească, să facem dragoste cum mai făcusem, adică ea stând deasupra mea şi iubindu-mă. Am văzut-o bosumflată, sau mai degrabă mirată, pentru că a început din nou să mă sărute şi să mă muşte, cu dinţii ei de iepuraş. În timpul acesta eu trăiam aceiaşi

dorință de puritate, de sfințenie. Știu că la un moment dat m-am gândit că acum m-aș putea înălța la cer, s-o văd pe Cora ce-ar face în cazul acesta. Nu mai îmi aduc aminte concret ce s-a întâmplat, decât faptul că într-un târziu am văzut-o pe Cora obosită și disperată. Hai, mă Tucule, nu fi rău! Ce se întâmplă cu tine, mă, Tucule? De nu poți tu să fii bărbat? Eram destul de calm și o priveam cu o anume detașare. Mi-am coborât privirea pe linia umărului în jos, am rămas mai îndelung cu privirea sub subțioară unde pielea albă, nespus de dulce a subțiorii se contopea cu sânul fragil, tremurător.

Hai, mă Tucule, să știi că dacă te sugestionezi numai ca să mă pedepsești nu faci bine. Mi-a luat bărbăția în mână și s-a uitat la ea. Hai mă, dragule, mă că tu erai un bărbat grozav. S-a aplecat iar peste mine, potopindu-mă cu sărutări din cap până în picioare. Apoi iar a încercat să facem dragoste. Nu știu de ce îmi era o milă caldă de ea când o vedeam cum se străduiește să mă facă bărbat, cu suferința aceea care mai degrabă era o disperare mută. Hai, mă, Tucule, ce se întâmplă cu noi, mă! Era un fel de bocet pentru ea. Hai mă, Tucule, mă, că n-om fi noi cei mai ticăloși de pe lumea asta, cei mai nenrociți, să nu ne ajute Dumnezeu chiar deloc ! N-oi fi eu cea mai păcătoasă femeie de pe lumea asta. Se cuibărise la pieptul meu și acum își plângea soarta. Abia după mult timp am rugat-o să nu se mai lamenteze, și a tăcut. Tucule, în noaptea asta dorm cu tine, Tucule, și să știi că eu nu te părăsesc, să nu fii disperat. Și în noaptea aceea am rămas să dormim împreună. Ea mai încerca din când în când să mă erotizeze. Ciudat dar ea era cea care își făcea probleme pentru mine. Mă îmbărbăta și în clipele acelea mi-am spus că este un admirabil camarad. I-am mărturisit și ei, păi, vezi, mă Alex, bine că recunoști,

află că am vocația prieteniei, pentru mine prietenia este sfântă, păcat că în lumea noastră a scriitorilor, şi în general în lumea de azi nu mai este prețuită. De ce ți-am spus eu, treci mă, dragule, peste chestia asta că nu am fost fată mare (acum recunoaşte, este sinceră, deci), tu nu ştii pe ce lume trăieşti, că nu mai e la modă astăzi. Că generațiile de azi nu mai țin cont de treaba asta, important, ăsta e lucrul important, e ca femeia şi bărbatul să se iubească, şi să se înțeleagă împreună. Că dacă se întâlnesc aceste două lucruri, şi cei doi se înțeleg şi se respectă, în cazul acesta ei pot să formeze o familie fericită, Alex, acesta e adevărul.

Vocea Corei era plină de reproş şi de o suferință crudă. Da n-ai vrut tu, iubitule, şi asta numai din orgoliul tău tâmpit, parcă nu s-ar fi văzut atâtea cuplări fericite şi nici el şi nici ea n-au fost flăcău şi fată mare. Eşti vinovat, să nu zici nimic, şi nu mi-ai distrus numai mie viața, ți-ai distrus-o şi ție. Fir-ar a dracului de viață, dacă şi asta mai este viață. Acuma plângea de-a binelea, stins, cum plâng femeile. M-am aplecat deasupra ei, mi-am trecut mâna prin părul ei şi am mângâiat-o. A plâns mult de tot. I-am spus că-mi face rău. M-a rugat s-o las să plângă ca să se liniştească. Asta să fi fost târziu către miezul nopții. Apoi s-a sculat şi m-a întrebat dacă n-am ceva de mâncare prin casă, că i s-a făcut foame, a început să roadă şoricelul în ea. Nu m-am prins, mi-am adus aminte de un coleg de grupă, la facultate, un băiat glumeț, Marin Porumbacu, ăsta cum se apropia ora mesei, şi i se făcea foame, simțea el în stomac gheara foamei, spunea ca merge să-i dea porcului de mâncare. Adică el făcea o separare distinctă între spirit şi stomac, şi pe când spiritul era la mare înălțime, stomacului îi zicea porcul. Îmi

mai plăcea vorba asta şi pentru plasticitatea şi francheţea ei. I-am povestit asta Corei, m-a privit cu ochii mari îngroziţă, cu o spaimă disimulată. Nu m-ai înţeles, mi-a reproşat ea, eu am un şoricel în burtă care a început să roadă din mine, iar eu trebuie să-1 hrănesc pentru că numai pe voi vă am, voi sunteţi cei *mai* scumpi oameni pe care vă am. Am stat de vorbă până târziu. Era uimitor ce bine ne simţim împreună, deşi situaţia noastră era cu totul specială. Cora era dezarmată. Nu credeam bineînţeles chestia cu copilul, era un truc de-al ei ca să mă prindă, dar era absolut impresionant modul în care lupta ca să mă câştige.

Am ţinut s-o fac să înţeleagă că nu din orgoliu, dintr-un orgoliu bărbătesc prostesc nu mă căsătoresc cu ea, ci pur şi simplu pentru că este o chestiune de natură psihologică. Cu ce eram de vină eu că mă născusem într-un sat, cu o morală severă şi că normele acestea mi se inoculaseră adânc în modul meu de a gândi. Sunt un "arhaic",o senzorialitate şi o structură morală axată pe valorile morale ale satului românesc. Aşa sunt eu structurat, nu mă mai pot schimba, sunt însetat de absolut şi de puritate. Pentru mine nevoia de puritate, de adevăr, de corectitudine, de cinste, este una profundă. Înţelege-mă, nu pentru ce este vorba de orgoliu, sau că nu pot să te iert, dar pentru că după ce ne vom căsători eu voi avea mereu impresia că sunt unul înşelat, că v-aţi bătut joc de mine. Şi eu dimineaţă când o să mă scol o să văd în tine o curvă care m-a păcălit, atunci când o să te sărut,la fel, şi chestia asta nu ştiu cât o să ţină, până când ne vom sparge capetele amândoi. Cora făcuse ochii, şi mă privea înghеţată, Alex, cum poţi să spui aşa, avea glasul stins şi părea nenorocită, cum ai putut să spui aşa ceva? Putusem, ba chiar mă şi înfierbântasem. Uite, că putusem, în sfârşit, să-ţi explic o dată pentru totdeauna, ca să înţelegi de

ce nu putea să fie soţia mea, din cauza structurii mele nenorocite. Dar asta e.

Părea deznădăjduită, ca şi cum ar fi fost o mare nenorocire şi această nenorocire se întâmplase şi acum nu mai aveam nici unul ce să facem. Mi-a fost milă de ea şi de mine, acesta este adevărul, iar eu cred că fusesem nepermis de rău cu ea, dar o dată şi o dată tot trebuiau lucrurile lămurite. Am luat-o pe braţele mele s-o mângâi, dar s-a împotrivit. Apoi m-a privit în faţă neputincioasă, Alex, tu eşti un om cult, amândoi suntem nişte oameni culţi, hai să fim cinstiţi cu noi. Uite eu sunt cinstită cu mine, îţi jur lucrul acesta, este adevărat că am greşit, dar eu n-aveam de unde să ştiu că băiatul, pe care aveam să-l întâlnesc şi să-l iubesc, este de structura ta, cum spui tu, puteam să dau peste altul, care nu avea această prejudecată, pentru că dăm voie să-ţi spun Alex, orice ai zice tu, este o prejudecată, şi dacă se întâmpla aşa, cu el aş fi fost fericita. Dar am avut norocul sa te întâlnesc pe tine. Şi pentru că eşti un om bun şi cinstit dă-mi voie să-ţi spun, eu care sunt cea lovită, cea nenorocită, este adevărat că am greşit, dar ceea ce ai zis tu, Alex, că aş fi curvă, nu sunt. Nu sunt, iubitule. Mă privea în faţă, în timp ce o lacrimă îi curgea pe obraz. Mă cunosc foarte bine, eu ştiu ce înseamnă aceea o femeie curvă, şi tu ştii perfect de bine ce înseamnă lucrul acesta, şi nu sunt din aia! Acesta este adevărul! Şi dacă am avut o iubire ratată, care s-a soldat cu chestia asta că nu mai sunt fată mare, asta nu este vina mea, putea să i se întâmple oricui. Şi ţie puţea să ţi se întâmple, să te însori cu o tipă şi să-ţi dai seama că sunteţi total nepotriviţi. Am strâns-o la piept însă m-a îndepărtat. Asta ca lucrurile să fie total limpezi între noi. Am întrebat-o dacă a fost căsătorită. A apus că nu, şi-a şters lacrimile şi a rămas aşa mută. Te rog să mă ierţi, Cora, am fost

incalificabil de aspru cu tine, crede-mă ca vreau să te menajez cât pot, tocmai pentru că te prețuiesc. I-au asupra mea totul, şi sunt de acord să ne căsătorim.

Nu e vorba de asta acum, e vorba cum ieşim din tragedia asta, s-a lamentat ea. Trebuia să ştiu de la început că eşti un tip mai sensibil, mai altfel, mai învechit, dacă nu-ți convine. Pentru că, să ştii, noi ne-am fi potrivit de minune. Când doi tineri se apucă să întemeieze o casă e bine să se cunoască unul pe altul. Şi să fie cinstiți unul cu altul. Am mângâiat-o pe păr, apoi mi-am adus aminte că voise să mănânce. Aveam nişte conserve de vita, am pregătit o gustare, acolo la repezeală, la miezul nopții, am pus totul pe o tavă şi am servit-o. Doamna este servită, i-am spus mângâind-o. A luat câteva guri, tristă, gânditoare. Cora sunt de acord să ne căsătorim, dar acum nu mai vrei tu, când ai văzut că nu mai sunt bărbat. Fii cuminte, a dat din mână, asta e o chestie trecătoare. Altceva este mult mai grav. Mă privea drept în ochi. Ce? am întrebat-o. Că tu în mine n-o s-o vezi niciodată pe femeia minunată care sunt, ci numai pe aia cum îi zici tu. Am asigurat-o încă o dată că dacă ar fi aşa, şi nu invers, acum n-am mai fi împreună, la miezul nopții, ca doi îndrăgostiți nefericiți. Am strâns tava, apoi am stins lumina. S-a cuibărit la pieptul meu. Bine măcar ca am un frate pe lumea asta. Ca s-o conving că în cazul meu nu este vorba de orgoliu prostesc sau ambiție, cum spunea ea, m-am apucat să-i povestesc drama mea cu Elena.

Prietena mea din liceu, dragostea mea din facultate, care bătea apropouri să ne căsătorim, şi intr-o zi a plecat şi dusă a fost. M-a lăsat cu buzele umflate, însă ştii ce s-a întâmplat, Cora ? cât timp am fost împreună, ți-am spus că n-am făcut dragoste niciodată, şi nu mi-am dat seama că de fapt o iubesc foarte mult. Ba chiar, îmi aduc aminte că m-am întrebat de

câteva ori dacă o iubesc, ca să descopăr, după ce am pierdut-o, că de fapt o iubesc îngrozitor. Atât de îngrozitor că o căutam nebun pe străzi. Apoi ai venit tu. Realmente am crezut că Dumezeu te-a trimis. Ca să primesc, de fapt a doua lovitură. Voi două, Cora, sunteţi femeile care m-aţi distrus, mi-aţi dat amândouă lovitura de graţie. În subconştientul meu trebuie să existe un complex, o spaimă îngrozitoare în faţa femeii. Cred că mă duc la mănăstire, Cora, acolo e locul meu. Cora s-a întors către mine, m-a sărutat şi m-a mângâiat. Nu te las eu să te duci tu la mănăstire. Să vezi ce bărbat grozav o să fac din tine. O să-ţi aduc cele mai frumoase femei, şi tu o să le omori, cum m-ai omorât pe mine. Avea buzele fierbinţi, dorinţa o încerca din nou. Am rugat-o să fie cuminte. A doua zi ne-am sculat târziu, ea a zis că a cam întârziat la slujbă. Cora era arhitectă, cel puţin aşa mi-a spus ea, cred, de fapt că era tehniciană, şi lucra la un la un Institut de proiectări. Câteva zile nu ne-am mai văzut. Pentru mine ce se întâmplase între noi picase absolut bine pentru că mă simţeam acum cu inima împăcată faţă de ea. Şi realmente începusem să nu mă mai gândesc la căsătorie. În fond eu îmi găsisem făgaşul în viaţă, viaţa mea erau creaţia şi cărţile. Şi aşa darul lui Dumnezeu fusese prea mare.

Într-una din zile, era către seară, m-am pomenit în mansarda mea, este drept că surpriza nu era atât de mare pe cât s-ar crede, cu chiar Feodor Mihailovici Dostoievski. În fond sunt convins ca eu îl chemasem, pe el sau spiritul lui, pentru că în ziua aceea m-am gândit tot timpul la el, şi pentru că în ultimele două zile avusesem mereu aceeaşi senzaţie stranie, de „nivel existenţial" aflat mai jos decât existenţa obişnuită. Cum să mă explic eu, este o stare inefabilă, greu de exprimat în cuvinte. Nu mă aflam "în lumea cealaltă", ar fi fost greşit să afirm lucrul acesta, eram absolut conştient că nu

mă aflam nici în rai şi nici în iad, cele două lumi pe care le propune religia creştină, dar nici în lumea aceasta nu mă aflam. Mai degrabă într-o lume "paralela", aflată cu un nivel gnozic, sau ontologic "mai jos" decât lumea noastră. Dacă m-ar întreba cineva să-i spun ce înseamnă cu "un nivel ontologic", sau gnozic mai jos mi-ar fi greu să explic lucrul acesta. Feodor Mihailovici Dostoievschi, pentru cel ce trăieşte o asemenea experienţă, nu se pune deloc problema înţelegerii, o dată ce el se află în chiar acel nivel ontologic şi îşi dă seama de lucrul acesta.

Feodor Mihailovici Dostoievschi era într-o rubaşcă, să-i spun aşa, deşi era o haină curată, destul de europeană, şi totuşi ţinând de vestimentaţia epocii lui. A dat bună seara şi m-am mirat şi nu m-am mirat în acelaşi timp. Nu m-a mirat pentru că mi-am dat seama, atunci, în acel moment, ştiam acest lucru, că mă aşteptam la această vizită. Mi-o dorisem şi ea fusese demult programată. Reţineţi acest sentiment sau mai bine zis această expresie, „că fusese demult programată". I-am dat bineţe marelui artist slav, şi l-am invitat să ia loc, însă el se aşezase pe scaunul care se găsea anume pentru el lângă fereastră, şi ca şi cum ar fi ştiut că asta trebuie să facă, să se aşeze. I-am mulţumit lui Feodor Dostoievschi pentru că venise, căci într-adevăr aveam nevoie de sfatul dânsului. Feodor Mihailovici s-a aşezat şi acum părea că se gândeşte la ceva. I-am mărturisit că de când mă ştiu mă gândesc la el, la opera pe care a dat-o, care a marcat atât de profund literatura rusă şi universală, în general. În timp ce vorbeam m-am pomenit suspectându-mă că altcineva vorbeşte dinlăuntrul meu, un alt personaj. Îi spunea lui Feodor Mihailovici, că această clipă a confruntării cu adevărul trebuia să sosească o dată şi o dată, că lumea literara

românească, "şi scriitorii care o compun", plutesc într-un fel de inconştienţă, pe care nu ştiu cum s-o numesc, balcanică sau orientală, pentru că în timp ce poporul se scufundă, Feodor Mihailovici, ei o ţin numai în chiolhanuri, sau într-o atmosferă de bârfă, de mahala, în care nici unul nu scapă nebârfit, necondamnat, în timp ce sufletul acestui neam, acel „suflet românesc", Feodor Mihailovici, similar "sufletului slav" de care aţi vorbit în opera dumneavoastră, se degradează, decade.

Ei bine, Feodor Mihailovici acest lucru trebuie spus răspicat, eu vreau să-1 spun în opera mea, şi chiar am început să-1 spun, însă întâmpin o mulţime de piedici. Observam, dar nu uimit ci mai degrabă bucuros, uşurinţa cu care mă exprimam, ca şi aceea familiaritate pe care o stabilisem cu Feodor Mihailovici, ca şi cum ne-am fi cunoscut de mult timp, şi acum trebuia să ne întâlnim tocmai pentru că ne cunoşteam, iar el trebuia să vină. Am început apoi să-i descriu în detaliu comportamentul lumii literare de la noi, faptul că oamenii ăştia sunt cu adevărat nişte oameni „mici" pentru că se gândesc numai la ei, pe primul loc sunt ei, iar poporul vine undeva la urmă, dacă nu cumva nici nu există, şi acesta este mai degrabă adevărul. În cazul acesta lucrurile n-or să se sfârşească deloc bine, iar decăderea poporului o să continue. Feodor Mihailovici îşi aprinsese pipa şi nu ştiu de ce privea într-o parte, iar eu mă gândii iar că trebuie sa fie o "materializare". Însă lucrul acesta, la urma urmelor, nu are nici o importanţă, important este faptul că eu comunic cu "spiritul "marelui Feodor Mihailovici Dostoievski.

Este exact ceea ce ai intuit dumneata, dragul meu, şi aici marele, prozator rosti numele meu, în volumul de versuri în care vorbeşti de "marea nenorocire" care se

apropie, despre pictorul care culege valurile pe mări, despre hainele, popoare da haine care plutesc prin cer, despre marea nenorocire pe care nimeni nu o poate opri, pentru că ea s-a şi produs de mult. Şi este bine că dumneata ai intuit şi ai spus acest mare adevăr, pentru că nu ştiu dacă cineva, mă refer la popoare şi la bietele suflete deznădăjduite, va putea să supravieţuiască acestei mari nenorociri. Este posibil ca nimeni să nu poată supravieţui acestui îngrozitor şi imens cataclism. Feodor Mihailovici, vorbea rar, gândindu-se în tip ce vorbea, ba chiar cumpănind unele cuvinte, sau oprindu-se să tragă din pipa de lemn de mahon lustruit, întrebuinţată de foarte mult timp, după luciul căpătat. Pe peretele din stânga o rază a apusului, strecurată cine ştie cum prin fereastra oblică, tăiată în acoperiş, parcă era privirea tristă a lui Dumnezeu, strecurată în odaia poeţilor damnaţi. Îmi încordai auzul ca să reţin şi mai bine ce spunea Feodor Mihailovici, pentru că acum mă convinsesem şi mai mult că tot ceea ce se întâmplă în această odaie, inclusiv prezenţa marelui prozator, este cât se poate de reală, chiar dacă ea se desfăşoară la alt nivel de organizare şi structurare al lumii, în alt registru ontologic. Însă unde te înşeli, dragul meu, dumneata, este acolo unde apreciezi că opera mea şi a Iui Lev Nicolaevici Tolstoi, pentru care am o mare preţuire, stau ca două pietre de temelia spiritului slav, ca două surse de regenerare la baza destinului poporului sovietic în secolul XX. Aici Feodor Mihailovici se opri ca să tragă fumul în piept şi să se gândească mai bine la ceea ce avea de spus. Teoria dumneata continuă el, însă trebui să se oprească pentru că în acel moment se auzi, destul de comic, bâzâitul unei muşte. În acelaşi timp raza de soare, roşietică, mortuară, care pătrundea prin lucarnă se stinse, astfel că fruntea, de fapt întregul corp al lui Feodor Mihailovici, se scufundă

într-o penumbră, mătăsoasă, tristă. Aşa cum spuneam, tuşi de câteva ori Feodor Mihailovici, teoria pare a fi bine argumentată, a avea o „raţiune" subterana, şi ea este in general corectă. În detalii, dragul meu, ea trebuie să sufere unele modificări, unele mici retuşuri. Ce zici dumneata? Că marile popoare dau in epocile de răscruce mari spirite, aşa cum poporul rus i-a dat pe atâţia oameni mari, printre care şi pe mine şi pe Lev Nicolaevici, şi că la rândul lor aceste „mari spirite" anunţă, prevestesc, o perioadă de renaştere în istoria poporului rus, ba mai mult, participă direct, în mod spiritual, în mod psihologic, inspirând, însufleţind, la renaşterea poporului, la configuraţia socială, culturală a perioadei istorice. Lucrul acesta mi se pare just pentru că nu am acces la un nivel de informaţie şi mai profund, astfel aş şti că această perioadă, în care se află Uniunea Sovietică, nu este una de renaştere, ci una de subtilă şi profundă decădere. Cu ce vezi dumneata, şi în ce mod, că opera lui Lev Nicolaevici Tolstoi, care este a unui mare profet, a unui inspirat, cu rădăcini profunde în temelia sufletului slav, a „participat", cum spui dumneata la crimele oribile, făptuite pe mari întinderi geografice, ale lui Stalin şi ale clicii lui de criminali, în deceniul patru al acestui veac? Sau eu sunt vinovat de marile cataclisme sociale ale secolului XX, cum eu însumi sunt înclinat să mă acuz? Deci dragul meu…

Adevărul este tocmai invers, Feodor Mihailovici, am spus eu, dumneavoastră încurcaţi lucrurile. Eu am spus într-adevăr că marii scriitori ai unui popor, apărând la un anumit moment dat în istorie, ei prevestesc o epocă mare în istoria lor, şi prin opera lor ei chiar inspiră acea perioadă de renaştere. Dumneavoastră şi Lev Nicolaevici, pe care eu vă admir foarte mult, staţi, într-un fel la baza statului sovietic a marii puteri care este Uniunea Sovietică, acum

după ai doilea război mondial, la ofensiva acestei mari puteri pe toate planurile în lume. Apariția dumneavoastră în istorie profețește "marele fenomen rus" din secolul XX, şi totodată îl inspiră. Însă nu ideologic, aşa cum credeți dumneavoastră, ci într-un mod subtil, spiritual, psiho-energetic, lucru care nouă ne scapă. Altfel nu se explică apariția dumneavoastră şi a lui Lev Nicolaevici în istoria poporului rus, în poporul rus, tocmai în această perioadă. Este exact cazul marelui poet Mihai Eminescu, la noi, despre care cred că este şi el un „trimis" din cealaltă dimensiune, ca să dea noi energii spirituale acestui popor, atât de amărât, de trădat şi de chinuit în istorie. De ce nu v-ați născut amândoi de pildă, în cadrul poporului turc, sau în cadrul poporului român? Vedeți, dacă dumneavoastră amândoi v-ați fi născut în cadrul poporului român, şi ați fi trăit exact intre anii în care ați trăit, alta ar fi fost situația poporului român astăzi, Feodor Mihailovici. Am fi şi noi, ca şi poporul dumneavoastră, unul din marile popoare ale lumii. Şi aceasta este ideea care mă obsedează pe mine. Feodor Mihailovici m-a ascultat cu atenție. De altfel, dacă nu m-am înşelat eu, a părut puțin plictisit.

Da, dragul meu, a continuat el, oarecum neutru, te-am înțeles foarte bine, numai că a intervenit o mare neînțelegere. Numai aparent, eu şi Lev Nicolaevici Tolstoi anunțăm "marele fenomen rus" din secolul XX. Ceea ce numeşti dumneata „marele fenomen rus" este un fenomen cancerigen, ca să-i spun aşa, este o mare nenorocire în istorie, un fenomen cancerigen a cărui dezvoltare pune în primejdie şi va duce la cancerizarea întregii civilizații umane. Şi acelaşi fenomen, deşi într-un alt mod, sub alte aspecte, poate mai subtile, se petrece şi cu poporul

american. Cred că îl priveam pe Feodor Mihailovici cu o oarecare spaimă sau neîncredere pentru că în momentul următor îl auzii confirmându-şi spusele, da, da, te rog să nu mă priveşti aşa, din păcate acesta este adevărul. Şi mă bucur că dumneata în ceea ce priveşte poporul român eşti mult mai radical decât mine, şi bine ar fi ca măcar dumneata să mergi până la cap. Altfel poporul dumitale ca şi poporul meu, şi ca multe asemenea naţiuni, vor fi sortite pieirii. Îl priveam pe bietul om cu aceeaşi expresie de neîncredere sau poate neînţelegere, ori de panică, pentru că de data aceasta îşi opri privirea mai mult timp pe chipul meu. Din păcate acesta este adevărul, dragul meu, iar noi nu putem schimba cursul lucrurilor cu nimic. Dumneata te-ai înşelat afirmând cu teoria eminescianismului, care este profundă, dar şi foarte frumoasă, în sensul speculativ al termenului, că eminescianismul înseamnă resurecţia, re-aducerea la suprafaţă a unor conţinuturi vechi, din adâncurile subconştientului colectiv, şi turnarea lor în formele desăvârşite ale poemelor eminesciene. Ceea ce este foarte adevărat, acesta este eminescianismul, în cazul poporului dumitale, tocmai această pritocire şi re-pritocire a întregului subconştient al fiinţei naţionale, şi Eminescu a realizat lucrul acesta cu un efort sisific, însă tot atât de adevărat este că faptul acesta a dus la o minimă efervescenţă a vieţii poporului, căci într-o etapă ulterioară aceasta re-tulburare a vechilor conţinuturi ale profunzimilor fiinţei naţionale, va duce la dispariţia neamului dumitale. Pentru că acum poporul dumitale este şi mai bolnav, el este şi mai şubred din temeliile lui morale si spirituale până la suprafaţă. Şi trebui să fii şi dumneata de acord, că aici stă tăria unui neam. Din păcate popoarele se dovedesc nu numai a nu învăţa nimic din experienţa spirituală pe care noi le-

am propus-o şi le-am dăruit-o, dar ca un blestem, lucrurile se întâmplă invers. Spune-mi dumneata, poporul român l-a dat pe acest mare geniu, Mihai Eminescu, pe care în timpul vieţii nici nu a binevoit să-l bage în seamă. Ei, bine, dragul,meu, ce a învăţat poporul dumitale din această experienţă spirituală, cu adevărat extraordinară? Este mai bun, este mai moral, mai înţelept, mai profund? Dimpotrivă, se întâmplă un proces invers, caragializarea a căpătat forme şi mai subtile şi mai profunde. Şi unde va duce lucrul acesta? Eu şi marele Lev Nicolaevici Tolstoi am dat opera literară pe care am dat-o. Poporul sovietic este oare mai bun, poporul rus este oare mai moral, mai profund, mai puternic, mai credincios ? Dimpotrivă, realitatea cea mare a Maicii Rusia este Gulagul, nesfârşit ca o taiga, ca o Siberie a spiritului uman al secolului XX, el este realitatea cea mai profundă şi zguduitoare a Rusiei. Te întreb pe dumneata care eşti un om profund, se poate afirma că noi, eu şi Lev Nicolaivici, prin opera noastră, am creat „imensul gulag rusesc”? Vezi dumneata cum stau lucrurile? De aceea nu este bine să judecăm pripit, pentru că Marea apocalipsă se apropie, iar dumneata trebuie să spui lucrul acesta oamenilor. Nu îmi mai aduc aminte ce am mai discutat cu Feodor Mihailovi, şi când 1-am condus, pentru că trebuie să-1 fi condus, vag îmi aduc aminte că am făcut lucrul acesta.

A doua zi m-am sculat foarte târziu şi cu o durere îngrozitoare de cap. În mansarda noastră, a mea şi a lui Nichita (şi a Corei) se mai menţinea încă mirosul de tutun fumat de Feodor Mihailovici. M-am apucat repede să-mi notez ideile principale ale convorbirii noastre, pe care până la un punct mi le-am adus aminte perfect, şi după ce am terminat am plecat către slujbă. În ziua aceea m-am simţit obosit şi prost dispus. Nu-mi ieşea din cap ideea lui Feodor Mihailovici cu marea nenorocire care se va petrece în

viitorul apropiat. Era limpede că în cazul acesta era vorba de o „materializare" a spiritului marelui prozator rus, important era însă faptul că nu trebuia să vorbesc nimănui despre experiența mea, şi desigur să storc cât mai multe lucruri de la spiritul lui, adevăruri la care nu aveam acces, altfel, pe nici o altă cale.

9

Adevărul, este că încă din acei ani, condițiile de viață începuseră să se înrăutățească. Dar mai ales să se instaleze în societatea românească un fel de scepticism, dacă nu cumva începea să se nască disperarea care avea să ia proporții după anul 1980, când a început una dintre cele mai triste perioade, dramatice şi penibile, din istoria României. Şi ca un făcut anumite evenimente veneau parcă să prevestească această apropiere a nenorocirii. Cei care au trăit în anii aceia îşi aduc aminte îngroziți de inundațiile din anii 1970, sau din 71, ca şi cele din I975. Şi ca şi cum n-ar fi fost de ajuns a venit şi îngrozitorul cutremur din 1977. Îmi aduc foarte bine aminte de una din întâmplările dramatice din viața scriitorilor din anii aceia. Să fi fost vara anului 1976, sau 1978, nu îmi mai aduc aminte precis. Era o vară cu cerul putred, care se arcuia bolnav peste Bucureşti, gata să se prăbuşească. Viața mea era destul de pustie, şi în afara faptului că scriam, altceva nici nu mai făceam şi nici nu mă mai interesa. În vara aceea a murit poetul şi actorul Emil Bota, cel pe care îl cunoscusem încă din primul an de facultate, când venisem în Bucureşti. Până aici nimic deosebit. Fusese dus la morga spitalului, şi aici zăcuse două săptămâni. Pentru că nu venea nimeni să se intereseze de el, să întrebe de el, să-i aducă o lumânare, să-l ia şi să-l

îngroape după datinile creştineşti. Sărmanul Emil Bota despre care se spune că s-ar droga, că ar fi pederast, blândul de el, cu chipul iluminat de o milă şi bunătate de apus, murise, şi acum nu se interesa nimeni de el. Şi ultimul amărât sau un biet om de serviciu, când moare vin fiii, rudele, pun mână de la mână şi-l îngroapă. Îi pun şi lui o lumânare la cap, şi se roagă pentru el să-i fie iertate păcatele. Pentru poetul şi pentru marele actor nu venea să se roage nimeni.

Au trecut două săptămâni şi cei de la morgă au început să se impacienteze, ce să facă, nu-i aşa, cu mortul acesta ? Un medic, parcă, cel puţin aceasta este versiunea pe care am auzit-o noi, eu cu Virgil şi cu Bazil Răvescu, care pe vremea aia lucra la Scânteia Tineretului, unul dintre cei mai frumoşi oameni din presă. Virgil când a auzit cum a fost sfârşitul lui Emil Bota (despre care omul subţire de cultură, care era Alexandru Paleologu, afirmase că ar fi cel mai mare poet contemporan, concluzie hazardată, fără acoperire) a început să înjure cum îi venea şi ce-i venea la gură. Pe toţi îi înjura, lumea aceasta împuţită a scriitorilor, indiferentă şi inconştientă, care după ce-i lasă pe alţii s-o calce în picioare, ei, scriitorii, sunt ei, înşişi câini unii cu alţii. S-a dus la Virgil Teodorescu, sau la George Macovescu (Mac, cum îi zicea Nina Casian), mi se pare că el era acum preşedinte la Uniune, şi l-a înjurat de la spurcat.

Eu m-a retras în mine, înfricoşat şi totodată oripilat. Ce este un scriitor? Un om care se zbate cu o mulţime de greutăţi, mult mai multe decât semenii săi, invidiat, care trăieşte pentru chemarea lui spirituală, renunţând la foarte multe plăceri, un om mai fragil decât alţii, o fiinţă dezadaptată şi foarte sensibilă, creator al unor valori

inestimabile, pentru care viaţa este un chin, o veşnică tânjire. Moare de cele mai multe ori şi fie că lasă sau nu o operă în urma lui, singurul câştig e că e dus la Cimitirul Belu. Acesta e singurul câştig. Şi după ce că o viaţă s-au mâncat între ei şi s-au bârfit mai rău decât nişte câini, acum îi adună Dumnezeu la un loc, să nu aibă linişte nici pe lumea ailaltă. Sfârşitul acesta petrecut într-o uitare şi indiferenţă strigătoare la cer, al poetului Emil Bota, m-a cutremurat (mi s-a părut o prevestire a ceva care avea să se întâmple, a ceva monstruos, cutremurător) şi totodată m-a făcut să mă retrag în mine ca un pustiu. Noroc cu un medic care şi-a adus aminte „că pe ăsta l-a văzut odată la televizor", şi a dat telefon la conducerea televiziunii, să vină să îşi ia mortul, e unu de la ei la morgă, Emil Bota, şi nu vine, domnule, nimeni să-l ia. Iar noi nu-1 mai putem ţine că e de două săptămâni aici. Aşa s-a aflat de moartea lui Emil Bota, şi acum Virgil îi înjura pe ăştia din conducerea Uniunii, de îi îngropa în înjurături. Mi se pare că s-a luat iar de Preda, care era şi el în conducerea Uniunii, ca el, bă nenorociţilor o să muriţi toţi, praştiile şi cum i-o mai fi înjurat el, pentru că nu vă interesaţi decât de voi, mamelucilor, egoiştilor, altceva decât voi şi gloria voastră nu mai ştiţi. Aşa că iar a trecut o perioadă bună fără să mai dau pe la Uniune, eram scârbit, şi voiam să mă conving pe mine că nu fac parte din lumea aceasta.

Peste Bucureşti se lăsa o toamnă înjunghiată şi însângerată, plină de presimţiri negre. În anul acela scrisesem mult, şi numai lucruri profunde. La sugestia lui Feodor Mihailovici Dostoievschi mă apucasem să studiez psihologia poporului român. Mergeam uneori la Biblioteca Academiei, dar mai ales la Biblioteca de Stat, unde mă simţeam excelent, pentru că eram mai tot timpul singur, în

sălile umbroase şi majestuoase. Pe Cora o văzusem foarte rar în ultimul timp. Într-una din zile ne-am întâlnit în dreptul Universității, părea oarecum indiferentă, însă într-un mod trist, nu ştiu cum să spun. Mă ocoleşti, Ţuculescule, mi-a spus cu o voce blândă, pustie. În loc să mă cauți, mă, Ţucule. Nu mai îmi aduc aminte însă precis când a fost întâlnirea aceasta. Cred că mai degrabă a fost la două săptămâni după întâmplarea aceea nenorocită, când eu n-am fost în stare, să fiu bărbat. Mă, Tuculescule, măăă, nu ți-e dor de mine, mă? Avea un fel de pulbere fină pe obraz, o tristețe de copil care n-are pe nimeni pe lume. Pântecul i se mai rotunjise parcă. Eu, te-am căutat, Tucule, dar nu te-am găsit. I-am spus că am lucrat mult. Feodor Mihailovici Dostoievschi îmi face şi el seara vizite. Care Feodor Mihailovici?, m-a întrebat Cora cu o expresie dureroasă, de spaimă, pe chip. Feodor Mihailovici Dostoievschi, nu-l ştii? Aaa, făcut ea. Însemnă că da, s-a prins. Tu nu râde, Tucule, că despre nuvela ta Anitbălcescu, despre care ți-am spus că este una din cele mai bune din literatura universală, se discută multe lucruri. Nuvelă, care era bună, într-adevăr, citind-o de mai multe ori şi privind-o cu-n ochi critic, nu fusese publicată nici până acum, şi trecuse ceva timp de când i-o dădusem lui Velea.

Este adevărat că se vorbea de ea foarte mult, că eram felicitat, mai ales în locuri mai dosnice, pentru ea, până acum însă nu apăruse din povestire decât un fragment, intitulat, culmea "Pe şantierele țării", în care eroul meu era surprins luptând ca revoluționar pe unul din şantierele pe care lucrase şi pe care se impusese până la urmă. Fănuş Neagu, care lăudase povestirea la început, cu fonfăitul ăla al lui, acum tăcuse. Păunescu, şi el, se făcea că uitase de

nişte poezii pe care i le dădusem. Dă-i în mă-sa, bătrâne, îmi spusese Viorel Varga, un tânăr care făcea banda pe la cantinele studenţeşti, şi care nu ştiu pe unde dormea, pe ăştia îi doare în cur literatura română. Se refera la Păunescu, la Fănuş Neagu, la Marin Sorescu, la ăştia ajunşi, care tronau acum la revistele literare, şi care nu erau interesaţi decât să se publice pe ei. Cora stătea în faţa mea, parcă ar fi fost şi parcă n-ar fi fost, mi-e teamă să nu ai probleme cu povestirea asta, Alex, a şoptit. Şi este adevărat că prea dai cu barda. Nu mai spun ca are multe implicaţii, sugerează multe lucruri. Cora a zâmbit tristă. Şi încolo, Alex.? Să-mi dai şi ultima parte a romanului, până acum ce-am bătut este foarte profund şi cutremurător. Ai scris-o? Să mă mai consult cu Feodor Mihailovici, i-am răspuns. Este foarte profund, Alex, numai de-ar putea apare. Copilul ce face?, am întrebat-o ironic. Copilul nostru, bine, a răspuns foarte serioasă, creşte. Vedeam că o frământă ceva. Auzi, Alex,a şoptit. Se uita undeva înaintea ei cu privirea pustie Dacă o să auzi cumva ca m-am căsătorit tu să nu crezi. Că la nunta mea, a căzut o stea, stelele şi luna, mi-au ţinut cununa, am persiflat-o. Da, să nu crezi, este numai o chestie de formă, o să-ţi explic eu m-ai târziu, tu să fii convins că numai pe tine te-am iubit, şi sunt numai a ta.

Am rămas aşa, cu sufletul într-o dungă. Se mărită şi asta ca şi ailaltă. Toate sunt grăbite să se mărite cât mai repede. Bine, Cora, i-am spus, faci cum vrei tu. Cora şi-a înfipt privirea amară, de gheaţă, în ochii mei. Dar tu cum vrei, dragule? Îşi ţinea privirea aceea de victimă în ochii mei. Decât să vezi în mine când facem dragoste o curvă, şi să te văd chinuindu-te, mai bine aşa, Alex. De fapt para. Cred că în momentele acelea suferea foarte mult, şi aştepta ca eu s-o

rog să nu facă pasul ăsta. N-am spus decât atât, cum ne-o fi destinul, Cora. Aşa e, a murmurat ea. Salută-l din partea mea pe Feodor Mihailovic, a încercat ea să surâdă, pentru că toată gura ei, nespus de frumoasă altădată, era o rană. Sărut mâna Cora, i-am spus şi mi-am văzut de drum. Îmi mai aduc aminte în zilele acelea, deşi, curios, n-aş putea să precizez în ce an ne aflăm, că Virgil Mazilescu 1-a abordat pe Dorin Tudoran, la restaurantul Uniunii Scriitorilor. Dorin era la o masă cu Grigore Hagiu, unul dintre colegii şi prietenii lui Nichita, îl întâlnisem de câteva ori la el. Felicitări, bătrâne, i-a spus Virgil, te laudă Europa liberă. Dă-i înainte, noi ce mai avem curaj. Este adevărat că Virgil, imprudent cum era el, pentru că avea ceva la bord, vorbise cam tare, însă reacţia lui Dorin Tudoran fusese stranie. Ca şi cum ar fi vrut să fie auzit de "urechile" care stăteau peste tot la pândă, a început să-i înjure pe ăia de la Europa liberă, pe Virgil Ierunca şi pe Monica Lovinescu, mai ales, dar şi pe ăia de la Actualitatea românească. Da eu ştiu ce au cu mine, băga-i-aş în mă-sa, de nenorociţi, că altă treabă nu au decât să mă laude pe mine. Şi înjur-o iar pe "găina" de Monica Lovinescu , asta care cântă cocoşeşte, mai ceva ca bărbatu-su. Acum nu mai puteam să-1 oprim pe Tudoran, care ţinea morţiş să-i înjure pe aia de la Europa liberă ca să vadă "ăştia de aici" ce comunist este Tudoran, ce devotat este el partidului, celor de aici.

Ne era teamă, cel puţin mie, să nu se adune şi alţii, însă ca de obicei în asemenea situaţii toţi se făceau că nu aud. Scena aceasta aste adevărata, şi mai târziu când Tudoran a devenit dizident, dând dovada de un curaj extraordinar (pentru că avea spatele asigurat) m-am întrebat pentru ce a jucat el sceneta aceea cu înjurarea celor de le Europa liberă,

a lui Virgil Ierunca şi Monica Lovinescu, absolut grotească. Îmi vedeam de romanul meu şi de scrierile mele, de anul trecut "începusem" să scriu teatru, pentru că lumea aceasta de la Uniunea scriitorilor mi se părea cel puţin inconştientă, dacă nu grotescă. Într-una din zile m-am pomenit cu un telefon de la Mihaele M. Debutasem în acelaşi timp în Amfiteatru, scria o poezie abstractă, fuseserăm colegi la facultate. Era ceva foarte important, îşi deschidea ea o expoziţie de pictură, şi voia să vin şi eu neapărat, să mă îmbrac bine, să fiu şic, sâmbătă ne întâlnim la Kogălniceanu, la statuie, vine ea să mă ia şi mergem împreună. Bine. N-aveam nimic împotrivă. Mai ales că de Mihaela fusesem îndrăgostit în primii ani de facultate, lucru pe care bineînțeles că nu i-1 mărturisisem niciodată. De câteva ori o văzusem cu Gabriela Melinescu şi cu Cora, se cunoşteau deci.

În ziua următoare mi-a mai dat un telefon, ca să fie convinsă că n-am uitat. Nu, nu uitasem. Putea să fie foarte liniştită. În seara aceea Feodor Mihailovici mi-a făcut din nou o vizită, am discutat despre eroii lui, şi a încercat să mă convingă să atac "problema poporului român" cu toată seriozitatea, fără nici un complex. El, Feodor Mihailovici Dostoievschi regreta că nu abordase "abrupt" unele problem, că nu făcuse o incizie directă, profundă, prin care să ajungă la cauzele răului. Am discutat studiul meu de psihologia poporului român, şi observam uimit cât de mult aprofundasem chestiunea aceasta. Eram pe calea cea bună. L-am întrebat care este totuși calea prin care "noi comunicăm", intrăm în contact. Feodor Mihailovici m-a privit în treacăt. Era o chestiune minoră, de altfel pe el nu-1 interesa deloc problema aceasta. Mai importantă i se părea calea curajoasă pe care apucasem eu în sondarea psihologiei şi a spiritualității româneşti, a fundamentelor abisale ale poporului român. Se bucura văzând seriozitatea mea, viața ascetică pe care o duceam, ca și asumarea întregii suferințe a destinului meu. De altfel calităților mele gnozice şi enisice, acelor particularități greu de diagnosticat ale psihologiei mele abisale li se datora posibilitatea comunicării noastre, Ca şi faptului că de foarte mulți ani psihologia mea

fusese obsedată de ideea dostoievskismului meu, a faptului că de mult timp eu trăiesc cu Feodor Mihailovici în minte, că „îl aveam în mine", cum se spune. El însuşi era obsedat de ideea, asupra căreia nu stăruisem îndeajuns, recunosc acest lucru, că nu mi se revelase ca o mare „deschidere" către un alt univers, către un alt orizont gnozic, aceea că opera lui "prevestise" de fapt nu "marele fenomen rus" al secolului XX, aşa cum crezusem la început, ci "marea tragedie rusă".Aceasta era problema.

Ideea aceasta îi producea o mare suferinţă, îl obseda. Poate că nu este aşa, Feodor Mihailovici, eu ca fiinţă încă supusă limitelor "carnalităţii" mele nu "vedeam" încă limpede, însă dumneavoastră ca fiinţă noetică, mult mai apropiată de spiritul pur, aveţi o viziune clară despre existenţă, aveţi o altă perspectivă, o dată ce participaţi la un alt nivel ontologic şi noetic. Privirea lui Feodor Mihailovici se abătu tristă într-o parte. Lucrurile nu erau clare nici din perspectiva lui. Însă ideea că opera lui anunţase "marea tragedie a poporului rus" din veacul al douăzecilea, i se părea fără îndoială adevărată. În acelaşi timp este cât se poate de real faptul că şi popoarele, ca şi indivizii umani îşi au destinele lor, marile linii ale devenirii lor, în raport cu care posibilităţile noastre de cunoaştere sunt insuficiente. Cât priveşte regretul meu că după Eminescu, marele spirit care re-suscitase adâncurile spiritualităţii româneşti, provocând mutaţii în însăşi structura bazală a subconştientului colectiv al acestui neam, cât priveşte regretul meu, aici Feodor Mihailovici păru obosit căci îşi apăsa ochii cu degetele de la mâna dreaptă, Că în locul lui Caragiale, care este marele blestem al acestui neam, cel puţin aşa afirmasem eu,, lucrul acesta ţine de "destinul" poporului român. Caragiale fusese un blestem trimis pe capul acestui popor, un blestem „dat".Şi mai precis, Caragiale nu strălucise prin opere de mare profunzime, în afară de O scrisoare pierdută şi O noapte furtunoasă, celelalte piese sunt obişnuite, la fel ca şi schiţele lui. Marea tragedie a spiritualităţii române fusese faptul că el, Caragiale, care 1-a urma urmei nu este decât un culegător de ticuri urbane, de truisme sociale şi de limbaj, de atitudini, de mofturi, de "obişnuinţe", algoritmi existenţiali, a deschis un fel de fantă, (cum ar zice Nichita) din care a izvorât mai târziu vâna caregialescă a culturii şi a spiritualităţii româneşti, în care ne-am complăcut. Şi este un culegător de expresii şi ticuri, ca şi Ion Creangă, în mediul tradiţiei româneşti, fără să aibă virtuozitatea şi apetenţa, ‚suculenţa acestuia,. Dar s-a întâmplat ca „picând" pe această vână, noi în loc să respingem caragialismul, să ne situăm în albia lui, ca şi cum ne-am lăsa duşi de curent la vale, să-l cultivăm. Caragiale este un geniu pentru că,după el, noi am fost cei care din spirit de

complacere şi imitaţie am devenit caragialişti ,şi aşa s-a întâmplat să se „dezvolte fenomenul căpătând proporţii şi adâncimi cancerigene. Aşa s-a ajuns ca astăzi să fim societatea şi poporul care suntem. Să fim un popor dedublat care în faţă ne adulăm Dictatorului, îl aplaudăm, iar în spate îşi vede fiecare de viaţa lui. Dar ce înseamnă că îşi vede fiecare da viaţa lui, înseamnă în primul rând că suntem singuri. Înseamnă că partea de sus a sistemului social o asupreşte pe cea de jos care munceşte pentru ea, înseamnă că partea de sus a societăţii este coruptă, este mâncată de cancerul falsităţii, al minciunii. E o lume putredă. Iar partea de jos a societăţii, cei care muncesc, cei care produc, ţăranii, muncitorii, intelectualii, ce fac? Ţăranii fură din CAP-urile unde muncesc de mântuială, iar muncitorii fac în uzine şi fabrici la fel. Produc două cuie şi fură unul la plecare. Categoria intelectualilor este cea mai vinovată, cu atât mai mult cu cât ei sunt conştienţi de marele canion care s-a lăţit între fiinţa umană şi adevăr.

Ei sunt vinovaţi de marea minciună cu atât mai mult cu cât ei "sunt cei care trebuiau să spună adevărul", şi iată că prin presă, prin cărţile lor, sau ca dascălii în şcoli, si sunt creatorii uriaşului univers de minciuni în care trăiesc. Ei, bine dragul meu, lumea scriitorilor, această scoică pe care o pui la ureche şi auzi vuietul întregii mări, este ca "un organ vibrator" al universului social şi istoric românesc, este ca un loc, ca o cameră în care se adună sunetele ce se produc în acest univers care este lumea românească. Ei, scriitorii, sunt cei care preiau cu trupurile, cu sufletul şi gândirea lor imensa patologie a societăţii româneşti, a poporului român. Pe care, vai, pentru că n-o pot exprima în operele lor, ca să se descarce, ca să scape de ea, o exprimă în modul lor de a fi. Si atunci o trăiesc. Iată de ce această lume, această insulă în

societatea românească, este o lume de jigodii, cum ziceţi toţi, şi fiecare despre fiecare, că Beniuc este un homuncul al ruşinii, că Virgil Teodorescu este un ticălos că acceptă să se culce cu femei tinere, şi ele, acele femei vin la el, căci vor să fie publicate (în momentul acesta am simţit pielea îngheţându-mi pe şira spinării căci mi-a venit în minte Cora).

Această lume a scriitorilor nici n-ar putea fi altfel, odată ce este "camera rezonatoare" a societăţii româneşti. Ea, în ansamblul ei, este foarte vinovată căci menirea ei, lăsată de Dumnezeu, a fost aceea de a spune adevărul. Da, această lume a fost lăsat-ă de Dumnezeu cu un rost, şi acum ea îşi bate joc de menirea ei, făcând lucrarea inversă. Ori asta înseamnă că de-acum ea s-a vândut Diavolului. Scriitorii, cu fiinţele lor ca nişte cutii de rezonanţă "adunând" răul din societatea românească şi din istorie, venind cu el în fiinţa lor din zonele din care vin, din familiile şi neamurile din care se trag, ei vin, se varsă, cu acest rău în acest „lac al Diavolului care este această lume a scriitorilor". Şi pentru că ei nu pot să spună adevărul, să-1 verse, să-1 vomite din ei, ca să se purifice, şi mulţi dintre ei nici nu concep lucrul acesta, aceste fiinţe se îmbolnăvesc, îmbolnăvind lumea din care fac parte, pe care o compun. De aceea lumea scriitorilor este o lume foarte bolnavă.

Este cea mai bolnavă dintre „lumile" care alcătuiesc societatea românească. Pentru că un muncitor, lumea muncitorilor, să luăm acest exemplu… Rostul lor pe lume este să producă bunuri materiale, şi le produc, ceea ce înseamnă că ei se exprimă prin ceea ce produc, că ei îşi împlinesc rostul dat de Dumnezeu pe pământ, iar când nu le convine ceva înjură şi se descarcă. La fel, categoria ţăranilor care a cam dispărut de fapt, şi acest proces ar trebui „relevat"în literatură,

pentru că este una din cele mai dureroase teme, unul din cele mai tragice şi nefericite, negative procese din istoria acestei ţări. Ei, bine, ţăranii conviețuiesc şi ei lângă pământ, ca să trăiască fură şi îşi descarcă şi ei sufletul folosind înjurătura. Numai, voi, scriitorii şi, în general intelectualii, în loc să vă împliniți rostul vostru pe pământ, voi săvârşiți tocmai inversul menirei voastre. În loc să spuneți adevărul voi creați şi propagați minciuna, adică faceți lucrarea diavolului pe pământ. Cristos a spus : eu sunt Calea, Adevărul şi Viața. Ori voi nu-l re-creați, nu-l slujiți pe Cristos, adică Adevărul, ci minciuna, adică opusul Lui.

Aici Feodor Mihailovici a tăcut, apoi l-am auzit oftând. Sunteți o lume bolnavă, dragul meu, asta este, sunteți o lume grav bolnavă, o lume a minciunii şi a ruşinii, care a uitat de Dumnezeu, în care fiecare se crede buricul pământului. Şi ce este mai rău este faptul că această lume a scriitorilor, această cameră de rezonanță a societății românești, la rândul ei îşi întoarce veninul, patologia, înapoi în societate şi în istorie, îmbolnăvind-o şi mai rău. Astfel că asemenea unei inimi bolnave lumea aceasta îmbolnăveşte întregul organism social, întregul trup al acestui neam. Am tăcut. Am simțit cum mă cuprinde somnul, O ceață care mirosea vag a pucioasă şi a creier îmi învăluia ochii. Nici nu mi-am dat seama când am adormit, şi când a plecat Feodor Mihailovici. Îmi aduc aminte numai chipul lui nespus de trist, de melancolic şi blând, gânditor. Dimineața m-am sculat cu o durere ciudată de cap, ca şi cum durerea aceasta ar fi fost difuză ca o ceață şi ar fi avut culoarea roşietică. Mi-am adus aminte discuția pe care o avusesem aseară cu Feodor Mihailovici, o discuție pe cât de simplă pe atât de profundă, de revelatoare. Această teorie a lumii literare ca lume, cutie de rezonanță a societății românești mi se părea

acum nu numai de o simplitate şi de o profunzime extraordinară, dar şi perfect articulată ca teorie, perfect adevărată, ca viziune, pentru ca îmi explica, în ansamblu şi în profunzime, comportamentul aberant al scriitorului român. Acum îi înţelegeam de ce sunt jigodii, de ce sunt inconştienţi, pentru că lumea din care făceau ei parte era o lume bolnavă, era cutia de rezonanţă a societăţii româneşti care aduna în ea patologia întregului organism social românesc. Bun, mi-am spus după ce am notat discuţia pe care o avusesem cu o seară mai înainte cu marele autor rus, în zilele următoare o să meditez îndelung la acest lucru. Sunt pe calea cea bună. Acum pot să înţeleg şi eu lumea în care mă mişc.

Mi-am adus aminte că după amiază trebuie sa mă întâlnesc cu Mihaela M., să mergem la vernisajul expoziţiei ei. Ii mai văzusem în studenţie o expoziţie deschisă la sala Universitas, îmi aduceam aminte perfect expoziţia aceea. Câteva ore, pentru că mă sculasem devreme, am refăcut finalul unei piese de teatru, i-am dat din nou o lectură ultimului act, eram mulţumit. La slujbă mi-am scris materialul, l-am corectat, am văzut ca să dau bun de tipar pagina de care răspundeam eu, apoi la două am plecat de la revistă. Acasă aveam o cămaşă curată din setul pe care mi-1 dăruise Cora, din punctul ăsta de vedere nu era deci nici o problemă. Acasă am stat aproape o oră cu faţa în sus întins pe pat gândindu-mă la noul roman, în care aş putea să dezbat acest motiv al profunzimilor psihologiei şi spiritualităţii româneşti, plecând de la caragialism, şi de la convorbirile mele cu Feodor Mihailovici. Nu îmi explicasem încă pe deplin venirea acestuia în viaţa mea, posibilitatea mea de a comunica, în modul cel mai normal cu el, însă lecturile mele despre întâmplări şi fapte care ţineau de parapsihologie, şi care erau foarte întinse, mă făceau să nu

mă mai mir de nimic, şi să accept acest lucru ca pe un dat. Dacă eu pot întra în comunicare cu Feodor Mihailovici, apoi important nu este faptul de a afla cum se realizează lucrul acesta, fapt ce poate să ţină de mecanisme şi forţe subtile nebănuite, important este să obţin maximul de beneficiu pentru mine ca scriitor din această comunicare.

Deocamdată îmi era foarte clară această idee, mă găseam într-o lume foarte bolnavă, lumea scriitorilor români, această lume care prin modul cum se comporta şi prin lucrarea ei trecuse de partea diavolului, şi care fiind o ,,cutie de rezonanţă a societăţii româneşti la rândul ei participă ea însăşi la îmbolnăvirea acestei societăţi, de care mă simt legat prin sentimentul patriotic profund pe care-l trăiam de când eram mic. În romanul pe care începeam să-l întrezăresc în mintea mea aveam să abordez însăşi rădăcinile îmbolnăvirii, izvoarele patologiei psihologiei şi spiritualităţii poporului român, cele care ne fac să fim aşa cum suntem, şi aşa cum nu suntem, vorba unui filozof antic. Şi pentru aceasta aveam să mă slujesc de însuşi Feodor Mihailovici. Pentru că nu întâmplător pot eu intra în comunicare cu el, ci pentru că ,,mie mi s-a dat aceasta şansa", pentru eu am fost ,,ales", de cineva de sus, să îndeplinesc în spiritualitatea românească o misiune, sau mai bine zis să împlinesc un rost. Eu eram un ales, şi pentru că eu eram ales, fusese ales ,,de la început", cum spunea Eliade, eu trebuia să sufăr, să fiu supus la o lungă şi dureroasă încercare, este vorba de o încercare dificilă, plină de suferinţă, o încercare iniţiatică, şi fără asumarea acestei încercări şi a acestei suferinţe profunde şi imense eu nu puteam să ajung unde trebuia să ajung, adică să-mi

împlinesc menirea pe pământ, dacă nu treceam prin această lungă umilire a mea şi prin suferinţă.

Ideea aceasta, că Feodor Mihailovici Dostoievschi putuse să dea opera sa de o profunzime extraordinară tocmai pentru că trecuse prin profunda şi nesfârşita lui suferinţă, ştiam că este foarte adevărată. Or observasem asta la poporul român, dar mai ales la scriitorii români, erau incapabili să îşi asume SUFERINŢA, profunzimea ei. Este exact ceea ce trebuia să fac eu. S-o termin cu această lume a scriitorilor, care mă absorbise, mă atrăsese în ea ca o cursă, să-i spun în faţă adevărul şi s-o bag în mă-sa, cum spusese de atâtea ori Virgil Mazilescu, numai că el o înjura fără să fie capabil şi să se smulgă din ea. Nu-i nimic, eu o să beau paharul suferinţei până la fund şi o să mă smulg şi din lumea această, din iadul acesta de scârbă şi ploşniţe. Asta tot Virgil o spusese, la o masă, se îmbătase şi apoi se ridicase să le ţină celor de faţă, asta era pe la unsprezece noaptea, o cuvântare, şi în cuvântul lui aşa-i numise pe scriitorii români, nişte ploşniţe. Asta este, domnilor, încheiase Virgil oratoric, nu suntem altceva decât nişte ploşniţe. Să ne fie ruşine! De ce erau nişte ploşniţe ?, pentru că menirea scriitorului român era să spună adevărul poporului, lumii întregi, să spună adevărul în istorie, ADEVĂRUL cu toate literele mari, ori ce făcea scriitorul român, făcea pe mă-sa, asta făcea. Şi aici Virgil bătuse câteva apropouri la Preda, la Eugen Barbu, la Păunescu şi la alţii… Ei, bine, mi-am spus în gând, eu voi spune Adevărul cu toate literele mari, nu numai cu A mare, şi în momentul acela m-am simţit perfect liniştit, ca şi cum aş fi terminat cu viaţa (era un sentiment ciudat, stenic, de o profunzime uimitoare, profund şi plenar), ca şi cum toate problemele mari ale vieţii le rezolvasem chiar în acel moment. M-am

îmbrăcat şic, cum mă rugase Mihaela, ca să mă întâlnesc cu ea.

Pe Chei am găsit o florăreasă,o ţigancă mare ca o batoză, am luat un buchet de flori, şi la ora hotărâtă am ajuns la statuia lui Kogălniceanu. Mihaela mă aştepta zâmbitoare, avea ea un zâmbet specific pe care i-1 dădea gura ei mare, era într-o rochie albastră, cu flori, şi avea în mână două buchete. Cum ştiam că eşti neatent, am cumpărat eu pentru tine un buchet, mi-a spus zâmbind. Părea fericită, pe chip îi juca o lumină înşelătoare. Adică ea merge la expoziţia ei şi îşi cumpără singură flori. M-a întrebat ce mai fac, la ce lucrez acum. La ceva profund, i-am spus. De ce nu îţi scoţi nici o carte ? Sau vrei să faci şi tu ca Socrate şi ca Nae Ionescu. Mi-a zâmbit. Era o frumuseţe de toamnă amară pe chipul ei, şi în acelaşi timp mă cerceta. Eu ştiu de ce nu mi le scot, băga-i-aş în mă-sa de ticăloşi ce sunt, mi-am spus în gând. Toţi sunt nişte jigodii, nişte escroci, aşteaptă să le dau. Lasă că ţi-am citit eu un volum, a zis Mihaela împăciutoare. Acum o luasem în sus pe o stradă cu fagi, încerca să mă îmbuneze, ţi-am citit un volum de poezie, nu ştiu unde. Păi cine poate să publice un asemenea volum, te-ai întrebat la lucrul acesta? Pune-te tu şi tu în pielea redactorului ăluia, şi vezi dacă poate să dea drumul la un volum ca acesta? Dar ce avea volumul meu, nu era nimic în el la adresa partidului, sau a orânduirii? Era de o tristeţe înspăimântătoare, Alex, încercă Mihaele să mă convingă. Mai profundă decât în Bacovia, tristeţea lui este nimic pe lângă tristeţea pe care o aduci tu în poezia românească. Am privit-o cu coada ochiului.

Părea convinsă de ceea ce spune. Mergea pe lângă mine într-un fel trudnic şi totodată frumos, ca şi cum ar fi înotat. În facultate, eram în anul doi, pentru că ea era cu un an mai

mică decât mine, fusesem îndrăgostit de ea, însă întotdeauna când mă găsisem în apropierea ei fusesem îngrozitor de emoţionat ca să pot să-i mărturisesc lucrul acesta. Auzisem că se căsătorise cu Pavel Mureşan, terminase în acelaşi an cu mine, şi rămăsese asistent la Ştefan Gheorghiu, apoi auzisem că nu se împacă deloc bine. Acum venise deci fără el, semn că nu mai erau împreună. Ce să-i faci, aşa e viaţa, aşa fusese norocul ei, cum fusese şi al meu. Acum descopeream o Mihaelă bună, avea în ea ceva de camarad. Ajunsesem pe Stirbei Vodă, şi acum mergeam către gară. Unde-ai deschis tu, Mihaela, expoziţia aceasta? Ai răbdare, mai avem puţin şi ajungem. Şi într-adevăr am ajuns în faţa unui restaurant care era o fostă vilă de fapt, îmbrăcată în iederă, cochetă. O luăm pe aici, am auzit-o pe Mihaela. Am urcat scările de marmură, şi ne-am pomenit într-o sală, scufundată într-o lumină de vitraliu, ornată şi împodobită într-un mod care-ţi evoca o pagodă japoneză. Mihaela s-a pupat cu o tipă, bună, dragă, haideţi să luaţi loc undeva. A luat-o de braţ şi pe mine la fel şi ne-a condus mai în fundul sălii, unde ne-am aşezat pe nişte scaune cu perniţe înflorate. Tot ei i-am dat şi buchetele cu flori, de la noi are trei buchete, a râs Mihaela, şi brusc i-am văzut pe faţă înflorind râsul ăla de care mă îndrăgostisem eu, şi pe care îl văzusem într-o poză. Deci asta este expoziţia la care m-ai invitat, Mihaela,am privit-o eu înfiorat. Da, dragă, ochii îi erau trişti, am venit de fapt la o nuntă. M-a privit în ochi intens, speriată, nu vrei să fie şi nunta noastră? În momentul acela am văzut-o şi pe Gabriela Melinescu, era cu încă o tipă, cu părul ridicat pe un fel de tijă.

De undeva, parcă de sub pereţi, izvora o muzică stranie, mai degrabă orientală, amintindu-ţi deşerturi şi

apusuri de soare, alte ţări, suflete pustii. În capătul celălalt al sălii era ringul de dans, am văzut şi instrumentele la care se cânta şi care odihneau pe piedestal. Atmosfera începea să devină antrenantă.

Am întrebat-o a cui nuntă este, Mihaela a făcut pe misterioasa, ai să vezi, apoi a râs brusc, într-un mod neplăcut, dezvelindu-şi dinţii mari. Mi-am dat seama privindu-i pe cei din stânga şi din dreapta că nu eram la o nuntă de scriitori, pentru că alta ar fi fost "atmosfera", apoi în afară de noi, de mine, de Mihaela şi de Gabriela nu mai vedeam pe nimeni. Brusc, nu ştiu de ce, mi-a venit în minte chipul lui Daniel Turcea. Dumnezeu să-l odihnească, apoi după ce am vărsat pe jos câteva picături pentru sufletul lui, de parcă atunci aş fi deschis ochii, am văzut în faţa mea, de fapt peste masă, un chip de femeie uluitor de frumoasă. Stătea de vorbă cu o doamnă în vârstă, cu o toaletă şi o coafură de marchiză, care-ţi sărea imediat în ochi, de o distincţie provocatoare, sau cam aşa ceva, oricum era o chestie distinctă. Am privit-o mai intens pe tânăra nespus de frumoasă, să văd de unde venea expresia aceea de frumuseţe misterioasă şi profundă, care o făcea uluitor de frumoasă.

Am privit-o mult timp, cred că la un moment dat şi-a dat seama că este privită şi s-a simţit deranjată, deşi n-a insistat să investigheze din ce loc şi de către cine este privită. Era numai un fel de nervozitate pe chipul ei care îi dădea însă o nuanţă mai vie frumuseţii ei, mai ascuţită. Cred că ştiu ce o face să pară atât de frumoasă, linia boltită a frunţii şi ochii negri, inteligenţi, care-i dădeau frunţii un aspect marmorean. Apoi era linia chipului care pornea de la tâmplă, apoi, muzicală, se arcuia lin către bărbie. Şi nu în ultimul rând expresia aceea profundă,

inconfundabilă, elevată, de distincţie, de eleganţă şi suavitate. Mihaela m-a chemat pe nume. Voia să ciocnim, pentru împlinirea visurilor noastre. Generația noastră să fie ca generația 60. Am intrat cu Mihaela într-o discuție, îmi amintesc ca am vorbit despre Nichita şi despre poezia de idei, apoi s-a lăsat tăcere, după care s-a pornit rumoarea. Mireasa, mireasa, am auzit încet câteva voci. Am văzut-o pe tânăra nespus de frumoasă înălțându-şi capul ca s-o poată vedea pe mireasă. M-am uitat şi eu.

Într-adevăr, la capătul dinspre ringul de dans a apărut mireasa. În albul voalului de mireasă am văzut un chip frumos, de păpuşă, mi s-a părut la început. Era o mireasă înaltă, bine făcută, veşmântul cădea pe ea ca turnat, iar tocurile, ca şi linia rochiei de mireasă, amintind pozele de domnițe ale picturilor votive, îi dădeau o maiestuozitate extraordinară. Ce mai, era o mireasă foarte frumoasă. Am continuat s-o privesc pe tânăra foarte frumoasă, care îmi atrăsese atenţia cu frumuseţea ei. Era tot cu capul ridicat, cu chipul plin de încântare. E o mireasă foarte frumoasă. Da, foarte frumoasă le-am auzit pe cele două doamne din stâng a mea. A cui e nunta aceasta, Mihaela?, am întrebat. A cuiva din minister, am auzit-o pe Mihaela, care se uita *şi* ea tot după mireasă. Am băut din coniacul cinci stele care se afla pe masă şi mi-am propus să o urmăresc pe tipa care era de departe cea mai frumoasă femeie din această sală. M-a gândit că Mihaela ar putea să observ lucrul acesta, şi să se supere. Apoi brusc gândul din mine a ajuns să vadă limpede situaţia. Mihaela s-a despărţit de şmecherul ăla de Pavel Mureşan, de la Cocoş, un tip care terminase sociologia şi lucra la un minister am aflat că Pavel Mureşan o cam caftea bine, sunt problemele ei mi-am zis, de ce dracului nu se desparte şi adevărul este că în clipa când am aflat lucrul ăsta am suferit enorm. Eu nu

i-aş fi făcut chestia asta, s-o bat, şi în timp ce priveam la tipa aceea nemaipomenit de frumoasă, mă gândeam că Mihaela de asta mă invitase la nunta asta, ca voia să ne căsătorim. Da, cu Mihaela m-aş căsători. Şi apoi, fiinţa aceea ironică ce zace în noi, da, te-ai căsători cu ea dobitocule, dar te uiţi după alta, şi ai mai nenorocit-o şi pe cealaltă, pe Cora. De la bătrânul Feodor Mihailovici n-ai învăţat nimic, că puritatea şi suferinţa sunt singurele lucruri care contează. Nu ştiu de ce mă gândeam la Cora, mă gândeam de fapt că dacă Mihaela are de gând să se mărite cu mine, în cazul ăsta îi voi mărturisi că trăiesc demult cu Cora, şi că vreau să mă căsătoresc cu ea. De fapt am fost un dobitoc, mă simt vinovat faţă de ea, de Cora, şi o să repar cât de curând greşeala aceasta. Cred că începuseră să lucreze şi cele câteva pahare de coniac, pe care le băusem, ca şi faptul că în conştiinţa mea se deschisese trapa aceea care le dăduse drumul gândurilor să izbucnească, asemeni unor viespi dina subconştientul colectiv.

În momentul acela am auzit vocea Corei, şi mi s-a părut că visez. Eram atât de trist încât m-am gândit că în ziua aceea ar trebui să mă îmbăt. Mi-am întors capul pentru că era chiar vocea ei, o voce cuminte, tristă. Am auzit-o spunând, bună, Mihaela, aţi venit? Am văzut-o sărutându-se cu Mihaela. M-am ridicat brusc în picioare şi am început să tremur. Am simţit cu*m* îmi fuge pământul de sub picioare. M-am clătinat, şi am văzut-o pe Mihaela sprijinindu-mă. Alex,ce ai? am auzit-o pe Mihaela. Am respirat adânc. Îmi reveneam şi nu vedeam decât chipul Corei nespus de frumos, tragic şi transparent de fragil, pentru că aveam senzaţia că privesc prin el undeva foarte departe, în lumea cealaltă. Am simţit concret ca un jelet care-mi trece prin inimă cuvintele Ecleziasticului. Asta era deci, Mihaela, mă chemase la nunta Corei. Ţi-ai mai revenit, Alex ?, am

auzit şoapta Corei, care era în faţa mea, mă privea cu o milă nespusă, şi care mi se părea asemeni unei lumini, sau a unei ape care-i curge pe faţă. Acum privirea îi devenise nespus de tristă, plină de spaimă. Mă privea cu spaima asta pe chip, ca şi cum ar fi spus, vezi, Alex, eu ţi-am spus. Vă mulţumesc, dragilor că aţi venit, am auzit-o pe Cora, şi şi-a continuat drumul printre mese. M-am aşezat jos dărâmat. Am simţit că-mi vâjie capul, îmi era rău.

Aş fi vrut să fiu acasă şi să mă întind în pat. Bea ceva rece, Alex, am auzit-o pe Mihaela. Ce importanţă mai avea, acum o pierdusem definitiv pe Cora. Ce naiba ai, parcă ţi-a dat cineva cu leuca în cap! Cora mi-a spus c-ai scris un roman extraordinar, vreau şi eu să-l citesc. Mi-am propus să mă concentrez asupra Mihaelei, să discut cu ea, să-mi disciplinez gândurile, pentru că altfel o iau razna. Exact, în momentul acela am simţit c-o iau razna. Ah, Mihaela, am zis. Sigur o să-ţi dau romanul să-l citeşti. Vrei cu adevărat să citeşti ce-am scris eu? Sigur că vreau, eram în facultate când ţi-am spus că o să fii un mare scriitor. Aveai vână, la tine cuvintele au materialitate, şi în timp ce-ţi citeam poemele aveam impresia că le văd scrise pe fundul lumii. La tine poezia transparentizează lumea. Cred realmente că tu o să fii cel mai mare poet care-i urmezi lui Nichita. Şi el te preţuieşte, am vorbit cu el despre tine. Mihaela, cine ţi-a spus ţie să mă inviţi la cununia asta sau ce naiba este? Cora, cum cine? Mireasa, doar ai văzut că este mireasă. Mi-a spus să vin cu tine. Cred că vrea să ne adune pe noi, a mai spus, dar aşa în trecere. Tu ce mai faci cu Pavel ăla al tău? Gata, i-am dat aut. Sau ţi-a dat el ţie? Nu, eu am hotărât că nu mai poate merge aşa. De altfel eu sunt vinovată, la început am sperat.

Am băut câteva pahare de coniac, aşa cum bea Virgil, cu sete. El îl dădea dintr-o dată pe gât. Vezi să nu-i calci pe urme lui Nichita, am auzit-o pe Mihaela, parcă ştiam că nu bei. Nu beau, i-am răspuns. La un moment dat a trebuit să ne ridicăm în picioare ca să cântăm mulţi ani trăiască. Atunci am văzut-o pe Cora lângă bărbatul ei, erau în faţa ringului de dans, unul lângă altul. El era un domn la cincizeci şi ceva de ani, mai înalt decât ea, cu părul grizonat, dând înspre cenuşiu, ceea ce a trebuit să recunosc, îi da o anumită distincţie, îl făcea să fie chiar un bărbat bine, cu prestanţă. Cora, pe tocurile ei de mireasă era mai scundă puţin decât el, însă acum mi s-a părut cu adevărat extraordinar de frumoasă. Avea în ea ceva de păpuşă, dar şi de zeiţă, ceva care o făcea să pară ireală de frumoasă. M-am îmbătat ca un tâmpit, mi-am spus, în gând, şi acum visez, ăsta numai un vis poate să fie. Apoi, din adânc vocea aceea neiertătoare, vai de capul tău de nenorocit, pe fata asta ai avut-o in braţele tale, prostănacule, şi ai pierdut-o, ca şi pe cealaltă, pe Elena, ca şi pe asta de lângă tine, care speră că te vei căsători cu ea. Însă tu eşti făcut să fii un bleg pe lumea asta, nici măcar un volum de poezie n-ai putut să-ţi scoţi până la 27 de ani, în timp ce toate nulităţile şi toţi şmecherii care se învârt prin lumea asta de coroplişniţe, care este Uniunea scriitorilor, toţi au câteva cărţi, chit că ştiu, sunt siguri că nu e nimic de capul lor, iar acum ai pierdut-o şi pe fata asta, pe care de fapt nici nu ai meritat-o. Acum ne sculaserăm toţi în picioare şi cântam mulţi ani trăiască. Iar eu, cu durerea acea în stomac un bolovan de plumb, care era părerea de rău, imensă, că o pierdusem pe Cora. Şi de fapt era mai mult decât atât, cântam şi eu pentru că îi doream din toată inima să aibă noroc în viaţă. Iar acela care o luase era un bărbat

mai bine decât mine, să dea Dumnezeu să fi şi mai bun decât mine, şi s-o facă fericită, iar mie aşa îmi trebuie. Cu cât durerea aceea din stomac era mai adâncă, mai neagră, cu atât creierul îmi era mai limpede.

Mi-am adus aminte de Feodor Mihailovici, asta trebuie să fie o obsesie, şi este de fapt obsesia mea de scriitor, pentru că de la început pentru mine a fost clar, că eu n-o să fiu ca jigodiile astea care trăiesc din literatură, avea dreptate Virgil când le spunea pleoşniţe. Sau coroplişnişţe, cum dracului le spunea. Ăştia scriau pentru situaţia lor, că îşi făcuseră o situaţie, şi voiau să o ducă bine, ca nişte cârtiţe în viaţa asta, şi cel mai bun mod era acela de mima că sunt scriitori. Şi nu de a fi scriitori cu adevărat. În primul rând un scriitor trebuie să-şi asume condiţia de scriitor, care este una tragică. Or ăştia se fereau şi de o critică venită pe linie de partid, ori de la Consiliul Culturii, dar mai ales să îşi asume o „existenţă tragică".Existenţa tragică. Nu, greşesc mi-am spus, printre scriitori mai sunt şi din ăştia, scriitori adevăraţi, cum este Virgil, cum a fost Daniel, cum este Nichita, numai că el a încăput pe o altă linie. El se salvează prin două lucruri, poezie şi alcool. Eu mă voi salva prin acceptarea integrală a suferinţei şi rostirea adevărului. Să spun adevărul, adevărul acela mare şi ultim, pe care l-a spus în opera lui Feodor Mihailovici Dostoievski. Eram beat, iar ideile îmi umblau prin creieri, ca nişte caracatiţe roşii. La un moment dat am auzit-o pe Mihaela, ce mamă frumoasă are, îmi spusese mie, şi-n momentul acela m-am uitat către locul din faţa ringului de dans unde o văzusem pe Cora cu bărbatu-su, a cărui figură îmi stăruia mie în minte. Ca şi cum m-aş fi uitat prin nişte ochelari măritori, am văzut foarte

limpede, la început un bărbat trecut de 60 de ani, cu părul cănit, un om de treabă, cu trăsături pline de bunătate, şi care semăna foarte mult cu fiica lui, căci el era indiscutabil tatăl Corei. Lângă el, stătea mama ei, o femeie subţirică, înclinată uşor într-o parte, cu ovalul feţei alungit, cu un chip luminos, de pe care curge un fel de ulei tomnatic. Erau tare buni şi tare frumoşi părinţii Corei. În momentul acesta m-am gândit la părinţii mei, pentru care mă voi simţi mereu vinovat, căci nu le-am dăruit cât au aşteptat ei de la mine, şi foarte puţin din cât mi-au dăruit ei, şi aproape deloc din cât aş fi vrut să le dăruiesc, dacă n-ar fi fost ticăloasa asta de viaţă. Am simţit pentru părinţii Corei o dragoste atât de mare şi de profundă, o emoţie vastă şi luminoasă, încât mi-a venit s-ă plâng.

În momentele următoare eram în faţa lor, le-am întins mâna şi le-am sărutat mâna la amândoi, cu lacrimi în ochi, felicitându-i că au crescut o fată atât de talentată şi de bună I-am urat Corei fericire, şi le-am urat la amândoi casă de piatră. Cred că m-am comportat destul de bine, adică ţinându-mă pe picioare, vorbind patetic şi respectuos, fără să mă încurc, pentru că gestul meu a făcut o impresie foarte bună emoţionându-i şi pe ei, pe părinţii Corei, dar şi pe ea. Apoi am revenit lângă Mihaela, care mă urmărise emoţionată. Bravo, am auzit-o, cred că ai făcut cel mai frumos gest. M-a privit un timp, cu zâmbetul ei dulce voalat, ca o rană luminoasă pe chip, deşi cred mai degrabă că rânjea. Ori de câte ori mi-o voi aminti pe Mihaela, mi-am spus în clipa aceea, o voi vedea cu zâmbetul acesta pe chip, ca o rană luminoasă. Pietroiul acela pe care-l aveam în stomac, şi care era suferinţa sublimată, în această reprezentare,

devenise parcă mai lucios, mai esenţial, şi lucrul acesta îmi făcea bine. Nu mai îmi aduc aminte precis, cred că după ce am terminat cu doamna din dreapta mea discuţia despre corupţie, la noi, la români, şi după ce am înjurat de câteva ori în gând să mă răcoresc, am simţit nevoia că trebuie să ies din sala aceea plină de penumbră şi de lux, pentru că altfel se va întâmpla ceva rău cu mine. Voi urla, voi începe iar să fug pe străzi, mă voi tăvăli pe jos. I-am spus Mihaelei că vreau să plec, pentru că nu mă simt bine.

M-a cercetat curioasă, ca şi cum ar fi spus, dar ce ai, ce ţi-a venit? Uite că mi-a venit mie aşa, să plec imediat din sală, din hruba aceasta infectă. Perfect, a zis Mihaela, o să merg şi eu. Trebuie să fi plecat împreună pentru că nu mai îmi aduc aminte decât imaginea noastră din parc, din Cişmigiu, deşi în care parte a Cişmigiului ne aflam n-aş putea să spun, în care eu plângeam pe umărul Mihaelei, că nu mai suport viaţa aceasta, că simt tot timpul un pietroi de plumb în stomac, angoasa şi suferinţa mea existenţială, sublimată în acest pietroi de plumb, pe care-l duc, ca Sisif în fiecare dimineaţă până în pisc. Nu mai ştiu ce i-am mai spus, ce poate să spună un angoasat, un om ajuns la marginea puterilor, scârbit de existenţa aceasta pe care eram obligat să o suport, îmi aduc aminte chipul surâzător şi bun al Mihaelei, şi cum mă mângâia ea pe frunte. Probabil încercând să mă liniştească, să mă ajute să-mi adun gândurile. M-am trezit acasă, după miezul nopţii, cu creierul lihnit şi luminos pe dinlăuntru ca o peşteră de gresie. Exact această este senzaţia, parcă aveam creierul lihnit, adică gol, şi în acelaşi timp însetat de cunoaştere şi de umilinţă. Întreaga fiinţă îmi era slăbită, cuprinsă de o boală dulce, care o făcea să fie asemenea unei peşteri plină de o lumină caldă blândă, de mireasma pământului reavăn, a florilor de câmp şi a buruienilor, şi umedă pe dinlăuntru. Pietroiul de plumb pe care-l aveam în stomac devenise luminos, răspândind această lumină tomnatică. În mod normal, gândul mi-a trecut prin cap ca o linie, această suferinţă trebuie să mă aducă la sfinţenie, presimt că mă îndrept către starea de sfânt.

M-am gândit la Feodor Mihailovici şi la sfinţii, la criminalii şi la sfinţii lui, care l-au făcut să fie marele scriitor. Existenţa mea, mi-am spus în momentul acela este de fapt"o coborâre în lume". Eu trebuie să sufăr, să-mi asum suferinţa şi să privesc până în adâncul acestei suferinţe, cum spune Eminescu în Odă. Voi trece ca un cerşetor umil şi blând pe fundul acestei lumi, aşa cum ar merge cineva pe fundul unui ocean şi apoi va veni Înălţarea. Ideea aceasta mă stăpânea în momentul acela în modul cel mai profund, pentru că în clipa în care a intrat Feodor Mihailovici, aplecându-se uşor, ca şi cum ar fi existat posibilitatea să se lovească de pragul de sus al uşii, eu tocmai am exclamat, la suferinţa care trebuie trăită până la capăt şi la dumneavoastră, Feodor Mihailovici, mă gândeam. Marele scriitor, era însă prea supărat, prea trist ca să observe "gluma" mea, deşi era îmbrăcat impecabil, într-un costum alb, cu reverele la haină largi, cu pantofi gri în picioare, ceea ce, să recunoaştem, îi dădea un aer de lord european. Oricum îl întinerea şi-l occidentaliza, ca să spun aşa, pe bunul Feodor Mihailovici. Faptul acesta contrasta cu această tristeţe profundă, crâncenă, care era pe chipul lui. Nu sunteţi în apele dumneavoastră, Feodor Dostoievschi, am observat eu, invitându-l să se aşeze pe scaunul pe care se aşeza de obicei. Şi din păcate nici cu mine nu se întâmplă lucruri mai bune. Nu am delco noroc în dragoste, Feodor Mihailovici, am continuat eu încercând să-i povestesc suferinţa aceea cumplită, pe care o trăisem în ziua precedentă asistând la nunta Corei. Mă legasem şi eu cu sufletul de o fată, cam păcătoasă, exact cum se întâmplă şi în romanele dumneavoastră, însă altfel un suflet minunat, ca dovadă faptul că am iertat-o, şi când credeam că ne vom uni şi noi viţele s-a măritat cu altul. Recunosc a luat un bărbat destul de prezentabil, deşi cam în vârstă faţă de ea, chiar dacă uneori lucrul acesta este în avantajul ambilor soţi. Însă această suferinţă imensă care s-a obiectivat ca un pietroi de plumb în stomacul meu, Feodor Dostoievki, şi e mai bine că s-a întâmplat aşa, pentru că îmi dă o luciditate şi o cuminţenie de sfânt, mă face să-mi simt trupul transparent, şi în acelaşi timp îmi dă o senzaţie ciudată, sau un sentiment dulce

dureros, de o transparență mistică, mai degrabă, deşi lucrul aceasta este şi mai straniu, căci în cazul acesta am vorbi de un sentiment epistemologic. Am avut impresia penibilă că bălmăjesc, oricum Feodor Mihailovic, ce-am trăit eu ieri, pierzând-o pe această Coră, după ce am mai pierdut-o pe Elena (aceasta mi se părea acum o întâmplare depărtată ca şi cum s-ar fi petrecut în Evul Mediu) ,suferința abisală care s-a concentrat în adâncul ființei mele, nu doresc să i se întâmple nici celui mai mare duşman al meu.

A urmat o tăcere lungă, brodată parcă de un for de nea alb. Dragul meu, l-am auzit pe Feodor Mihailovici, oarecum supărat de vorbăria mea, dumneata îți aduci foarte bine aminte că ai ajuns demult la concluzia că numai marea şi profunda suferință stă la baza unei mari opere. Aspra acestui lucru nu cred că mai trebuie discutat, iar dumneata, prin vocație şi destin eşti singurul care poate să îşi asume această suferință. Şi singurul care poate să dea această operă. Un timp nu l-am mai urmărit pe marele prozator, pentru că m-am gândit la ideea că nu este cinstit că eu o să sufăr, să fiu cel care adună întreaga suferință de pe fundul lumii, în timp ce ei, colegii mei, la suprafață, duc o existență de porci mărunți, de lichele care ciugulesc din fondul literar al Uniunii scriitorilor, făcându-se, prefăcându-se că sunt scriitori, căci în sinea lor ei ştiu bine că nu sunt. Şi deci, în timp ce ei duc viața asta de beţivani veseli, eu să sufăr pentru ei. Dar nu pentru ei suferi dumneata, dragul meu, ci pentru om, pentru neamul dumitale, de care eşti atât de legat. Era ca şi cum aş fi băut ceva şi aş fi avut chef de vorbă. În definitiv Feodor Mihailovici, la dracului şi cu suferința aceasta, nu ştiu dacă v-am povestit, că eu am ajuns demult la concluzia că a fi sau a nu fi este acelaşi lucru, şi că deci a suferi pentru mine este acelaşi lucru cu a nu suferi.

Pentru prima dată Feodor Mihailovici m-a privit cu un fel de spaimă albă pe chip, avea colţurile buzelor strânse, o îngrijorare amară şi totodată o părere de rău i se întindea ca un ulei pe chip. În chiar acel moment am auzit un muscoi, şi l-am şi văzut trecând prin faţa lui Feodor Mihailovici, urcând către linia în care zidul vertical se întâlnea cu plafonul. Privirea mi-a coborât, nu pot nici acum să-mi explic de ce, pe pantofii lui Feodor Mihailovici, şi am observat că şireturile erau albe, perfect albe, deosebindu-se de cenuşiul pantofilor. Feodor Mihailovici a tăcut parcă jignit. Mi-am dat imediat seama că am făcut o gafă, în acelaşi timp am constatat că intelectul meu are posibilitatea de străvedere perfectă a realităţii, a materiei, şi că ne aflăm „pe fundul lumii", într-un fel de"canion epistemologic". Aveţi perfectă dreptate, Feodor Mihailovici, am răspuns, de fapt acest lucru mi l-am dorit, l-am ales, şi odată cu el am optat şi pentru această aventură a spiritului uman. Nu dumneata ai ales, dragul meu, am auzit vocea uşor gâtuită de supărare sau de emoţie a lui Feodor Mihailovici, nici eu nu am ales, ci pur şi simplu am „încăput" pe aceste destine, aşa cum un tren începe pe nişte linii de cale ferată, şi aflat pe aceste linii, el nu mai are după aceea libertatea de a merge pe unde vrea el, de a o lua pe coclauri, aşa cum i-ar place. Având aceste destine nouă nu ne-a rămas decât să ne încheiem misiunea într-un mod demn.

Feodor Mihailovici a tăcut, apoi l-am auzit spunând, mai mult ca pentru el, de aceea eu nu mă găsesc întâmplător aici, cu dumneata. Musca aceea uriaşă s-a aşezat undeva, căci un timp n-am mai auzit-o. M-am gândit la ceea ce mi se întâmplase, la faptul că o pierdusem definitiv pe Cora, şi deşi trecuse puţin timp de când ştiam lucrul acesta mă şi obişnuisem cu ideea. Eu nu eram făcut pentru micile plăceri

şi satisfacţii ale omului obişnuit, eu eram ca şi Eminescu „lovit de nenoroc”, eu trebuie să-mi asum destinul integral. Asta e, dragul meu, l-am auzit pe Feodor Mihailovici, oftând ca şi cum ar fi vrut să plece. Omul se află în faţa unei mari deznădejdi, şi el nu cunoaşte lucrul acesta, el nu-şi trăieşte deznădejdea, el se află în faţa apocalipsei şi el nu ştie lucrul acesta. Acesta este lucrul cel mai tragic. Da, Feodor Mihailovici, omul, cel puţin lucrul acesta este în psihologia românului, se înveleşte într-o gogoaşă de inconştienţă ca să supravieţuiască, şi dumneavoastră îmi spuneţi că eu trebuie să-i arăt Adevărul în faţă, să-l cutremur arătându-i acest Adevăr, să-l fac pe om să se îngrozească, şi să urle în faţa acestui Adevăr. Pentru că aceasta este singura cale prin care omul poate să fie sensibilizat în legătură cu marea Tragedie, în faţa Marii Apocalipse care o să vină în curând şi o să ne găsească nepregătiţi… Asta vreţi să spuneţi, Fiodor Mihailovici, pentru aceasta aţi venit, pentru asta sunteţi aici…

Însă Feodor Mihailovici, poporul meu acum două mii de ani a trăit o tragedie imensă, incomensurabilă, era cât pe aici să dispară de pe pământ. Poporul dac a dispărut de pe pământ, ca stat, pur şi simplu, un popor care exista aici de la începutul lumii, a dispărut ca stat, ca temelie economică, au murit bărbaţii cei mai viteji ai acestui neam, a curs sânge, oamenii au trăit o spaimă imensă… Ei bine, Feodor Mihailovici, supravieţuitorii acelui popor, ai poporul dac, care a fost învins, au fost pedepsiţi în continuare pe parcursul mileniului întâi, căci nu se trecea o generaţie de pe faţa pământului şi venea un popor migrator. Hoardele acestea ale Asiei, arunca Asia în noi cu hoarde migratoare, au răspândit o teroare cumplită în sărmanul popor, în nenorocitul popor care se re-închega în veacurile acelea.

Apoi au venit peste noi ungurii, pe care i-a învins Basarab I la Posada, în 1330, pentru că dacă nu-i învingeam atunci pe unguri, eram terminaţi, aruncaţi afară, la groapa de gunoi a timpului, asta e Feodor Mihailovici, eram azvârliţi afară din istorie, ca nişte bulendre, ca nişte excremente ale istoriei… Apoi au venit turcii, şi ruşii, şi nemţii, toţi au vrut să ne vadă dispăruţi din istorie. Ei bine, Feodor Mihailovici, şi astăzi în loc să fim un popor trist, grav, lucid, lucid până în adâncul creierilor noştri, un popor care ar trebui să doarmă cu fălcile strânse de suferinţă, de revoltă, noi ce facem, Feodor Mihailovici? Dăm un spectacol de circ, un spectacol şi comic şi grotesc în istorie, de ne doare capul. Căci ce este, ce se întâmplă cu noi acum în istorie, nu? Un analfabet, dar dat dracului de şiret, Ceauşescu, şi nevastă-sa, o analfabetă, care a ajuns Savantă de renume mondial, pentru că această Mare Curvă care este Apusul, îi cultivă pe aceşti doi nenorociţi de saltimbanci, Nicolae şi Elena Ceauşescu, îi cultivă ca să ne stoarcă, iar noi, ca şi cum tragedia n-ar fi desăvârşită dacă nu ar fi şi grotescă, ce facem Feodor Mihailovici? Îi aplaudăm pe aceşti saltimbanci, noi de fapt fiind cei care i-am creat, şi-i creăm în continuare. Pentru că şi cei care au venit şi vor veni după ei vor fi nişte saltimbaci şi mai mari… Şi în timpul acesta fiinţa naţională se scufundă, ne „stricăm" în străfundul nostru de fiinţă naţională, după ce peştele s-a stricat, s-a împuţit de mult la cap, vai de capul nostru de popor nenorocit…

Ei, bine, Feodor Mihailovici, eu cred că nu se mai poate face nimic cu acest popor, şi nici cu specia umană, cu civilizaţia umană nu se mai poate face nimic, căci şi cu ea se întâmplă acelaşi proces de erodare, de împuţire, de stricare pe dinăuntru, acelaşi proces de îmbolnăvire, ca şi cu poporul român. Aici m-am oprit. Vorbisem patetic, şi acum

îmi simțeam ființa aproape eterică. Vedeți, Feodor Mihailovici, poporul meu va dispărea în curând pentru că este un popor foarte bolnav, pe dinlăuntrul şi în adâncul său, şi numai printr-un miracol va mai supraviețui el în istorie. Musca aceea nefiresc de mare am auzit-o din nou bâzâind, Feodor Mihailovici m-a privit cu chipul iluminat de blândețe, Se citea pe fața lui o dragoste blândă, nespusă, ca şi cum m-ar fi îmboldit să vorbesc mai departe. Şi într-adevăr, pe fața lui Feodor Mihailovici Dostoievschi se citea o mare nerăbdare de a asculta, de a afla ce aveam eu să-i spun. Asta e, Fiodor Mihailovici, poporul meu este un popor admirabil, însă e ros pe dinlăutru de mari boli ale spiritului, de mari patologii psihologice, şi din păcate n-a avut nici noroc în istorie. Am tăcut, ca să-mi dreg glasul, şi ca să-mi las sufletul să se odihnească pentru a prinde putere. Aşa după cum ştiți, Feodor Mihailovici, ființa acestui neam are adunate în subconştientul ei colectiv complexele, spaimele şi suferința atâtor tragedii pe care le-a trăit în istorie. În subconştientul colectiv al poporului român se află sublimată durerea şi spaima celor care au văzut cu ochii lor şi au trăit cu sufletul înfrângerea, umilința imensă, dispariția statului dac, a administrației dace, căci poporul dac, din punct de vedere genetic, nu a dispărut, şi nici cultura dacă, ce a continuat să fi transmisă pe cale orală, din gură în gură. Tot ce se întâmplă în istoria unui popor, dramele şi faptele lui, nimic nu se uită, nimic nu se pierde, Feodor Mihailovici, ci totul se depune, se lasă la fund, se înregistrează în memoria subterană a ființei naționale, memorie uriaşă şi profundă, care nu este altcineva decât subconştientul colectiv.

Ei, bine, în străfundul subconştientului colectiv al acestui neam, tocmai pentru că am fost amenințați mereu cu dispariția, se află vie şi puternică, tinderea către eternitate,

setea de absolut. Setea de absolut ia forma setei de eternitate, a setei de viitor, a dorului de infinit, şi se obiectivează în setea de creaţie a geniilor şi a marilor valori. La ceilalţi indivizi această sete de absolut, care se obiectivează prin în general prin creaţie, a căpătat o formă degradantă, a decăzut din rostul ei ontologic, luând forma setei pentru putere, pentru avere, a setei de a parveni, a lăudăroşeniei. Aşa au începu să se dezvolte în străfundul nostru ceea ce eu am denumit, Fiodor Mihailovici, bolile, patologiile psihologiei poporului român. Acestea pe parcursul istoriei noaste s-au tot dezvoltat. Vedeţi, în primul mileniu, în timpul etnogenezei noastre ca popor, când asupra noastră veneau regulat hoardele migratoare, noi, fiind un popor stresat, înspăimântat, ca să supravieţuim ne-am retras tot timpul din faţa duşmanului. Fugeam în păduri, apoi după ce primejdia trecea ieşeam şi noi. Repetând gestul acesta pe tot parcursul unui mileniu, el ne-a intrat, Feodor Mihailovici, în reflex, în codul genetic. În loc să ne rezolvăm problemele prin abordarea lor directă, noi ne retragem întâi din faţa lor, iar atunci când trebuia să le rezolvăm, totuşi, o făceam în ultimul moment. De aici proverbul, "dă, Doamne, mintea românului a de pe urmă", şi întotdeauna o facem ezitând, şi căutând soluţia cea mai uşoară pentru noi. Ne-a intrat şi lucrul acesta în instinct, să căutăm soluţia cea mai uşoară prin care putem „scăpa" de problema pe care viaţa şi realitatea ne-o pun spre rezolvare. Aşa ne-am învăţat şmecheri, nu comozi, dar oricum, lasă-mă să te las, mă fac că nu observ ce problemă stringentă îmi pune viaţa, căci această problemă poate să dispară de la sine, şi atunci „am scăpat".

Mai târziu când au venit turcii, iar apoi fanarioţii, aceste atitudini învăţate ale noastre s-au şlefuit, au căpătat profunzimi durabile. Şmecheria, minciuna, lenea, parvenitismul au devenit patologii ale psihologiei noastre. Ele au cuprins mai întâi clasa de sus, care a fost prima ce a venit în contact cu fanarioţii, cu invadatorii, în general, apoi funcţionărimea, şi aşa mai departe. De la traci am moştenit genetic dezbinarea. De aceea au dispărut, pentru că au avut în codul lor genetic această tendinţă, spre dezbinare, cum spune Herodot, părintele istoriei, setea de putere, pe care voiau s-o obţină de unul singur. Aceste însuşiri s-au dezvoltat şi ele pe parcursul primului mileniu, când ne salvam în păduri, nu întreaga colectivitate, ci fiecare cum putea, cum apuca, fiecare om cum se descurca. Aşa ni s-a dezvoltat egocentrismul nostru, care mai târziu a luat forma egoismului, şi de aici, dezvoltându-se a luat forma cancerului egoului, adică a egolplasmului. Egoismul este o trăsătură fundamentală a psihologiei românului. Fiind noi chinuiţi dinlăuntrul nostru de setea de absolut, de setea de certitudine, aceasta obiectivându-se în actul creaţiei numai în cazul geniilor şi al marilor valori, la majoritatea românilor această sete luând forma degradată a setei pentru putere, pentru bogăţie, pentru urcarea în ierarhia socială, faptul acesta a dus, Feodor Mihailovici, la dezvoltarea tendinţei către căpătuială prin modalităţi facile, la dezvoltarea şmecheriei, a corupţiei, a lenei. Acestea începând cu secolul XIX s-au încetăţenit, au căpătat forme şi mai subtile, s-au extins în întreaga societate. Setea individului uman după putere, o dată cu instituţionalizarea sistemului politic partidist, a căpătat forma politicianismului, care a devenit cu a doua

jumătate a secolului XIX o adevărată plagă socială, un cancer social şi cultural.

Ca să ajungi tu, ca individ uman, la putere, trebuie să dai din coate, să îl distrugi pe cel de lângă tine, căci cu cât îi merge lui mai rău, sau lor, celor de lângă tine, cu cât le merge mai rău cu atât îţi merge ţie mai bine, cel puţin judecat aceasta se formează, există în subconştientul tău. Iar cu timpul se adânceşte, se permanentizează. Spaima să nu ţi-o ia altul înainte, s-a tradus prin trăirea sentimentului de invidie. Invidiez pe oricine se ridică măcar cu un cap deasupra ta, şi nu numai că-l invidiezi, vei încerca sa-l distrugi prin toate metodele, modalităţile şi formele. Întâi invidiindu-l, bârfindu-l, urându-l, pârându-l, furându-l şi aşa mai departe. La români, Feodor Mihailovici, acţiunea aceasta de invidiere şi distrugere a semenului a luat forme diabolice, subtile. Nici un popor nu-şi invidiază valorile, ce are el mai bun, cum o facem noi, şi nu şi le distruge cum am făcut-o, cum am făcut-o noi. Aşa s-a născut axiofagia, patologie cumplită, nenorocitoare, şi diabolică, Feodor Mihailovici, a psihologiei poporului român. Axiofagia, termenul vine de axios, valoare, şi fagos, a mânca, a fagocita. Aceasta este boala noastră cea mai profundă şi o avem în subconştientul nostru şi în codul nostru genetic de popor încă de la început. Ne distrugem valorile, la asasinăm. Burebista asasinat de una din căpeteniile lui, şi cu acest asasinat este pecetluită soarta neamului trac, Decebal trădat de una din căpeteniile lui, şi de aici încolo şirul crimelor continuă toată istoria. Mihai Viteazul asasinat, Constantin Brâncoveanul trădat de unul din unchii şi verii lui, a sfârşit decapitat împreună cu fii lui la Ţarigrad, Tudor Vladimireescu, trădat de ai lui şi asasinat, Nicolae Bălcescu asasinat de cei din neamul lui, Cuza

trădat de prietenii lui. Istoria domnitorilor români este istoria unui sabat continuu. Noi nu am putut avea domnitori mari pentru că i-am asasinat, au fost asasinaţi de mediocrităţile setoase de putere.

Acelaşi lucru s-a întâmplat cu valorile noastre culturale, cu geniile noastre. Pe toţi i-am terminat cu o sete de a ucide inimaginabilă. Singurii care au putut să se realizeze, mă refer la genii, au fost cei care şi-au părăsit ţara, da, aceştia s-au putut realiza, George Enescu în muzică, Brâncuşi în sculptură, Eugen Ionesco în dramaturgie, Mircea Eliade în literatură şi în istoria religiilor.

În momentul acela am avut o senzaţie foarte ciudată ca şi cum aş fi fost străbătut de un curent electric de culoare cafenie, ca şi cum creierul mi-ar fi fost invadat de unde galbene şi mari. O clipă am ridicat mâinile în sus ca şi cum m-aş fi apărat de ceva, apoi mi-am apăsat ochii cu palmele. N-aş putea să apreciez cât a durat acest cutremur, pentru că stâlpul de foc albastru exact aceasta a fost, senzaţia vizuală de câmp albastru, de stâlp albastru, care urcă asemenea unui câmp prin fiinţa mea. După ce a crescut în mine ca apa unui ocean m-a acoperit şi din acel moment am simţit o stare de uşurare. Era o stare neomenească, inefabilă, de lucrul acesta am fost absolut convins, o stare vastă, de cosmos luminos, lumina prin care vezi în toate direcţiile şi în tot timpul. N-aş putea să spun de unde am avut gândul acesta, că văd în tot timpul, ca şi cum timpul ar fi un cosmos, adică o sferă nesfârşită, şi privirea ta străbate toată sfera în aceiaşi clipă şi toată eternitatea. Atunci am văzut lumina aceea roşietică, umedă, nesfârşit de dulce. M-am mirat, de ce simt că era nesfârşit de dulce, însă în aceiaşi fracţiune de secundă mi-am răspuns, pentru că este

divină, de aceea este nesfârşit de dulce. Şi atunci am ştiu, am cunoscut TOT ADEVĂRUL DEODATĂ. Asupra acestei stări, a discriminării şi a identificării ei, a ceea ce am simţit în clipa aceea, şi a „văzduhului de informaţii", a „cosmosului de cunoştinţe", de fapt a cunoaşterii „marii ştiinţe", a asimilării marii cunoaşteri, de care eram pătruns în acel moment, o să mai revin . Oricum experienţa aceea a fost o experienţă abisală, profundă, o experienţă dincolo de limita umană.

A fost fără îndoială experienţa comunicării cu EL. Eu mă scufundasem şi mă înălţasem totodată în El. Eu mă umplusem de El şi El fusese în mine, nesfârşit de dulce. Acesta este Adevărul. Nesfârşit de dulce şi chinuitor, stare pe care o mai trăisem. Eu mă scufundam în El şi El fusese în mine, devenind astfel Om şi Cuvânt, şi eu trăisem lucrul acesta ca pe o stare dulce, ca pe o stare plină de graţie, de înălţare. Apoi am simţit iar starea aceea de imponderabilitate, că mă scufund. Fiinţa mea era o emoţie roşiatică, nesfârşită. Atunci am cunoscut acest Adevăr. Ca şi cum l-ai vedea şi totodată ca şi cum el ar fi un lucru care se înalţă din tine. Am cunoscut Adevărul că poporul meu este un popor sinucigaş. Un popor bolnav ca o baltă otrăvită. Oare va dispărea în curând, se va usca asemenea unei mocirle şi se va împrăştia în toate părţile ? Am urlat şi urletul sa ridicat din norul plin de lumina nesfârşită şi roşiatică asemenea unui pom înflorit. Această imagine mi-a rămas uimitor de concret în memorie.

Îmi aduc apoi aminte această imagine, reprezentare, eu eram întins în pat, transpirat, ud leoarcă de sudoare, tremurând ca atunci când eşti bolnav de friguri. Nu-mi era frică ci mai degrabă era o stare de epuizare, de sfârşeală şi în acelaşi timp îmi simţeam trupul ca pe o epidermă uscată.

Aveam totodată sentimentul că mă găsesc pe un ţărm foarte aproape de El. L-am văzut pe Feodor Mihailovici, aplecat deasupra mea, cu chipul uscat şi el, acoperit de o bunătate veche, mirosind a pergemnt, n-aş putea să descriu foarte exact şi plastic această expresie, ţinând cont de starea în care mă aflam. Feodor Mihailovici Dostoievki îşi ţine mâna dreaptă pe fruntea mea, ca atunci când stai la capul unui bolnav, iar mâna mea stângă se afla în mâna lui. S-a terminat Feodor Mihailovici, am şoptit. Nu-i aşa, acum am trecut dincolo? Feodor Mihailovici m-a primit cu o dragoste stinsă şi blândă, ca ceva care venea de departe. Ai răbdare, dragul meu, mai ai răbdare puţin l-am auzit pe Feodor Mihailovici. Trebuie să duci totul la capăt, să te porţi cu demnitate şi cu o nesfârşită bunătate până la sfârşit. Pentru că dumneata ai fost ales. Ai fost ales şi s-a relevat lucrul acesta din timpul vieţii, ceea ce este un lucru foarte important. Cu mine nu s-a întâmplat la fel.

Am tăcut, aveam senzaţia că găoacea trupului meu se scufundă într-un lichid primordial. Am simţit chiar mirosul de început de istorie, apoi cred că l-am simţit pe Feodor Mihailovici plecând. Abia atunci cred că am adormit. A doua zi m-am sculat târziu. Îmi era trupul vlăguit, şi totuşi atât de plin de o substanţă primordială şi dulce, divină, şi atât de greu. Mi-am amintit perfect ceea ce trăisem în noaptea aceea. Fusese o experienţă limită, de fapt trecusem în moarte, lucrul acesta mi-era clar, şi cel care fusese împreună cu mine, fusese spiritul lui Feodor Mihailovici, cel care m-a obsedat pe mine ca scriitor toată viaţa. Am vrut să mă ridic să merg la masa de scris, să notez experienţa pe care o trăisem cu numai câteva ceasuri mai înainte. Am observat că nu putea să mă mişc. În clipa aceea mi-a trecut prin minte ideea că nu mi-am revenit la viaţă

totuşi. Însă nu îmi era teamă, nu era o stare de angoasă ceea ce trăiam în clipa aceea. Dimpotrivă, sufletul mi-era liniştit şi împăcat, nespus de blând. Si totuşi nu eram mort pentru că vedeam clar pereţii, mobilele din casă, biata mea mobilă de poet burlac, din mansarda lui Nichita. Un timp am închis ochii şi am rămas aşa. Ei bine, parcă eram nemişcat deasupra lumii, într-un văzduh limpede.

Trebuie să fi adormit, pentru că după ce m-a trezit m-am ridicat din pat, şi am văzut că pot să umblu. M-am îmbrăcat să merg la slujbă. Gesturile aveau totuşi o anume rigiditate, în cameră plutea un miros abia sesizabil de tămâie şi de flori. Aceeaşi rigiditate a gesturilor, ca şi sentimentul ciudat, că plutesc între două lumi, că nu mai sunt"fixat" în lumea aceasta, l-am văzut tot timpul în tramvai, în birou, mergând în tipografie. Eram o „fiinţă suspendată" între două lumi, lumea aceasta pe care n-o părăsisem definitiv şi lumea cealaltă despre care ştiam puţine lucruri, ştim însă că este o altă lume, cea în care urmează să intrăm după ce murim. Cea care era încă pentru mine cetoasă necunoscută. Am coborât din redacţie ca să mă plimb prin Herăstrău. Voiam să-mi adun gândurile. Parcul părea pustiu, plin de o nostalgia veche. M-am aşezat pe o bancă. Aşadar am pierdut-o şi pe Cora. Nu-mi părea rău, este posibil ca această pierdere să intre într-un plan. Coborârea lui Iisus în lume şi experienţa Sa extraordinară s-a făcut după un Plan stabilit dinainte al lui Dumnezeu. Eu sunt venit cu o misiune, dar care e această misiune? Deocamdată trăiam această putere extraordinară de cunoaştere a lumii, a omului, a poporului meu. Acum eram sigur că mintea mea „străvedea" lucrurile, lumea, eu nu aveam nevoie de analize şi de judecăţi, de raţionamente şi de deducţii logice, mintea mea străvedea totul. Ca de

pildă pătrunderea spiritului meu in psihologia, în profunzimea psihologiei poporului meu. M-am aplecat încă o dată asupra psihologiei poporului român, ca să rememorez discuţia de aseară cu Feodor Mihailovici şi ca să fixez anumite idei. Aşadar îi spusesem lui Feodor Mihailovici că noi românii suntem cel mai vechi popor în spaţiul acesta, că suntem de la „început" în spaţiul carpato-istro-pontic, şi în codul nostru genetic există tendinţă, deschiderea vie, către absolut, setea de absolut care s-a manifestat atât de plenar şi de frumos în creaţia lui Eminescu, a lui Brâncuşi, a lui Ciprian Porumbescu, a marilor valori în general.

Majoritatea românilor trăiesc în general această sete de absolut, în forma ei degradată, terestră, murdară, ca tendinţă generală de a aduna avere, ca sete de putere asupra semenilor lor, şi această boală este Politicianismul, iar în realitatea de zi cu zi ea ia forme subtile şi aberante, ca setea de parvenire, corupţia, furtul de bunuri, lăudăroşenia, invidia. Tot această sete de putere, care la urma urmelor este a „diavolului" (pe când tinderea către absolut, ce ia forma creaţiei, este a lui Dumnezeu, ţine de Dumnezeu. Exemplul cel mai bun Mihai Eminescu şi Brâncuşi) şi îl slujeşte pe el, pe satana, a dat şi axiofagia, cealaltă boală gravă a psihologiei poporului român. Axiofagia este boala care ne face să fim criminali cu valorile noastre, exact acesta este cuvântul, să-i distrugem, să-i asasinăm pe cei care sunt mai buni, mai valoroşi decât noi. Suntem un popor de criminali, acesta este adevărul, pentru că suntem un popor axiofag, care şi-a asasinat întreaga istorie valorile. Bine, şi ucigându-ne valorile, pe cei care sunt mai buni decât noi, în cazul acesta nu ne condamnăm noi pe noi ca popor la dispariţii? La ieşirea de pe scena istoriei ! Ba da! Ideea mi se

părea acum cât se poate de limpede, însă eu o „văzusem" ca o revelație în momentul în care discutam cu Feodor Mihailovici aseară, iar eu ajunsesem la tema patologiei psihologiei poporului român. A bolilor profunde şi cumplite ale spiritualității româneşti.

Aşadar în adâncul nostru, noi, românii, avem"sămânța" sinuciderii, avem această boală, această rană care supurează venin. Tendința de a ne sinucide o avem adânc în noi, în subconştientul nostru colectiv, şi ea străbătând, din adânc, nivele superioare ale psihicului ca să ajungă la suprafață, ea, această tendință, îmbolnăveşte întreaga sferă a psihicului uman. Apoi ieşind la suprafață, îşi pune amprenta asupra gândirii şi a comportamentului nostru. Aceasta este explicația comportamentului românilor. De ce suntem noi egoişti, invidioşi, de ce ne urâm valorile, de ce, acestea, geniile, valorile, ca să se poată realiza trebuie să părăsească pământul românesc? Să meargă să se realizeze printre străini. În acest mod îmi explic eu, cuvintele acestea le-am rosti cu voce tare acolo pe banca pe care stăteam în Herăstrău, de ce sunt atât de invidiat şi de urât în lumea scriitorilor şi de ce nu pot eu să public. Întreaga patologie a subconştientului colectiv al poporului român, izvoarele de venin ce vin tocmai din străfundul ființei naționale, izbucnesc cel mai acut în subconştientul şi în psihologia scriitorilor români, a oamenilor de ştiință, a profesorilor universitari. Ei sunt „cutia de rezonanță" care captează vuietul bolnav din adâncuri al poporului român, miasmele otrăvite ale acelui „arhaic instinct suicidal".

Există în noi acest instinct arhaic. Poate unde a dispărut acel neam al tracilor, cel mai vechi şi cel mai vestit neam, iar apoi, legat de dispariția poporului dac, această tendință „către dispariție" s-a tot dezvoltat, a tot săpat în

noi. Nu este Mioriţa cel mai vechi document psihologic al patologiei numită Axiofagie, al acestui popor atât de vechi, o dată ce se află aici de la începutul lumii? Şi ce vedem în acest document ajuns până la noi, că această dorinţă de stingere, acest instinct suicidal care se află în străfundul nostru, se obiectivează în amândouă contrariile. Cel al dorinţei de stingere trăit de ciobanul mioarei şi cel al „producerii" al creării de stingere, de moarte, generat de cei doi ciobani asasini. Această din urmă tendinţă s-a dezvoltat pe parcursul istoriei luând forma invidiei, a urii aproapelui şi a asasinării valorilor, adică a axiofagiei. Această tendinţă s-a tot multiplicat, nuanţat, a devenit mai subtilă şi mai variată, mai complexă, s-a adâncit, a căpătat forme stranii de o perversitate uimitoare. Am putea vorbi chiar de o imaginaţie extraordinară a axiofagiei poporului român.

La rândul ei, axiofagia şi politicianismul au ajutat alte patologii ale psihologiei noastre să se dezvolte. Aşa cum cresc şi se dezvoltă buruienile pe un pământ neîngrijit, nelucrat. Cum ar fi de pildă atomita, boală care face din noi un popor dezbinat, boală care ne împiedică să fim uniţi, boală care ne dezbină pe fiecare de fiecare. O altă boală a psihologiei noastre este buricita pământului, patologie pe care mai târziu aveam s-o denumesc Egoplasmul, boală care ne face să ne credem că suntem buricul pământului. Fiecare crede despre el că este mare, că el ştie adevărul, că el este cineva, de aici lăudăroşenia românului ca şi această aptitudine către bârfă, către mahalagism. De aceea nu mă publicau pe mine redactorii editurilor, pentru că în mintea, în subconştientul lor colectiv ei erau mari, ei trebuiau să ajungă acolo sus, să fie scriitorii celebri cum se visau. Arborii bătrânului parc au început parcă să geamă lugubru. M-am uitat în jur, vorbeam de mult singur. Tot timpul

vorbisem singur. Noroc că nu era nimeni prin preajmă să râdă de mine. M-am ridicat şi am luat-o pe alee, către televiziune, de unde puteam să iau maşina. Bun, mi-am spus şi dacă acesta este adevărul, că poporul meu de care mă simt profund legat este bolnav din străfundul lui până la suprafaţă, şi, mai ales, dacă este bolnav tocmai de această tendinţă suicidală, dacă este deci limpede şi răspicat spus un popor suicidal, sinucigaş pe înţelesul tuturor, eu ca scriitor al lui ce trebuie să fac?

Aceasta este problema şi nu să mă lamentez că jigodiile de Nicolae Ioana, Mircea Ciobanu, Alfred Neagu, Pasionaria Stoicescu, Sorin Mărculescu (ăstuia îi dădusem un volum de teatru şi avusesem grijă să lipesc mai multe foi ca să văd după aceea dacă a citit sau nu volumul. Volumul de teatru a stat la el vreo patru ani. A zis că nu merge, că l-a citit şi nu merge, şi când l-am luat înapoi m-am uita la paginile, vreo optsprezece, pe care le lipisem, şi am văzut, nenorocitul, că nici măcar nu deschisese manuscrisul, nici măcar nu pusese mâna pe el.Ca să vezi, banditul şi jigodia de Sorin Mărculescu, altfel om cultivat dar cinic, tu-i mama lui de nenorocit, nici măcar nu desfăcuse volumul să-l citească) şi atâţia alţii, de fapt majoritatea, dacă nu toţi, nu-mi publică lucrările. Pe mine nici nu trebuie să mă mai intereseze lucrul acesta, da-i în mă-sa, mie îmi dăduse Dumnezeu un rost mult mai profund şi tragic pe lumea aceasta. Şi acesta era esenţialul. Păi Mircea Sântimbreanu, Valeriu Râpeanu şi chiar el, Marin Preda, pe care nu-l duruse că mie, scriitor de talent, ca şi el, nu mi se publică volumele de poezie sau de proză, vor rămâne ca nişte tipi care în viaţă n-au fost decât nişte geambaşi de cărţi ! Dar de ce zic eu geambaşi de cărţi, că

nici ăsta n-au fost adevărul, pe că i-a durut în fund de cultura şi literatura română !

Acesta este adevărul şi pentru asta o să răspundă, nu se poate să nu răspundă. Tot vorbind în gând, furios cum eram, mi-am dat seama că am ajuns la televiziune. Zii mai bine că te doare că ai pierdut-o pe Cora iarăşi, că eşti un om nerealizat în viaţă, bătrâne, mi-am spus tot eu, şi de asta eşti furios şi acum te descarci pe nenorociţii ăştia. Îi înjur, cum să nu-i înjur, dă-i în mă-sa! Că unul nu e om. Toţi sunt nişte jigodii bolnavi de buricita pământului, că toţi se cred că sunt buricul pământului, „asta e, se cred", ei nu cred, ci „se cred", şi dacă-i iei la bani mărunţi vezi că nu rămâne nimic din tot ce au scris ei. Şi când o să treacă şi perioada asta nenorocită n-o să rămână din toţi munţii ăştia de cărţi, de maculatură publicată, decât câteva cărţi, şi dacă rămân şi alea o să fie bine. Cu cât vorbeam cu mine în gând înjurându-i şi certându-mă cu ei cu atât mă enervam. Când am coborât la universitate eram un ghem de nervi. Pentru că acum dacă aveam şi eu câteva cărţi apărute nu mai trăiam starea asta de frustrare de revoltă şi de amărală. Plus că am auzit cealaltă voce ridicându-se dinlăuntrul meu.

Bine, măi băiatule, de ce dracului ai fi tu atât de bleg să nu-ţi dai seama că în momentul când apare în literatura română un scriitor de talia lui Dostoievski jigodiile astea care colcăie ca pleoşniţele, vorba lui Virgil, pe la edituri, că practic altceva nu fac, de ce eşti tu un copil atât de prost să nu-ţi dai seama că ăştia n-au cum să te publice? Pentru că ei sunt ca şobolanii ăia de mină ei au simţit de mult, ei simt de departe că tu eşti un munte pe lângă ei, că tu o să provoci cutremurul, e vorba de cutremurul spiritual ontologic al venirii tale în cultura română, şi lor nu le convine treaba asta. Pentru că dacă te-ar publica pe tine s-ar vedea în conştiinţa lor cât sânt ei de mici înţelegi? Ei te urăsc, rânjesc atunci când duci cărţile la editură, şi când treci pe la ei să te interesezi de ele. Tu să

zici mersi că nu te ucid, că nu te-au omorât până acum, pentru că în subconştientul lor asta colcăie, dorința să te omoare, şi dorința aceasta o să devină o dată atât de chinuitoare, o să-i chinuie atât de tare şi n-o să le mai dea pace deloc, încât n-or să mai stea pe gânduri, or să-şi piardă răbdarea şi-or să te omoare. Aşa că mai bine ai face să fugi de ei. Unde să fug, unde pot eu să merg, când viața mea este atât de mult legată de scris de creația literară? Mai ales acum când am pierdut-o pe Cora şi când aş pierde-o şi mai mult dacă aş pleca. Măcar rămânând în Bucureşti o mai văd din când în când. Ascultă-mă pe mine, am auzit limpede vocea şoptind dinlăuntrul meu, ascultă-mă pe mine, îți vreau binele, pleacă din lumea asta care îți este ostilă şi care până la urmă te va pierde. Aşa şcoliți cum sunt ei sau cum par, mai degrabă sunt nişte ticăloşi, nişte cinici, n-au nici un Dumnezeu. Deodată m-am oprit brusc în loc şi m-am uitat în jur. Ajunsesem acasă. Inima îmi bătea cu putere. Mi-am dat seama de lucrul acesta când am auzit scările vechi de stejar sau de salcâm ale mansardei mele scârțâind.

Am simțit brusc un sentiment de eliberare şi de pace când am ajuns acasă. Doamne, ce înseamnă să ajungi acasă, să ai un acasă al tău. A avut dreptate bătrânul, Haidegger, acum simt şi eu că am venit acasă şi ce înseamnă să ajungi la tine acasă. Amărâta asta de mansardă pe care a spălat-o şi a văruit-o Cora (în clipa aceea mi s-a făcut brusc dor de Cora, un sentiment ciudat ca şi cum m-ar fi luat cu leşin), pentru că altfel ar fi arătat a cocină, este casa mea. Mulțumesc, Doamne, am strigat, că am o casă şi un păcătos şi un sfânt ca mine nu putea să aibă decât o chilie.

Am urcat scările cum am putut de repede, bucuros că am o casă a mea unde pot să scriu, pentru că în clipa aceea eram însetat de dorința de a scrie. Am deschis uşa emoționat, eram într-adevăr foarte emoționat. În clipa în care am intrat am văzut-o pe ea. Era înaltă, nespus de frumoasă, atât de frumoasă încât crea în jurul ei un fel de halou. Stătea în picioare, înaltă cu rochia de mireasă bine tăiată, care se depărta cu cât cobora înspre podea. Astfel că părea asemenea domnițelor din frescele votive, cu fetele sau soțiile domnitorilor, de pe pereții mânăstirilor. . Avea chipul

iluminat de o tristețe sacră sau şi de o emoție luminoasă. Ca şi cum m-ar fi aştepta în picioare, tulburător, înnebunitor de frumoasă, cu aceea expresie pe chip, de milă şi de pierzanie, de parcă ar fi spus : iată-mă, am venit, oricum nu mai ai ce să faci. Trebuie să mă primeşti ! Am rămas împietrit pentru că ființa aceea în rochia albă, statuară, nu era nici pe departe omenească sau terestră, era mai degrabă divină, îngerească, sau şi mai exact spus, era o instituție a frumuseții, o zeiță a albului, a purității şi a luminii. Şi iată că ce crezusem eu că am pierdut, s-a reîntors acum la mine. Acum era din nou a mea, mi-o dăruia Dumnezeu pentru totdeauna, căci eu fusesem un muritor prost şi îngust la minte şi nu ştiusem să prețuiesc darul lui Dumnezeu. Cora!am urlat, când mi-am mai revenit sau când s-au destins resorturile care se blocaseră în mine. Cora, bine că ai venit, iubit-o, bine că ai venit ! Cred că am rămas amândoi împietriți câteva clipe. De fapt momentul acesta trebuie să fi fost nesfârşit de lung pentru că ne-am aruncat apoi unul în brațele celuilalt. Parcă eram în brațe cu văzduhul de lumină şi de miresme, o strângeam în brațe murmurând, jelind, Cora, Cora mea, floarea mea frumoasă, ce bine că ai venit acasă. Iartă-mă de mii de ori. Iartă-mă, ființă scumpă, nespus de dulce. Ființă sfântă, tu eşti darul lui Dumnezeu şi eu n-am cunoscut lucrul acesta de la început, şi Dumnezeu m-a pedepsit, dar acum nu te mai las să pleci, Cora. Lumina ochilor mei, izvorul meu sfânt, dulceața şi mierea mea ! Eram atât de emoționat şi de fericit şi totuşi ființa mea era atât de plină de acea adâncă şi nesfârşită suferință pe care o purtam în mine încât am început să plâng. Plângeam amândoi pentru că sărutându-ne am simțit gustul sărat şi fierbinte al lacrimilor ei.

Toată fața îi era umedă şi gingaşă, de la plânsul care izvora din ființa ei. Cora, lumina sufletului meu, nu te mai las să pleci! Dumnezeu mi te-a adus, şi acum eu te primesc din toată inima! Taci, Țucule, taci, dragule, că îmi rupi inima, eu am ştiut de la început, dragule, că mă iubeşti, că tu ți-ai pierdut mințile după mine, şi că te-am fermecat, pentru că eu, şi asta am vrut, dragule, să te farmec, să te distrug pentru toată viața, să nu mă mai poți uita niciodată. Plângea, mă săruta pătimaş

printre suspine, şi se strângea toată la pieptul meu. Era caldă şi umedă ca o vale fertilă, plină de gingăşia unui rod dumnezeiesc. Acum s-a întors mireasa ta acasă, şi tu nu mai poţi de dragul ei, Ţucule! Mă săruta pe tâmplă, pe ureche, pe gât, îmi şoptea cuvintele acestea care mă ameţeau la ureche. Acum sunt a ta, Tucule, că m-am întors la dragul meu, să fiu a lui, şi el să mă pătrundă toată, pentru că eu de el sunt însetată, şi numai el o să potolească focul din mine. Ne pierdusem minţile amândoi. Acum o simţeam flămândă ca o lupoaică, mare, crescând, însetată de dragoste. M-a tras în pat. Ne-am prăbuşit amândoi însetaţi de dragoste, nebuni, uitând de noi.

Îmi amintesc că la un moment dat am avut o tresărire, astfel că m-am strâns în mine, şi m-am tras înapoi. Cora, suntem nebuni, Cora ne-am pierdut minţile, nu te pot iubi în rochia asta de mireasă, atât de frumoasă şi maiestuoasă, ar însemna să iubesc o instituţie. Cu rochia asta pe tine tu eşti darul lui Dumnezeu, tu eşti plină de dumnezeire şi totodată eşti instituţia purităţii şi a dragostei, a căminului. I-am spus cuvintele acestea, sau dacă nu, ele mi-au trecut ca un fier roşu prin minte. S-a ridicat înspăimântată şi totodată cu o expresie demenţială, de fericire pe chip. M-a luat în braţe, mi-a strâns capul la pieptul ei. O. dragule, este atât de frumos şi de sfânt ce simţi tu, însă eu m-am întors la tine ca mireasă, eu sânt mireasa ta, nu a lui, pe el nici nu l-am lăsat să mă atingă, numai tu poţi să faci lucrul acesta, iubitule, numai tu. Şi eu te rog sa-l faci, să-l facem împreună, să ne iubim, pentru că amândoi suntem nebuni unul după altul. Şi eu n-aş fi a ta, n-aş fi a ta pentru totdeauna dacă nu m-ai avea acum când eu mă dăruiesc însetată, din tot sufletul. Mă alinta şi mă trăgea în adânc iar eu am simţit că se scufundă lumea cu mine, şi că mă scufund în oceanul de magmă primordial. Mi-am mai revenit târziu, când am simţit, de fapt era mai mult o prevestire, un vis, că pleacă. Mă ţinea în braţele ei, acum cred că era nebună de-a binelea căci i-am văzut chipul în lumina lunii care se strecura clorotică şi orientală, ca o silfidă, în mansarda mea, şi eu i-am văzut chipul Corei, cum îi curgeau lacrimile pe obraz, cum

mă ţine ea în braţe,, goală, cum era pe braţele mele şi plângea şi mă alinta. Lasă, dragule, că nu murim noi, i-o mai fi rămas Lui Dumnezeu, măcar o lacrimă, un strop de milă şi de înţelegere faţă de îndrăgostiţi, nu ne-o pedepsi El tocmai pe noi. Eu nu plec, acum sunt a ta pe veci, că tu m-ai avut, mireasă fiind.

Mă săruta şi mă mângâia plângând, cu expresia aceea de femeie nebună de dragoste, pe chip. Apoi s-a evaporat, iar eu trebuie să fi adormit. Când m-am sculat pe la nouă, a doua zi, mi-am adus aminte perfect ce s-a întâmplat cu noi, doi nebuni, doi tâmpiţi, mi-am zis, iar tâmpitul cel mai mare sunt eu, pentru că eu mai greşit. Am văzut rochia de mireasă, pusă pe scaunul pe care se aşeza Feodor Mihailovici, de fapt fusese aşezată la întâmplare, aşa cum se dezbrăcase. Era limpede că mi-o lăsase mie, era acum a mea. Te pomeneşti că a venit numai ca să mai facem o dată dragoste, apoi a plecat pentru totdeauna, lăsându-mi rochia de mireasă. Şi totuşi rochia aceasta trebuia s-o păstrez, pentru că era semnul sigur al faptului că ce se întâmplase nu fusese un vis, o fantasmagorie, şi mai ales pentru că prin aceasta Cora îmi spunea că odată cu acesta dar ea îmi dăruia toată viaţa simbolul purităţii şi al dragostei veşnice. Rochia de mireasă era simbolul purităţii, al fecioriei, al vieţii ei pure de până acum. Dumnezeu s-o mai înţeleagă, mi-am spus. Adevărul era că aseară nu trebuia să ne iubim, nu trebuia să facem dragoste în monumentul ăsta de rochie. Cred că este şi un păcat, nici nu e bine să faci ce am făcut noi. Mai bine o luam de mână pe Cora şi o duceam îmbrăcată în rochia de mireasă, cum era, la Ofiţerul stării civile. Acum va trebui să merg, s-o caut, şi s-o aduc cu orice preţ acasă. De altfel ea cred că şi pentru lucrul acesta a făcut ce-a făcut, să se întoarcă la mine

să facem dragoste, iar ceea ce a făcut ea este extraordinar de frumos.

M-am îmbrăcat în grabă, m-am aruncat în prima maşină, să merg la slujbă să semnez condica, să văd ce mai aveam de făcut,apoi să plec s-o caut pe Cora. La slujbă secretara mi-a spus că mă sunase doamna Cora şi mă ruga s-o sun la numărul acesta. Mi-a dat un număr, şi eu am sunat-o imediat. A răspuns chiar vocea Corei. Era calmă, şi bucuroasă totodată. Bună, cum te simţi? De-ai şti cât îţi mulţumesc, Tuculescule, apoi dând-o pe jocul din dragoste, domnule Tuculescu, ce mult vă mulţumesc, apoi în şoapta, probabil ca să nu fie auzită, mi-e dor de tine mă copilule prostuţ, vai de capul tău. Că ce copil prost eşti, noroc cu mine, că îmi eşti drag şi îmi place să am grijă de tine. Ascultă-mă bine, coboară la poarta de la intrare în Herăstrău, la Coloană, într-o jumătate de oră sunt acolo. Te iau la plimbare, plecăm de nebuni, Tucule, unde om vedea cu ochii. Am coborât imediat, mai ales că pe ziua acea nu aveam de făcut nimic la ziar. Cerul era acoperit de nori cenuşii, care mi-au dat impresia că aşteptau ceva. Se lăsaseră jos peste Bucureşti şi acum aşteptau tăcuţi şi ameninţători. M-am aşezat pe o bancă, chiar la intrare în parc. De ce îmi lăsase Cora rochia ei de mireasă? Era un tâlc aici, nu se poate să nu se fi gândit ea la ceva. Să fi fost o vrajă ? Oricum era ceva simbolic, lucrul acesta era evident. M-am pomenit zâmbind pentru că mi-am amintit de un basm în care o prinţesă este vrăjită de o ielă şi transformată într-un şarpe. Ca să devină din nou prinţesă, aceasta trebuie să lepede în fiecare an câte o piele, până când va ajunge la o nouă "dezvelire-dezvăluire" a ei, şi asta numai dacă un viteaz face nu ştiu ce minuni şi se însoară cu ea. Aşadar rochia pe care mi-o lăsase Cora era pielea ei de şerpoaică,

pe care şi-a dat-o jos. Pielea de şerpoaică a femeii, a femeii generice, a principiului feminin, pentru că şarpele din mitul Evei, nu este altceva decât un alter ego al Evei. O dedublare a ei. Ia uite, domnule, ce chestia profundă, ce idee ameţitor de abisală ! Eva şi câte din aceste pieimăşti o mai fi având de lepădat? Am văzut-o abia când a ajuns lângă mine.

Venise cu un taxi. Zâmbea, era îmbrăcată într-un taior nou nouţ, care făcea să i se vadă şi mai pronunţat sarcina. Ne-am îmbrăţişat şi ne-am sărutat. Acum te înţeleg, Cora, eşti cea mai frumoasă şi cea mai mare nebună pe care am întâlnit-o în viaţa mea. De fapt tu nici nu eşti o fiinţă reală. M-a luat de mână. Ba ce reală sunt, Tuculescule! Poate că tu nu eşti real… şi se poate să nu existi în realitate. M-a privit în ochi gravă şi acuzatoare. Da, da, ce te uiţi aşa la mine. Chestiile alea pe care mi le spui tu cu Feodor Mihailovici, s-ar putea să fie adevărate. Mă privea cu dragoste şi cu o imensă tristeţe. Dar de fapt amândoi e posibil să fim nereali, veniţi de altundeva. De pe altă planetă. Era nespus de frumoasă şi când am ajuns mai departe pe malul lacului, după ce am luat-o către pod, am luat-o în braţe, i-am ţinut capul în palme ca să ne privim în ochi. Ne-am privit mult în ochi, culoarea ochilor ei semăna foarte mult cu a apei, apoi i-am spus că acum o să vezi tu cât sunt de real. Dă-mi gura, să vezi cât sunt de real. Degeaba a clătinat ea din cap. Cum îţi închipui tu că un om cu mintea normală poate să creadă că Emisnescu, sau Bălcescu, sau Feodor Mihailovici Dostoievski, al tău, sau Iisus Christos nu au fost oameni reali ? N-au fost, Tucule, n-au fost, au existat nişte Mituri, ei sunt nişte mituri, şi atâta tot. Forte frumoase, e adevărat şi triste, ca să impresioneze oamenii ce vin după ei, popoarele, noile generaţii care vin

să se treacă pe pământ, pentru ce altceva venim noi pe pământ decât să trecem. Era nespus de tristă şi de frumoasă, şi îşi ţinea ochii într-ai mei.Ca să mă omori, Tucule, i-am spus, mă priveşti tu aşa, însă eu m-am hotărât să ştii. Am fost un dobitoc, cel mai mare dobitoc de pe pământul acesta, şi acum după ce te-am pierdut şi am văzut ce om minunat am pierdut, acum vin eu la tine să te rog să vii acasă, Tucule, că fără tine îmi este casa şi inima pustie.

A tăcut, privea lung în ochii mei şi tăcea. Am ştiut că aşa se va întâmpla, Tucule, a şoptit nespus de tristă, după mult timp. Aşa e blestemul acesta, tu nu eşti de vină, aşa e blestemul. Aşa e jocul, arză-l-ar focul ! Însă e bine că s-a întâmplat aşa, pentru că acum o să mă iubeşti cu adevărat. Acum o să te ţii, dragule, dragoste pe capul tău. Şi pe al meu, nenorocita de mine. Şi acum, sărută-mă, cum ai zis, măcar să am iluzia că ai existat, fie şi numai o clipă pe pământ. I-am sărutat gura lung, muşcându-i buzele, ţinându-le între ale mele, şi ea m-a lăsat să o sărut cât vreau eu. M-a luat apoi de mână tăcută, tristă. Am ieşit la pod, apoi am trecut gârla, şi am ajuns în câmp. Norii se lăsaseră şi mai jos, era o, zi tristă de sfârşit de septembrie, porumbii fuseseră culeşi şi acum glugile de coceni păreau un fel da moşnegi pe câmp. Mergeam ţinându-ne de mână pe câmpul nesfârşit, trecând probabil ca o pereche de miri apocaliptici printre rândurile de glugi de coceni, care se pierdeau până în zare. Să ne oprim Cora, punem jos o glugă de coceni şi ne aşezăm pe ea. Ne-am îndepărtat prea mult de oraş şi o să se pună ploaia. Cora părea cu sufletul pustiu. Mai bine intrăm într-o glugă, Tucule şi rămânem toată viaţa în ea. Or să ne găsească la iarnă, înghețaţi, Cora, i-am spus-o. O, Doamne, ce mi-ar place să se întâmple aşa.

Am ajuns însă într-un fel de vale cu nişte mărăcini înalţi, cu trestii, cu nişte sălcii crescute înalte, ca buruienile. Dacă intra omul în leasa asta nu se mai vedea. Acolo m-a tras Cora de mână, ca şi cum ar fi ştiut că în mijlocul pluţişului ăla se afla un luminiş. Aici ne aşezăm, Tucule, a întins balonzaidul de ploaie cu care venise şi un mic pled, şi s-a aşezat, hai vino şi tu nu mai sta în picioare, că parcă stai în capul meu. Întinde-te şi stai cu capul în poala mea, m-a rugat, şi aşa m-am aşezat. Îmi trecea mâinile prin părul meu gânditoare. Frunzişul foşnea a pustiu, mişcat de bateriile de vânt. Acolo, stând cu capul în poala ei, am cerut-o în căsătorie. A tăcut cu fălcile încleştate. Cora, vorbesc foarte serios. Niciodată n-am vorbit mai serios decât acum. Mai bine taci, Tucule, mă mir cum mai îndrăzneşti să mai deschizi gura. Mă mir cum de poţi fii atât de ticălos, am auzit-o. M-am ridicat în genunchi. Cora, ştiu că ai vrut să mă faci să sufăr şi să-mi dai o lecţie. Numai un om mare putea să-mi dea lecţia pe care mi-ai dat-o tu. Recunosc, am greşit, te *rog* să mă laşi să-mi repar greşeala, şi iţi jur că voi fi cel mai bun soţ şi n-o să te necăjesc niciodată nici cu atâtica. Tăcea, mă mângâia pe frunte, îşi trecea mâna prin păr şi tăcea. Hai să ne iubim, Tucule, că de asta am plecat cu tine de nebună, si am luat-o peste câmpuri. Hai să facem dragoste, să mă iubeşti tu, te învăţ eu cum să mă iubeşti, lung şi stins, dragule, ca atunci când îţi e sufletul pustiu. Să ştii că până nu vei fi soţia mea cu acte în regulă, eu nu mă ating de tine, i-a spus. Aş fi cel mai mare tâmpit să te las lui, iar tu să te culci şi cu el şi cu mine. Mă, Tucule, mă! Mă, prostule, mă! Lasă că te iubesc eu dacă tu nu mă iubeşti. M-a cuprins cu braţele şi ne-am sărutat lung.

Îmi muşca buzele şi mi le frământa, cum ştia ea. Norii se lăsaseră şi mai jos. Acum erau negri şi mari, cu burţile lăsate

la pământ. Nici aseară nu trebuia să te iubesc, Cora, nu trebuia să facem dragoste, i-am spus îndepărtând-o uşor. E păcat să faci dragoste cu o mireasă îmbrăcată în rochie albă. A râs jucăuşă, cu zâmbetul de candelă agăţată de buze. Cine ţi-a spus? ,m-a îngânat, e foarte frumos ce ai spus, însă aşa am avut eu poftă să fac dragoste cu tine fiind mireasă. Şi de ce mi-ai lăsat mie rochia ?, am întrebat-o. Aşa ca să ţi-o las amintire. Să nu mă uiţi niciodată, pe mine şi pe Elena aia pe care ziceai tu că n-o poţi uita. Mă privea în ochi curioasă, cu o luminiţă verde pe chip. O mai ţii minte pe Elena aia, n-ai uitat-o după dragostea mea ? Zâmbetul i s-a stins încet, şi pe chip i s-a instalat o tristeţe mortuară. Să-ţi intre bine în cap, te iau şi de soţie, te fac şi fericită, şi până nu te măriţi cu mine nici nu mă ating de tine. Cum mă privea în ochi, m-a cuprins brusc cu braţele, apoi m-a muşcat, mi-a muşcat gura că am urlat. S-o vedem şi pe asta, Tucule. Pe bărbie am simţit curgând un firicel cald de sânge. M-a şters firişorul de sânge cu degetul. Apoi m-a sărutat pe colţul gurii. Aşa e dragostea asta nebună şi pustie în ziua asta, dragule, n-ai ce să faci. Cora, ori cu mine ori cu el. Dacă nu te întorci la mine, pentru că pe mine văd că m-ai ales, tu ai spus-o, te omor. Cred că am spus-o foarte serios pentru că am văzut-o ridicând din sprâncene. Serios, Tucule, ia uite, şi cum o să faci?

Am culcat-o pe pământ, şi acum am muşcat-o eu, am sărutat-o până când am simţit că mă asfixiez. M-a tras peste ea şi s-a rugat,avea vocea stinsă şi pufoasă, iubeşte-mă, Tucule, omoară-mă în dragoste, dacă tot vrei să mă omori. Avea chipul umflat de dorinţă şi începuse să plângă, mut, numai cu lacrimi, cum plângea ea. Am făcut dragoste fără să ne grăbim. Mă privea în ochi cu privirea ei pustie, ca şi cum i s-ar fi întâmplat o mare nenorocire. Sau îşi ţinea

ochii închişi. La un moment dat a început să plouă. La început mărunt, am vrut să o acopăr, lasă dragule, iubeşte-mă, să plouă peste noi şi noi să ne iubim. De când îmi doresc eu lucrul acesta. După ce am terminat a luat hainele şi ale ei şi ale mele, şi le-a băgat într-o sacoşă de plastic. Noi am rămas goi îmbrăţişaţi pe pledul şi pe balonzaidul ei. Am privit ploaia căzând pe umerii ei rotunzi şi frumoşi, pe sânii rotunzi şi albi, ca nişte globuri iluminând în ziua mohorâtă şi pustie de toamnă. Mi-a urmărit privirea şi am râs amândoi. Dacă ai fi pictor, te-aş picta şi pânza s-ar numi „Nud pe ploaie". Picăturile de ploaie care îi curgeau pe umeri, apoi pe piept, formau un pârâiaş care se strecura la vale prin spaţiul dintre sâni. Priveam cu nesaţ pârâiaşul acela . Bea, a râs Cora. Beau, de ce să nu beau. Am băut şi ea m-a lăsat să beau fericit apa de ploaie care i se strecura printre sâni. Apoi am luat-o în braţe şi i-am sărutat pântecele şiroind şi el de apă,locul, curbura pe care o făcea linia bustului ei între subsuoară, înainte de a se arcui şi de a forma şoldul ei de tânără femeie. Ia-mă în braţe, dragule, ia-mă pe braţe, şi ţine-mă aşa în ploaie, ca pe o ofrandă pe care i-o aduci Lui Dumnezeu, ca să cresc mare. Am ridicat-o pe braţe şi am ţinut-o ca pe o ofrandă în ploaia de sfârşit de septembrie. Apoi am început amândoi să tremurăm. Brrr, hai să ne îmbrăcăm, Alex, că facem o pneumonie de toată frumuseţea.

Ne-am îmbrăcat tremurând. A scos din sacoşa ei o umbrelă. Ploua liniştit, de la începutul lumii, ca şi cum ploaia asta ar fi ştiut numai de rostul ei. Mirosea a câmp ud, a iarbă grasă şi a viaţă de ţăran. Doamne, ce mai trudesc şi ţăranii, Cora, ce viaţă chinuită au, m-am pomenit vorbind. Ne-am îmbrăţişat sub umbrelă, ne-am sărutat, apoi am rămas uitându-ne unul în ochii celuilalt. Îţi convine aşa? N-ai vrut,

dragule, să fiu acasă la noi. Casa sa fie o glastra, iar eu sa fiu floarea din glastra ta. Să-ţi fiu nevastă, acum mă ai ca amantă, ochii verzi ca o mare pustie ai Corei s-au îngustat şi m-a privit aşa un timp bun. Era multă răutate pe chipul ei. Am ieşit din stufărişul în care ne ascunseserăm ca să facem dragoste, cred ca dacă ne-ar fi văzut cineva, doi tipi umblând pe câmp sub umbrelă, în ploaia de toamnă, s-ar fi luat cu mâinile de cap. Pământul umed, mi se lipise de încălţări, şi doi kilometri sau mai mult am mers încercând să scăpăm de tălpoaiele de pământ care ni se agăţau de încălţări. Cora s-a oprit în loc privind în pământ. Vezi, Alex, am auzit-o tristă, peste numai câteva decenii, creierul tău minunat, care concepe romane de o profunzime zguduitoare şi poezii atât de triste, şi ochii tăi trişti care privesc speriaţi şi neliniştiţi în ochii mei, şi la buzele mele dulci şi la sânii mei pe care i-ai văzut tremurând în faţa pieptului tău, şi pântecul meu care va rodi peste câteva luni, şi multe alte lucruri minunate, care există astăzi, se vor transforma în pământul acesta clisos, în clisa aceasta care se lipeşte de picioarele noastre. Şi în loc ca noi să facem intervalul acesta scurt, care este viaţa, cât timp ni s-a dat posibilitatea să nu fim clisă, ci să fim oameni, cu buze şi sentimente, noi amândoi, în loc să folosim acest timp ca să fim fericiţi, tu m-ai izgonit şi nu m-ai vrut de soţie. Iar eu am zis sa fiu om cu tine, chiar dacă tu ai fost rău cu mine, şi m-am întors la tine, şi am zis, măcar să-i dăruiesc amărâtului acesta ce poate să dăruiască orice femeie unui bărbat, adică dragostea. Îşi ţinea capul în pământ ca şi cum ar fi vorbit singură, sau ca şi cum i-ar fi vorbit altuia. Am tăcut cutremurat şi îngrozit de prostia şi de ticăloşia pe care o făcusem în cazul Corei.

Învaţă-mă ce trebuie să fac acum,Cora, am gemut. Vreau să-mi îndrept greşeala, lasă-mă să te fac fericită.

Cora şi-a înălţat brusc capul, ploaia şiroia molcomă pe acoperişul umbrelei, m-a privit în ochi, cu verdele crud şi neiertător al privirii ei, apoi a lăsat brusc capul in pământ. Acum nu se mai poate face nimic, Alex. M-a luat de braţ şi am pornit. Am ajuns la podul de la Băneasa târziu. Ceţurile serii se lăsaseră grele de tristeţe peste câmpurile acoperite de glugi de coceni. În Herăstrău ne-am curăţat încălţămintea, măcar să nu mai cărăm atâta greutate pe tălpi. Eram amândoi înnămoliţi. N-are nimic, a oftat Cora, şi aşa s-a înserat şi nu ne vede nimeni. Am văzut un taxi şi Cora l-a oprit. Ne-am urcat obosiţi, cu sufletele pustii în maşina în care ni s-a părut cald ca într-o casă. Mergem la mine, mi-a şoptit şi Cora a dat adresa la care locuise până de curând, pe undeva pe lângă Grădina Icoanei. Am ajuns, şi după ce ne-am descălţat în hol de ciubotele noastre murdare de noroi am intrat în dormitorul în care petrecusem atâtea nopţi .Cora mi-a spus să mă fac lejer şi s-a dus să pregătească baia. Am mâncat ceva în fugă, abia atunci mi-am dat seama ce înfometat eram. După baie ne-am băgat în pijamale. Astea sunt pijamalele tale, mi-a spus Cora. Apoi mi-a arătat un set de cămăşi şi de cravate pe care le cumpărase pentru mine Am mai băut un ceai, apoi a stins lumina şi ne-am băgat în pat. S-a cuibărit ca o pisică în braţele mele. Ascultă cum plouă Alex mi-a spus.

Casa era acoperita cu tablă şi ploaia căzând pe acoperiş făcea un zgomot înfundat şi cald. Am avut brusc sentimentul ocrotitor că ploaia aceasta cade de la începutul lumii. Că ne găsim într-o eră primordială a germinaţiei. Cunoşteam acest zgomot inconfundabil pentru că şi casa în care m-am născut şi am copilărit era acoperită tot cu tablă. Îmi făcea bine zgomotul fertil, cald, primordial al ploii căzând pe acoperişul casei în care mă găseam cu Cora. În

clipa următoare am auzit-o sforăind uşor ca o pisicuţă care toarce. M-am pomenit zâmbind în întuneric: Doamne, ciudată mai este şi viaţa asta şi absolut imprevizibilă. Dacă îmi spunea cineva că aveam să mă găsesc cu nevasta altuia în pat şi că nevasta ăluia este de fapt a mea, n-aş fi crezut pentru nimic în lume. Iată-mă acum şi imoral, căzut în cel mai grav păcat. Eu sunt un însetat de puritate. Măcar mulţumeşte-i lui Dumnezeu pentru că îi oferi fetei ăsteia de a cărei viaţă ţi-ai bătut joc, ocrotire la pieptul tău. Fii fericit că măcar o noapte din viaţa ei se simte fericită la pieptul tău. Afară ploaia cădea liniştită, maternă peste oraş, de la începutul lumii. Ca în romanul pe care-l începusem deja, o să intru în profunzimile psihologiei poporului român, investigând bolile, patologiile psihologiei noastre care-mi erau de acum familiare. De acum realizasem ceea ce s-ar fi numit străvederea lor în profunzime şi în detaliu, modalitate de cunoaştere, ţinând de un alt nivel epistemologic, superior. Şi dacă aşa este, întrebarea răsună în mine ca într-o peşteră, dacă poporul meu este un popor putred pe dinăuntru, aşa cum într-un bolnav organele şi ţesuturile sunt putrede, cu fundamentele mâncate de cancerul patologiilor pe care le identificasem, dacă acesta este cumplitul şi profundul adevăr despre poporul meu, problema este cum poate fi salvat el în istorie? Problema salvării poporului român. Cum se poate salva neamul meu în istorie? Se poate el salva sau nu? Şi în cazul acesta, în care poporul român nu se mai poate salva, pentru că rădăcinile lui istorice, temeliile lui ontologice sunt prea bolnave, prea erodate, ca şi în cazul în care acest neam nu mai găseşte în el energia să se regăsească pe sine, să se redescopere pe sine, în cazul acesta nu mai este nimic de făcut. În cazul acesta poporul meu este un cadavru şi el începe de pe acum să miroase,

intrat fiind în putrefacţie. În momentul acela am simţit în istorie duhoarea cadavrului poporului român intrat în putrefacţie. Am vrut să ţip, însă în dreptul gâtlejului aveam o stâncă, astfel că din piept nu-mi ieşea decât un sâsâit de gânsac.

După un timp am simţit că mă sufoc şi am început să mă zbat. M-am trezit lac de sudoare. Cora aprinsese veioza şi acum aplecată deasupra mea încerca să mă liniştească. Alex, dragule! Ai avut un coşmar, mă privea cald şi bună, cu o dragoste ocrotitoare. Ai avut un coşmar, dragule, hai să ne culcăm la loc, nu mai pot de somn. A stins veioza, apoi m-a luat în braţe încercând să mă apere, ca şi cum aş fi fost copilul ei. Ce ai visat dragule? Am tăcut. Departe ploaia huruia stins şi dulce peste toate acoperişurile, ca şi cum ar fi fost sfârşitul lumii. Ce ai visat, dragule, am auzit-o iar cu vocea ei blândă, pe Cora. Am visat că poporul român murise şi cadavrul lui intrase în putrefacţie, mirosind în toată istoria. Şi în momentul acela am ştiut că altcineva rostise prin gura mea adevărul. Am avut brusc, ca şi cum s-ar fi deschis imaginea lumii în faţa ochilor, revelaţia acestui adevăr îngrozitor. Ca atunci când în bezna nopţii un fulger coborând din ţării îţi dă posibilitatea să vezi într-o fracţiune de secundă în lumina albăstruie a strălucirii lui, totul, dar absolut totul ca-n palmă, până în adâncul zării. Eu eram primul român care avusese revelaţia sfârşitului poporului meu. A poporului meu sinucigaş aflat în faţa ieşirii sale din istorie.

10

În săptămâna aceea am fost foarte bolnav. Am zăcut toate zilele. A doua zi am avut temperatură şi am

vomat. Îmi venea să zac şi doream să mor. Vreau să mor, Cora. Nu doresc decât să mor. Este starea dinaintea morţii şi vreau să mor. Cora m-a privit la început îngrozită. Haide, dragule, nu-mi face asta, am auzit-o rugându-se. Ştii bine că m-am întors la tine şi tu în loc să te bucuri, uite ce îmi faci. I-am spus că doresc să cheme un preot să mă împărtăşească pentru că eu am să mor. I-am povestit în detaliu visul pe care-l avusese în noaptea trecută, apoi despre experienţa mea paranormală, cu materializarea lui Feodor Mihailovici care apăruse în mansarda mea şi discutam împreună. Acestea nu sunt baliverne, sunt pătrunderi ale spiritului meu sau ale spiritului lui Feodor Mihailovici într-un alt nivel gnozic şi ontologic. Cora mă privea cu ochii mari şi trişti ca un ocean. De ce mi-a fost dat mie, dragule, să te întâlnesc pe tine? Ce blestem groaznic apasă oare pe umerii mei? Şi cum să te salvez eu pe tine, dragule, pentru că un scriitor ca tine nu are nici o şansă în lumea asta… Vorbea ca şi cum aş fi murit şi acum mă jelea. În ziua următoarea a chemat un preot să mă spovedesc, pentru că am simţit imperios necesar să fac acest lucru. M-am gândit şi la Feodor Mihailovici în timpul acesta. A venit un preot scund, cu o barbă roşcată şi cu privirea saşie. Nu mi-a plăcut lucrul acesta. Însă după spovedanie am adormit imediat.

Când m-am trezit am văzut-o pe Cora aplecată peste masa mea de scris, era foarte absorbită, ca atunci când ai un moment de inspiraţie. Bună, Cora, ce faci acolo? Mă bucur foarte mult că te văd. Îmi notez unele lucruri pe care le-am auzit. După ce a terminat a venit lângă mine, părea foarte tulburată, de ce te-ai trezit, ar fi fost bine să mai fi continuat. Mi-a luat mâna şi şi-a dus-o lângă obraz. Dormeai frumos, am auzit-o, şi la un moment dat te-ai sculat liniştit şi mi-ai spus să notez tot pentru că acum o să

vorbească prin tine. Cine, am întrebat? Iahve, al lui Zamolis, al lui Deceneu, ai pronunţat foarte clar. Acum o să vorbească, du-te la masa de scris să notezi tot, aşa mi-ai spus . Stăteai, în pat, în fund, cu ochii închişi şi foarte drept, iar eu, după ce am pregătit foile de scris şi stiloul am avut ideea să pun magnetofnul în priză. Am notat tot, in timp ce magnetofonul a mers şi el tot timpul. Apoi după un timp am auzit vocea. Îţi jur Alex, că am auzit-o răsunând în casa asta, ca şi cum ar fi fost o voce nesfârşită ce se strecura prin pereţi, pe sub uşă, prin geamuri, venind de undeva de sus. N-a vorbit prin tine. La început am fost îngrozitor de speriată . Dacă nu aş fi avut conştiinţa că particip la un lucru sacru, profund şi foarte important, aş fi lăsat totul şi aş fi fugit. Dă drumul la bandă, am rugat-o. O să dau, a şoptit Cora. Se aude foarte slab, iar unele lucruri nici nu se înţeleg. Îţi spun, era o voce bubuitoare, dacă înţelegi cum vine asta, adică o voce care avea o interioritate, o vastitate a ei, o forţă extraordinară. Ar fi putut să facă geamurile să pleznească, sau casa să se prăbuşească, şi totuşi nu s-a întâmplat nimic. Cora a mers şi a dat drumul la magnetofon, după ce a lăsat un timp banda să se deruleze.

La început am auzit nişte pocnete uscate, un fel de pârâituri şi un foşnet continuu. Apoi vocea, nesfârşită şi ceţoasă: ,,Ascultă fiu al lui Zamolxe, să-i spui poporului meu (era un fel de meo ca şi cum vocea ar fi fost a unui automat, sau ca şi cum ar fi venit de departe), neamului lui Deceneu, ce dintre toate neamurile l-am ales pe el la început. Căci el a fost Poporul meu ales, şi pentru neascultare şi ticăloşie, pentru pizmă şi pentru moarte de om, pentru că şi-a întors faţa de la mine, pentru stricăciunea ce a intrat în el, eu l-am pierdut, l-am risipit în patru vânturi, cum ai sufla ţărâna din palmă, şi nimic n-a mai fost din el

pe fața pământului. Iar neamul ce s-a născut din poporul ales al tracilor nici el nu a vrut să se pocăiască. Să asculte şi să respecte legea. I-am trimis pe cap nenorociri una după alta şi n-a înțeles. I-am arătat semne, i-am trimis oameni mari şi profeți, şi şi-a bătut joc de ei. El, neamul lui Deceneu, ros pe dinăuntru de pizmă, de setea de crimă, omorâtor al copiilor lui, al profeților lui, n-a vrut să-si întoarcă fața către Mine, să cadă cu fruntea la pământ, să se îndurereze în sinea lui şi să se pocăiască. Acum a sosit ceasul din urmă. Îi mai dau un răgaz, apoi voi veni asupra lui cu judecata aspră, după ce îl voi lăsa să se facă de râs în fața întregii lumi. Aici vocea a părut a se opri ca să mediteze sau ca să îşi adune forțele.

Iar eu poruncesc, fiu al lui Iahve, al lui Zamolxe, să spui neamului tău, că de nu se va aduna din adâncurile lui, de nu se va întoarce cu fața către mine, de nu îşi va mărturisi păcatele ca să se purifice, şi de nu se va pocăi, îl voi face să se macine singur, să se otrăvească şi să putrezească asemenea hoitul pe câmpuri, şi-l voi împrăştia în cele patru vânturi. Am zis şi am poruncit, fiu al lui Iahve, al lui Zamolxe. Din nou s-au auzit mici pocnete şi pârâituri pe bandă. Iar de te vei pocăi şi te vei curăța, neam al meu. Mult iubit la început, şi alb ca neaua vei ieşi în fața mea la judecata de apoi, tu Neamul meu ales şi iubit vei fi, şi mult bine va fi de tine, căci în curând vine vremea de apoi, când se vor surpa temeliile lumii şi se vor cerne neamurile, şi se vor ridica vânturile şi cutremurele mele.

Aici vocea a tăcut brusc. S-a lăsat un moment de linişte, o linişte de sticlă sau de marmură. Alex, nu visez, nu visăm amândoi, nu-i aşa? Tu ştiai de lucrul acesta, ție ți-a mai vorbit vocea acesta. Am privit-o cum se uitat la mine cu o lumină pe față şi cu o mirare care o făcuse să semene

cu o adolescentă. Alex, ţie ţi s-a mai întâmplat lucrul acesta, nu-i aşa? Cora mă privea cu expresia ei de mirare pe chip, plină de puritate şi prospeţime. Asta înseamnă că tu ai fost ales, Alex. Îţi dai seama ce înseamnă lucrul acesta? M-am gândit la vizitele lui Feodor Mihailovici, la sugestia lui de a ataca probleme poporului român cu luciditate şi curaj, de a privi neamul meu în faţă şi de a-i spune adevărul, că este un neam stricat până în rădăcinile lui, că este plin de jigodii, de hoţi, de laşi şi de curve, că de nu se va apleca asupra lui să-şi cerceteze defectele, rănile şi bolile ce le are acolo, în adâncul lui, nu va fi bine de el. Că mari nenorociri pasc acest neam. Da, dar pentru ce fusesem eu ales? Până acum nu mi se relevase faptul că aş fi avut vreun rol în istorie, referitor la destinul poporului meu. Ce a mai spus altceva, Cora? Tu ai întrebat vocea dacă acest neam este blestemat, dacă asupra neamului tău apasă vreun blestem. Da, apasă blestemul ucigaşului de prunci şi de oameni mari, al făcătorului de păcate. Asupra poporului român apasă blestemul groaznic al aceluia ce şi-a ucis valorile cele mai bune pe care şi le-a dat. Nici un alt popor nu şi-a ucis geniile cum a făcut neamul acesta, nici un popor nu este atât de stricat şi de pervers cum este acest neam".

Adevăr grăieşti, Cora, am spus şi am simţit cum mă cuprinde un somn adânc. N-am făcut decât să mă întind în pat şi apoi am adormit. Înainte de a adormi, m-am gândit o fracţiune de secundă că vocea îmi va vorbi din nou în somn. Când m-am trezit era a patra zi de când eram împreună, de când eram în casa ei. Cora pregătea ceva la bucătărie. Eram perfect sănătos şi voios. Cora mi-a dat un pupic, gest absolut tandru şi foarte frumos, pe care îl cunosc toate cuplurile fericite. I-am mărturisit, de altfel, că mă simt ca şi cum aş fi în familie. Mă bucur nespus, mi-a zâmbit. Asta şi

vreau, să te fac măcar puţin fericit. La cât de bun eşti ca om şi cât de mare eşti ca scriitor, măcar atâta lucru să ţi se dăruiască şi ţie. Am mâncat împreună o tartină, erau admirabile, am felicitat-o. Mă aşteptam s-o vad fericită, însă Cora s-a mulţumit să rămână gânditoare. Ce ai ?, am întrebat-o. Nimic, mă bucur că ţi-ai revenit, şi eşti bine, a încercat ea să-mi surâdă. Peste două zile o să plec. Va trebui să te obişnuieşti. Am privit-o neîncrezător. Ştii bine, Cora, că acum nu poţi să pleci, că nu te voi lăsa să pleci. Ai văzut doar că ne simţim bine împreună . Nu eu am hotărât lucrul acesta, dragule, a murmurat Cora, tu ai fost cel care ai decis, dacă să trăim sau nu împreună în viaţa aceasta. Uite ce este, una şi cu una fac doi, dacă nu ai curajul merg eu la tip şi vorbesc cu el. Să trăieşti cu doi bărbaţi , recunoaşte şi tu că este o perversiune şi eu nu pot să accept asta. Uite, Tucule dragă, ca să punem lucrurile la punct. La chestia asta trebuia să te gândeşti înainte, nu acum. Da? Eu aş fi fost foarte fericită să fiu soţia ta. Mi-am dorit foarte mult lucrul acesta şi ţi-am spus că-ţi voi fi soţie foarte bună. Aşa că dacă nu m-ai vrut ca soţie o să mă ai ca amantă, sau ca soră, şi cu asta basta, o să trăim şi noi pe lumea asta aşa cum au mai trăit şi alţii.

Am privit-o îngrozit. Înseamnă că eşti o femeie perversă, Cora, şi eu nu pot să te las să fii aşa. A, nu ţi-am spus, am auzit-o după un timp, soţul meu are 57 de ani deşi nu pare, este Ministru adjunct în Ministerul Comerţului exterior, este impotent, da, cum ai auzit, şi te rog să nu râzi de el, de altfel el mi-a mărturisit lucrul acesta de la început, şi pentru că nu putem să facem dragoste împreună, mi-a lăsat toată libertatea în privinţa aceasta. Mi-a cerut însă s-o fac discret, cu un bărbat la care ţin, că ar fi bine să avem chiar şi copii, şi sunt absolut convinsă că va fi un bun tată.

În rest sarcina mea este aceea de a fi soţia prezentabilă a unei oficialităţi, a domnului Ministru. Nu putea fi menţinut în post dacă nu îşi reglementa situaţia familială, am auzit-o şoptind, căci se întorsese acum să facă nu ştiu ce. Cred că o priveam ca un tâmpit şi chiar rămăsesem tâmp, pentru că am văzut-o şi pe ea surâzând strâmbă ca o capră în tortură. Şi eu crezi că pot accepta tâmpenia asta, povestea asta de adormit copii oligofreni, pe care mi-ai spus-o. A tăcut şim-a privit tristă. Vrei nu vrei, dragule, ştii bine că pe noi nu ne mai poate despărţi nimic. Cred că te-ai convins că nu poţi trăi fără mine, iar eu când sunt flămândă de tine nu mă mai poate opri nimeni să te caut şi să fim împreună. S-a lăsat brusc o tăcere de gheaţă. Nu, Cora, dacă am fost un tâmpit acum nu mai vreau să fiu un tâmpit şi mai mare. Eu am greşit, eu îmi voi repara greşeala. Hm, cred că nu iţi dai seama ce faci, m-a privit în faţă cu un fel de milă batjocoritoare. De altfel, tocmai pentru că eşti un mare scriitor, tu nici nu ştii pe ce lume te afli. Eşti mereu abulic, dragul meu. Nu eşti ancorat în realitate, şi nu ştii să te orientezi. Ar trebui să zici mersi că nu m-ai pierdut definitiv, că mă mai întorc la tine din când în când. Ai fost un măgar şi un ticălos atât de mare că ar fi trebuit să-ţi dau flit de la început şi să nu mă mai uit la tine. Noroc că ai sufletul acesta bun, că eşti ceea ce se cheamă un om foarte frumos, şi un mare scriitor, că altfel...

Am simţit cum mi se goleşte capul, cum mă ia cu leşin. Bine, Cora, dar în cazul acesta nu trebuia să te mai întorci. Şi apoi tu ştii bine că s-ar putea să-mi pierd minţile. M-a privit cu ură. Ne-am mai certat puţin şi apoi cred că am început s-o şantajez : înseamnă că chestia aia cu copilul meu, şi că eşti însărcinată e o minciună. M-ai minţit tot timpul, ţi-ai bătut joc de mine. Mi-am dat imediat seama că

a durut-o sau că s-a întâmplat ceva cu ea, pentru că s-a zburlit şi şi-a scos ghearele ca o tigroaică. Cred că dacă aş mai fi zis ceva ar fi sărit la mine să mă sfâşie. Ştii ce, a zis când s-a mai liniştit, oi fi eu curvă, dar jigodie nu sunt, copilul este al tău, ştiu sigur lucrul acesta, şi mă voi bate ca o leoaică pentru el, copilul meu vreau să aibă un tată şi-l va avea chiar dacă tatăl lui nu e demn de el. Se înfierbântase, ochi îi ieşiseră uşor din orbite, chipul i se dilatase şi el, astfel că părea de o frumuseţe demenţială. Şi să-ţi mai spun ceva, am venit la tine pentru că te iubesc, înţelegi, mi-a căşunat mie ca să te iubesc pe tine, şi dacă te iubesc că aşa a fost blestemul meu, să te iubesc pe tine, mă voi culca cu tine când oi vrea eu, îmi voi face mendrele cu tine cum oi vrea şi cum mi-o plăcea mie. Până când mă voi sătura. E bine ? M-am întors la tine pentru că mi-a fost milă de tine, îmi e milă de tine, înţelegi, că dacă nici eu n-o să ţin la tine şi nu o să te ajut în viaţă tu o să te prăpădeşti. Şi bineînţeles pentru că mi-a fost dor de tine, şi poftă de tine, înţelegi ! Şi-a lăsat privirea rece şi necruţătoare în ochii mei. O priveam îngrozit sau mai degrabă scârbit, şi în clipa aceea m-am gândit că trebuie să plec. Şi cred că aş fi plecat ducă cineva din mine nu mi-ar fi spus că acum am apucat-o pe drumul acesta şi trebuie să beau paharul până la fund. Bine Cora, m-am auzit vorbind. Te rog să nu-ţi mai fie milă de mine, vocea îmi era pustie, şi aşa cred că misiunea mea se apropie de sfârşit pe lumea aceasta.

Eram in drum spre uşă când am auzit-o ţipând, Alex, parcă o înjunghiase cineva. Când m-am întors am văzut-o îngrozită. S-a aruncat în braţele mele hohotind de plâns. M-a sărutat şi m-a strâns în braţe hohotind. Nu, pentru numele lui Dumnezeu, nu! Unde să pleci, de ce să pleci ?, tu nu vezi că suntem nebuni amândoi? Nu mi-ai distrus viaţa o

dată, vrei să mi-o distrugi şi a doua oară ?, vrei să ne distrugi pe amândoi ? Plângea şi mă săruta înnebunită. Mai bine mor Alex, decât să te pierd. Am simţit-o moale în braţele mele ca o apă înmiresmată, cum mă duce ea, cum mă scufund, şi cum ne contopim amândoi în patul care mirosea a pământ şi a rădăcini, a vremuri amare si a poftă trupească. Am mai rămas două zile împreună sărutându-ne, ţinându-ne unul pe altul în braţe, făcând dragoste, uitând de noi. Acum nu mai e, dragule, cale de întoarcere, ne scufundăm amândoi în păcat. Doamne, ce dulce este iubitule. Apoi n-o să mai ştim de noi şi nimic n-o să mai aibă importanţă. Într-o dimineaţă m-am trezit târziu. Am căutat-o cu privirea prin cameră, am tras cu urechea să aud sunete care ar veni de la bucătărie. Dar n-am auzit nimic decât pustiul. Izvora din pereţi, din lucruri, de pretutindeni. Lângă masă era un geamantan făcut şi pe masă un plic Te sărut, iubitule. Te rog mult de tot să nu te superi pe mine. Ia acest geamantan şi întoarce-te în mansarda noastră, unde o să vin curând. Foarte curând. Cu tine în suflet, a ta, pe veci, Cora.

N-am luat bineînţeles nici un geamantan. Am înfulecat ce-mi lăsase pe masă, am băut cafeaua şi m-am dus la slujbă. Nu eram nici trist nici fericit. Mi-am adus aminte foarte exact cuvintele Corei, oi fi eu curvă dar jigodie nu sunt. Nu era uşă de biserică, de lucrul acesta eram convins, însă nu ştiu câţi scriitori nu şi-ar fi dorit să fie iubiţi de o femeie extraordinară cum este Cora. Domnul a dat, Domnul a luat, facă-se voia Domnului. La slujbă toate erau bune, domnul Paţacu, redactorul şef m-a întrebat cum mă simt. Arăţi cam palid, lasă-le dracului de romane, Alexandre, mai bine ţi-ai lua un concediu de creaţie şi ai merge într-o staţiune. Însă în clipa aceea am ştiut sigur că nu vreau decât să ajung acasă şi o săptămână să nu mai ştiu de nimic. Nu voi face altceva decât să scriu. Trebuia să selectez dintr-un vraf de poezii, un grupaj de o pagină, cu creaţii ale poeţilor populari, ceea ce am făcut într-o jumătate

de oră şi să dau poemele dactilografei. Atât aveam de făcut pentru numărul următor. Apoi am plecat fericit. Să recunoaştem, mi-am pus în gând, că această Coră este însăşi femeia în ipostaze ei cea mai pură. Cea mai nebună. N-o cred că bărbată-su e impotent, dar sunt foarte convins că este îndrăgostită de mine. Nu-i nimic, un timp n-o s-o caut deloc, ba chiar o să fac pe supăratul, o sa-i pun condiția ori te întorci, ori cu mine, ori cu babalâcul tău. Pe aleea din fața Casei Scânteii m-am întâlnit Bazil Răvescu, prietenul meu cu care mă cunoşteam de la Vâlcea, din anii când îmi făceam practica de ziarist. Era o bucurie să te întâlneşti cu Bazil, pentru că avea un suflet cu adevărat extraordinar. Era cu un domn între două vârste, Ioan Crişan, alt om extraordinar, mi l-a prezentat, un băiat ca şi tine, admirabil, bătrâne. Vă invit pe amândoi la o cafea. Excelent, am zis şi am mers la bufetul de lângă Pavilionul de expoziții. Bazil a început să vorbească în stilul lui, auzi, frate, ce i se întâmplă prietenului nostru Ioan. Pentru Bazil toți erau frați, prieteni, bătrâne, numai că nu toți tipii care au avut norocul să-l cunoască pe acest admirabil om, unul dintre cele mai ales suflete care au lucrat în presa românească, meritau prietenia lui. A început să-mi povestească viața lui Ioan Crişan.

La început nu l-am prea privit pe Crişan, însă pe parcurs ascultându-l pe Bazil vorbindu-mi entuziasmat despre domnul care mergea lângă noi, n-am putut să nu-l observ mai bine. Nu era înalt, fiind însă slăbuț, părea înalt. Avea o delicatețe de fecioară, impresie pe care ți-o dădea şi părul blond. Era de felul lui din Maramureş, prin anii 1950 fiind un student eminent, fusese oprit asistent la Politehnică. La Politehnică, asistent, ca ăla care mi-o luase pe Elena, mama lui dr ticălos, m-am pomenit înjurând în gând. Ticăloşii, şi el şi Elena, astăzi aş fi fost căsătorit, la casa mea, cu copii, n-aş mai fi cunoscut-o pe această nebună de Cora. Ioan Crişan era tipul cercetătorului însetat de cunoaştere, ars de patima şi de beția adâncurilor. Bineînțeles a fost imediat săpat şi i s-a pus în cârcă ceva, inventat bineînțeles, şi a fost dat afară din facultate. La noi, la români, nu se poate altfel, până când nu ne mâncăm valorile nu ne lăsăm. A mers cercetător la... şi aici a zis un nume de Institut. În câțiva ani numai

reuşise să breveteze 27 de invenţii şi descoperiri, avea lucrări de cercetare publicate în cele mai prestigioase reviste de ştiinţă din Europa. Ce mai, era o somitate în domeniul lui, Electrochimia. Numai că nici aici, bietul om, nu avusese pace, şi aici se găsiseră destui care să-l linşez e. Şi fusese linşat şi de la institutul ăsta. Bazil voia să scrie un articol fulminant în Scânteia Tineretului, în apărarea lui Ioan Crişan, mai ales că acesta avea probe zdrobitoare împotriva adversarilor lui. Mai încercase acelaşi lucru şi Păunescu. Era bine să se pornească o campanie de presă în apărarea omului extraordinar care era Ioan Crişan. Fă şi tu acelaşi lucru la Albina ta, bătrâne, m-a invitat Bazil. N-aveam nimic împotrivă, numai că Albina era cu satele., cu agricultura socialistă, cultura satului românesc, căminele culturale, dar avea să mă lupt pentru Ioan Crişan, desigur. Bine, am să încerc, i-am promis, lui Crişan. Abia atunci l-am privit în ochi, şi am rămas surprins de nuanţa de albastru de Voroneţ, de puritatea privirii lui Crişan. Le-am atras atenţia la amândoi însă, că prin aceasta îi vom stârni şi mai mult pe duşmanii lui Crişan, şi nu vom putea să-l apărăm. Axiofagia românească este cumplită, este mult mai periculoasă şi mai perfidă, decât ne închipuim noi. Nici o societate nu-şi mănâncă valorile, cum o facem noi, românii, şi asta vine din profunzimile subconştientului colectiv al poporului. Nu este o chestiune cu care ne putem juca. Nu te mira, frate, i-a zis Bazil lui Crişan, care nu-şi mai dezlipea privirea de pe chipul meu, şi el este tot ca tine, un însetat de cunoaştere, numai că el e scriitor. E un mare scriitor, păcat că nu-l publică măgarii ăştia. De ce nu-l publică? s-a mirat Crişan. De măgari, de aia nu-l publică.

Am mai rămas un timp cu Bazil şi cu Ioan Crişan, am mai băut şi o bere, dacă îmi aduc bine aminte, apoi am şters-o pentru că vroiam să ajung acasă să scriu. Şi trei zile n-am ieşit din casă. Am terminat o piesă de teatru, pe care o adusesem până la jumătate, şi-am început o nouă povestire, pe care până la urmă am terminat-o. Deşi dacă m-ar fi întrebat cineva care este subiectul povestirii, acum după ce o terminasem, n-aş fi putut să-i spun. Mi se mai întâmplase lucrul acesta, să termin o nuvelă şi

la sfârşit să nu-mi aduc aminte despre ce scrisesem. După ce am terminat povestirea am simțit nevoia să mai ies, cum se spune. L-am căutat pe Bătrânul, adică pe Nichita, l-am găsit într-un hal fără de hal, dormita cu capul pe mână beat, cu nişte blugi prăfuiți pe el, cu cămaşa scoasă din pantaloni. M-a recunoscut, mi-a dat bună ziua, apoi mi-a spus ceva de Micilică. Am înțeles, era vorba despre Mircea Sântimbreanu, îmi promisese el că îmi face o prefață la un volum al meu de poezie, şi-l duce el, volumul, lui Mirciulică. Acesta fiind Mircea Sântimbreanu, alt ticălos, uns cu toate alifiile ! L-am lăsat pe Bătrân şi am urcat pe Victoriei să văd pe cine mai întâlnesc la Uniune. Abia când am privit în sus am văzut lumina roşie de octombrie şi văzduhul argintiu. Am început să mă tremur. Brrr, se lăsase frigul şi eu pornisem aşa. L-a Uniune era pustiu. Noroc că l-am văzut la o masă pe Gheorghe Anca. Lucra el pe la o revistă a Ministerului Învățământului, îmi aduc aminte că o dată îmi ceruse nişte poeme pentru o plachetă pe care voia s-o scoată el sub egida Ministerului. Era cu o sticlă de vin roşu în față şi amărât. Ce ai, bătrâne, suflă tristețea prin sufletul nostru, i-am zis. Şi eu sunt amărât. George Anca s-a uitat la mine crunt. El care avea un suflet cald şi luminos. A turnat în pahar, privindu-mă încruntat, apoi mi-a spus să vărs din pahar în iarbă pentru prietenul lui, poetul Ion Viorina, am auzit eu de poetul Viorina? Era pilit şi Anca, mi-am dat seama de lucrul acesta. Şi de ce nu auzisem de poetul Ion Viorina? cum îmi permit eu să nu aud de poetul Ion Viorina?, sau mi-o luasem în cap ca pleoşnițele astea, care se învârt pe aici până amețesc? Că de douăzeci de ani eu nu ştiu să fi dat cineva ceva, o mare carte, literaturii române. Anca avea chef de ceartă. Bătrâne, spune de despre ce e vorba că nu te înțeleg. Şi sunt şi eu destul de supărat. De ce n-am auzit de poetul Viorina? Asta era problema. Nu am auzit, te rog să mă ierți, o să merg la bibliotecă şi o să-l citesc, şi mâine îți spun eu ce cred despre poetul tău. Am dat pe gât două pahare zdravene, ca să am şi eu chef de vorbă, că vorba neunsă cu alcool scârțâie, mai ales la scriitori. Degeaba te duci Bătrâne la bibliotecă, n-o să-l găseşti, e în mormânt. Trebuie să mergi cu mine la el în sat şi o să

mergem cât de curând să-i aducem flori. Vreau să mergem cât de curând, bătrâne. Apoi am început să discutăm mai molcom. Ion Viorina fusese colegul lor de grupă, la facultate. Al lui Anca, al lui Bazil Răvescu, şi a lui Jean Andreiță, de la Scânteia Tineretului, şi la repartiție, aceasta n-a rămas în presă ca ei, a mers profesor într-o comună din Argeş. Şi de acolo din satul în care era profesor Ion Viorina a tot trimis poezii la revistele din Bucureşti. A dus şi un volum pe care l-a depus la o editură. Nimeni nu l-a publicat, bătrâne, nimeni, nici chiar foştii lui colegi, şi chestia asta a durat ani de zile. Şi iată ca poetul Ion Viorina murise şi acum soția lui, care rămăsese văduvă cu trei copii, îi copiase poemele şi i le adusese lui Gheorghe Anca. Şi Anca le citise şi se îngrozise. Realmente se îngrozise, îl vedeam cum plângea în fața mea şi se jura că se îngrozise, pentru că nu citea orice poezie ci avea în fața ochilor un mare poet. Un foarte mare poet, şi acest poet care întâmplător fusese colegul lui de facultate, acum îl privea acuzator din spatele rândurilor, şi el prietenul meu Gheorghe Anca plângea în fața mea. De ce bătrâne soarta poeților este întotdeauna nedreaptă? De ce? De ce ?!, a urlat dintr-o dată că am înlemnit. Apoi a tăcut, şi s-a lăsat o liniște de gheață !

Am umplut din nou paharele pentru că am simțit cum mă înăbuşe şi pe mine plânsul. Pentru că suntem ticăloşi, bătrâne. De aia.! Suntem prea ticăloşi, Pentru că la edituri, tronează jigodiile şi nenorociții ca Mircea Ciobanu, ca Nicolae Ioana, ca Georgeta Dimisianu, ca Sorin Mărculescu, ca Pasionaria Stoicescu. Se lăsase o seară rece, ulmii bătrâni care îşi aplecau crengile peste zid au foşnit înnegurați. Nu ştiu când a apărut, Virgil Mazilescu, dar ştiu că l-am văzut în picioare lângă masa mea. Dă-mi, domnule, să citesc şi eu din versurile lui Ion Viorina. Virgil a început să recite tare, cu glasul lui mirosind a pământ cald. Prima poezie era într-adevăr extraordinară. A doua era mai slăbuță, însă tot un poem frumos. Acest Ion Viorina, Dumnezeu sa-l odihnească, era într-adevăr un poet de mare talent. Parcă, îl vedeam în fața ochilor, cu chipul palid, acoperit de umilință şi suferință. Brusc am început să tremur. Nu tremuram de frig, era altceva, pentru că am început să vomez, şi să mă

aplec în față. Pietroiul acela de plumb, îl aveam iar în stomac, şi acum mă trăgea în jos, în mormânt, după Ion Viorina. Vreau să ştiu la ce redactor, la ce editură, şi-a depus acest poet, care a murit tânăr, a urlat apăsând pe fiecare silabă Virgil Mazilescu, la ce nenorocit şi-a depus băiatul ăsta volumul, şi eu merg la el şi-l spânzur. Aveam friguri, acestea nu puteau să fie decât friguri, mi-am zis şi am plecat de acolo, la început scurgându-mă ca o picătura murdară de apă pe lângă zid, apoi am ieşit în Calea Victoriei şi am început să fug. M-a trezit în pat, tremurând de friguri. Acum îmi era limpede de ce îmi era rău, de ce eram bolnav, pentru că eram îngrozitor de bolnav, şi nu doream decât să mor. Pentru că în locul poetului Ion Viorina mă văzusem pe mine. În locul lui putea să fiu eu, şi acum eram în pământ, iar bietele mele manuscrise, aveau să circule din mână în mână, pe la toți bețivii, ratații şi nenorociții, şi aceştia să înjure şi să exclame, că ce talent am fost eu ! Că l-au terminat, domnule, nenorociții, şi pe acesta, adică pe mine. Acum îl plâng, dar până mai ieri dacă Viorina venea în Bucureşti şi cerea găzduire la unul din ei se făceau că nu aud. Adică, şi George Anca şi Mazilescu, acolo cu caietul lui Viorina în mână mi se păruseră comici şi groteşti.

El, Virgil Mazilescu, lucra la România literară, fie şi cu jumătate de normă, şi nu putuse el să-i publice o poezie, acolo, să rămână şi amărâtul ăla în istorie ?! Măcar cu o poezie să fi rămas şi el ! Ei drăcia dracului ! Ce era acolo, să-i publici unui om o poezie, când alde nulități ca Ion Segărceanu, Lucian Avramescu, şi alții şi alții, publicau cu tonele ! Însă nu se întâmplase aşa. Nici Virgil nu era de vină, degeaba mă înfuriasem eu pe el. Viorina nimerise la unul ca Ciobanu, sau ca acest odios Sorin Mărculescu, şi Ciobanu în loc să se îngrijească el de publicarea volumului de poezie al sărmanului băiat, se îngrijise s-o seducă pe Cora, să se culce cu ea şi să mă distrugă pe mine. Să ne nenorocească de fapt pe amândoi, că şi pe aia o făcuse curvă şi pe mine mă făcuse să-mi pierd mințile. Eram la mine în mansardă, cred că era două sau trei noaptea, ceasul, pentru că am auzit cocoşii, cântând răguşit peste acoperişurile nopții, parcă venea cântecul lor de pe lumea ailaltă. Şi eu umblam prin

cameră, şi înjuram şi blestemam, ca un nebun. Până la ziua numai asta am făcut, i-am luat la rând, îi înjuram şi îi blestemam, începând cu Nicolae Ioana şi Mircea Ciobanu şi terminând cu ultimul redactor la care dusesem manuscrisul cu piesele de teatru. Unul n-a rămas neînjurat şi blestemat.

Şi aici îi blestem: blestemaţi fie Doamne, toţi redactorii de la editurile din România dintre anii 1970 - 1989 când a căzut ticălosul ăla de Ceauşescu, blestemaţi fie pentru că şi-au bătut joc de talentele acestui neam, păcătos şi el şi bolnav. Pentru că s-au pus pe ei mai presus de literatura acestui popor, pentru că au fost nişte ticăloşi *şi* jigodii. Dimineaţă aveam gura uscată de atâtea înjurături, însă, ciudat, mă simţeam liniştit. Îmi trecuse. Priveam înspre geamul mansardei, acum acoperit de o ceaţă violacee, pregătit să văd soarele ridicându-se peste acoperişurile bătrânului cartier,când am auzit bătăi în uşă. Sufletul mi s-a umplut brusc de o bucurie roşie, m-am gândit că trebuie să fie Nichita sau Feodor Mihailovici. Într-adevăr era Feodor Mihailovici, obosit şi totuşi atât de senin, şi, cum să spun, degajat. L-am invitat să se aşeze pe scaunul care acum era al lui dar a refuzat L-am întrebat ce noutăţi mai are, se apropie marea tragedie a veacului sau nu? Hei, hei, hei, dragul meu, a oftat Feodor Mihailovici, privindu-mă parcă în dungă. Din păcate ne apropiem cu paşi siguri de marea tragedie a civilizaţiei umane. Numai că, şi asta este foarte grav, dureros şi ruşinos în acelaşi timp, lucrurile se vor întâmpla exact ca în piesa dumitale. Omenirea se va scufunda şi se va autodistruge într-o perfectă inconştienţă. În veselie şi în petreceri. Veselia şi inconştienţa vor fi drogurile care o vor ajuta să moară. Care piesă, Feodor Mihailovici ?, l-am întrebat, pentru ca aveam mai multe

piese în care tratam acest subiect al "prăbuşirii civilizaţiei umane", aceasta temă a sfârşitului. Una dintre ele, piesa aceasta este de fapt o comedie tragică, şi va rămâne ca una dintre cele mai interesante care imaginează apocalipsa civilizaţiei umane ca producându-se într-o stare de râs. Într-o stare de euforie şi nebunie, totodată. Piesa se şi numeşte „Râsul", şi, deci, râsul stă la baza dispariţiei civilizaţiei umane. O altă piesă, e o parabolă ca şi prima, imaginează sfârşitul omenirii ca producându-se "în vis ". Feodor Mihailovici a clătinat trist din cap cu o expresie de nostalgie pe chip, apoi a dat din cap energic, asta însemnând că le cunoaşte.

Asta e, dragul meu, sfârşitul 1umii este aproape, iar lumea trăieşte în inconştienţă. Feodor Mihailovici, l-am mai reţinut, pentru că voia să plece, am o piesă în care acţiunea se petrece pe un vas, cândva în viitor şi undeva pe mare, şi în timp ce vasul se scufundă, pe punte marinarii şi călătorii cântă, recită, ţin cuvântări în care vorbesc despre drumul luminos, spre piscurile cele mai înalte ale capitalismului, aici am început să râd, de fapt am vrut să spun ale comunismului, Feodor Mihailovici, fără îndoială că spectatorii se vor prinde, numai să-i păcălesc eu pe ăştia să-mi joace piesa. Feodor Mihailovici m-a privit trist. Dragul meu, eu ţi-am spus că dumneata ai o misiune, şi dumneata te joci cu asemenea lucruri neînsemnate. Dumneata trebuie să fii foarte serios, să îţi accepţi destinul până la capăt, altfel nu vei reuşi să salvezi poporul acesta atât de bolnav şi de păcătos. Marele prozator a tăcut şi m-a privit cu înţelegere. Bine, Feodor Mihailovici, m-am pomenit spunându-mi în gând. Aş fi vrut sa-l întreb, dar ce trebuie să fac?, însă bunul Fiodor Mihailovici mi-o luă înainte, dumneata trebuie să-i spui poporului dumitale adevărul despre el, adevărul despre păcatul şi despre ticăloşia lui, despre blestemul care apasă asupra lui. Despre laşitatea, perversitatea şi inconştienţa lui, care-l vor duce la pieire. Dumneata eşti Mesia care îi vesteşti adevărul, şi mântuirea în suferinţă.

Am tăcut şi un timp ne-am privit în ochi gânditori, trişti. Poporul

meu este incapabil de suferință, Feodor Mihailovici, aceasta este tragedia. El este incapabil să sufere, așa cum este incapabil să învețe ceva din istorie, sau din suferința și umilința pe care le-a trăit și pe care le trăiește din plin. Aceasta este misiunea dumitale, a murmurat cu un zâmbet amar pe chip, Feodor Mihailovici, ajuns acum lângă ușă. Te las dragul meu, l-am auzit. Am trecut numai o clipă să te văd și să-ți spun că trebuie să te apuci de roman. Zilele acestea te rog să te aduni și să te apuci de scris pentru că zilele unui om sunt numărate. I-am urat drum bun marelui Feodor Mihailovici și l-am asigurat că mă voi ocupa în curând de roman. Un timp a mai stăruit în mansardă "golul" bunului Feodor Mihailovici. M-am bărbierit, apoi mi-am pus de cafea și în timp ce fierbea cafeaua m-am gândit la Cora, că de fapt în acest moment ea ar fi trebuit să păzească ibricul să nu dea în foc. Mi-am adus aminte că ne-am înțeles perfect ultima dată, apoi mi-am imaginat unul din momentele când am făcut dragoste și parcă în clipa aceea i-am simțit căldura și gingășia pântecului. Mi se pare mie că femeia aceasta este una din acele poetese bune de făcut dragoste. Oricum eu îi mulțumeam lui Dumnezeu, și apoi Corei, pentru că în sfârșit cunoscusem femeia.

Elena ar fi fost soția dintotdeauna, prin ea aș fi avut femeia și soția, așa, Cora era o nebună, o nebună frumoasă, e adevărat. La slujbă am avut o surpriză plăcută. Îmi terminasem materialul de scris când s-a prezentat un domn, mai mult chel dar și blond în același timp, cu o figură leoniană, un om cult și tare de treabă, mi-am dat imediat seama. Îl chema domnul Paul Davidescu, era medic ginecolog, și era un mare iubitor de literatură. Avea acasă o bibliotecă de poezie cât se poate de bună pe care mi-o pune cu dragoste la dispoziție. Dacă aș binevoi să-i fac o vizită și să-i cunosc casa, să-i fiu cu alte cuvinte oaspete, el ar fi foarte fericit. A scos dintr-o geantă tăieturi din reviste cu poeziile mele frumos puse în chenar. Am constat surprins că omul mă urmărise de la prima apariție în presă până la cea mai recentă, care se produsese în Contemporanul. Am remarcat lucrul acesta, spre rușinea mea destul de măgulit, iar el n-a ascuns faptul că mă urmărește de la debut, și că m-a remarcat ca fiind unul dintre

poeții de excepție care publică astăzi în România, păcat că la intervale atât de rare şi atât de puțin. De ce sunt atât de zgârcit cu producțiile mele literare ?, la ora actuală sunt un poet de talia lui Trakl, ar trebui să-mi adun opera poetică într-o carte. La plecare l-am condus şi un timp am mers discutând ca doi prieteni care s-ar fi cunoscut demult. Era amabil. M-a invitat să urc într-o Dacie albastră, ați decis să fiți oaspetele meu, m-a întrebat, de fapt confirmându-şi sieşi că luasem această decizie. Poezia este fascinantă, de fapt este, ca să spunem aşa, substanța inefabilă care stă la baza tuturor artelor. Ori dumneavoastră ați ajuns la captarea acestui inefabil, a zâmbit, la relevarea lui. Ați observat dumneavoastră lucrul acesta, domnule Davidescu? l-am întrebat. Experiența mea cu poezia datează de mult timp, domnul meu. Dumneavoastră trebuie să fiți ajutat, de aceea v-am căutat, pentru că in general marii artişti sunt oameni sensibili, iar românii au o adevărată vocație de a-şi distruge valorile.

Domnul Paul Davidescu avea o adevărată vilă nu departe de Operă, într-o zonă foarte frumoasă. Ne-a deschis doamna Davidescu, şi dânsa tot medic oftalmolog. Am pătruns într-o sufragerie vastă, cu mobilă veche, în stil greoi, monumental, oricum, piesele erau de mare valoare. M-a condus în altă cameră, puțin mai mică decât sufrageria, care era o adevărată expoziție de pictură. Am văzut câteva tablouri de Ion Andreescu şi Luchian în original. Se vedea ochiul cultivat al colecționarului, experiența lui îndelungată cu arta şi bunul gust al gazdei. Doamna Davidescu a adus un platou cu tartine, cu icre negre, cu pateu, şi pahare cu o băutură exotică. Erau drăguți şi calzi. Aveau un băiat, care era medic, dar care plecase în Israel (hopa mi-a picat mie fisa). Ei trăiesc pentru artă şi dintre toți poeții care publicaseră în România în ultimii ani remarcaseră poezia mea, şi ceea ce scrisesem eu. Ideea fusese a domnului Paul Davidescu. Noi cunoaştem multe cazuri şi din trecut, dar şi de azi, de artişti care o duc greu. Unii sunt oameni fără nici un simț practic. Ei, soții Davidescu, au un adevărat cult pentru artistul de valoare. Este adevărat că în lumea literară se vorbeşte despre mine ca despre o mare promisiune însă ei cunosc cât de loviți sunt artiştii români. Aşa a

fost dintotdeauna. Brâncuşi sau Eugen Ionescu dacă ar fi rămas aici n-ar fi realizat nimic. Nu s-ar fi realizat în primul rând pe ei ca artişti. Doamna Davidescu, vorbea încet, potolit, cu o sfiiciune vizibilă. Ea ar vrea să mă ajute asta este. Le-am mulţumit politicos. Este adevărat, din păcate, că scriitorii români se mănâncă între ei într-un mod inimaginabil. Invidia este atât de mare la noi, iar mediul scriitoricesc este atât de corupt, încât un scriitor sensibil mai puţin obraznic şi cu tupeu, cum au fost de pildă poeţii generaţiei 60, un asemenea poet nu poate să răzbată. Nu se poate realiza. De aceea, tocmai de aceea, a clătinat doamna Davidescu, de fapt doamna Davidovici, din cap, scriitorii sensibili ca dumneata trebuie ajutaţi.. Ne-am întreţinut aproape trei ore, arătându-mi colecţiile lor de carte, de reviste, cărţile cu autograf pe care le primiseră sau le cumpăraseră.

Le-am mărturisit că mă emoţionează enorm gestul dumnealor, că pentru mine este un lucru absolut reconfortant, căci mărturisesc, mi-am cam pierdut încrederea în oameni. Mai ales în scriitori şi în oamenii de cultură. Însă nu aş putea să accept să trăiesc ca un întreţinut de ei. Îmi propuseseră pur şi simplu să las slujba, care pentru mine era o formalitate, atâta noroc avusesem şi eu pe lumea asta, şi să mă dedic total creaţiei. Să trăiesc numai pentru creaţie, existenţa urmând să-mi fie asigurată de ei. Le-am promis că o să le fac regulat vizite, o să mă anunţ de altfel pentru că sunt un om cât se poate de politicos (faptul acesta am observat că i-a încântat, căci au făcut un schimb de priviri), că o să le aduc manuscrise ale poeziilor mele şi că mă emoţionează până la lacrimi cunoştinţa lor. În timp ce mă conducea, domnul Davidescu a bătut apropoul că am putea să scoatem ceva peste hotare, să apară în reviste europene de prestigiu, dânsul are o relaţie. Apoi mi-ar putea găsi traducători, Solomonia, din felul cum a pronunţat numele acesta, am înţeles că era doamna Davidescu, este un foarte bun traducător in engleză. Îi sărutasem la plecare mâna doamnei Davidescu, la poartă m-am înclinat în faţa gazdei mele remarcând că gestul lor este atât de frumos încât pare incredibil într-o lume atât de egoistă, ca cea prin care

ne ducem viata. Adevărul este că eram atât de impresionat încât îmi dăduseră lacrimile. Domnul Davidescu mi-a zâmbit amabil şi m-a invitat să poftesc cât mai curând pe la ei. Simțeam eu că nu aveam chef de scris în ziua aceea, de altfel întâlnirea cu oamenii aceştia minunați îmi crease un fel de euforie, de optimism, care mă cam dereglaseră afectiv. Adică vin la tine doi evrei de treaba şi iți spun, dumneata eşti un artist de talent, noi avem posibilitatea să te întreținem pe dumneata ca să te poți realiza ca artist, deci străinii aceştia îți spun lucrul acesta, pe când românii tăi nu ştiu cum să te împiedice, să îți pună bețe în roate, să te distrugă. M-am pomenit vorbind singur. De altfel unui scriitor, tocmai pentru că mânuieşte dialoguri şi personaje, i se întâmplă des lucrul des acesta, să vorbească singur.. Adică Mircea Ciobanu şi toți pițigoii ăştia care au pus mana pe posturi la edituri, din invidie şi din interese meschine nu ştiu cum să-ți dea în cap, şi oamenii ăştia străini de neamul tău, nu ştiu cum să te mai ajute ? Am luat-o pe Ştirbei Vodă, adevărul era că mă găseam într-o stare euforică şi simțeam nevoia să mă găsesc la o masă sau cu un grup şi să discut.

La bufet la Uniunea scriitorilor, erau mai mulți cunoscuți, se bea pentru cartea cuiva din câte am înțeles. Da, îi apăruse lui Pavel Perfil o carte de reportaje şi dădea de băut. Se puseseră mesele una lângă alta, se lipiseră, şi acum se bea tihnit discutând doi câte doi sau mai mulți. M-am aşezat în colț lângă Virgil Mazilescu, după ce l-am felicitat pe Pavel. Ce ai, bătrâne, au adormit lupii în tine? Vezi să nu ai probleme dacă stai de vorbă cu mine, mi-a spus. A început să îmi povestească ce s-a întâmplat azi noapte. S-a înfuriat când a auzit de poetul ăla mort, băga-i-aş în mă-sa, că numai unii trebuie să publice în țara asta, şi împreună cu Anca şi cu încă cineva care s-a ataşat de grup, s-au dus să-l înjure pe George Macovescu, care era preşedinte al Uniunii, apoi au zis să meargă la cine, la Preda, căci şi ăsta e director de editură şi a spus că nu e Tudor Vladimirescu. Da ce mama mă-sii e, dacă nu e Tudor Vladimirescu, nu ? Director de editură, tot este. Şi am mai auzit una astăzi care m-a scos din pepeni, butoiul acela bolborosind ca vinul toamna, de Fănuş Neagu, a

lansat chestia asta că la Mogoşaia stau mareşalii, iar la Bucureşti stau generalii, adică el cu Preda, că stau la Mogoşoaia, sunt mareşalii literaturii române, iar Barbu că stă la Bucureşti e general numai. Noi ăştia, amărâţii, suntem căprarii literaturii române, soldaţii poeziei româneşti. Aici Virgil înjurat înfundat, cum înjura el, fără să se refere la cineva. Vinul era bun, acrişor, avea un buchet extraordinar, în minte mi-a venit dealul Papei încărcat cu vii, cum era când eram eu copil, toamna, învăluit într-o lumină antică de septembrie, şi carele încărcate de struguri scârţiind, coborând la vale. Am ras câteva pahare. Ce-o fi făcând Cora acum ?, mi-am spus, de ce nu e şi ea aici cu mine şi apoi să plecăm împreună acasă.

I-am povestit lui Virgil întâmplarea cu cei doi evrei doctori Davidescu, auzi tu, Virgil, oamenii ăştia care sunt străini de neamul meu nu m-au cunoscut niciodată, nu le-am dat nici măcar un pahar cu apă rece, să se ofere să-mi asigure existenţa, numai ca să mă pot eu dedica în întregime creaţiei, pe când românii mei nu ştiu cum să-mi dea în cap ! Virgil m-a privit un pic cum se uită viţelul la poarta nouă. Hai că poate încercăm traducerea poeziilor noastre, oricum omul s-a arătat foarte drăguţ, data viitoare când merg te iau cu mine. Virgil a scrâşnit din dinţi. Nu te băga, cine ştie ce cursă ţi se întinde. Şi aşa ştii că nu eşti înghiţit. Am tăcu amândoi. Virgil îmi băgase un cuţit în inimă. Adică ce cursă mi se poate întinde ?, oamenii se arătaseră destul de drăguţi. L-am văzut pe Virgil golind două pahare de coniac, unul după altul. Era tot întunecat. Am băut şi eu din vinul care-mi aminte toamnele din copilăria mea. Care-mi amintea dealul Papii şi al Perilor, şi carele încărcate cu struguri, care făceau tot văzduhul să trăznească a tămâioasă. Lângă mine cineva povestea că fusese acasă la Florenţa Albu şi îi văzuse chiloţii pe culme, îţi dai seama, bătrâne, să scrii o poezie intitulată chiar aşa, chiloţii Florenţei Albu. M-am pornit brusc pe râs. Era un râs patologic. Apoi am început să înjuram. Râdeam şi înjuram. Tu-ţi acoperişul mă-tii de scriitor român, ce te interesează pe tine, nu neamul tău despre care habar nu ai,

nu ai nici cea mai mică intuiție despre tragedia în care se scufundă, pe tine te interesează chiloții Florenței Albu, sau ai Constanței Buzea.

Mare e grădina Ta, Doamne, deşi e pe spinarea țării mele, am gemut sau am urlat mai degrabă. I-am privit pe toți, se simțeau fericiți, vorbeau, bârfeau, strigau. Peste câteva persoane, Vicu Ignat şi Mircea Mioreanu, aceştia fiind ziariști amândoi, discutau despre conflictul Barbu - Păunescu, apoi s-au apucat să bârfească Cenaclul Flacăra al lui Păunescu, un circ care umbla prin țară ca să facă propagandă şi educație patriotică. Ce educație patriotică poate să facă un circ ordinar şi un porc nenorocit ca Păunescu? La un moment dat Virgil a bătut cu cuțitul în pahar şi sunetele cristaline s-au înălțat deasupra mesei ca nişte viespi. Ascultați-mă numai un pic, le-a cerut Virgil. Aseară am plâns pe aceste mese un poet autentic, care a murit fără măcar să-şi poată publica un volum de poezie. Aici Virgil a ridicat mâinile în sus. Ştiu, mi se va spune că s-au redus planurile editoriale. Însă tot atât de bine cunoaştem cu toții că sunt nu scriitori, ci nulități, care îşi scot şi doua cărți pe an. Scriitorii autentici nu mai încap de cei făcuți. De profitori, de parveniți, de jigodii. Aici Virgil a tuşit de câteva ori. Poetul care se află lângă mine şi care este un poet de talent profund mi-a povestit o întâmplare care m-a pus pe gânduri. O familie de evrei s-a oferit, este adevărat, fiind medici au şi posibilitatea, să asigure existența unui scriitor român, numai ca acesta să poată să se dedice integral creației. Asta pe când jigodiile de redactori români, intuind că este o valoare, se țin cu barda, cu bâta, ca acest scriitor să nu poată să publice. Virgil a respirat adânc. Eu vă întreb, şi întreb lumea asta nenorocită a scriitorilor, nu ne este ruşine? Aici a făcut o pauză privind încruntat la cei de față care îl ascultau foarte atenți. Şi mai spun o vorbă: toate jigodiile, toți căcănarii, îi rog frumos să părăsească această lume a scriitorilor, să ne lase să respirăm. Atât! Virgil Mazilescu s-a aşezat jos încruntat. ca şi cum nu s-ar fi întâmplat nimic. Şi-a suflat nasul în batistă, apoi a dat pe gât un pahar de coniac dintr-o dată. Ceilalți însă au rămas mult timp împietriți. Liniştea părea de nisip înghețat care îți trece prin dinți, ți se pune pe măsele.

Undeva peste acoperişurile Academiei s-a auzit cântecul lugubru a unei păsări de noapte. Aşa e domnule, ce e cu atâta invidie şi ură în lumea asta a scriitorilor? a mormăit cineva. Aşa suntem noi, românii, a mai zis, dar după mult timp, cineva. La noi ca la nimeni., Eminescu dixit. Liniştea s-a auzit iar ca nisipul care îți scârțâie în măsele şi scârțâitul îți răsună in creieri. Pentru că suntem un popor bolnav de axiofagie, domnilor, de asta, suntem o societate inconştientă, bolnavă de politicianism şi axiofagie. Ne distrugem, ne asasinăm valorile, pentru că avem în noi, în subconştientul nostru această tendință. Asasinându-ne valorile, ne asasinăm de fapt pe noi, adică ne sinucidem. Suntem un popor sinucigaş. Abia după ce au trecut câteva minute bune mi-am dat seama că eu fusesem cel care rostise aceste cuvinte. Iar s-a lăsat liniştea aia care îți scârțâia in creieri. Din păcate ai dreptate, dragul meu, am auzit o voce caldă şi joasă. Hai să mai bem, dă-o în mă-sa de viață, a zis Pavca, si toți, ca la comandă, au dat paharele pe gât. Se bea coniac, luat de la Bufet şi vin adus de Perfil, cu damigenele, nu ştiu de unde. De unde fusese el în documentare ca ziarist pe la vreo Podgorie şi îi dăduseră ăia o damigeană cu vin. Asta şi ca să scrie frumos, de bine despre IAS Cotnari, sau ce naiba de podgorie fusese. Tăcerea aceasta stânjenitoare şi dureroasă a mai ținut un timp. Buha a mai cântat de câteva ori pe acoperişurile Academiei, apoi vorbăria a început să se închege la loc. Un timp s-a vorbit despre noile restructurări din presă, pe la unele publicații unii erau dați afară, mai ales ăştia care aveau bube în cap, care vorbeau. Aveam şi eu bube în cap? Aveam, cred că aveam. Este posibil ca unele cărți să nu poată apărea tocmai din cauza asta. Dincolo de masă cineva îl înjura cu foc pe Păunescu, dă-l în mă-sa de bandit, i s-a făcut limba cât o peninsulă de mare, de la lins. Cineva a spus atunci un catren în care era vorba de limba lui Păunescu ce se dezvoltase monstruos că-i linsese lu…, de la linsul coaielor lui Ceauşescu.

Adevărul este că Păunescu devenise de câțiva ani, de când începuse să umble cu Cenaclul Flacăra prin țară, un personaj de circ. Îşi trădase vocația de poet cu aceea de lingău de curte, de jigodie pusă în slujba

Dictaturii. Acum umbla cu Cenaclul prin țară să-l cânte pe Ceauşescu, pe țața Leana, şi realizările socialismului, cum îşi băteau mulți joc de Cauşescu. Păunescu şi taică-su, că îl băgase în Cenaclu şi pe taică-su, după ce îi pusese pe fiu-su şi pe fiică-sa să cânte, luau jumătate din cât se încasa la un spectacol, şi se încasau bani buni cu invenția asta nenorocită a lui Păunescu. Cel puțin aşa se vorbea în mediul scriitoricesc. E, spusese, mi se pare Şerban Coiculescu, venind vorba despre şmecheria asta a lui Păunescu , fiecare pasăre pe limba ei piere. Şi acum ăştia îl înjurau pe borfaşul de Păunescu. Apoi au trecut la subiectul Barbu-Fănuş Neagu, la butoiul bolborosind scârnăvii, cum îi ziceau lu' Fănuş. Bolboroseală îl dăduse în judecată pe Eugen Barbu, prin 1971, când îi apăruse acestuia romanul Principelui. Principele, acesta era romanul. Fănuş pleznise de invidie, pentru că romanul lui Barbu era spurcat şi dat dracului, însă era o operă de valoare. Eu, atunci, când a apărut, prin anii 70, m-am gândit că bate la nea Nicu, Ceauşescu fiind prin anii aceia un personaj iubit. Nu trecuseră mulți ani de la invazia din Cehoslovacia. Fănuş Neagu, cu gaşca lui, şi de fapt o mare parte din marțapanii lumii literare îl acuzaseră atunci pe Barbu de plagiat. Fusese tămbălău mare, mişteuri, înjurături subțiri, invidie, sete de spectacol, ură crasă, mă rog tot isarlâcul balcanismului din noi. Barbu trebuia atunci dărâmat. Procesul a durat câțiva ani, şi cum este justiția asta curvă, s-a terminat în coadă de peşte. Însă romanul, mirosind a sămânță de levant şi a parfum de isarlâc, a avut succes. Barbu şi Fănuş, cu chibiții lor, au fost la cuțite ani de zile, ce mai polemici în reviste, acuzații puse pe coloane întregi, înjurături cu artă şi cu foc, aruncate la mişto. Ce mai, fusese cu adevărat spectacol. Şi acum, cam de câteva luni, Fănuş se împăcase cu Barbu. Îi văzusem şi eu pupându-se la o şedință a Cenaclului Nicolae Labiş, ăla omorâtul, din cadavrul căruia se hrăniseră atâția. Fănuş cobora scările, la sala Atelier a Teatrului Național, şi Barbu era în hol, şi când au ajuns aproape, s-au pupat. Urât lucru, era ceva libidinos, de Iuda, de nimic sfânt pe lumea asta in pupatul celor doi. Pupat Piața Indepedenței, mi-am zis în gând, bravos nenea Iancule, cum le ştii dumneata pe toate,

bibicule. Tu-vă-n mama voastră de jigodii, a scuipat atunci cineva lângă mine, dacă scriitorii nu sunt decât nişte jigodii, jigodii ordinare, ce să mai zici atunci, şi ce să mai ceri poporului ăstuia ?

Vorbele celui care spusese lucrul acesta, ideea asta, îmi rămăseseră adânc întipărite în minte. Şi iată, că la masa asta dată de Perfil, îl beam pe Perfil, Barbu şi Fănuş, erau luaţi în tărbacă şi înjuraţi în toate felurile. Mi s-a făcut silă. La un moment dat am simţit nevoia să vomit. Du-te şi bagă ghearele pe gât şi uşurează-te, bătrâne, l-am auzit pe Virgil. Eu aşa fac. De furie însă am dat pe gât doua pahare de vin. Şi, ciudat, mi-a trecut senzaţia aia de silă şi de vomă, care cred că era legată mai mult de pupatul lui Barbu şi a lui Fănuş, act absolut oribil, de curve balcanice. Virgil îşi pusese mâinile pe masă, şi pe mâini îşi pusese capul. Îţi e rău, bătrâne, l-am întrebat. Lasă-mă aşa în praştie, l-am auzit. Şi pentru că mă simţeam bine, numai un tâmpit se poate simţi bine în lumea asta, mi-am zis în gând, am mai băut încă un pahar dintr-un foc. L-am dat peste cap, apoi pentru că mi se făcuse sete am mai băut alte două. La un moment dat ştiu că mi-a venit să cânt. Cineva m-a tras de picioare pe sub masă, şi eu am zis, marş, du-te dracului de javră. Ceilalţi turuiau, cine ştie ce vorbeau şi pe cine înjurau. Nu-l înjurase, asta era cu câţiva ani în urmă, Păunescu pe Zaharia Stancu, la fereastra biroului acestuia pe vremea când Birourile Uniunii scriitorilor erau în Kiseleff ? Îl înjurase de-1 spurcase. Asta de unde o ştiam? Parcă de la Cerna Rădulescu. Şi Mircea Micu, funcţionar la Uniune, de fapt valetul lui Stancu, mânca şi el o pâine albă, de , râdea să moară. Acum se înjurau fiecare pe fiecare, şi toţi la un loc. M-am ridicat furios în picioare *şi* am urlat la ei, să înceteze dracului o dată, jigodii şi scârnăvii ce sunteţi! Ştiţi voi ca nu chiloţii Florenţei Albu, şi nici sutienul Veronicăi Porumbacu

nu au nici o valoare pe lumea asta? De ce ne comportăm noi, scriitorii, ca nişte oameni mici şi ne mâncăm între noi mai rău decât nişte câini ? De ce suntem lingăi, de ce îl lingem pe cel mai mare dintre noi, pentru că suntem jigodii,şi de ce toţi îl ling toţi pe Ceauşescu şi nu îndrăzneşte unul sa-i spună, nu în mod injurios, ci în mod frumos, să-i spună lui Ceauşescu adevărul, frumos în faţă. Totul s-ar schimba atunci, dacă noi am fi nişte fiinţe autentice. Aceasta este problema. Scriitorul român trebuie să se regăsească, pe el şi să redevină „fiinţă autentică".Ştiu ei ce înseamnă să fii fiinţă autentică? Nu ştiu! Pentru că nici nu s-au gândit la lucrul acesta şi în definitiv îi doare în cot.

Ascultaţi-mă pe mine am urlat, tot răul în ţara asta pleacă de la scriitorul român şi de la lumea literară. Această lume literară este ca o cameră de rezonanţă, care adună în ea sunetele şi ecourile, suferinţele şi aspiraţiile, toate miasmele care urcă de jos din societatea românească, de jos de la talpa ţării până la noi. Şi noi colectăm ce este mai urât, dar şi ce este mai frumos, s-a auzit o voce bâlbâindu-se, şi ce este mai frumos, am continuat eu, numai că ce este frumos este prea puţin, insignifiant, în comparaţie cu imensa cantitate de urât şi de rău. Noi suntem sufletele care colectăm puroiul ce se coace de ani de zile in sufletul poporului
român, acolo în tenebrele şi adâncurile din subconştientul lui colectiv. Prin noi se uşurează, se defulează acest popor de veninul colectat în memoria lui milenară. Cineva, care era beat mort, a început să aplaude, bravo, bine combatem noi, scriitorii români, la ticăloşia noastră mai găsim şi scuze, auzi că noi suntem

organul prin care se defulează poporul român, ca să se purifice. Mai bine noi am fi organul prin care se pişă poporul român, că poporul acesta nu s-a pişat de două mii de ani. Ştiu eu sau nu ştiu, adevărul acesta ?, că de aia e poporul bolnav, pentru că nu s-a mai pişat de două mii de ani. Că el în loc să se gândească el se pişă cu creierii lui. Asta să ne fie foarte clar, fraţilor, pupat Piaţa Indepedenţei, a încheiat vocea celui care poticnea în limbă de beat ce era, numai că bibilica îi mersese al dracului de bine. Adică cum vine chestia asta? am întrebat, beat turtă fiind şi eu, numai că şi mie îmi mergea mintea al dracului de limpede. Vine ca la Nenea Iancu, pupa-i-am noi scriitorii de astăzi curu şi tălpile, că nici curu nu merită să i-l pupăm, atât de jigodii şi de ticăloşi suntem, puah, şi cel care vorbea, cu limba împleticindu-se în gură, a scuipat pe jos, însă a scuipat în paharul vecinului său, că l-am auzit pe acesta înjurându-l pe primul, cel cu care dialogam eu, peste capul celorlalţi, care erau mai beţi decât noi, pentru că în clipa următoare am văzut câţiva culcaţi pe jos. Unul o trăsese pe dreapta şi sforăia acum, că putea să tai lemne pe el. Chestia devine cum că poporul acesta nu mai gândeşte de două mii de ani, ci doar vomită, asta e toată esenţa filozofiei poporului român. N-am înţeles eu prea bine ce a vrut să spună preopinentul meu, abia a doua zi mi-am dat seama şi m-am luat cu mâinile de cap, ce vorbă spusese beţivanul acela, acolo în noaptea aia. Aşa e, domnilor, mi-am continuat eu discursul, pălălăind din mâini, poporul român este un popor grav bolnav, acolo în străfundurile lui, iar scriitorii lui sunt organul prin care vomită puroiul adunat de milenii în el, de aceea

suntem noi, scriitorii, jigodii şi ticăloşi, şi de aceea stăruie asupra noastră un blestem groaznic.

Şi aici ajungând la tema blestemului care stăruie asupra poporului român, am urlat iar. Hei, culcarea, ticăloşilor, jigodiilor! Deşteaptă-te, române, din somnul cel de moarte! am strigat eu cât m-a ţinut beregata. Că nici un alt popor de pe lumea asta nu are un imn în care să se spună că poporul respectiv trebuie să se scoale din moarte! Voi v-aţi dat seama ce semnificaţie îngrozitoare se ascunde în cuvintele ăstea? Şi nici un popor nu mai are ca document psihologic al întemeierii lui ontologice o baladă ca Miorița, în care este vorba de crimă, şi care este certificatul de naştere al Axiofagiei româneşti !. La baza existenţei noastre de popor, a întemeierii noastre spirituale, stă crima, bă, nenorociţilor, v-aţi gândit voi ce lucru îngrozitor este acesta? am urlat eu. De aia suntem noi, scriitorii români, nişte criminali, şi ne ucidem unul pe altul, pentru că avem crima în noi, în subconştientul colectiv, şi tot de aia suntem un popor axiofag şi o lume literară axiofagă! Şi pentru că suntem un popor bolnav, în străfundul existenţei lui, al întemeierii, al alcătuirii lui, şi un popor sinucigaş, noi vom pierii, bă nenorociţilor! Ptua!, am scuipat şi eu de scârbă, vom pieri, căci asupra noastră apasă groaznicul blestem al crimei, şi pentru că suntem un popor sinucigaş! Şi vai de capul nostru în ce chinuri groaznice va pieri acest popor, cum se va tăvăli el pe jos, urlând ca un apucat, ca un ticălos şi ca un nenorocit ce este! Va pieri într-un mod îngrozitor, făcându-se de râs în faţa lumii! Până şi ţiganii îşi vor bate joc de el, şi se vor urina pe el, şi toţi nenorociţii acestui pământ vor scuipa pe el cu scârbă, vor urina pe el, şi vor da în el cu picioarele, şi va voi să fugă de ruşine, să se ascundă şi în gaură de şarpe, dar nu va avea unde să se ascundă, şi va muri în chinuri groaznice, ca un câine al nimănui.

Aici m-am oprit ca să-i privesc pe cei care trebuiau să mă asculte, dar numai câţiva dintre ei se mai ţineau pe scaune, restul sforăiau pe jos, sau se căzneau să se ridice, ca să se târască la vizuinile lor, pe unde mama dracului or fi având vizuinile lor de şobolani şi de ploşniţe în care

trăiau şi îşi făceau nevoile. În momentul acela m-a apucat o scârbă şi o revoltă împotriva acestei lumi odioase, egoiste şi inconştiente, care era lumea scriitorilor în acel moment, că am trântit ce aveam în mână, de masă,şi am început iar să urlu la ei. Sculați-vă, fir-a-ți ai dracului de ploşniţe ce sunteți, sculați-vă să salvăm poporul acesta, care e o cangrenă, o imensă cangrenă intrată în putrefacție. Voi nu simțiți cum miroase, cum pute în univers această cangrenă, veninul adunat în noi de mii de ani, că până la urmă o să putrezim pe picioare! Căci de aceea a venit Feodor Mihailovici Dostoievski la mine, să îmi spună că trebuie să-i revelez poporului român adevărul despre el, şi trebuie să se jertfească cineva, şi eu mă voi jertfi ca Iisus Chrisos pe cruce pentru el, ca să-l salvez. Eu voi lua asupra mea păcatele acestui neam, şi ale voastre, ticăloşilor, ale curvelor şi ale jigodiilor care formați Uniunea Scriitorilor! Apoi nu ştiu ce-am mai spus . Am auzit numai în urechi o linişte pustie şi îngrozitoare, ca şi cum m-aş fi aflat singur pe un ocean în plină noapte. Nu mai rămăsese nimeni în incinta aceea în care se aflau mesele de la Bufetul Uniunii Scriitorilor. Cucuveaua aceea sau buha, ce era, cânta pe acoperişul Academiei, şi parcă îmi cânta mie în cap. L-am văzut pe unul sculându-se de sub masă, un timp a mers în patru labe, apoi s-a ridicat ținându-se de zid, şi în sfârşit, a reuşit clătinându-se să se facă nevăzut în noapte. În momentul acela am simțit că mă trezesc, şi cum în stomacul meu se deschide un canion, şi în canion este piatra acea de plumb, de angoasă şi de suferință, pe care eu o purtam cu mine de când mă ştiam.

Doamne, am urlat, şi m-am luat cu mâinile de tâmple, dintre toți eu sunt cel mai treaz, şi le-am vorbit unor beţivi, căzuți pe sub mese, şi unul nu m-a putut auzi, să mă înțeleagă. Mi s-a făcut dintr-o dată silă de mine, şi m-a cuprins o disperare îngrozitoare, murdară, ca un ocean intrat în putrefacție, duhnind în tot universul. Am luat-o pe urmele celui care plecase înaintea mea. Mă împleteceam şi eu, picioarele mă puteau duce însă, căci mintea îmi era limpede ca sticla. Țin foarte bine minte cum am ieşit în Calea Victoriei, cum am luat-o pe jos, cum în dreptul Casei Centrale a Armatei am întâlnit un grup de țigănoi care măturau asfaltul,

cum una dintre țigănci s-a legat de mine, vino, mă sa-ți dau p…a să mi-o f..i, că uite ce băiat tânăr şi frumos eşti. Eu n-am zis nimic, am urmat calea pe care picioarele singure şi cuminți mă duceau acasă. Peste Dâmbovița, peste acoperişurile cartierului vechi al Bucureştiului, care începuse să fie demolat ca să se construiască viitoarea Casă a Poporului, am văzut o lună mare şi violacee, care se uita scârbită şi plictisită la oraşul ăsta. Am ajuns acasă, am urcat scările de lemn vechi ale mansardei lui Nichita, de fapt acum era mansarda mea. Gâfâiam şi m-am oprit în capăt să respir. Apoi am deschis uşa, de fapt am văzut că era întredeschisă, iar înăuntru era lumină. Am deschis uşa larg. Înăuntru la masa mea de scris era bunul Feodor Dostoievski, scria ceva fără să se grăbească. M-am oprit în loc, oarecum ruşinat că sunt văzut în postura aceea. Nu-i nimic, dragul meu, l-am auzit pe Feodor Dostoievski, nu-i nimic, poți să te aşezi pe pat, eşti obosit, ştiu sărmanul de tine. Treci printr-o criză şi printr-o suferință profunde. Îmi era o ruşine îngrozitoare şi în momentul acela mi-a venit în minte una din imaginile lui Nichita Stănescu, când acesta era atât de beat, încât era plin de praf de sus până jos, în nişte haine că îți era milă de el. M-am pomenit cerându-i scuze lui Feodor Mihailovici, că mă îmbătasem ca un ticălos, şi ce este mai rău adică am spus ceea ce trebuia să facă orice scriitor. Am apucat să le spun numai ceea ce am discutat cu dumneavoastră, Feodor Mihailovici, adică am spus ceea ce trebuia să facă orice scriitor: le-am relevat ADEVĂRUL.

Le-am spus în față tot adevărul, şi adevărul despre poporul român, cum este el un popor bolnav, acolo, în străfundurile sale, cum este el un popor sinucigaş, un popor asupra căruia apasă cel mai îngrozitor blestem, cum acest adevăr trebuie relevat, şi cum numai prin mântuire şi prin jertfă se mai poate salva acest neam de criminali, acest neam care şi-a asasinat ce a avut el mai bun. Feodor Mihailovici a pus tocul jos (hopa, dar de unde am eu toc, m-am pomenit zicând în gând, înseamnă că acesta e tocul lui Feodor Mihailovici cu care şi-a scris opera), apoi m-a privit cu o înțelegere greu de imaginat în momentul acela pentru mine. Îmi pare

rău că acest adevăr pe care tot aveam de gând să-l spun, şi era de datoria mea să fac acest lucru, deci Feodor Mihailovici, mi-am adunat eu gândurile, eu le-am revelat marele adevăr într-o stare de beţie, şi unor beţivani, când ar fi trebuit să-l spun treaz, şi să-l urlu în obrazurile groase ale jigodiilor ălora care îşi zic scriitori, treji fiind ca să primească tot adevărul în faţă. M-am bâlbâit şi fără să vreau am căzut pe pat. Nu, dragul meu, aşa trebuia să se întâmple. Ascunse sunt căile Domnului. Aşa trebuia să se întâmple. Aşa a fost scris să se întâmple. Acum odihneşte-te, că eşti obosit. Mâine îţi vei urma calea, pe care, ţine minte, va trebui s-o duci până la cap cu demnitate. O duc, Feodor Mihailovici, cum să n-o duc, m-am mai bâlbâit eu, cum eram de beat în momentul acela, apoi Feodor Mihailovici Dostoievski si-a luat la revedere, cu un zâmbet plin de milă, de o nesfârşită milă şi suferinţă pe chip.

Cred că am adormit imediat căci nu-mi mai aduc aminte de nimic. Numai că dimineaţă m-am sculat cu o durere îngrozitoare de cap. Am luat un algocalmin, obişnuinţa era veche la mine, şi durerea m-a mai lăsat. M-am bărbierit, şi în timpul acesta am revăzut în minte tot filmul zilei de ieri, de când plecasem din casa doctorilor Davidescu, până în momentul în care am plecat, noaptea târziu, după miezul nopţii, de la Bufetul Uniunii Scriitorilor români. În timp ce mă îmbrăcam ca să merg la slujbă, trebuia să dau bun de tipar la pagina de care răspundeam, în loc să-mi fie ruşine de ce trăisem cu o seară înainte, pentru că de felul meu nu sunt un beţivan, ca să mă îmbăt în halul în care am făcut-o, în loc deci să îmi fie ruşine, mă simţeam liniştit, chiar bucuros. Bine, în sfârşit că avusesem curajul să le spun adevărul. Apoi m-am trezit brusc şi m-am lovit cu palma peste frunte: Dumnezeule, am exclamat, dar am făcut gestul pe care trebuia să-l fac. S-a împlinit ce a fost scris. Acum nu mai contează nimic. Ce trebuia să se împlinească s-a împlinit, şi eu am fost cel care a împlinit ce trebuia să se împlinească! M-am îmbrăcat la repezeală şi când am ajuns la slujbă am urcat scările fericit, şi ajuns în biroul meu m-am apucat liniştit de lucru. Până în jurul orei zece, când am fost chemat la şef. Acesta fuma ţigară de la ţigară, şi părea tare

îngrijorat. M-a invitat să iau loc şi m-a rugat să-i spun tot ce s-a întâmplat aseară la Uniunea scriitorilor, şi ce am spus eu, pentru că el va încerca să mă apere. Ce spusesem ?, m-am pomenit bâlbâindu-mă. A, da, Pavel Perfil a dat de băut , pentru că i-a apărut o carte de reportaje, şi era omul bucuros, şi desigur, a dat de băut. Lasă asta, nu mă interesează beţiile scriitorilor, mi-a spus şeful meu, care era un om de treabă, şi la care ţineam, i-o şi spusesem. Mă interesează ce s-a spus la masa asta, şi mai ales după miezul nopţii. Sunteţi vizaţi, dumneata şi Virgil Mazilescu, şi eu ţi-am spus dumitale să te fereşti de scriitorii beţivani pentru că vei avea numai de pierdut.

În clipa aceea mi-am adus aminte, de fapt îmi amintisem eu de dimineaţă întregul film. Nu prea ştiu ce am spus, m-am făcut că îmi storc creierii să îmi aduc aminte, pentru că eram şi foarte băut, dar băut rău, şi pentru că tot timpul m-am simţit bolnav, am vomitat de câteva ori. Păi, da, a zis şeful meu, păi sigur dacă nu eşti obişnuit cu băutura, dumneata te pui cu de-alde ăştia ca Fănuş Neagu, Nichita Stănescu, Romulus Vulpescu, ăştia sunt născuţi pentru treaba asta, de la mamele lor ăştia n-au supt lapte, au supt vin; aşa, şi încearcă totuşi să-ţi aduci aminte. Trebuie să spun că nu-mi era absolut deloc teamă, cel puţin în momentul acela de ce se putea întâmpla cu mine. Dacă stau să mă gândesc bine, am bodogănit eu, cred că aş putea să-mi amintesc ceva, stimatul meu şef, l-am luat eu la pertu, căci niciodată nu-i spusesem aşa, ci domnule, adică pe nume. Hai încearcă să-ţi aminteşti, pentru că de ce îţi vei aduce aminte, de asta va atârna soarta dumitale de ziarist comunist. Da, mi-am reluat eu cuvintele, îmi aduc aminte că i-am înjurat pe scriitori...şi le-am spus în faţă că sunt nişte beţivani, ba, dacă nu mă înşel, le-am spus că sunt nişte jigodii, că se mănâncă şi se sapă unii pe alţii ca nişte câini, şi de fapt nu sunt decât nişte javre, pentru că în afară de Nichita, de Preda şi de barbu, care au dat ceva, altceva din tot ce s-a scris nu va rămâne nimic. Şi dacă nu mă înşel, domnul Director, i-am înjurat de i-am spurcat, lucru pentru care regret,ş i-mi pare rău deşi nu prea mult, însă îmi este ruşine de purtarea mea, ăsta e adevărul. Foarte bine, până acum

este perfect tot ce ai spus şi dacă ar fi după mine eu ti-aş da dreptate, însă mai încearcă să îți aduci aminte, pentru că se ştie absolut tot ce ai spus, şi dumneata şi Virgil Mazilescu, eu nu-l cunosc pe ăsta. Oricum, până aici nu este grav, şi s-ar putea să scapi cu o mustrare numai.

Ştiam precis tot ce spusesem, cuvânt cu cuvânt, însă mi s-a părut fără importanță să discut acum ce spusesem eu aseară. Şi de unde se ştie, am zis eu, odată ce toți erau beți criță, în frunte cu mine. Păi se ştie, a zis şeful meu mai senin acum, pentru că au fost puse microfoane. Şi s-a înregistrat tot. În cazul ăsta, am zâmbit eu, sunt şi eu curios să aud ce poate să debiteze un om beat după miezul nopții, ce-a putut să iasă din creierul meu la ora aceea. Ăhă, hăăă, şi încă ce lucruri a putut să debiteze creierul dumitale, a făcut directorul meu, domnul Pațurcă. Uite ce este, şi-a luat el o mină gravă, se ştie precis tot ce-ai spus dumneata azi noapte la masa aceasta, şi ai spus lucruri foarte grave. Ascultă-mă cu atenție, aici Directorul m-a privit drept în ochi, eu țin la dumneata, nu ar trebui să-ți spun lucru acesta, pentru că nu eşti ca ceilalți scriitori. Aici iar s-a oprit, ca să mă privească adânc în ochi. Ascultă-mă cu atenție, aici, în colectivul redacțional, şi mai sus, la Comitetul de Partid pe Sectorul presă eu o să încerc să te apăr eu. N-o să fii dat afară de la gazetă, însă o săpuneală bună o să primeşti. Aici iar a tăcut. Însă bagă bine în cap ce-ți spun acum. O să fii luat şi o să fii anchetat...În mai multe locuri, nu numai acolo. Dumneata ține-o una şi bună...că erai beat, şi nu ştii ce-ai spus. Aici, domnul Pațurcă iar s-a oprit. Mă privea în ochi ca şi cum ar fi vrut să mi-i scoată. Ține minte, să te pice şi cu ceară, să-ți bage degetele şi în uşă. Tovarăşe, nu ştiu şi nu ştiu ce-am spus...Şi, vă rog să mă acuzați, altădată îmi iau angajamentul să nu mai pun picătură de alcool în gură, şi aşa mai departe, cunoşti cântecul. Pentru că dumneata nu eşti băiat rău, şi e păcat. Am auzit şi că eşti un scriitor foarte talentat, că poți să devii un mare scriitor, şi e mare păcat de dumneata. Cine v-a spus că sunt talentat? Nicolae Manolescu, a spus undeva, tot la un pahar, şi tot beat ca şi dumneata fiind, că alcoolul ăsta a nenorocit cultura română. Eu l-am cunoscut pe Labiş, că am fost coleg cu el la Şcoala de Literatură, şi

ce geniu era Labiş, astăzi n-ar fi avut treabă cu nici unul din ei, era cu zece capete deasupra lor. Şi aşa a zis Manolescu, cică dumneata în mod normal, ar trebui să ajungi ca Tudor Arghezi, sau ca Sadoveanu, adică un scriitor foarte mare, dar pentru asta trebuie să te laşi de băutură, să nu te mai înhăitezi cu ăştia care beau. Bun, şi dacă aşa a zis Manolescu, i-am spus, de ce nu mă ajută? De aia, băga-i-aş în mă-sa, l-am auzit înjurând pe domnul Paţurcă, de invidie, că le e teamă să nu ajungi mai mare decât ei. În viaţă nu ai voie să fii mai mere decât ei, după moarte, da, ai voie, atunci nu ştiu de unde să găsească prăjini ca să te urce mai sus. Am zâmbit amândoi, încurcaţi. Asta este, a ridicat el din umeri. Vezi cum scapi acum că a doua oară nu ştiu dacă pot să te mai scap. I-am mulţumit din toată inima şefului meu, şi am plecat. Am revăzut toate şpalturile, am dat bun de tipar la pagina de care răspundeam, am spus săru-mâna doamnei secretare, care s-a uitat speriată la mine, şi am plecat.

În faţa Casei Scânteii m-am întâlnit cu Gheorghe Tomozei, ne-am salutat, m-a întrebat dacă nu am nişte versuri pentru nu ştiu ce revistă, i-am promis că luni i le aduc, şi am mers un timp împreună. Domnul Tomozei, mor de curiozitate, spuneţi-mi şi mie, cine e ăla, care era preşedintele juriului la un concurs de debut, parcă la editura Eminescu, şi şi-a premiat amanta, nevasta, şi o altă pilă? Mor de curiozitate. Piru, cine să fie, mi-a spus Tomozei, dă-i în mă-sa că numai de potlogării s-au ţinut. Aha, i-am răspuns, bănuiam că e el. Bănuiam că e el pentru că despre Piru răsuflaseră mai multe, ca să nu fie adevărate măcar o parte din ele. De exemplu se ştia despre Piru că a fost prins la una, de soţul ei bineînţeles, şi Piru a fost obligat să fugă în izmene pe stradă, urmărit fiind de bărbatul ăleia. Apoi, se vorbise foarte mult că tipa aceea care era foarte frumoasă, Carolina T, ar fi câştigat premiul întâi la Concursul de debut al Editurii Eminescu, în 1973 sau 1974, tot din cauza asta, că se culcase cu Piru. O fi, n-o fi adevărat, vorba circulase, se lustruise, ca banii. M-am despărţit de Tomozei, urându-i sănătate, şi am intrat în Herăstrău, pe la Coloana Infinitului, ca să ies la Televiziune. Nu era rău, m-am pomenit vorbind în gând, înseamnă că ce am spus aseară, a avut

dreptate Fiodor Mihailovici, nu s-a pierdut, nu au fost cuvinte spuse în vânt. Nu-mi spusese şeful meu că au fost înregistrate, şi că acum toată presa şi toată lumea literară numai despre asta vorbesc? Foarte bine, să vorbească, eu asta făcusem, îmi împlinisem menirea mea de scriitor: revelasem tot adevărul neamului meu. Din acest moment aş putea chiar să mor. Doamne fereşte, mi-am spus tot eu în gând, oare numai atât să fi avut eu de făcut pentru neamul meu? Ar fi îngrozitor, ar fi ridicol. Bună ziua, tovarăşe Alexandru M, l-am auzit pe omul care era postat în mijlocul aleii pe unde treceam eu. O clipă am rămas nemişcat, intrigat. Nu-l cunoşteam.

Da, ce poftiţi? i-am spus pentru că mă privea ţintă. Dumneavoastră sunteţi tovarăşu Alexandru M, scriitor, nu? m-a întrebat el zâmbindu-mi cu o îngăduinţă curioasă, de parcă i+ar fi fost milă de mine. Da, am răspuns. Victor Neagu, de la Securitate, a scos el legitimaţia din buzunar. În clipa aceea îmi aduc aminte că m-am speriat. M-am bâlbâit, m-am intimidat, şi chiar mi-a fost foarte rău. Veniţi cu mine, a zis, şi el a luat-o înainte. Am rămas nemişcat. N-aş vrea să facem scandal, şi să vă luăm cu forţa, sunteţi doar un om cult, sunteţi un scriitor respectat, mi-a vorbit, după ce s-a întors din nou către mine. L-am urmat, ce era să fac, în definitiv puteam să scap uşor dacă urmam sfatul şefului meu. Am urcat într-o Dacie roşie, cu număr de Bucureşti. Pe drum am tăcut tot timpul. În maşină mai erau încă doi băieţi, amândoi foarte bine făcuţi, atletici. Am fost dus la o casă conspirativă, aşa auzisem că li se spune, şi am fost dat pe mâna unui tip între două vârste, cu o frunte îngustă şi cu o frizură de arici. După ce a semnat procesul verbal de primire, cel care mă adusese a salutat respectuos, şi a plecat. Cum a închis uşa Anchetatorul meu, pentru că asta am înţeles că era, şi pentru asta fusesem adus aici, a început să mă înjure. Înjura într-un fel foarte profesionist, fără să se uite la mine, şi niciodată înjurăturile nu se repetau, decât la mari intervale. Începea cu tu-ţi grijania şi biserica, şi altarul, şi praştia, şi huhurezii, şi...şi continua aşa cam vreo cinci minute. Abia după ce îşi termina rezervorul de înjurături, continua cu propoziţia

prin care mă ancheta, de intelectuali nenorociți, care v-a intrat în cap că sunteți mari şi tari în țara asta, şi că fără voi nu se poate construi socialismul. Uite, bă, a urlat el la mine, că o să-l construim şi fără voi, şi încă foarte bine. Şi acuma spune, mă, nenorocitule, mă şobolane, ce ai spus tu mă când te-ai îmbătat, că poporul ăsta e un popor de curve şi de jigodii, ai, mă, nenorocitule, şi jap, un dos de palmă, prin surprindere, când nici nu mă aşteptam, pentru că se uita în altă parte. Jap, a vrut să mă mai lovească o dată, însă i-am prins mâna şi i-am sucit-o cu o forță care l-a paralizat, uite ce e, i-am spus, dumneata să nu dai în mine, că neam de neamul meu n-a luat o palmă de la nimeni, eu îți propun să discutăm civilizat, ca doi oameni de treabă, căci şi eu, să ştiți, nu sunt fite cine. Nu ştiu dacă vă pricepeți sau nu la literatură, dar eu sunt un mare scriitor, de numele meu se va lega mai târziu epoca asta. L-am văzut că geme şi că se învinețeşte, şi i-am dat drumul.

Eu am crezut că el a înțeles, şi că după aceea avea să vorbească omeneşte cu mine. Dar de unde, a sărit ca un cocoş, înjurându-mă şi mai aman, de parcă ar fi fost crainic sportiv de înjurături. A pus mâna pe un instrument şi a sărit ca un tâmpit la mine, lovindu-mă pe unde nimerea. Şi atunci s-a întâmplat nenorocirea, care probabil că nici nu putea fi evitată. Am văzut negru înaintea ochilor, mi-am pierdut cunoştința, şi am început să dau şi eu. La început am lovit orbeşte, însă după aceea l-am apucat de mână sau de gât, l-am doborât la pământ şi am început să-i car la pumni. De fapt, la urmă cred că îl strângeam de gât că l-am auzit horcăind, iar când a mai scăpat din mâinile mele a urlat ca din gură de şarpe. Au intrat doi gealați, m-au ridicat de pe el, m-au dus pe nişte scări, eu nu vedeam nimic înaintea ochilor pentru că mă loviseră cu ceva tare, şi m-au coborât într-un subsol, pentru că am simțit imediat miros de umezeală şi de mucegai. Îi auzeam numai cum mă înjurau înfundat, apoi au început să mă lovească icnind. Pe ăsta îl omor, tu-i galoşii şi anafura mă-sii de bandit, îl omor, atâta am mai apucat să aud, mi-a venit în minte chipul domnului Pațurcă, să fiu cuminte şi să-l iau pe nu în brațe, apoi nu mai ştiu nimic. Ba da, îmi aduc aminte, ultima fracțiune de secundă,

ştiam că cei doi mă vor omorî, şi mă bucuram că voi muri. Chipul Corei mi-a trecut ca un fulger prin faţa ochilor, apoi beznă totală.

PARTEA A TREIA.

1

Glorie şi recunoştinţă dumitale Ecleziarhule! De ce nu am crezut de la început în cuvintele tale, de ce nu le-am luat ca pe un adevăr veşnic şi imuabil? Îmi aduc aminte imagini din copilărie, ale copilului care am fost. Mi-o aduc aminte pe Baba Riţa, bunica, învăluită în fuste înflorate, cea care m-a crescut. Mi-l aduc aminte pe Tăticu de la Vale, bunicul dinspre mamă, de la care am moştenit înclinaţia către meşteşug. Glorie vouă, oameni care aţi trecut pe lumea aceasta ca un eres. Îmi aduc aminte perfect ziua când aveam patru sau cinci ani. Nu mai mult. Eram copil, un copil luminos şi pur ca toţi copii. Mă aflam pe dealul care se înălţa la răsărit de casa noastră. Am ajuns pe culmea dealului. Către apus era dealul Rusăneştilor, după care apunea soarele, către răsărit era dealul Papei. Peste lume, peste dealuri se arcuia senin, ca o cupolă de sticlă, cerul. Toată copilăria cerul a fost cel mai frumos şi cel mai mare lucru pe care îl admiram în zilele când mă găseam pe dealuri. În ziua aceea am privit cerul, enigmatica şi blânda cupolă de sticlă ce se arcuia peste dealuri. Si brusc mi s-a făcut un dor, un dor concret, dureros, să merg, să merg şi să trec dincolo de dealul peste care se lăsa cerul de un albastru pur. În mintea mea încolţise ideea de a ieşi în afara cerului, pentru a vedea ce este şi dincolo de el, în afara lui. Eram foarte curios să ştiu ce se află în afara acestei case rotunde, care este cerul, care ne cuprindea şi ne adăpostea pe noi, cu satele şi casele noastre. Voiam, ardeam de nerăbdare să ştiu, să cunosc, ce este în afara cerului.

Aşa se face că n-am mai stat pe gânduri. Am luat-o către dealul Papei, am ajuns după câteva ore bune de mers pe culmea lui, şi am

observat că acum cerul se sprijină pe celălalt deal, care se afla departe în fața mea. M-a mirat lucrul acesta, că cerul nu se mai sprijină pe dealul pe care mă aflam, ci pe dealul care se afla mai departe. Am hotărât şi eu să merg înainte, să ajung pe dealul pe care se afla acum cerul. În timp ce coboram o vale, m-am uitat în sus şi am văzut că punctul cel mai înalt al cerului, cupola lui (zenitul, aşa cum am învățat mai târziu că se cheamă, la Astronomie, obiect pe care l-am făcut în liceu), care când mă aflam în bătătura casei noastre se afla deasupra mea, nu rămăsese în urmă, adică deasupra casei noastre, ci se afla tot deasupra capului meu. M-a mirat foarte mult lucrul acesta, cum, adică cerul merge odată cu mine? Ei, comedie, dar ăsta era un lucru chiar extraordinar. Nemaipomenit. Pentru copilul care eram experiența aceasta a fost una dintre cele mai mari experiențe din viața mea. O experiență epistemologică, privind cunoaşterea lumii, dar şi o experiență existențială. Să descoperi tu că cerul, despre care crezusem până atunci că este cel mai mare şi cel mai frumos lucru de pe lume, casa de sticlă albastră care cuprinde sub cupola ei toate dealurile cu păduri cu tot, toate satele cu casele lor cu tot, toate viețuitoarele, şi florile şi copacii, şi oamenii, ei bine cerul, acest lucru extraordinar, mergea odată cu mine. Însemna că şi eu sunt un lucru mare pe lumea aceasta, că cineva în cer mă iubeşte, şi stă cu ochii pe mine, se uită tot timpul la mine, ca să ştie să conducă cerul, să-l facă să meargă numai pe unde merg eu. Eram uluit şi fascinat, încântat şi nespus de fericit, de emoționat.

Ia să merg mai departe, mi-am spus, să văd dacă cerul mai merge cu mine, să ajung pe dealul pe care mi se părea că se sprijinea cerul acum. Am mers deci mai departe, să ajung pe culmea pe care se "lăsa" cerul. Într-adevăr, aşa era, cerul mergea odată cu mine, punctul lui cel mai înalt, cupola aceea mare de deasupra capului meu se mişcă odată cu mine, ca şi cum acolo sus, în punctul cel mai înalt al cerului era un ochi nevăzut care se uita la mine. Am ajuns şi pe dealul pe care crezusem eu că se sprijină cerul. N-am găsit decât iarbă uscată pe culmea dealului, pietroaie, şi câteva tufe, încolo pustiu. Aşadar, cerul care se sprijinise

mai înainte pe dealul pe care mă aflam eu, se retrăsese iar din fața mea. Acum cerul se sprijinea pe un alt deal, dar nu mai merg până acolo, pentru că odată ajuns pe dealul acela voi descoperi că cerul iar s-a retras din fața mea, ca să se sprijine pe dealul care se afla şi mai departe. De ce se retrage oare marginea cerului din fața mea? Şi cum se poate cerul, care este ceva atât de mare si de sticlă, cum se poate el mişca, oare cum se poate el deplasa cu atâta uşurință, fără să-l audă nimeni, fără să facă nici cel mai mic zgomot? Lucrul acesta mă intriga, mă făcea curios, îmi crea impresia că este o ființă tăcută şi uriaşă, misterioasă, şi totodată această retragere a marginii cerului din fața mea mă întrista. Acum mă convinsesem că n-o să pot niciodată să ajung dincolo de marginile cerului, în afara lui, unde credeam eu că se află un alt cer, şi cerurile astea sunt fixe şi de sticlă. Şi dacă mai înainte, privind punctul cel mai înalt al cerului, care se afla deasupra capului meu, fusesem bucuros că "cerul merge odată cu mine", acum eram trist că marginile cerului se retrag din fața mea, şi eu n-o să pot niciodată să ies în afara cerului. Aşa că m-am întors trist, destul de mâhnit înapoi acasă.

La întoarcere am mai verificat încă odată dacă "cerul merge odată cu mine", privind punctul cel mai înalt de deasupra capului meu. Aşa era, cerul mergea cu mine. Înalt, imens, vast, pe unde o luam eu venea şi el. Aşa s-a făcut că m-am rătăcit. Am luat-o către un deal, apoi a trebuit să trec printre pădure şi m-am rătăcit. Prima mea descoperire şi aventură în planul cunoaşterii lumii s-a soldat cu o rătăcire în planul geografiei locului. Norocul meu a fost că un om din satul nostru trecea întâmplător cu căruța prin locul acela, şi şi-a adus aminte că băiatul ăsta e al lui cutare din satul nostru, ia să vedem noi ce caută pe aici ? Ce cauți, neamțule, tomnai pe aici? Aşa era vorba omului acestuia din satul nostru, la toți el le spunea neamțule. Țin minte ca astăzi momentul acesta. Păi ce să caut, am vrut să ajung la marginea cerului şi să ies dincolo, să ajung sub celălalt cer, să vedem sub el cum este. Omul s-a uitat chiorâş la nevastă-sa, ce spune, măi femeie, copilul ăsta? Păi eu ştiu ce spune, i-a zis nevastă-sa, tu dai în mintea copiilor, urcă-l în căruță să-l ducem

acasă. Hai, neamțule, urcă, mergem acasă. M-am urcat în căruță, bucuros, pentru că eram tare fericit întotdeauna când "mă trăgeam" cu carul, sau cu căruța, așa spuneam noi copii din satul nostru atunci când ne plimbam cu mijloacele acestea de locomoție. Auzi, mă, neamțule, m-a mai întrebat omul după un timp, tot scărpinându-se după cap, eu nu înțeleg cum ai ajuns tu o gâgâlice de om la zece kilometri depărtare de satul nostru ? Că dacă nu te găseam noi tu nu mai veneai acasă, nu mai ştiai să vii. Am vrut să ies la marginea cerului, să trec dincolo de el, i-am spus omului foarte serios. Aha, înțeleg, mi-a spus omul, acum înțeleg eu. Mai târziu, eram de acum mare, la liceu sau la facultate, şi când mă întâlneam cu el mă întreba în glumă, ei şi cum e, neamțule, ai trecut dincolo de marginile cerului? Mă căznesc şi eu, nene Ioane, îi răspundeam în glumă. Bă, tată, dacă nu te găseam noi atunci, te mânca gaia, ajungeai în pădurea statului, te apuca noaptea acolo şi-ți plesnea inima în tine. Aşa era, îi mulțumeam de fiecare dată că m-a adus acasă, iar de câteva ori i-am făcut şi cinste.

Experiența aceasta din copilărie pentru mine a fost de o profunzime extraordinară. De atunci am ştiut că eu n-o să pot să ies niciodată în afara cerului. Că cerul şi viața sunt ca o cursă în care dacă ai căzut oricât vei încerca să ieşi "în afară", în altă lume, nu vei reuşi. Noi, oamenii, nu suntem decât nişte şoareci, care ne pomenim într-o "sală", care este viața noastră. Lumea asta nenorocită în care trăim. Din această sală, orice am face, nu putem să ieşim. Ba da, ieşim, îmi va răspunde cineva, atunci când murim. Eroare. În clipa în care murim noi nu mai suntem noi. Suntem cu totul altceva. Din acel moment se "întrerupe" continuitatea eului meu. Începe cu totul altceva, pe un alt nivel, şi chiar dacă există sau nu viață după moarte, acela nu mai sunt eu. Deci lumea "în care am căzut" la naşterea mea s-a dovedit a fi o cursă. Cerul era o cursă în care eu căzusem, şi acum nu mai puteam să ies. Viața era o cursă. Lumea este o cursă. Visasem să fiu scriitor şi idealul acesta mă prinsese în cursa care era lumea scriitorilor. Îmi era dor să ajung "dincolo de cer", să ies în afara cursei. La lucrul acesta mă gândeam în subsolul securității, în clar-

obscurul în care zăceam. Mă gândeam la Feodor Mihailovici, la experienţa mea cu el, care ţinea de domeniul paranormalului. L-am invocat în gând, m-am rugat să apară din nou, dar nu s-a întâmplat nimic. Am căzut din nou într-un leşin sălciu, neplăcut. Nu ştiu după cât timp m-am trezit, eram însă conştient că sunt treaz pentru că auzeam undeva apa unui veceu curgând. Acelaşi principiu al cursei funcţionase şi acum. Din lumea scriitorilor, o lume-cursă, căzusem într-o altă cursă. Fără voia mea, deşi nu ţinusem seama de sfaturile şefului meu, să fiu cuminte şi să-l iau pe nu în braţe. Eram de asemenea conştient că sărind la bătaie la anchetatorul care mă lovise săvârşisem o faptă foarte gravă. Unde mai pui că-l bătusem eu pe el, şi că era cât pe-aci să-l ştrangulez. Însă şi ei, securiştii, îmi rupseseră bine oasele, de lucrul acesta îmi dădeam seama destul de bine, căci cum mă mişcam, cât de puţin, simţeam o durere îngrozitoare. Şi totuşi mă convingeam încă o dată că în cazul meu a fi sau a nu fi este acelaşi lucru, din punctul acesta de vedere nu îmi făceam nici o problemă. În momentele când nu cădeam în leşin, sau nu adormeam, mă gândeam la romanul pe care trebuia să-l încep. Era vorba de rugămintea lui Feodor Mihailovici. Romanul acesta trebuia să fie un roman care să pună în faţa neamului meu problema salvării sale în istorie.

Poporul meu se găsea în acest moment într-una din clipele lui astrale: a fi sau a nu fi. El urmează să dispară sau să se salveze. Dar dacă şi el se găseşte ca şi mine în aceeaşi situaţie, în care a fi sau a nu fi este acelaşi lucru, mai degrabă este mai bine să nu fii, odată ce deşertăciune este totul. Chiar şi un popor şi istoria lui milenară. Brusc mi-am simţit creierii în flăcări. La lucrul acesta nu mă gândisem până acum. Ideea aceasta este uimitor de profundă, mi-am zis în gând. Şi atunci de ce şi cine îmi dă mie dreptul să trezesc un popor din "dulcea stare de amorţeală şi de inconştienţă de dinaintea morţii"? Este cunoscută foarte bine această stare specifică, starea de limită de dinaintea morţii, acea stare de"beatitudine", de inconştienţă şi de plutire, al cărei rol este unui benefic, să-l ajute pe bietul suflet să treacă dincolo. Cam în starea aceasta

se găsea poporul meu. Ceva în mine vedea foarte bine lucrul acesta. Întrebarea era aceasta: aveam eu dreptul să-mi pun poporul în fața acestei crude realități, în fața acestei întrebări? Sigur că aveam. Bătrânul Feodor Mihailovici mi-o spusese clar, aceasta era menirea mea. Să-i spun poporului meu cât de bolnav este, că este un popor suicidal, şi să-l apuc de gulerul hainei şi să-l scutur până se trezeşte din "leşinul acesta existenţial şi istoric". Pe el şi clasa intelectuală formată din mediocrități, jigodii şi curve. Lucrul acesta deci trebuia să-l fac eu! Însă constatam că eram prea slab, prea lipsit de energie, de revoltă, de motivație ca să fac lucrul acesta. Germanii l-au avut pe Fichte care le-a pus germanilor în față, cât se poate de brutal şi de cinstit cele trei întrebări celebre : dacă sunt într-adevăr un popor, şi dacă este aşa, care consideră ei, germanii, că este calea prin care se pot ridica din situația dezastruoasă în care se aflau? Fichte îşi privise lucid şi deschis poporul în față şi îi vorbise limpede. La fel trebuia să fac şi eu : să-mi iau poporul de guler, să-l privesc în ochi şi să-l zgâlțâi. Să-i urlu în față, poporul meu eşti un popor bolnav de cancer, acestea sunt bolile tale, politicianismul, axiofagia, atomita, buricita pământului sau egoplasmul, nuelita, şmecheria, minciuna! Ai de gând să te dezbari de aceste boli sau nu? Dacă reuşeşti acest lucru meriți să exişti în istorie, eşti un popor care ți-ai câştigat în mod strălucit dreptul la existență în istorie, dacă nu, nu! În cazul în care tu nu poți singur să te dezbari de bolile psihologiei tale de popor, în cazul acesta tu singur te condamni la moarte. Acesta din urmă să fie motivul central al romanului meu, mesajul către cititori. Poporul acesta este singurul popor din lume care a avut un imn care s-a chemat chiar aşa DEŞTEAPTĂ-TE, ROMÂNE, DIN SOMNUL CEL DE MOARTE. Este limpede, deci, existase un alt spirit înaintea mea, o altă minte, Andrei Mureşanu, care sesizase că poporul român se afla în acea stare ontologică de dinaintea morții care este "somnul de moarte", starea aceea de limită atât de studiată în cazul morții clinice.

Ei bine, acest poet, vizionar, îşi lansase mesajul său către neamul pe care voia să-l salveze, "Deşteaptă-te, române, din somnul cel de moarte"

şi neamul său receptase, puțin, foarte puțin acest mesaj, pentru că în veacul care urmase, veacul 1848-1948, poporul român realizase câteva lucruri foarte importante în istoria lui, realizase adică Unirea de la 1859, Independența de la 1877, şi Marea Întregire națională, de la 1918. Apoi cu poporul meu se produsese din nou acea "cădere" în letargia istorică, în care supraviețuise întreaga lui istorie. Acum trebuia "trezit" din nou. Lucrul acesta trebuia să-l fac eu, la fel ca şi Fichte, lucid şi eficient, cu noul meu roman.

2

N-am putut să apreciez absolut deloc cât timp a trecut de la arestarea mea, şi de când zăceam în subsolul acesta umed şi puturos. În timpul cât fusesem lucid, când mă trezeam deci din leşinul continuu, mă gândisem la multe. De pildă mă gândisem la faptul că marea mea descoperire, ca ființă umană, fusese faptul că "viața mea este o cădere în cursă", cerul şi pământul erau cursa în care căzusem şi eu nu puteam să ies din această cursă. Apoi cu anii, ideea aceasta îmi venise în minte ca o licărire, aveam să descopăr că dacă pământul, ca una din dimensiunile cursei ontologice şi epistemologice în care căzusem este o realitate, şi încă o realitate dură, ei bine, cerul, cealaltă dimensiune a cursei, este o iluzie. Da, da, acesta este termenul. O iluzie. Descopeream astfel, contrariat, că cel mai frumos şi cel mai mare lucru pe care îl vede omul pe pământ, adică cerul, este o iluzie vizuală. Deci o iluzie. M-am pomenit brusc râzând în beciul acela puturos al securității. Cu alte cuvinte cursa în care căzuse copilul care am fost era o "cursă deschisă", şi totuşi o cursă foarte adevărată. La un moment dat am auzit o uşă deschizându-se. O coloană de lumină m-a orbit brusc. Eram destul de lucid. Au venit doi gealați, n-am putut să-i văd la față, care m-au apucat de brațe şi m-au cărat într-un fel de încăpere magazie. Şeful a zis că vrea să-l vadă freş, l-am auzit pe unul din ei. Au încercat să mă pună pe picioare. Hai, hai, nu fă pe mortul, că nu-ți merge, mi-a vorbit unul destul

de morocănos. Acum puteam să-i văd la față, unul era în jur de 27 de ani, celalalt era mult mai în vârstă. Ține-te bine, mi-a spus bătrânul dacă nu vrei să te cotonogim iar. Sper că ți-ai dat seama că aici nu eşti la pension. He, he, nu mai iese el viu de aici, după ce a făcut, cât sunt eu popă. Mi-au dat hainele mele să mă îmbrac. În timp ce mă îmbrăcam îmi tremurau picioarele şi mâinile. Eram foarte epuizat, îmi dădeam bine seama de lucrul aceasta pentru că din punct de vedere psihic îmi era absolut indiferent ce se va întâmpla cu mine. Auzi, boierule, tu-ți grijania mă-tii de ticălos, viu de aici nu mai ieşi, ascultă-mă pe mine, ți-o promitem noi! Lasă că te învățăm noi să baţi, aici numai cu treaba asta ne ocupăm. Mă îmbrăcasem. A fi sau a nu fi pentru mine este totuna. Nu ştiu de ce mi-a venit să le spun că puteți să mă omorâți, eu tot voi învia, poate unde mă gândisem la experiența mea ținând de paranormal cu Feodor Mohailovici. Îmi este indiferent ce veți face, le-am spus. Perfect atunci, a zis bătrânul. Tânărul m-a luat de braț şi m-a dus la o chiuvetă unde m-a spălat pe față. Şi acum pudrează-l, să arate şic, a zis bătrânul. Lasă că după aia intră din nou pe mâna noastră. M-am opus însă tânărul era foarte puternic şi m-a pudrat, aşa cum îi spusese bătrânul. Hai, hai fii cucoană serioasă, l-am auzit pe tânăr. După ce m-au pudrat m-au luat de braț, am urcat pe nişte scări, da se ține bine banditul, m-a înjurat bătrânul de câteva ori de grijanie, apoi am ajuns în fața unei uşi capitonate. Am intrat într-un birou vast şi luminos. La o masă plină de cărți şi dosare un bărbat tânăr citea un manuscris dactilografiat.

Dânsul este, nu? a întrebat el. Da, a răspuns bătrânul, bătăuşul. Bun, lăsați-l, le-a dat el liber. Bărbatul mi-a întins mâna, părea surâzător, deşi eu îl bănuiam că joacă teatru. Vă rog să ne scuzați de incidentul petrecut, ar fi fost mai bine dacă nu s-ar fi întâmplat. Vă rog să mă scuzați pe mine, i-am spus eu, totul a pornit de la o tâmpenie a mea, vă rog să mă credeți că a fost o întâmplare absolut nenorocită. Şi vă asigur că n-o să se mai întâmple. De altfel n-aş vrea să daţi nici o semnificație acestei întâmplări, a fost o întâmplare pur şi simplu, şi atâta tot. Omul m-a privit făcând o figură ciudată, ca şi cum ar fi zis în sinea lui, hopa, ăsta îşi bate

joc de mine, ia să schimb eu foaia cu el. De altfel, am continuat eu, din punctul meu de vedere am ajuns la concluzia că a fi sau a nu fi este acelaşi lucru, bătrânul Will n-a avut deloc o intuiţie profundă în cazul acestei maxime, să-i spun aşa, celebre. Omul mă privea destul de intrigat, temându-se chiar să nu fiu nebun. Staţi aşa, tovarăşe Alexandru M., să le luăm pe rând, ca să ne înţelegem. La ce vă referiţi când spuneţi că "a fost o întâmplare nenorocită?" La ce să mă refer ?, la cuvântarea aceea nenorocită pe care am ţinut-o, beat fiind, dar absolut beat, la Bufetul Uniunii scriitorilor, aseară, când a dat Pavel Perfil de băut. A fost o întâmplare absolut stupidă. S-a lăsat o linişte moale, otrăvită. Omul părea că se gândeşte la ceva, şi acest ceva nu ieşea, nu ieşea deloc în calculele lui. Staţi aşa, a vorbit el într-un târziu, de ce spuneţi că a fost o întâmplare? Eu cred dimpotrivă că n-a fost o întâmplare, ci, şi aici a apăsat pe fiecare silabă, o emisiune, un mesaj, venind dintr-o zonă profundă a subconştientului dumneavoastră. Aici Anchetatorul meu m-a privit în ochi, aşteptând parcă ceva de la mine. Tot ce este posibil, visele sau unele lucruri pe care le spunem la beţie, îşi au sursa în subconştientul nostru colectiv, însă nu orice spune, tovarăşe ofiţer, omul beţiv, un om beat, aşa cum eram eu, este real. Sau cum să spun eu ca să mă înţelegeţi ? Vă înţeleg, vă înţeleg perfect, mi-a luat-o Anchetatorul înainte. Apoi iar a părut că se gândeşte. Sigur o anumită părere a mea despre scriitori, pentru că îi cunosc foarte bine, poate să fie "vizibilă", ca să spun aşa, în mesajul meu. Anchetatorul, care părea numai cu câţiva ani mai în vârstă ca mine, era frământat totuşi de altă problemă, din câte înţelegeam eu. De fapt cred că trebuie să luăm lucrurile de la început, a vorbit el, tot gânditor, şi să fim deschişi unul cu altul, pentru că altfel nu ajungem la nimic. Aici iar a făcut o pauză ca să se gândească. Nu-mi era deloc teamă, dimpotrivă eram puţin vesel.

Eu cred, a continuat el, că dumneavoastră aţi avut noroc cu mine, şi eu cu dumneavoastră. În ce sens, ca lucrările dumneavoastră să fi încăput pe mâna unui om foarte îngust, şi aici a făcut semnul ochelarilor de cal, sau pe mâna unui om răuvoitor, şi în cazul acesta ar fi fost tare neplăcut

pentru dumneavoastră...şi ar fi fost şi o mare pierdere, desigur, pentru ştiinţa românească.

Acum chiar că nu mai înţelegeam nimic. Nu ştiu la ce vă referiţi, i-am spus. Concret, la ce mă refer ?, a continuat el. Povestirea dumitale, "Cerul întors pe dos", pentru că de aici s-a pornit, a căzut pe mâna unu om dezgheţat. Care întorcând lucrurile pe toate părţile a avut şansa să descopere unul din cifruri, a ajuns la descoperirea unor mesaje, şi aici s-a oprit. Omul şi-a dat seama că problema îl depăşeşte, şi a cerut ajutorul unor specialişti. Şi a fost solicitat ajutorul mai multor specialişti. Primii chemaţi au fost specialiştii în cifru, ei au lucrat câteva luni pe textele dumneavoastră, şi mai lucrează şi acum pe ele, cele noi venind la rând, însă de acum este nevoie de specialişti în istorie, în psihologie, în antropologie, în fizică, în genetică. Textele dumneavoastră sunt inepuizabile din acest punct de vedere. Imaginaţi-vă, conţin date despre istoria poporului român, despre evenimente din trecutul îndepărtat al omenirii, despre ce se va întâmpla în viitor, unele date fiind de o precizie uimitoare. Trebuia să mă aştept la lucrul acesta, auzisem că Anchetatorii Securităţii nu sunt numai experţi în brutalităţi, dar şi în metode sofisticate prin care te determină să spui şi ce n-ai vrea să mărturiseşti. În sfârşit, adevărul este că mie existenţa umană, existenţa mea ca individ uman nu-mi oferise mari lucruri. Norocul meu a fost că în viaţa aceasta am descoperit bucuria lecturii şi a creaţiei, bucurii atât de brutal cenzurate de realitate. Pentru mine existenţa, mi-am spus în acel moment, este o experienţă consumată. Mai interesantă mi se părea experienţa morţii, căci mi se deschidea această portiţă în domeniul paranormalului. Mă gândeam desigur la întâlnirile mele cu materializările lui Feodor Mihailovici Dostoievski, ca şi la misiunea mea pe care o aveam de împlinit, misiune pentru care, Feodor Mihailovici, într-un fel, mă pregătise. Oricum, am concluzionat eu, perfect conştient de trăirea mea din acel moment, nu îmi este absolut deloc teamă, în faţa acestui om şi în faţa existenţei umane. Mai interesantă mi se pare experienţa mea vizând deschiderile către paranormal. Aşa că i-am spus interlocutorului meu, că nu îmi este deloc

teamă, l-am rugat să nu încerce cu mine „trucuri" din acestea, pentru că eu am altă psihologie decât ceilalți oameni. I-am cerut scuze pentru faptul că mi-am pierdut controlul cu Anchetatorul dinaintea dumneavoastră, şi că sunt absolut de acord să ajungem la un numitor comun, sau cum să mă exprim eu mai exact, sunt de acord ca să colaborăm, ca să ajungem la un rezultat pozitiv.

L-am rugat să fie mai explicit, căci până acum nu am înțeles absolut nimic din ce mi-a spus, am senzația că am plonjat direct într-o stare de "fantastic", în "paranormal", am încercat eu să zâmbesc, pentru că omul mă privea cu bunăvoință şi înțelegere. Sper că m-ați înțeles, i-am spus, n-aş vrea să vă supărați deloc. Am senzația că am plonjat în plin fantastic, am mai spus eu. Anchetatorul m-a privit un timp neutru, ca şi cum privirea i s-ar fi oprit la jumătate, şi s-ar fi împotmolit acolo. Deci, dumneavoastră, a apăsat el pe dumneavoastră, vreți să spuneți că nu ştiți despre mesajul care vine din adânc, şi se încrustează, ca să spun aşa, în textilele dumneavoastră, sau mai precis, se fixează codificat? Asta era prea de tot, ce mesaj venea din adâncul operei mele, eu scrisesem nişte poeme pentru că simțeam nevoia să le scriu, nişte povestiri, pentru că vrusesem să exprim ceva. Este adevărat că în mai toate povestirile mele exista un mesaj încifrat, ostil şi demascator la adresa regimului, însă lucrul acesta îl mai făceau şi alții. Nu trebuie să-i spun eu unui ofițer de securitate că în povestirea Antibălcescu era exprimată ideea că în regimul comunist al lui Nicolae Ceauşescu, sau într-un regim totalitar în general, dacă vreți, un om cinstit şi patriot nu se poate realiza. În al doilea rând mesajul acestei povestiri, sau mai exact unul dintre nivelele secunde ale acestui mesaj, avertiza regimul comunist, că dacă nu încetează cu minciuna, dacă nu abordează problema adevărului în față, dacă nu-i azvârle pe hoți şi pe jigodii din posturile cheie ale societății, şi dacă nu lasă geniul să se producă, să creeze, nu va fi bine. Va fi o catastrofă, se va întâmpla o catastrofă în istoria noastră.

Deci, dumneavoastră, tovarăşe M, nu sunteți conştient, şi nu aşi participat la elaborarea acelor mesaje secundare, atât de interesante,

extraordinar de interesante, dumneavoastră pur şi simplu aţi scris nişte povestiri? Acesta este purul adevăr, am răspuns. Iar un scriitor, nu ştiu dacă ştiţi lucrul acesta, când scrie o povestire nu are în minte decât firul epic al povestirii. Adică "vede" pur şi simplu acel flux de imagini, care se succed, curg una după alta, şi le descrie. El nu este atent nici la ortografie, nici la idei, ci la fluxul de imagini. Asta am făcut şi eu. Ofiţerul de securitate a rămas gânditor mult timp. La un moment dat îşi muşca buza de jos, frământat de cine ştie ce idee. Deci dumneavoastră nu ştiţi de existenţa acelor mesaje subterane, şi desigur, dacă nu ştiţi nici nu aţi participat la elaborarea lor? Am clătinat din cap în semn de nu. Şi eu cred lucrul acesta, a concluzionat Anchetatorul meu. Cred sincer că problema vă depăşeşte, aşa cum ne depăşeşte şi pe noi, şi în cazul acesta cel mai bun lucru este să colaborăm. De altfel, o să vedeţi dumneavoastră că este o muncă fascinantă. Spuneţi-mi despre ce este vorba ?, l-am rugat. Adică puneţi-mă în temă. Asta şi voi face, a spus Anchetatorul. De altfel am uitat se vă spun că sunt psiholog, ca şi dumneavoastră, numai că lucrez cu Laboratorul de Psihologie al Serviciului acesta care se ocupă de cazul dumneavoastră. Pe când dumneavoastră lucraţi în presă. Şi mai sunteţi şi un scriitor de mare talent. Anchetatorul meu s-a ridicat şi a scos dintr-un fişet un maldăr de manuscrise, bine păstrate totuşi, am observa. Veniţi mai aproape, tovarăşe M, veniţi lângă mine, luaţi loc aici în dreapta mea. M-am conformat pentru că in momentul acela n-am văzut nimic rău în asta, şi pentru că eram eu însumi foarte curios să văd despre ce mesaje subterane este vorba.

De altfel omul cu care discutam se arăta a fi destul de paşnic, interesat mai mult de descifrarea acestor mesaje decât de cuvântarea mea în stare de ebrietate de la Uniunea scriitorilor . Acestea sunt manuscrisele dumneavoastră, numai câteva deşi le avem pe toate, sper să nu fiţi supărat pe noi. Într-adevăr am recunoscu povestirea "Mileniul nebun" pe care mi-o bătuse la maşină Cora, apoi am văzut povestirea "Antibălcescu", prinsă foarte frumos în două coperţi. Anchetatorul mi-a arătat apoi povestirea "Cerul întors pe dos", care îmi plăcea foarte mult,

şi despre care Cora îmi spusese că s-ar putea să fie una din marile proze care se scriseseră în Europa după al doilea război mondial. De la aceasta a plecat totul, a spus Anchetatorul punând mâna pe "Cerul întors pe dos". În primul rând povestirile sunt foarte frumoase, şi valoroase, să nu aveţi impresia că aici la Securitate lucrează nişte ageamii. Sunt printre noi şi oameni foarte inteligenţi, literaţi chiar. Omul şi-a aprins o ţigară, m-am uitat atent, era o ţigară Kent, apoi s-a scuzat că nu m-a servit şi mi-a întins pachetul de ţigări. I-am răspuns că nu fumez. Totul a pornit de la povestirea aceasta, a continuat el vorbind rar, punând din nou mâna pe "Cerul întors pe dos", care era copertată. Ne-a atras atenţia aerul ei straniu, ca şi polifonia motivelor, a temelor, a ideilor şi metaforelor, modul în care acestea comunicau, interfera între ele. Aveau un Serviciu special care se ocupă numai de presă. A mai atras atenţia mesajul mesianic, discret. Unul din oamenii noştri a avut inspiraţia să încerce să descifreze ceea ce noi am numit "mesajul metaforelor", şi a ajuns la concluzii uimitoare, pe care eu nu pot în acest moment să vi le destăinui. Apoi a mers mai departe şi a aplicat diferite grile, obişnuite în munca noastră, şi mare i-a fost mirarea când a dat peste mesajul unei voci. Vă rog să porniţi de la primul cuvânt al povestirii, şi să extrageţi de fiecare dată al nouălea cuvânt. Deci să număr, altfel spus, din nouă în nouă, şi să reţin cuvintele pe care cade această cifră, am zis. Perfect, a răspuns anchetatorul meu. Am luat o coală de hârtie, care se afla pe masă, şi cu un creion în mână am aşezat cuvintele, din nouă în nouă, pe foaie. La sfârşit am citit următorul text: " Eu, Zamolxie al lui Deceneu, îţi poruncesc ţie, popor stricat până în măduva oaselor, popor de curve şi de ucigători de profeţi şi de genii, să te lepezi de beteşugurile şi de poftele tale nemăsurate, barbare şi scîrboase, să te speli pe dinăuntru de păcate, să te purifici, să te urci pe muntele Kogainon pentru înălţarea jertfelor, şi să te întorci cu faţa la mine, în genunchi, altfel va fi amarnic de neamul lui Zusidava, în ţărână se va tăvăli în chinurile morţii, şi risipit va fi în pustia lumii, ca şi când nici n-ar fi fost pe faţa pământului."

După ce am terminat de citit ne-am uitat unul la altul. Am simţit

liniştea şi spaima cum îmi subțiază materia din care este format trupul meu. Eu cel puțin eram foarte intrigat. Dar şi uluit. Eram cât pe-aci să-i mărturisesc omului din fața mea că aceasta era chiar vocea care vorbise prin mine, de fapt care vorbise în camera în care mă aflam eu şi Cora. Cum de ați scris dumneavoastră textul acesta, ce stare ați trăit în momentul conceperii lui, dacă v-ați gândit la ceva, şi dacă v-ați simțit inspirat? Mi-am adus aminte că şi anchetatorul care discutase cu mine în biroul lui Niculae Stoian, la Viața studențească, îmi pusese tot întrebările acestea. De data aceasta am încercat să-mi aduc aminte precis momentul în care scrisesem începutul povestirii. Cum de apar cuvintele acestea Iahve, al, Zamolxe, Deceneu, popor, Decebal, Burebsta, şi cum s-au potrivit, cum au fost ordonate aceste cuvinte exact pe această grilă, adică din nouă în nouă. Am rămas şi eu mut. Îmi aduceam aminte perfect momentul când scrisesem primele pagini ale povestirii. Personajul primei părți a acestei povestiri, pentru că era vorba de mai multe povestiri care comunicau între ele, se succedau unele după altele, erau povestiri în povestiri, era deci o arhitectură epică ce se crease singură, deci pe parcursul derulării evenimentelor povestite, sau ca să reiau ideea, am spus, personajul principal fiind un istoric, un pasionat de arheologie, care descoperă izvoare străvechi de cultură, pe care reuşeşte să le descifreze, ajungând să găsească şi să descifreze un poem, care nu este altul decât poemul "Luceafărul", în limba dacă. Ei bine, era firesc deci să apară aceste nume, de Zamolxe, Deceneu, popor dac, popor trac. Bine, dar cum se face că aceste cuvinte s-au aşezat din al nouălea în al nouălea cuvânt? M-a întrebat sincer uimit Anchetatorul. Am ridicat din umeri. Îmi era şi mie absolut de neînțeles acest lucru. Si totuşi este adevărat, adică recunoaşteți chiar dumneavoastră că, dacă extragem, începând cu primul cuvânt, numărând din nouă în nouă, cuvintele povestirii, obținem un text, cu o unitate de sine stătătoare, oarecum înrudit cu textul global al povestirii, însă având mesajul distinct, şi foarte precis. S-a lăsat o liniște de vată între noi.

Dintr-un birou vecin venea filtrată, o muzică plină de tristețe,

probabil de la un aparat de radio lăsat deschis. Am mai citit încă o dată mesajul lui Zamolxie, aşa scrisesem eu cuvântul acesta, ca să capete o rezonanţă mai arhaică. Şi textul care se afla sub ochii mei fusese într-adevăr scris de mine, şi nu de altul cuvânt cu cuvânt. Era într-adevăr un mesaj în genul mesajelor din Biblie, ale lui Iahve. Într-adevăr faptul acesta este o evidenţă, este un text care are o unitate, o logică şi un mesaj distinct. Deci este adevărat! a spus încă o dată Anchetatorul meu. Neîndoielnic, am răspuns, deşi nu pot nici eu să înţeleg de ce am aşezat cuvintele în ordinea aceasta. Bun, mergem mai departe, a şoptit omul. A luat un alt manuscris, după care a deschis şi a citit într-un registru, în care mesajele erau ordonate după idei, probabil, după teme. În această povestire sunt conţinute următoarele mesaje. Dacă numeri cuvintele din unsprezece în unsprezece, începând cu al doilea cuvânt al povestirii, în structura, în macrostructura povestirii acesteia, povestirea se numea "Drumul din noi", şi era o povestire, la fel, elaborată pe o structură polifonică de motive , vom găsi o altă povestire de dimensiuni mai mici. Anchetatorul m-a privit cu o expresie de om curios, deci, a continuat el, în povestirea "Drumul din noi", vom găsi o altă povestire, de unsprezece ori mai mică, mă refer la numărul de cuvinte pe care le conţine, şi în aceasta povestire, interioara, să-i spunem aşa, ni se relatează următorul fapt. Că Iahve, la Început, înainte de a alege poporul Lui Israel, a ales poporul trac. Asta cu mult înainte. Deci neamul tracilor despre care ne vorbeşte Herodot, a fost poporul ales a lui Dumnezeu. Pe parcursul istoriei trace s-a întâmplat însă ceva, aici interlocutorul meu şi-a aprins altă ţigară. A apăsat apoi pe un buton, şi o secretară blondă, am văzut-o bine, a băgat capul pe uşă. Două cafele i-a spus Anchetatorul. S-a întâmplat ceva, a continuat el, aşa cum spuneam, între Iahve şi poporul trac s-a petrecut ceva, pe care deocamdată nu-l cunoaştem, dar pe care sperăm să-l revelăm, să-l descoperim cu ajutorul dumneavoastră, sau mai precis al textelor scrise de dumneavoastră, probabil că se află într-un nivel mai adânc al structurii macro-textului. Neamul tracilor, sau al pelasgilor, acest cuvânt ăl folosiţi mai rar, a săvârşit o greşeală, nu ştim

deocamdată ce greşeală, pentru că el era Poporul ales. Şi atunci, pentru că acest Popor ales a săvârşit această greşeală, Dumnezeu şi-a întors faţa de la poporul trac, şi l-a ales pe cel evreu. Care este născut din sămânţa triburilor sumeriene, sau o aşchie, a douăsprezecea aşchie ce s-a rupt din poporul sumerian, din poporul de la Sumer. Care la rândul lui este o uniune de triburi, a douăsprezecea, ruptă din marele neam al pelasgilor, şi anume această sămânţă a triburilor Sumerului este plecată de zona Ardealului nostru. În povestirea aceasta bibilică, s-o numim, ni se spune aşa, că Dumnezeu va pedepsi aspru urmaşii poporului trac, va coborî un mare blestem asupra lor, îi va risipi şi îi va lovi pe unde îi va găsi, le va otrăvi sămânţa, şi îi va face să se omoare între ei, făcându-se de râsul lumii întregi. Urmaşii tracilor, Anchetatorul m-a privit calm, nu sunt alţii decât poporul dac şi noi. Până la al treilea neam, vor dispărea urmaşii tracilor, ni se spune. Dacii sunt primul neam, noi, urmaşii lor, suntem al doilea neam şi suntem condamnaţi la pieire, pieirea dinlăuntrul nostru. Tăceam amândoi, privindu-ne tăcuţi şi înfioraţi.

Sunt absolute uimit, i-am spus. Vă rog să mă credeţi că dacă aş fi stat să aleg cuvintele, să le aşez din nouă în nouă, din unsprezece în unsprezece, nu aş mai fi terminat până acum nici o povestire. Ofiţerul de securitate mă privea senin, cu o lumină uimită în ochi. Sunt absolut convins de lucrul acesta, mi-a spus el calm, privindu-mă cu o expresie de bunătate şi respect. S-a lăsat din nou o linişte de vată. Secretara a intrat cu platoul pe care se găseau două ceşti aburinde de cafea. Staţi să vedeţi că lucrurile nu se termină aici, a început el deodată.. De exemplu, în povestirea AntiBălcescu, la pagina a şasea, pe un interval nu prea mare, cuvintele sunt introduce după o grilă mai densă, din patru în patru cuvinte, şi ni se spune precis că în noaptea de trei spre patru martie 1977, pământul se va cutremura din adâncuri, Bucureştiul deci, se indică clar numele capitalei, se va dărma şi se va surpa, mulţi oameni fiind surprinşi sub dărâmături .Asta în martie anul următor, deci în 1977. Omul iar m-a privit curios şi blând, ca şi cum eu aş fi avut ce să-i spun, mai mult decât spunea mesajul care venea de dincolo de text. Vă rog să mă crede şi că

sunt şi eu ca şi dumneavoastră absolut uimit şi fascinat, de ce să nu recunoaştem. Mai ales că nu am nici un merit în elaborarea acestor mesaje. Deci, a continuat Anchetatorul, ni se spune că la anul, pe 4 martie 1977, va fi un mare cutremur, care va face foarte multe victime în Bucureşti. Mi se pare că se dă şi numărul victimelor. Vă daţi seama, a continuat Anchetatorul, dacă se adevereşte faptul acesta, plecând de la textul dumneavoastră, de la descifrarea structurilor lui "secrete", încifrate, iniţiatice, aş spune, se poate ajunge la prevederea inundaţiilor, a războaielor, şi cutremurelor? Aici ofiţerul de securitate care se ocupa de cazul meu, a zâmbit, iar chipul îi era nespus de blând. Pentru că să vă spun, a fost găsit un "subtext", care prevedea producerea marilor inundaţii din 1970, care au avut într-adevăr loc, după cum se ştie, şi care au produs distrugeri enorme ca şi pierderi de vieţi omeneşti.

Aş fi vrut şi eu să zâmbesc, dacă nu aş fi trăit o stare ciudată, de risipire dureroasă în timp. Adevărul este că mă simţeam obosit, extenuat, dematerializat. Cafeaua fusese foarte bună, într-adevăr, însă mă resimţeam după orele petrecute în arest, dar mai ales după bătaia primită. Eram cât se poate de oboist şi dărâmat. Bun, continuă, Anchetatorul meu, până acum un Anchetator care mă invita mai degrabă să particip la o cercetare foarte stranie, ţinând de domeniul paranormalului. Suntem în plin domeniu al parapsihologiei, tovarăşe ofiţer de securitate, i-am spus. Mi-am auzit vocea slabă, fără vlagă, ceţoasă, ca şi cum ar fi venit din altă parte. M-a rugat să-i spun tovarăşe Dobrescu, suntem doar colegi de facultate. N-am avut nimic împotrivă. Păi eu zic să începem, bineînţeles în cel mai deplin secret o cercetare, pe care eu aş vedea-o ca foarte complexă, de parapsihologie. Pentru că m-aţi făcut curios. Pe de o parte o asemenea cercetare mă fascinează, pe de alta mă intrigă, i-am spus privind-i chipul inteligent, luminat de blândeţea şi bunătatea care veneau din interiorul lui. Nu ştiu cum să spun. Omul m-a privit în felul lui, neutru şi totodată cald. Perfect, a răspuns el. Prevăd ca va fi o chestie formidabilă. Sunt de aceeaşi părere, i-am răspuns. Este prevăzută în subtextele macrostructurii chiar şi naşterea lui Eminescu, la fel moartea

lui tragică. Moartea lui Iorga, este şi ea prevăzută, ca şi instalarea comunismului în istoria României. Totul este conținut aici, cu mâna dreaptă arătă manuscrisele mele, şi probabil că mai sunt multe alte lucruri pe care urmează să le descoperim. Aş vrea să vă ajut din toată inima, i-am spus, mai ales că această experiență extraordinară, este legată de persoana mea. Eu sunt primul care mă bucur că vom colabora, a spus Anchetatorul, însă ce ne facem cum mesaje ca acestea. A căutat în registrul în care se părea că erau toate mesajele, ce ne facem cu texte ca acestea, „Şi la anul Domnului, 1989, luna a douăsprezecea, după nouă ani de foamete şi îngheț în România, timp în care poporul asupra căruia apasă marele blestem a suferit mult, dar nu îndeajuns, cei doi tirani, şi paiațe, Nicolae şi Elena Ceauşescu, vor fi alungați de la putere în urma unei răzmerițe al cărei vuiet se va auzi mult timp până departe. Iar cei doi Tirani vor fi omorâți ca nişte câini în Ziua Sfântă a Naşterii Domnului, umplând-o de sânge şi de murdărie, după care acest neam stricat în adâncul lui, se va coborî în noaptea lungă de suferință de dinaintea Apocalipsei!

Anchetatorul m-a privit îndelung cu fața oarecum glaciară. Păi ce facem cu un text ca acesta care trebuie să ajungă neapărat sus? Cu capul făcu semnul în sus, însă n-are nimeni curajul să facă lucrul acesta. Un timp se lăsă o tăcere stânjenitoare. Dumneavoastră cum credeți că este bine să se procedeze. Nu ştiu, a răspuns după mult timp ofițerul de securitate. Înseamnă că în cazul acesta am continuat eu, şi în clipa aceea m-am simțit şi mai obosit, în cazul acesta cred că este bine să-mi continui opera, adică să scriu, urmând ca după aceea să descifrăm nivelele semantice, ascunse ale macrostructurii textului. Aşa este cel mai bine a conchis ofițerul de securitate, după ce m-a privit mult timp gânditor. Însă vă dați dumneavoastră seama ce volum de muncă va fi?, a continuat tot el. Deja până acum asupra textelor dumneavoastră lucrează peste 270 de oameni, specializați în cifru. Va fi nevoie să importăm câteva calculatoare de mare capacitate, din ultima generație, pentru că orice text literar al dumneavoastră se multiplică, creşte la infinit. Nu înțelegeam.

Nu e greu de înțeles, a continuat ofițerul de securitate. Vedeți această povestire „AntiBălcescu”, de pildă. Textul, macro-textul îl supunem mai multor grile, şi trebuie să spun ca el „se supune” tuturor decodificărilor. Ce înseamnă asta, că dacă încep să citesc textul din trei în trei cuvinte, sau din douăzeci în douăzeci, de la cap la coadă sau de la coadă la cap, obligatoriu eu voi ajunge la un număr de „texte subterane”, decodificate. Dacă o voi lua de la mijloc către început, sau de la mijloc către sfârşit, din cinci în cinci, din o sută în o sută, de fiecare dată voi ajunge la un text, diferit de celelalte texte, şi astfel intru în posesia unei alte informații, a unei mari cantități de informație. Orice cod voi aplica nu se poate să nu mi se reveleze o nouă informație, numai că trebuie să găsesc cuvântul de la care se pleacă.. Cred că în acel moment îl priveam stupefiat. Păi, da, a continuat Anchetatorul meu, este absolut extraordinar, de aceea suntem cu toții surprinşi. Şi într-un fel blocați, paralizați, a şoptit el. Cu atât mai mult cu cât ni se relevă informații necunoscute, adică descoperiri care nu s-au realizat până acum, în Fizică, în Chimie, în Genetică, în Matematică, Psihologie.. Plecând de la o informație, descoperită mi se pare într-unul din poemele dumneavoastră, profesorul Nicolau, de la Institutul de Virusologie, a descoperit o nouă structură genetică, sau mai bine zis, substructură, şi se aşteaptă să se descopere noi gene. Vă dați seama ce se află în fața voastră? Liniştea s-a lăsat brusc, zdrobindu-ne. Sunt uluit domnule Dobrescu. Aş spune că visez, dacă nu aş cunoaşte şi alte lucruri, am bâiguit.

Am văzut că interlocutorului meu nu i-a scăpat mărturisirea mea. Păi, vedeți, a zis el, tocmai de aceea colaborarea dumneavoastră ne este indispensabilă. De aceea avem nevoie de dumneavoastră. Mi-am luat capul în palme, pentru că realmente mi se învârtea capul. I-am spus că nu mă simt prea bine, că în arestul lor nu m-am odihnit, că şi aşa eram destul de obosit, şi l-am rugat dacă se poate să mă lase să merg acasă să mă odihnesc. Cum să nu, tovarăşe M, s-a arătat foarte amabil Anchetatorul. Incidentul se alaltăieri îl socotim şi noi o întâmplare regretabilă, vă rugăm să-l uitați şi aşteptăm colaborarea dumneavoastră.

Ne-am ridicat în picioare, a chemat secretara, l-am auzit dând nişte ordine, apoi m-a luat de braţ şi m-a condus până jos la maşină. A observat că-mi era rău. Te rog să ai grijă de dânsul ca de ochii din cap, i-a ordonat celui care m-a preluat. Mi-a mai strâns o dată mâna, şi mi-a urat odihnă plăcută. Maşina m-a lăsat chiar în faţa casei, cum se spune. Am urcat singur scările, mă simţeam foarte obosit. Era bine, totuşi, mi-am spus în gând. Dumnezeu imaginase o admirabilă ieşire din „cursa" ontologică în care căzusem. Acum nu aveam decât să scriu. Să stau acasă şi să scriu toată viaţa. Pentru ei eram o mană cerească. În acelaşi timp deschideam în România, cel mai interesant experiment în domeniul parapsihologiei. Cu deschideri, realmente de neimaginat. Eram absolut curios să ştiu cum se va termina această aventură.

3

Cu noiembrie 1976 viaţa mea a devenit puţin altfel de cum fusese înainte. În primul rând mi-am dat seama că sunt foarte urmărit. Mi se cerea numai să scriu. Acesta este singurul lucru care îi interesa. Discuţiile le aveam numai cu Dobrescu, un om cu o judecată echilibrată şi ascuţită, uneori profundă, însă un om lipsit de focul creaţiei, ca să spun aşa. Lucrul cel mai rău este că mă ştiam supravegheat, că „eram introdus" într-o activitate precisă, şi asta mă făcea să nu mă mai simt liber. Iarna venise devreme. O iarnă neutră, insignifiantă, aş putea să spun, însă tocmai prin aceasta o iarnă păcătoasă. Aveam o senzaţie ciudată, ca şi cum această iarnă n-ar fi fost iarna care trebuia să vină. Relaţiile cu Cora erau şi ele neutre, aş putea numi relaţia aceasta cu ea stranie. Ne-am întâlnit pe stradă, era schimbată, pentru că sarcina evoluase. Am invitat-o să se întoarcă acasă. I-am spus că o aştept demult. A clătinat tristă din cap, în semn că nu vine, că o să vină ea, dar aşa în vizită. Acum s-o invit la o cafea. Am invitat-o, bineînţeles. Era o cafenea drăguţă pe lângă Hotelul Negoiu. M-a rugat să-i mai dau să bată ce-am mai scris. Nu ştiu cum se face că ce mi-ai bătut tu a ajuns la Securitate,

Cora, i-am spus, pentru că unele manuscrise care se aflau la Dobrescu fuseseră bătute de Cora. Ai iluzii, dragule, mi-a răspuns, mai ține tu cuvântări după miezul nopții, în care vrei să scoli din moarte poporul acesta amorțit şi drogat, sau cum naiba ai spus tu în discursul acela al tău, pe care l-ai ținut în fața beților ălora căzuți sub masă, şi te mai mir că securitatea ştie tot ce scrii şi ce faci. Tu şi cu Virgil Mazilescu cred că sunteți foarte supravegheați, mai ales de când ai început să bei. Nu era în apele ei. Am întrebat-o, nu ştiu ce mi-a venit, cine era tipa aia frumoasă de la nunta ei. Care tipă ?, a tresărit. Aia care stătea în fața mea, peste rândul de mese, cu fruntea boltită, şi ochii aşa şi pe dincolo şi i-am descris-o Corei cum am putut mai bine, pentru că am văzut-o că nu-i convine. Nu vrei să-mi faci cunoştință cu ea, pentru că m-am îndrăgostit de ea. Cora a tăcut, cu privirea pustie. Ce zici, îmi faci? Nu mai vrei să vin acasă? m-a întrebat ea. Ba vreau, da dacă nu vii să ştii că o s-o caut pe tipa asta, numai ca să te şantajez şi ca să-ți fac ție în ciudă, aşa cum mi-ai distrus şi tu mie viața.

Cora a îngustat ochii şi m-a privit cu ură. Nu m-am rugat eu de tine, mă, Tucule, să ne căsătorim, şi am fi fost acum fericiți? Cine mă a fost acela care ne-a distrus viața la amândoi? Dacă nu te culcai cu Ciobanu, acum am fi fost împreună, i-am spus şuerat. M-a privit tristă. Vezi, zice, de asta nu m-am măritat cu tine şi bine am făcut. Pentru că aşa sunteți toți nişte măgari. Îți port copilul în pântece şi tu îmi zici curvă. Eram pe punctul să ne certăm, aşa că am tăcut. Bine, a zis Cora într-un târziu, o să-ți fac cunoştință cu Minodora, aşa o cheamă. Aia de ai zis tu că-ți place. M-a privit în ochi tristă. Era cătrănită. Ți-am făcut rost de casă, Tucule, a vorbit ea după mult timp. E un apartament care dă cu ferestrele în Cişmigiu. Formele or să fie pe numele tău, însă acolo aş vrea să vin şi eu. O să-mi imaginez că sunt cu tine. Bineînțeles că n-am crezut-o. În ziua aia ne-am despărțit trişti. La plecare i-am sărutat mâna şi apoi am sărutat-o pe obraz. Ea m-a sărutat pe gură. Să nu mă mai superi, m-a rugat la despărțire. Am o rană plină cu venin aici, Cora, i-am arătat inima. Da, Tucule, tu ne-ai făcut-o la amândoi. Dintr-un orgoliu prostesc,

dragule. Noiembrie se sfârşise, şi acum venise un decembrie care o ţinea numai în lapoviţă şi fulguială. În mansarda mea începuse să plouă de-a binelea, dar mai ales să fie frig. Feodor Mihailovici nu mă mai vizitase de la discuţia aceea pe care o avusesem cu Dobrescu, referitor la mesajele codificate pe care le conţinea structura textuală a creaţiilor mele. Cora m-a sunat o dată la slujbă, şi m-a rugat să ne întâlnim peste jumătate de oră la Universitate. Era tot tristă. M-am dus. Era într-un pardesiu larg care o făcea să semene cu o pariziancă. Bine că ai venit, mi-a spus. A văzut că tremur. Să te îmbraci mai bine că o să răceşti, auzi. Am coborât pe Constantin Mille înspre Cişmigiu. Am intrat într-un bloc chiar lângă Cişmigiu. La etajul trei s-a oprit şi a deschis o uşă. Am intrat într-un apartament mobilat ca şi cum acolo ar fi locuit cineva, care ar fi plecat undeva în Germania, sau în altă parte şi ar fi lăsat apartamentul aşa. Este al nostru, am auzit-o pe Cora. A venit şi s-a lipit de mine. Aici o să ne întâlnim mai uşor, Ţucule. A pus de cafea, am observat că se mişca şi se simţea în acest apartament, în care sufrageria era o imensă bibliotecă, aşa cum s-ar fi simţit la ea acasă. Da, Ţucule, aşa e, mi-a spus, mi-am dorit acest apartament şi l-am obţinut. Nu mi-a spus mai mult.

Am băut cafeaua stând pe pat, în papuci, nişte papuci pufoşi, calzi, de bătrânei. I-am spus că aş veni aici să scriu, pentru că la mine nu mai pot. De ce nu mai poţi ?, m-a privit ea îngrijorată. O să-ţi spun data viitoare. Şi cu condiţia dacă te întorci la mine, şi locuim amândoi în casa asta. Ei, hei, hei,hei, Ţucule, ce n-aş vrea eu, a oftat ea. Dar cine ştie, mai ştii… S-a întins apoi în pat, şi acum hai să-i facem patului acesta safteaua, a zis ea, aşează-ţi tâmpla pe pântecul meu. Să nu-ţi fie teamă. Am făcut ce mi-a cerut. Un timp, n-am auzit nimic, apoi încet, din ce în ce mai limpede, ca un pendul care bate în cer, am auzit bătăile inimii pruncului pe care-l avea Cora în pântece. Am sărit speriat. Eram atât de emoţionat, atât de, cum să spun, uimit şi totodată fericit, încât Cora a izbucnit pur şi simplu în râs. Râdea fericită, cu capul dat pe spate. Ce scump ai fost, ce nostim ai fost! Hohotea ea. Vino să te sărut, dragule. Vino să te sărut, prostuţul meu. Mi-a luat capul în palme şi m-a sărutat pe

ochi. Apoi a devenit gravă. E copilul tău, Ţucule, de aceea ai fost atât de emoţionat şi de fericit. Am mai rămas aşa un timp, era un timp foarte dulce şi cald, al nostru, un timp ce mirosea a familie, apoi Cora a plecat. Mi-a arătat cheile care erau pe frigider, şi actele, astea sunt actele casei, cum eşti tu uituc să nu le pierzi! Şi nu uita, casa este a noastră. A plecat şi brusc m-am pomenit îngrozitor de singur. Ca şi cum aş fi fost singur pe fundul lumii.

În săptămâna următoare am avut o discuţie cu Dobrescu, cel care se ocupa de manuscrisele mele. Părea derutat pentru că acest caz ameninţa să capete proporţii internaţionale. În primul rând mi-a cerut să nu fac nici cea mai mică dezvăluire în legătură cu ce aflasem despre însuşirile manuscriselor mele. În al doilea rând mi-a cerut să retrag tot ce dădusem spre publicare la edituri sau reviste. Ceea ce nu m-am grăbit deloc s-o fac pentru că au făcut-o ei foarte bine. Ofiţerul de securitate nu mai părea deloc entuziast. Ba chiar era îngrijorat. Apăruseră acum mesaje de dimensiuni mai mari, greu de interpretat, şi care se întindeau, străbăteau mai multe opere, mai multe lucrări de ale mele, chiar dacă eu când le concepusem nu văzusem nici o legătură sau continuitate între ele. Am cerut să văd şi eu acele mesaje, sau subtexte, care interferau între ele, începuseră să formeze o „plasă", care se închidea însă foarte departe, este posibil să nu se închidă curând în viitor. De data aceasta l-am suspectat că-mi toarnă gogoşi, şi m-am întrebat de fapt unde vrea să ajungă. Pentru că toată povestea asta mi se părea puţin şi o mistificare, o povestire ştiinţifico-fantastică. Omul m-a privit trist şi calm, măcar de ar fi aşa, în cazul acesta am putea cel mult să ne amuzăm. Povestea este însă cât se poate de serioasă, şi din păcate periculoasă. Unele mesaje dezvăluie modalităţi, ipoteze, puncte de vedere, chiar tehnologii de realizare a unor descoperiri ştiinţifice care nu s-au făcut încă, urmând a se realiza în viitor. Mai multe mesaje vorbesc despre un colaps, o prăbuşire a Civilizaţiei umane, dar şi de căi prin care Civilizaţia noastră se poate salva. Vă daţi seama ce înseamnă ca asemenea informaţii, a căror valoare este inestimabilă, să cadă în mâinile uneia din marile puteri? Cel mai

fericit caz pentru noi ar fi ca aceste descoperiri să fie făcute în folosul nostru. Unele informații privesc desfășurarea viitoare a procesului conflictual internațional. Pe când unele mesaje sunt de o claritate uimitoare, altele sunt polisemantice, ca şi cum intenționat ar fi fost concepute aşa, pentru a induce în eroare pe cei care se ocupă cu decodificarea lor. Că au fost descoperite noi coduri, unele de o complexitate şi o subtilitatea greu de imaginat, ceea ce ar vorbi de faptul că „inteligența" care stă la baza procesului de codificare este o inteligență cu adevărat diabolică, imensă.

Ofițerul de securitate, a cărui specialitate era într-adevăr psihologia, părea abătut şi cam derutat. Cu fiecare zi ce trece se ivesc noi probleme, multe insurmontabile. I-am cerut să-mi dea un exemplu de o asemenea problemă, pentru că, şi i-am mărturisit lucrul acesta direct, începeam să nu-l mai cred, totul părându-mi-se, aşa cum i-am mai spus de domeniul fantasticului. Dar, şi este de domeniul fantasticului, a răspuns fostul meu Anchetator, totul este de domeniul fantasticului. Este ca şi cum o inteligență, de fapt o super-inteligență extraterestră, şi-ar bate joc de noi, şi ne-ar trage mereu într-o fundătură care ne depăşeşte, de unde nu mai putem înțelege nimic, unde ne rătăcim, şi ne încurcăm în propriile noastre descoperiri. Este absolut aberant ce spuneți dumneavoastră, cred că urmăriți să mă scoateți, fie magician, fie duşman, sau doamne fereşte, un agent periculos, pus în slujba unei puteri străine. Pentru o reclamație de felul acesta în anii 50 erai trimis la canal ca spion, sau executat. Dacă urmăreau lucrul acesta puțin îmi păsa, l-am avertizat pe Dobrescu de pe acum că pentru mine a fi sau a nu fi e totuna. Eu de fapt demult am senzația că trăiesc în două planuri ontologice, că trăiesc pe lumea asta ca şi cum m-aş afla pe altă lume. E un sentiment destul de neplăcut şi apăsător. Omul a ciulit urechea, l-am văzut după figura pe care a făcut-o, şi mi-a cerut, m-a rugat să fiu mai explicit. Ca să mă înțelegeți şi mai bine, noi credem despre dumneavoastră că sunteți un medium, căci asta sunteți, un medium, prin care se scurge o mare cantitate de informație prelucrată, a apăsat pe cuvântul prelucrată, dintr-un nivel ontologic

superior, dintr-o altă dimensiune, haideți să-i spunem așa, în nivelul ontologic, în lumea spațio-temporală în care ne aflăm noi. El, Dobrescu, bănuia că știu mult mai multe lucruri decât le-am destăinuit lor, alte informații, care ar fi revelatoare pentru ei, care i-ar ajuta foarte mult și pe care nu le-am făcut cunoscute. L-am privit atent. Bănuia sau era sigur? Căci n-aș fi vrut în ruptul capului să-i destăinui experiența mea, întâlnirea mea, aproape regulată cu „materializarea" spiritului lui Feodor Mihailovici Dostoievschi. Și nu-i mărturisisem lucrul acesta nu pentru că-mi era frică de ceva, că m-ar crede nebun sau vrăjitor, ci pur și simplu pentru că în cazul acesta s-ar putea ca spiritul lui Feodor Mihailovici să nu mai apară. Să se supere pe mine să-și piardă încrederea în mine, oricum relația aceea secretă dintre noi avea să fie tulburată. De aceea nu i-am mărturisit nimic fostului meu anchetator despre venirea lui Feodor Mihailovici în mansarda mea. Vorbeați despre ivirea unor complicații domnule Dobrescu, despre apariția unor noi probleme, unele insurmontabile… Da, a răspuns el gânditor, după ce a lăsat timpul să treacă, să vă dau un exemplu. Deși dumneavoastră n-ar trebui să cunoașteți lucrul acesta. Unul din mesajele pe care le conține macrostructura textului dumneavoastră, pentru că să știți, tot ce ați scris dumneavoastră, poate fi privit ca o macrostructură, care tot proliferează, crește la infinit, prin descoperirea de noi mesaje, de noi povestioare, care vrând nevrând se adaugă operei existente deja. Ei bine, unul din aceste mesaje vorbește despre prăbușirea în anul 1989, și este dată ca zi exactă a puciului militar ziua de 22 decembrie, deci că în această zi se va prăbuși dictatura comunistă în România. De asemenea în anii 90 se va prăbuși întregul edificiu al lagărului socialist. Or lucrurile acestea nu puteau fi comunicate Conducerii de Partid și de Stat a României.

De asemenea aceste informații ar putea să cadă în mâinile unor servicii secrete. Ce s-ar întâmpla dacă serviciul secret al uniunii sovietice, KGB-ul, ar afla ce informații deținem, și cu ce se ocupă securitatea română, mai bine zis una din secțiile ei, unul din departamentele acestei securități? Sau ce s-ar întâmpla dacă serviciile

secrete NATO ar afla că lagărul socialist se va prăbuşi în anii 1990? Vedeţi, tovarăşe Alexandru M , acestea sunt lucruri care depăşesc până şi serviciile secrete ale unei ţări cum este România. Aici fostul meu anchetator a tuşit de câteva ori, apoi şi-a aprins fără să se grăbească o nouă ţigară. Iar acum dacă privim lucrurile din celălalt punct de vedere: dacă există un serviciu secret străin, duşman, să presupunem serviciul secret american, adică CIA, care deţine un om cu calităţi excepţionale de medium, care vă transmite prin telepatie, dumneavoastră, aceste informaţii despre prăbuşirea statului român, despre execuţia soţilor Ceauşescu pe data de 25 decembrie 1989, adică de Crăciun, despre prăbuşirea comunismului mondial, despre dispariţia României ca stat şi ca popor în primele decenii ale secolului XX? Nu? Şi dacă noi luăm de bune aceste informaţii? Când ele fac parte dintr-un foarte subtil război psihologic, care îşi atinge astfel ţinta. Vă daţi seama în ce situaţie vă aflaţi dumneavoastră în cazul acesta ? Sunteţi, utilizându-se calităţile dumneavoastră de medium, folosit pur şi simplu ca armă psihologică împotriva propriului dumneavoastră popor, şi împotriva cauzei socialismului.

Aici domnul Dobrescu a tăcut şi a privit un timp aşa în gol. Vedeţi ce probleme îngrozitoare a deschis acest „experiment", aşa cum l-am denumit noi. Ne găsim în faţa unui fenomen de producere şi elaborare a informaţiei, utilizându-se ca suport textul unei opere literare, în speţă opera dumneavoastră, care ne depăşeşte şi ne lasă buimaci. Vă rog să mă credeţi că eu am pur şi simplu minţile rătăcite. Un timp liniştea a plutit între noi ca un nor rece, otrăvit. Aţi rămas şi dumneavoastră aşa, l-am auzit pe interlocutorul meu. Vă cred. Dacă vă spun că doi din oamenii de la cifru, s-au sinucis, ce se va întâmpla dacă fenomenul acesta se va repeta? S-au sinucis ei cu adevărat sau au fost lichidaţi? De cine şi de ce? Acestea vă spun sunt numai câteva din problemele pe care le-am denumit insurmontabile. Să vedeţi dumneavoastră fizicienii de la Centru de fizică atomică, sau specialiştii în chimie cum îşi bat capul cu denumiri care încă nu s-au inventat, cu particule despre care n-a auzit nimeni nimic. Ei

bine, descoperirea de noi particule, necunoscute până astăzi, poate să ducă la construirea unor arme pe care noi, oamenii de astăzi, nici nu ni le putem imagina, sau la descoperirea unor noi forme de energie mai ieftine şi regenerabile. Aşa că vedeţi în ce dandana aţi intrat cu talentul dumneavoastră literar. Ofiţerul de securitate şi-a stins trist ţigara în scrumieră. Şi dacă dumneavoastră îmi povestiţi toate lucrurile acestea, absolut fabuloase şi îngrozitoare, ca să mă faceţi pe mine să înnebunesc?, i-am spus după foarte mult timp privindu-l atent ca să văd cum reacţionează. L-am privit dur în ochi mult timp pentru că în mintea mea se ivise şi bănuiala aceasta, care, de ce să nu recunoaştem, mi se părea absolut plauzibilă. Fostul meu Anchetator, care se dovedea acum a fi un om slab, în loc să fie fericit că se afla în faţa unui fenomen incredibil, începu brusc să râdă. Haideţi că ne pierdem amândoi minţile tovarăşe Alexandru M, zău aşa! Totul este de domeniul incredibilului şi al absurdului. Imaginaţi-vă o operă restrânsă, pentru că dumneavoastră nu aţi scris mai mult de 2000-2500 de pagini (dacă o operă de 2500 de pagini poate fi numită o operă restrânsă), ei bine şi din opera asta restrânsă, care funcţionează ca un organism unitar, prin aplicarea diferitelor coduri se obţin din opera aceasta mesaje, informaţii şi chiar povestiri întregi şi care se adaugă şi ele operei iniţiale, şi astfel opera se dublează în mai puţin de un an, şi acum continuă să se dubleze la nesfârşit.

Aici ofiţerul de securitate (nu l-am întrebat niciodată ce grad are, deşi mi-a trecut ideea aceasta prin cap) a râs amar. Apoi a devenit trist. M-a rugat să scriu ceva chiar în prezenţa lui, ca apoi să fie studiat. Eram de acord numai că acum eram într-o stare de oboseală că n-aş fi putut să scriu nimic. Oricât mi-aş fi stors creierii. Bine, a spus, facem lucrul acesta data viitoare. Ne-am strâns mâna. L-am văzut la plecare nespus de trist şi îngrijorat. Cine ştie ce o mai fi şi cu fenomenul acesta şi unde o să ducă el ?, a murmurat. Se pare că duce către un adevăr îngrozitor. Duce către marele ADEVĂR, am zis eu, însă eu spusesem lucrul acesta ironic sau cel mult în glumă. Dintr-o dată am înlemnit, pentru că realmente am

avut senzație că altcineva vorbise prin gura mea. De unde știți? A tresărit fostul meu anchetator profund tulburat și emoționat. Acesta trebuie să fie adevărul, a strigat, ca și cum ar fi avut o revelație. L-am condus pe scările mansardei până jos. Acum părea și mai trist. Și parcă îmbătrânise. De fapt cred că îmbătrânise îngrozitor.

Zilele treceau una după alta cenușii. Orașul, marele oraș de câmpie, capitală a țării, își ducea viața lui larvară, mai departe, cu milioane de larve, care-și văd fiecare de drumurile lor. Eu aveam drumul meu, care era de fapt o înfundătură, căci unde avea să ducă într-o zi chestia asta cu experimentul ? Într-o bună zi or să mă omoare, și or să spună că a fost un accident. Cred că era în preajma Crăciunului, Cora m-a sunat la slujbă unde îmi omoram timpul. Dacă pot să vin într-o oră la Universitate, mergem într-o vizită. Să trec pe acasă să mă îmbrac șic. Într-adevăr o dată cu noul apartament, Cora îmi cumpărase o garderobă întreagă. Un dulap plin cu cămăși și costume, cravate, însă în afara unei singure dăți nu mai trecusem niciodată prin apartamentul ei. Auzi tu ce tâmpenie, eu mă chinuisem ani de zile să fac rost de o garsonieră, și ea îmi făcuse rost de un apartament în nici câteva luni. Sunt familii cu copii care n-au unde dormii și eu mă pomenisem cu un apartament cadou în brațe. Era o zi de iarnă calmă, sub cerul siniliu orașul dormita liniștit. Eram în paltonul meu, aveai destule pardesie, pe-acesta te-ai găsit și tu să-l pui, m-a mustrat ea. Cumpărase flori și aveam să mergem într-o vizită. Altădată aș fi fost curios să știu unde mergem, acum mă simțeam obosit și posac. Nu ești curios să știi unde mergem? Ba da, i-am răspuns. La draga ta mergem, la tipa aceea de care ai zis că-ți place. I-am luat brațul, mergea greu, gâfâia, sarcina crescuse binișor. Ce chestie, m-am pomenit spunându-mi în gând, chiar că sunt un om de nimic. Dacă într-adevăr Cora are copilul cu mine, și eu o las să trăiască în casa altuia, cu el, înseamnă că sunt un om de nimic. Bineînțeles că n-o să accept, aș vrea totuși să văd ce-i poate capul Corei. Casa în fața căreia am ajuns, pe undeva, nu departe, dincolo de Bărăție, era o casă bătrânească. De altfel era cartierul vechi al orașului. Cora a apăsat pe sonerie. După un timp,

ne-a deschis o doamnă cu părul alb, foarte drăguță, care ne-a poftit înăuntru. Dora era plecată numai pentru zece minute, ne ruga s-o scuzăm, ne-a spus doamna care ne-a primit . În hol, am dat florile amândoi şi Cora a făcut prezentările, doamna Zenobia Calafeteanu, mama Dorei, de fapt a Minodorei Calafeteanu, şi domnul Alexandru M, scriitor. Mi-a plăcut foarte mult holul, avea în el ceva de interior boieresc, apoi scara de lemn auriu, care urca la etaj.

Gazda ne-a poftit într-o sufragerie vastă, cu o lustră care îți amintea epoca brâncovenească. Mobilele erau simple, vechi şi ele, păstrate însă cu grijă, dacă nu cam prea lustruite. Peste câteva minute a venit şi Dora. Am rămas din nou uimit de frumusețea ei. Când zâmbea am avut impresia că un ulei, ceva nespus de gingaş şi de sfânt i se scurge pe bărbie, care ne învăluia parcă într-o aură. Cora ne-a făcut cunoştință, Dora s-a scuzat că nu avea nimic în casă şi a mers la Cofetărie să ia ceva, data viitoare promițând că o să se pregătească. Ne-am aşezat şi după un moment de tăcere cele două femei au început să discute. Doamna Calafeteanu, mama Dorei, a adus tava cu prăjituri şi dulceață, a schimbat o vorbă cu Dora şi musafira ei, apoi s-a retras. Cora era mai vorbăreață. Dora a întrebat-o la ce mai lucrează. La un volum de poezie, prin iunie anul viitor o sa-i apară un volum la Eminescu. Nu ştiam că în anul următor Corei urmează să-i apară un volum. M-am bucurat şi am felicitat-o. Dora a ieşit apoi să aducă mi se pare cafeaua, şi un timp am rămas singuri. Ei, cum îți place viitoarea ta soție, a zâmbit amar Cora. Pe chip i se citea o suferință imensă, bine ascunsă în adâncul ființei ei. Am privit-o mult timp, apoi am certat-o cu degetul. Am râs amândoi. Dora a venit cu cafelele . Era puțin mai înaltă decât Cora, se mişca uşor, avea un mers mlădios, şi un fel de pace cuminte în tot trupul ei de femeie tânără. La cafele Cora a abordat problema pentru care venisem, şi pentru care venisem, şi despre care nu ştiam nimic. Dora dumnealui este poetul Alexandru M, şi prozatorul, a adăugat tot ea, este un băiat foarte cinstit, cum nu prea se găsesc prin lumea noastră, şi e un tip pur. Ultimul cuvânt Cora l-a rostit mi se pare cu o uşoară nuanță ironică. S-a uitat apoi la

mine cu un zâmbet plin de melancolie. Eu cred că el ar fi cel mai indicat să se ocupe de cartea bunicului tău, de selecție, de prefață, de interpretare. Dora mi-a aruncat o privire caldă, voalată, da, a zis ea, dacă spui tu. Să vezi ce treabă bună o sa facă, a zâmbit forțat, nespus de tristă Cora. Tipul e foarte mare ca scriitor. Bun, a zâmbit Dora, de fapt era un zâmbet care nu se mai termina, şi care-i învăluia tot chipul într-un fel de aură luminoasă şi gingaşă. Acum am o perioadă când sunt foarte ocupată, dar după întâi ne putem apuca de lucru.

Din momentul acela Dora a început să-mi acorde mai multă atenție. De exemplu a stat tot timpul întoarsă către mine. Adică nu mă mai ignora, vreau să spun. Şi mi-a zâmbit de mai multe ori. Am mai rămas un timp, ele au mai vorbit, dacă îmi aduc bine aminte, despre o rețetă de prăjitură, despre o cunoştință, despre căsnicia Corei, care a dat din mână în semn că merge, dar nu cine ştie ce, ca toate căsniciile. Aici au râs amândouă. Sunt mulțumită, a conchis Cora şi mie nu a putut să-mi scape lucrul acesta. Apoi am plecat. La întoarcere Cora m-a rugat să opresc un taxi, apoi a dat adresa apartamentului nostru care dă cu ferestrele în Cişmigiu. Am urcat sus, a aprins lumina şi s-a întins în pat. Se simțea obosită. I-am exprimat gândul acela că numai un nenorocit ar putea să accepte ca femeia care-i poartă copilul în pântece să trăiască în casa altuia. Nu-mi mai amărî şi tu zilele. Țucule, s-a rugat Cora de mine, şi aşa sunt destul de nefericită. După un timp s-a ridicat şi a adus de mâncare din frigider. Şuncă de Praga şi Jambon. Nu-mi era foame, nici ei. Noaptea aceasta aveam să o petrecem împreună pentru că soțul ei este la Moscova, la o şedință CAER, şi ea n-ar suporta să doarmă singură. După ce am ciugulit ceva, m-a rugat să adun şi să pun în frigider. Ea s-a dezbrăcat, i-am văzut torsul, cu pântecul care se arcuia înainte ca un semicerc, a intrat într-o cămaşă largă, albă, cu dantelă. Mi-a spus că pijamalele mele sunt sub pernă, apoi ea s-a întins. Am intrat şi eu în pijamale, am mai vorbit despre ce-am mai scris, să-i dau de bătut, că ea n-a mai putut să treacă pe la mansardă. Mi se pare că la mansardă a început să curgă , Tucule, nu? Să-ți dau bani şi să cauți un meşter. M-am

întins lângă ea, şi am luat-o în braţe. Respira greu. Apoi mi-a cerut să sting lumina şi să las veioza de pat, aşa îi place ei. Răsufla greu. Mi s-a făcut milă de ea. Am stins lumina şi am venit şi-am luat-o iar în braţe. Voia să tărăşim, să stăm la taclale cu veioza aprinsă, iar ea să stea cuibărită la pieptul meu. Auzi, Tucule, am auzit-o şoptind, fata asta, Dora, de care te-ai îndrăgostit tu, este lector la medicină, este o fată inteligentă şi sensibilă, şi este şi ea poetă. Scrie. Aici Dora a tăcut ca să asculte ceva. A dat din picioruşe, mânca-l-ar mama, cum dă el din picioruşe lui mici. Aşa Tucule, a reluat ea, cum îţi spuneam, este o fată foarte sensibilă şi foarte bună. Seamănă mult cu tine, adică din categoria oamenilor cu suflet bun şi a puritanilor. Este ca şi tine o puritană, vai de capul ei, că e şi ea la fel de nefericită ca şi tine, numai că, mândrii cum sunteţi, nu vreţi să recunoaşteţi. Parcă nu ştiu eu ce nefericit eşti tu, Tucule, numai că atât pot eu să te ajut, nefericita de mine.

Cora vorbea într-un fel că-mi rupea inima. Era ca o jelanie şi am rugat-o să înceteze. Aşa, şi cum îţi spuneam, în anul patru de facultate s-a căsătorit cu un asistent, este chirurg acum, un chirurg bun, ticălosul. Şi la nuntă a venit c-o tipă cu care trăia el, şi nici una nici două că s-o reguleze pe aia înainte. S-a băgat cu tâmpita aia, s-au ascuns într-o cameră, şi nu ştiu cum s-a întâmplat că cineva a dat peste ei. A ieşit un tămbălău de toată frumuseţea, însă îţi dai tu seama ce a fost în inima fetei ăsteia. A rupt imediat logodna, nunta s-a stricat, şi de atunci fata asta e fată mare. Nu vrea în ruptul capului să mai audă de bărbat şi e o bomboană de om. Stă toată ziua cu tratatele ei în faţă, şi din când în când scrie poezie. A tăcut, arborii în Cişmigiu au început să foşnească dulce, ca nişte pânze de corăbii umflate, care cântă. Cora, hai să ne culcăm, am rugat-o, ai în glas un fel de tristeţe că îmi rupi sufletul. Ascultă-mă, Tucule, am auzit-o după un timp, eu o să mă duc, îmi spune mie sufletul că o să mor, şi tu eşti băiat tare bun, dar neajutorat, nu ştii să te descurci în lumea asta de şacali. Eu nu cred că până la urmă tu n-o să fi omorât de scriitori… Aici a făcut iar o pauză. Şi vreau să te las în siguranţă. Dacă v-aţi aduna ca doi oameni buni şi cinstiţi, tu cu fata asta, ai fi în siguranţă, şi ai face-o şi pe

ea fericită, că tu ai suflet bun. Te-am rugat să încetezi, Cora, ți-am spus că sunt cel mai mare nenorocit că nu mă duc la bărbatu-tu să te iau şi să te aduc acasă. Mai bine hai să vorbim despre altceva. Hai, a răspuns ea după un timp. De fapt avea chef de vorbă. Auzi, acum câteva săptămâni am fost cu soțul meu la Râpeanu, i-am făcut o vizită, ca să îmi bage peste plan cartea de poezie, ce trebuie să-mi apară la anul. Şi în timp ce eram noi la el, cine crezi că a venit? Unu, Erneste Mihăilescu, unu strâmb ca un ardei gogoşar, venise cu maşina şi-i adusese lui Râpeanu două sacoşe de peşte de o sută de kilograme fiecare. Acesta e Preşedinte sau Vicepreşedinte la Tulcea, la cultură, şi îi apare şi lui acum o carte. Vezi, Tucule, cum se fac treburile, aşa se fac. Şi tu, săracul de tine, aştepți de cinci ani să-ți iasă cartea. Care bineînțeles că n-o să mai apară niciodată, că ăştia nu sunt oameni, sunt şacali. Şi-i doare-n fund de literatura română. Bine, Tucule, i-am spus, ca să nu mai îmi rupi tu sufletul, hai să ne gândim la copilul nostru. Cora a început să-mi povestească ce-i cumpărase până acum. A adormit târziu, către ziuă. Îi plăcuse ei să vorbească, şi vorbise toată noaptea. Aproape numai ea vorbise.

A doua zi am plecat la slujbă, iar ea a rămas. Mi-a spus că n-o mai găsesc pentru că venea bărbatu-su de la Moscova, şi trebuia să-l aştepte. Aşa că după ce am plecat de la slujbă, m-am întors în mansarda mea. Nu aveam nici un chef să scriu, aşa că am stat întins în pat, cu fața în sus, până când am adormit. A doua zi, era sâmbătă, mi se pare, am fost la slujbă, am semnat condica şi am trecut pe la Uniune pe la restaurant. Eram la fel, cu sufletul o chisăliță cenuşie, cu o suferință ca o baltă în stomac. George Tărnea s-a luat de mine, era puțin făcut, mi-am dat seama după rânjetul lui fericit. M-a întrebat ce mai face frumoasa poetă Cora Irineu, că o văzuse cu burta la gură şi se mirase cum de rămăsese asta gravidă că el ştia că o serveşte numai la cioc, că aşa i-o servise lui. Eu am rămas blocat iar el rânjea ca tâmpitu. În clipa următoare s-a întâmplat acelaşi lucru pe care îl mai pățisem cu primul anchetator de la securitate, acela care înjura ca o moară. Adică am văzut negru dinaintea ochilor şi am sărit la el. în câteva clipe l-am dărâmat jos şi am început să-

i car la pumni. Până când au venit câțiva din cei care se aflau la mese şi m-au luat de pe el. În momentul acela eu nu am mai ştiut de mine o săptămână. M-a întors acasă deşi nu ştiu pe unde am venit, m-am întins în pat şi o săptămână am zăcut între viață şi moarte, căzut într-un fel de somn mocirlos, otrăvit. După o săptămână şi ceva am putut să-mi revin, şi să pot să merg. Erau sărbătorile din ianuarie, Boboteaza sau Sfântul Ion când am reuşit şi eu să ies. Sufla crivățul pe străzile Bucureştiului, ca un cal nărăvaş şi fericit. Am dat telefon la slujbă să le spun că sunt bolnav şi nu pot să vin la lucru. Secretara mi l-a dat pe domnul Pațurcă, acesta era bine dispus, mi-a spus să am grijă de mine, şi să scriu, este foarte important să scriu, lasă că la slujbă se descurcă ei, merge treaba şi fără mine. M-am întors din nou în mansarda mea. Şi pentru că era foarte frig, realmente îmi simțeam oasele înghețate, am hotărât să mă mut în apartamentul Corei, de lângă Cişmigiu. Pe străzi, în timp ce mă târam, căci senzația aceasta am avut-o, că mă târam, m-am simțit o biată cârpă, un biet gunoi pe lumea aceasta care mergeam acum să mă adăpostesc în apartamentul femeii cu care nu voisem să mă căsătoresc, şi care bineînțeles că este o curvă, curva scriitorilor, şi făcea şi chestiile ălea, nu întâmplător se legase el Țărnea de mine. În apartamentul Corei de lângă Cişmigiu era cald. Însă apartamentul nu fusese aerisit, mirosea a ceva îmbâcsit, care îmi amintea mereu unde mă găsesc. Aici am mai zăcut încă o săptămână.

Abia târziu, către sfârşitul lunii ianuarie, am văzut-o pe Cora intrând, întâi am auzit uşa, apoi gâfâielile ei. Țucule, o, Doamne ce bine că te găsesc. Era îngrijorată, s-a aşezat lângă mine pe pat şi a început să-mi sărute mâna. Iartă-mă, Tucule, iartă-mă, eu am fost plecată în concediu, am fost într-o stațiune în Cehoslovacia, şi am venit acum câteva zile. De aia n-am ştiut nimic de tine. Gâfâia rău, şi când am privit-o cu atenție am văzut ce mult i se umflase fața. O, Țucul meu, Țucul meu, că el a fost un viteaz. A sărit s-o apere pe iubita lui. Bine i-ai făcut, Țucule, bine i-ai făcut, dragule. Acum or să se învețe minte ticăloşii. Ei ne invidiază, Țucule, că ne iubim, pe tine te invidiază că eşti mai mare decât ei, şi că

opera ta circulă, ce nu s-a pomenit. E ceva de neimaginat. Un timp am privit-o cum vorbeşte. Vorbea de parcă ar fi mâncat cuvintele. Cine circulă, dragă, am întrebat-o. Opera ta, Tucule, a dispărut de la edituri. A venit nu ştiu cine cu un zvon că dacă decodifici, după nu ştiu ce cod, povestirile tale, se află nişte secrete de rămâi trăznit, dar ştiu că este o nebunie. Se bat pe lucrările tale, şi circulă pe sub mână de zici mamă ce este asta. Se vând la preţuri foarte mari. Nici nu ştii tu câţi s-au îmbogăţit cu povestirile tale. Am tăcut. Am simţit cum mi se pune o gheară pe inimă. Dobrescu îmi spusese că ar fi îngrozitor dacă chestia asta s-ar răsufla. Şi iată că răsuflase. Cel puţin în cercurile literare. Însă peste puţin timp o să se audă totul. Cine spusese că în ţara asta nu poate fi păstrat nici un secret? Cora m-a lăsat, venise să vadă dacă sunt în apartamentul acesta, pentru că mă căutase peste tot, şi dincolo, la Mansardă. Era foarte îngrijorată, de la slujbă i se spusese că sunt bolnav, şi n-am mai dat demult pe la redacţie. S-a întors peste o oră cu mâncare. Numai bunătăţi, însă mie îmi era gura amară, şi n-aveam nici un chef de viaţă, i-am şi spus-o Corei. Dacă nu vrei să mă supăr pe tine, Tucule, tocmai acum când opera ta circulă şi se vinde în manuscris. Am auzit că la ambasade se vinde pe dolari. Aşa le trebuie, nenorociţii, că n-au vrut să te publice. Toţi, Tucule, s-au ţinut la tine cu parul, să nu intri în literatură, că intrai pe moşia lor. Lua-i-ar mama dracului, să-i ia de ticăloşi, că nu s-a mai văzut ţară ca asta să-şi batjocorească valorile. Noroc cu mine, Tucule, că eu ţi-am dăruit dragostea, şi am avut grijă de tine. I-am spus că sunt totuşi supărat pe ea. Că dacă sunt acum bolnav e şi din cauză că auzisem ce spusese tâmpitul acela de Tărnea. Că nu iese fum până nu se face foc, şi aşa mai departe. Iar acum vreau să mor. Că ce s-a întâmplat cu opera mea nu trebuia să se întâmple, pentru că opera mea conţine un secret, care când o să fie descoperit o să arunce lumea în aer. Am rugat-o să mă lase singur. Cora s-a întunecat dintr-o dată. Da ce vorbeşti aşa, mă Tucule, vezi ce rău eşti? Adică eu îmi dau viaţa pentru tine, pentru mine nu mai contează altceva decât fericirea ta, şi tu te iei

după toți tâmpiții, şi toți nenorociții, care au dorit să mă aibă şi nu m-au avut! Vezi tu, ce greşeli mari faci!

După ce a plecat Cora, am dormit, în sfârşit, o noapte şi eu ca lumea, fără coşmaruri. Orice ar fi pe Cora trebuie s-o iert şi să mă port cu ea ca un om. Pe la începutul lui februarie eram restabilit. La slujbă mă priveau toți curioşi, dar şi cu un respect ciudat. Şeful îmi cerea de fiecare dată, să nici nu mai dau pe la gazetă, lasă, mai bine scrie. Am auzit eu că ai un talent extraordinar. Şi să nu mai bei că o s-o pățeşti ca Labiş. Şi e păcat de tine şi de talentul tău. Era o seară ploioasă, nu mai îmi aduc aminte bine, era pe la sfârşitul lui februarie, sau intrasem în primele zile ale lui martie 1977, când m-am întâlnit cu Tărnea pe Magheru. Omul şi-a cerut scuze, mi-a spus că era băut şi nu şi-a dat seama de gafă. A stat internat în spital două săptămâni. A avut trei coaste rupte. Cât despre ce a spus o să-ți spun mai multe lucruri altădată. I-am spus şi eu că-mi pare rău, ce era să fac, şi ne-am despărțit. Săraru, Dinu Săraru, şi acesta unul dintre marii escroci din presă, mă ducea cu vorba că o să-mi monteze o piesă la televiziune, mă întâlnisem cu el chiar în fața televiziunii, şi îmi spusese asta. Bineînțeles că nu l-am crezut. Dobrescu, cel de la securitate care se ocupa de experiment, mă invitase în Laboratorul lor, cu prilejul acesta văzusem şi eu laboratorul de psihologie al securității, care era extraordinar de utilat, şi mi-am făcut, de fapt mi-au făcut ei, mai multe encefalograme. Mă puseseră chiar să scriu sub electroencefalograf, cu o cască aceea de bolnav bandajat pe cap, dar nu ieşise nimic. Adică eu n-avusesem nici un strop de inspirație, chiar le-am spus şi asta, aşa că după două pagini scrise cu electroencefalograful pe cap, mă dădusem bătut. Apoi a venit cutremurul acela nenorocit din patru martie care a făcut atâtea victime în Bucureşti. A fost ceva de nedescris, cel puțin o lună de la dezastru, Bucureştiul a fost un infern .Eram tot timpul bolnav, acum chiar că nu mai puteam să scriu deloc. Într-una din serile de aprilie, sufla un vânt cald, mirosind a pâine, dinspre Bărăgan, iar eu ieşisem să mă plimb puțin. Să iau puțin aer, cum se spune.

Eram pe o străduță pustie, o înfundătură, era pe la zece sau unsprezece noaptea, când am simțit că îmi sare cineva în spate. Din instinct, nici eu nu îmi dau seama cum, am sărit în lături, şi cel care a vrut să mă lovească, a trecut la un pas de mine. Am rămas pentru un moment împietrit. Inima îmi bătea cu putere. Cuțitul agresorului trecuse la câțiva centimetri de gâtul meu. Avusesem impresia că l-am recunoscut, în fracțiunea de secundă cât obrazul lui trecuse pe lângă obrazul meu. Mi se păruse că fusese Lucian Avramescu. Ştiam demult că mă invidiază. Pe Avramescu îl cunoscusem la ziarul Orizont din Vâlcea, el era de felul lui Horticultor şi se apucase să scrie poezii pentru că era informator, şi trebuia să fie strecurat în presă. Cel puțin aşa se vorbea despre el în presă. Adevărul este că de la început am simțit că sunt foarte invidiat. Văzusem invidia pe chipul multora, cum îi chinuia într-un mod diabolic. Aproape că îmi era şi milă de ei când îi vedeam cât suferă. Până şi prietenul meu, la care țineam, Doru Moțoc, văzusem că suferă din cauza aceasta. Ce să le fac, Dumnezeu să-i ierte, şi să-i îndrume pe calea cea bună

4

Apoi a venit luna mai a anului 1977. O lună a nenorocirilor. Parcă nu ar fi fost de ajuns cutremurul de la patru martie, care aduseseră atâtea nenorociri. Bucureştiul era după acest cutremur un oraş rănit, un oraş cu fracturi, care nu reuşea să se mai regăsească. Un oraş cu oameni traumatizați, înspăimântați, care umblau pe străzile lui ca nişte bezmetici. Îmi aduc aminte că pe parcursul lunii aprilie a anului 1977, am fost obsedat, sau mai bine zis, marcat de două lucruri, de două viziuni pe care le-am trăit cât se poate de concret. Prima viziune era mai mult o stare psihologică. Aveam sentimentul, la început vag, foarte subtil, apoi din ce în ce mai clar, că viața mea începe să urce. Aceasta este expresia care prinde cel mai bine trăirea, sentimentul şi intuiția mea din acele zile, ceea ce simțeam eu în acele momente. Că viața mea începe să urce. A doua

viziune, a doua trăire, era una plastică, vizuală. Mă vedeam pe mine ajungând la poalele munților Carpați. Aici mă aștept o cruce. O cruce mare, din lemn de brad, parcă văd înaintea ochilor suprafața șlefuită, trasă la rindea a crucii. În nări aveam mirosul lemnului de brad, tras proaspăt la rindea. Îmi luam crucea pe umeri şi începeam să urc panta muntelui. Urcam o pantă acoperită de o păşune cu iarbă proaspătă, de un verde dulce, luminos. Apoi, intram, aproape de coama muntelui, într-o pădure de brazi seculară, cu trunchiurile enorm de groase. O pădure veche ca o catedrală. Acolo,mai sus de un stat de om, băteam crucea pe care o cărasem în trunchiul unui brad, şi apoi mă urcam şi eu pe cruce. Şi singur îmi băteam piroanele în brațe. Mă vedeam răstignit pe crucea aceea înroşită de sânge, aşteptând să treacă zilele să-mi dau duhul . Ştiind că voi merge la Tatăl.

Viziunea aceasta o visasem de câteva ori. Apoi erau ceasuri când cuprins de somnolență vedeam ca şi cum l-aş fi trăit acest film al răstignirii mele. De fiecare dată, mă trezeam parcă mai moale, mai purificat. Într-una din seri a venit în Mansarda mea, mansarda poeților nefericiți, a venit cel care se ocupa de cazul meu, de „Experiment", aşa cum fusese botezat. Era şi mai trist şi mai abătut. Îmbătrânise, şi aşa cum era neras de dimineață, pe față i se vedeau o mulțime de peri albi. Mi-a spus că după producerea cutremurului din patru martie care a făcut atâtea ravagii şi ne-a îngrozit pe toți, este posibil ca proiectul decodificării lucrărilor mele, la care acum lucrau mai mult de 400 de experți să fie sistat. L-am privit bineînțeles îngrozit. De ce? A tăcut şi a lăsat capul în pământ. În primul rând că tot decodificând macrostructura textului se descoperiseră mesaje şi informații absolut cutremurătoare, care nu trebuie să ajungă niciodată să fie cunoscute. De ce, l-am întrebat. De ce? Pentru că în cazul acesta s-ar întâmpla o mare nenorocire. O nenorocire de neimaginat. În al doilea rând pentru că omenirea nu este pregătită să înțeleagă şi să posede noile descoperiri care s-ar face. Bineînțeles că nu înțelegeam. Omul m-a privit trist. Am observat totodată nu numai că slăbise, dar şi îmbătrânise. Ați auzit de experimentul

Philadelphia? M-a întrebat el. Da, auzisem, cu vaporul acela care a dispărut pur şi simplu în urma intrării în rezonanţă a unor noi câmpuri magnetice create artificial. Experimentul la care a participat şi Einstein, şi despre care ulterior s-a şters orice urmă. Da, acela. Ei bine, l-am auzit vorbind gâjâit pe ofiţerul de securitate, în aceeaşi situaţie suntem şi noi. Există posibilitatea să se producă ceva, o explozie, nu ştim ce , o mare nenorocire. Ceva care să arunce civilizaţia aceasta în aer. Mereu, zi de zi se descoperă informaţii absolut îngrozitoare, dar mai ales foarte periculoase. Descoperiri care în cazul în care ar cădea în mâinile unei puteri străine, le-ar folosi nu numai împotriva noastră, ci şi a altor ţări. În sfârşit, a şoptit fostul meu Anchetator, nu este uşor să cunoşti adevărul. Ba, dimpotrivă, a concluzionat el trist, este îngrozitor. Un timp am tăcut amândoi. Mi-am simţit existenţa pustie ca un deşert. Înseamnă că degeaba am trăit. Că nu va rămâne nimic în urma mea. Apoi mi-am adus aminte de ce îmi spusese Cora, că opera mea circulă pe sub mână, că se dactilografiază, şi se trag la xerox mii de exemplare din povestirile, piesele şi din volumele mele de poezii. Şi că aceste volume circulă. Ca foarte mulţi s-au îmbogăţit din vânzarea operelor mele. La ambasade se vând pe valută, nu-mi spusese ea aşa? Apoi, în al treilea rând, a continuat Dobrescu, nu mai există fonduri şi resurse pentru continuarea Experimentului. Un asemenea experiment nu poate fi continuat la infinit.

Imaginaţi-vă dumneavoastră că din cele 2000 de pagini ale operei dumneavoastră, prin descifrarea, prin decodificare unor noi mesaje şi texte, care după aceea trebuie adăugate la operă şi la ce s-a decodificat anterior, s-a ajuns acum la o operă , la o macrostructură textuală care cuprinde peste două sute de mii de pagini care trebuie să fie decodificate în continuare. Vă daţi seama, am auzit vocea obosită altui Dobrescu, în câţiva ani tot mărind colectivul de oameni care se ocupă cu decodificarea, o să ajungi la milioane şi milioane de pagini, toate fiind absolut interesante, iar multe de-a dreptul îngrozitoare şi periculoase. Liniştea s-a lăsat o clipă între noi, ca un cuţit care taie în carne vie. Experimentul acesta are o creştere cancerigenă, dinăuntrul civilizaţiei, al

culturii umane. Crescând la nesfârşit el poate devora toate resursele, toate capacitățile umane. Şi apoi, nu în ultimul rând, dacă ceea ce s-a descoperit până acum ar fi citit de oameni, înseamnă că omenirea aceasta ar trebui să înnebunească în viitorul imediat. Afară era o noapte cu lună bolnavă. Cum socotiți, dumneavoastră, domnule Dobrescu, i-am spus. Eram măcar împăcat că o parte a operei mele, care se vindea pe sub mână scăpase, era acum în circulație. Ofițerul de securitate mi-a întins mâhnit mâna. Îi părea şi lui rău. Nespus de rău.Ca şi în cazul meu şi el investise întreaga viață în acest experiment.

A tăcut privindu-mă trist în ochi, şi mi s-a părut că este gata să plângă. Nu ştie ce se va întâmpla cu el, i+am auzit vocea slabă, fără vlagă, pentru că acum foarte mulți din oamenii care lucraseră la decodificare fie îşi puseseră capăt zilelor fie fuseseră găsiți morți. M-am gândit la serviciul secret al unei puteri străine, şi i-am mărturisit acest gând. Şi asta este posibil, desigur, a părut el că se gândeşte, se pare însă că este altceva. O forță diabolică, ceva care vine din altă lume. Fostul meu anchetator mi-a întins mâna, iar eu l-am condus până jos. Mi-a recomandat, dacă pot să plec undeva, ar fi bine ca o perioadă de timp să părăsesc Bucureştiul. Mai ales dacă stau prost cu nervii. Sigur că stăteam chiar foarte prost cu nervii Rămâneți cu bine, şi Dumnezeu să vă aibă în pază, pentru că mi se pare că este şi el implicat în experimentul acesta, l-am auzit, apoi l-am urmărit un timp cum se topeşte în noaptea cu o lună imensă, care inundase oraşul. O cucuvaie a început să cânte înalt peste acoperişurile argintii, şi eu m-am gândit la destinul meu tragic şi nefericit pe lumea aceasta. Şi la destinul nefericit al acestui popor…

ŞTEFAN DUMITRESCU

Autorul romanului „Delirul, vol II”, inspirat din cealaltă dimensiune de spirtul lui Marin Preda

O țară în văile cosmice ale căreia înfloresc păsări, al cărui cer este susținut de corul fecioarelor, ale cărei steaguri sunt sufletele strămoşilor plecați la luptă, o țară halucinantă, un pământ cântător şi orbit de lumină proslăveşte în versurile sale recente Ştefan Dumitrescu, poet straniu, cu sufletul lansat riscant, punte peste prăpastia lirică, căreia nu i se cunoaşte țărmul de dincolo. Spun că această lansare este curajoasă şi riscantă pentru că ea se produce în afara drumurilor bătătorite ale poeziei, pentru că Ştefan Dumitrescu nu versifică frumos şi cu talent în cadrele unui lirism ştiut sau bănuit numai, ci îşi creează propriile sale cadre, propriile sale sisteme de referință. Fiecare din poeziile sale este o deschidere către o lume creată de el, o lume în care păsările umblă înarmate şi se cântă din ruine ca din fluiere. Talent în afara oricărei îndoieli, spirit neliniştit şi în continuă ardere, autor de eseuri reinterpretând miturile şi de poeme reclădind universul, Ştefan Dumitrescu este un poet mai dur, mai abrupt, mai supus suferinței şi neliniştii, decât limpedele Dan Verona, dar la fel de cert, la fel de Adevărat .

Ana Blandiana, revista Amfiteatrul, nr I2, 1971.

"Ştefan Dumitrescu: În tot ceea ce faceți şi gândiți aveți mai degrabă aura unui întemeietor. Cred că ar trebui să faceți scoală în jurul dumneavoastră, lucrând direct asupra destinelor vii prin elevii care ar putea să vă continue lucrarea, întemeind cetăți de spirit la fel de durabile ca şi cele create la umbra măslinilor antici. Trăim vremuri prea mărunte şi interesate pecuniar ca să găsiți o revistă deschisă imediat spre ceea ce gândiți . Singura soluție ar fi să vă adresați unei edituri ca Humanitas, care ar putea fi interesată de anvergura viziunilor dumneavoastră."

Ion Zubaşcu, scriitor, Revista Expres-Magazin, nr. 4, 1993